

Udviklingsrådets redegørelse for 2009

Udviklingen på det sociale område
og specialundervisningsområdet

Indhold

1. Indledning	1
1.1 De regionale udviklingsråd	1
1.2 Sammensætning af udviklingsrådene	2
1.3 Udviklingsrådenes virksomhed	2
2. Arbejdsmetode	4
2.1 Indledning.....	4
2.2 Sekretariaternes netværksgruppe.....	4
2.3 Skabeloner til kommunernes og regionernes redegørelser	4
Særligt tema vedrørende tilsynet med botilbud	7
2.3.1 Udviklingsrådenes database (databehandling).....	7
2.4 Det Centrale Informations- og Analysesystem (CIAS)	7
2.5 Årsrapport fra Klagenævnet for vidtgående specialundervisning.....	7
3. Nye strukturer med kommunalreformen	9
3.1 Konklusion og rådets anbefalinger	10
3.2 Beskrivelse og analyse af de nye strukturer	10
3.2.1 Samarbejdet mellem kommunalbestyrelser og regionsråd (rammeaftaler).....	10
3.2.2 VISO	14
4. Udviklingen inden for børne- og ungeområdet.....	23
4.1 Konklusion og rådets anbefalinger	24
4.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	24
4.2.1 Børn med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.....	25
4.2.2 Forebyggende foranstaltninger	31
4.2.3 Anbringelser af børn og unge	38
4.2.4 Sikrede og særligt sikrede institutioner.....	49
4.2.5 Behandlingstilbud til unge stofmisbrugere	51
4.2.6 Øvrige forhold	55
4.2.7 Erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden	57
5. Udviklingen inden for voksenområdet	61
5.1 Konklusion og rådets anbefalinger	62
5.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	62
5.2.1 Botilbud	63
5.2.2 Behandlingstilbud og misbrugsområdet.....	80
5.2.3 Personlige hjælpeordninger	84
5.2.4 Ledsageordning og kontaktperson.....	85
5.2.5 Dagtilbud	89
5.2.6 Boligindretning og biler	93
5.2.7 Øvrige forhold	93
5.2.8 Erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden	95
6. Udviklingen indenfor specialundervisningsområdet	99
6.1 Konklusion og rådets anbefalinger	100
6.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	101
6.2.1 Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden	101
6.2.2 Undervisning af voksne med behov for specialundervisning.....	113
6.2.3 Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	115
6.2.4 Vurdering af ungdomsuddannelsen og øvrige forhold	122
6.2.5 Erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden	127
7. Særlige temaer	130

7.1.1	Udviklingsrådets konklusion vedr. tema I	132
7.1.2	Beskrivelse og analyse af udviklingen på børne- og ungeområdet.....	132
7.1.3	Beskrivelse og analyse af udviklingen på voksenområdet.....	134
7.2.1	Udviklingsrådets konklusion vedr. tema II.....	137
7.2.2	Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	137
7.3.1	Udviklingsrådets konklusion vedr. tema III.....	140
7.3.2	Beskrivelse og analyse af børne- og ungeområdet	140
7.3.3	Beskrivelse og analyse af voksenområdet.....	141
8.	Sammenfatning	143
Bilag 1.	Tilbud i rammeaftalen for Region Sjælland	144
Bilag 2.	Medlemmer af Udviklingsrådet i Region Sjælland	145

1. Indledning

1.1 De regionale udviklingsråd

Rådenes opgave

Som led i kommunalreformen er der i henhold til lov om social service § 188 nedsat et udviklingsråd i hver region for perioden fra 2007 til og med 2010. Udviklingsrådenes opgave er at følge og drøfte udviklingen på det sociale område og som noget nyt i forhold til de tidligere udviklingsråd¹ tillige på specialundervisningsområdet.

De nærmere regler for udviklingsrådets virke er fastsat i Indenrigs- og Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1004 af 26. oktober 2009 om udviklingsråd som led i kommunalreformen og Socialministeriets vejledning nr. 106 af 12. december 2006 om udviklingsråd som led i kommunalreformen.

Fokus på kommunalreformen

Udviklingsrådene skal følge og vurdere implementeringen af kommunalreformen, og der er derfor områder, der berøres af reformen, som udviklingsrådene skal fokusere på i deres redegørelser, herunder bl.a. de områder, hvor amtskommunerne indtil kommunalreformens ikrafttræden har haft et myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar.

Udviklingsrådenes redegørelser

Udviklingsrådene skal hvert år i årene 2008 til og med 2010 udarbejde en redegørelse til Socialministeriet og Undervisningsministeriet om udviklingen på det sociale område og på specialundervisningsområdet.

Udviklingsrådenes redegørelser indgår i grundlaget for ministeriernes løbende vurdering af, hvordan kommunalbestyrelser og regionsråd varetager deres opgaver efter 1. januar 2007. Samtidig indgår redegørelserne i ministeriernes årlige redegørelse til Folketinget om udviklingen på områderne.

Der redegøres nærmere for grundlaget i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelserne i kapitlet om arbejdsmetode.

---

¹ I de tidligere amtskommuner har der for perioden 1. januar 2002 til 31. december 2006 været nedsat regionale udviklingsråd med henblik på overvågning af finansieringsreformen (grundtakst) for ydelser efter lov om social service.

Det regionale udviklingsråd havde til opgave at indsamle dokumentation og information om udviklingen på det område, der var omfattet af finansieringsomlægningen. Oplysningerne skulle bidrage til belysning af reformens konsekvenser i forhold til blandt andet det samlede systems kapacitet og opbygning, opgavefordeling

Det regionale udviklingsråd udarbejdede - på baggrund af generelle oplysninger, egne informationer og kommunernes årlige redegørelser - en redegørelse til Socialministeriet om udviklingen det forudgående kalenderår på det område efter lov om social service, der var omfattet af finansieringsreformen.

1.2 Sammensætning af udviklingsrådene

Kommunale og regionale repræsentanter

Udviklingsrådene er sammensat af repræsentanter fra kommunalbestyrelserne i regionen, regionsrådet og brugerorganisationerne. Der er således som udgangspunkt i hver kommune udpeget et medlem til udviklingsrådet mens regionen er repræsenteret ved mindst et medlem. Det har imidlertid i særlige situationer kunne aftales, at flere kommunalbestyrelser lader sig repræsentere i fællesskab, men det er stadig den enkelte kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at udarbejde en redegørelse til udviklingsrådet. Det skal bemærkes, at det ikke er et krav, at repræsentanten for kommunalbestyrelsen og regionsrådet er medlem af kommunalbestyrelsen, henholdsvis regionsrådet. Repræsentanten i udviklingsrådet skal dog under alle omstændigheder kunne tegne kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet i forhold til udviklingsrådets opgaver og beslutninger, for eksempel en beslutning om at udviklingsrådet iværksætter en undersøgelse i en eller flere kommuner.

Brugerrepræsentanter

De udpegede repræsentanter fra alle kommunalbestyrelser i regionen og fra regionsrådet har i et forberedende møde truffet beslutning om, hvilke brugerorganisationer på det sociale område og specialundervisningsområdet, der skal være repræsenteret i udviklingsrådet. Det fremgår af vejledningen om udviklingsråd, at Danske Handicaporganisationer (DH) samt Skole og Samfund skal være repræsenteret i Udviklingsrådet. For valget af øvrige brugerorganisationer forudsættes det, at organisationen er lokalt funderet i regionen og besidder et tilstrækkeligt lokalkendskab. En mere landsdækkende brugerorganisation kan dog i relevante tilfælde få repræsentation i Udviklingsrådet.

Valg af formand

På det forberedende møde i de respektive udviklingsråd blev der ligeledes af og blandt repræsentanterne fra kommunalbestyrelserne valgt en formand for udviklingsrådet.

Medlemmer i Region Sjælland

I Region Sjælland består udviklingsrådet af en repræsentant for hver af de 17 kommuner, 5 regionsrådsmedlemmer og 7 repræsentanter fra brugerorganisationerne.

En fortegnelse over medlemmerne er optaget som bilag 2 til denne redegørelse.

1.3 Udviklingsrådenes virksomhed

Til hvert udviklingsråd er der knyttet et sekretariat. Det er statsforvaltningen i den pågældende region, der sekretariatsbetjener udviklingsrådet.

Der er ikke i lovgivningen fastsat nærmere regler om udviklingsrådenes virksomhed i form af forretningsorden, vedtægter, mødevirksomhed eller lignende.

Det enkelte udviklingsråd har derfor fastsat sin egen forretningsorden.

I Region Sjælland har udviklingsrådet valgt et formandskab bestående af en formand valgt blandt de udpegede fra kommunerne og to næstformand valgt blandt de udpegede fra henholdsvis regionsrådet og brugerorganisationerne.

Udviklingsrådet afholder mindst 4 møder årligt, hvor temaer inden for det sociale område og specialundervisningsområdet belyses og drøftes.

På møderne drøftes endvidere de af kommunerne indberettede oplysninger til det Centrale Informations- og Analysesystem (CIAS) om tilgang og bestand for en række af de foranstaltninger på børn-, unge- og voksenområdet, som er fastsat i serviceloven.

Endelig drøfter udviklingsrådet særlige problemstillinger i tilknytning til oplysninger om forhold hvor kommunernes opfyldelse af tilbud eller tilsyn i henhold til serviceloven eller folkeskolelovens bestemmelser ikke findes tilstrækkelig. I sådanne tilfælde foretages en særlig undersøgelse af forholdene.

Møderne tilrettelægges af formandskabet på formandsmøder, der afholdes i umiddelbar tilknytning til møderne i udviklingsrådet.

Sekretariatet udfærdiger referater af udviklingsrådets møder som offentliggøres på statsforvaltningernes hjemmeside www.statsforvaltning.dk/udviklingsraad

2. Arbejdsmetode

2.1 Indledning

Denne redegørelse om udviklingen på det sociale område og specialundervisningsområdet er udviklingsrådets sidste redegørelse af i alt 3 årlige redegørelser om udviklingen, fordelt på årene 2007, 2008 samt 2009.

Redegørelsen følger i sin struktur opbygningen fra de forrige års redegørelse.

2.2 Sekretariaternes netværksgruppe

Af "Vejledning om udviklingsråd som led i kommunalreformen" fremgår det, at det er en forudsætning, at udviklingsrådenes sekretariater (statsforvaltningerne) samarbejder om retningslinjer for fælles fremstillingsformer, der sikrer en gennemgående ensartet struktur og systematik, der gør tilgangen til redegørelserne så let som muligt.

Fælles retningslinjer mv.

Statsforvaltningerne nedsatte på den baggrund en netværksgruppe for udviklingsrådenes sekretariater, der afholdt opstartsmøde i januar 2007. På opstartsmødet blev det vedtaget at udvide netværksgruppens obligatoriske samarbejde om fælles retningslinjer til også at indebære løbende erfaringsudveksling, fælles hjemmeside, udvikling af opgaver til fremme af kvaliteten af sekretariatsbetjeningen af udviklingsrådene med videre.

Samarbejdet de fem statsforvaltninger imellem er fortsat i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelserne for 2008 og 2009. Udarbejdelsen af eksempelvis spørgeskemaer og planlægning af en række praktiske forhold i processen er også i år et resultat af erfaringsudveksling i netværksgruppen

2.3 Skabeloner til kommunernes og regionernes redegørelser

Spørgeskemaer

Netværksgruppen har i et tæt samarbejde udviklet en fælles skabelon til kommunernes og regionernes redegørelser til udviklingsrådene. Skabelonen består af i alt 4 spørgeskemaer, fordelt på 1 spørgeskema til regionerne og 3 spørgeskemaer til kommunerne.

Kommunernes spørgeskemaer er opdelt på nedenstående områder:

- Tilbud til Børn og Unge
- Tilbud til Voksne
- Specialundervisning

Skabelonens formål

Formålet med den fælles skabelon har først og fremmest været at sikre muligheden for at kunne sammenligne redegørelserne såvel inden for regionerne som på landsplan. Dette ud fra en forudsætning om at udviklingsrådene skal leve op til kravene om ensartethed i de redegørelser, som rådene skal udarbejde til ministerierne, jf. "Bekendtgørelse om udviklingsråd som led i kommunalreformen".²

---

² Bekendtgørelse nr. 1004 af 26. oktober 2009

Skabelonerne har samtidig kunnet tilvejebringe et overblik for kommunerne og regionerne over de indholdsmæssige krav til redegørelserne til udviklingsrådene, hvormed skabelonerne også har fungeret som et redskab til at kvalificere og lette redegørelsesarbejdet.

Spørgeskemaerne til brug for redegørelserne for 2008 og 2009 er blevet til på baggrund af en evaluering af skemaerne fra 2007. Denne evaluering er foretaget såvel internt i sekretariaternes netværksgruppe som eksternt hos forskellige respondenter. I alt har 7 kommuner og 1 region givet feedback på skemaerne fra 2007. Endvidere har Velfærdsministeriet, Undervisningsministeriet samt Servicestyrelsen bidraget med bemærkninger til skemaerne. Endelig skal det her bemærkes, at Noks-rapporten "Sten på vejen – om arbejdet i De regionale Udviklingsråd" også har tjent som inspirationskilde i evalueringen af spørgeskemaerne fra 2007.

Der er i udarbejdelsen af spørgeskemaerne taget højde for kravene til kommunernes og regionernes redegørelser, som bestemt i bekendtgørelsen.

Udsendelse af spørgeskemaer

Spørgeskemaerne blev udsendt til kommunerne og Regionsrådet i Region Sjælland primo januar 2010 med indberetningsfrist inden den 1. marts 2010.

Ved indberetningsfristens udløb havde stort set alle kommuner og samtlige regioner afgivet deres redegørelse til udviklingsrådene.

Hvilke kommuner har afgivet redegørelse

I Region Sjælland har samtlige kommuner og Regionsrådet afgivet redegørelse på alle 3 områder.

Begrænsning i oplysninger fra redegørelserne

Da ikke alle kommuner har besvaret alle spørgsmål i redegørelserne indeholder beskrivelserne og de anvendte figurer i flere tilfælde alene oplysninger fra en del af regionens kommuner.

Som udgangspunkt er der ikke henført navne på kommunerne i forhold til de enkelte bemærkninger, der så vidt muligt er grupperet med stort set ensartede besvarelser. Dog er de nævnt i de tilfælde hvor det er skønnet, at det kan have betydning for læsbarheden af besvarelserne.

Høringssvar fra handicapråd og brugerorganisationer

Kommunalbestyrelserne skal sende deres redegørelser til handicaprådene og brugerorganisationerne i kommunen.

Kommunalbestyrelserne skal sende høringssvarene fra handicaprådet og brugerorganisationer til udviklingsrådene.

Bemærkninger fra høringsparter i Region Sjælland

På tidspunktet for afslutningen af udfærdigelsen af denne redegørelse er alene modtaget bemærkninger fra Handicaprådene i Lejre, Greve, Vordingborg, Solrød og Sorø kommuner og Danske Handicaporganisationer – Lejre og Greve kommuner.

Disse høringssvar er indarbejdet i denne redegørelse.

Høringssvar, der modtages senere vil blive eftersendt til Socialministeriet og Undervisningsministeriet.

Redegørelserne og hørings svar kan ses på statsforvaltningernes hjemmeside www.statsforvaltning.dk/udviklingsraad

Særlige temaer

Indenrigs- og Socialministeriet og Undervisningsministeriet har den 15. januar 2010 udmeldt følgende særlige temaer for udviklingsrådenes redegørelser for 2009:

Særligt tema for det sociale område for 2009

På det sociale område vil Specialrådgivning – specialiseret rådgivning til borgere med særlige behov - være det tema, som de regionale udviklingsråd særligt skal behandle i deres redegørelser for 2009.

Udviklingsrådet skal beskrive og vurdere, i hvilket omfang der er sket ændringer i specialrådgivningstilbuddene – i organiseringen og i tilbuddenes indhold.

Udviklingsrådene skal blandt andet fokusere på følgende:

- Om der er sket ændringer i op- eller nedadgående retning i antallet af specialrådgivningstilbud.
- Om der er planlagt nedlæggelse af eksisterende eller oprettelse af nye specialrådgivningstilbud.
- Hvilken betydning den specialrådgivning, borgere og kommuner kan modtage i regi af VISO, har haft for kommunernes egne specialrådgivningstilbud.
- I hvilket omfang kommunerne efterspørger og modtager specialrådgivning fra regionen.
- Hvordan kommunerne har organiseret sig i forhold til at kunne yde specialrådgivning, herunder om der er etableret tværfagligt kommunalt og/eller regionalt samarbejde om specialrådgivning.
- Om der er væsentlig forskel på, hvilken specialrådgivning borgerne får i de forskellige kommuner.

Særligt tema for specialundervisningsområdet for 2009

På specialundervisningsområdet vil Afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer være det tema, som de regionale udviklingsråd særligt skal behandle i deres redegørelser for 2009.

Udviklingsrådene skal blandt andet fokusere på følgende:

- De regionale institutioners fremtidige rolle, herunder hvilket udviklingsperspektiv der er for de regionale institutioner i relation til udvikling af undervisningstilbuddene i kommunerne.
- Samarbejdet mellem PPR og de børnepsykiatriske afdelinger i relation til formidling af viden og koordinering af indsats og støtte.
- Erfaringer med inklusionsforsøg i kommunerne, særligt i relation til fastholdelse af specialviden og kompetencer.
- Udviklingen af specialiserede undervisningstilbud til ordblinde elever i folkeskolen, herunder oprettelse af for eksempel læseklasser, samt lærernes kompetencer og specialviden om blandt andet IT i forhold til ordblinde elever.

Sidst i skabelonerne er indsat et generelt tekstfelt til brug for besvarelsen af de særlige temaer for så vidt de ikke er besvaret ved de øvrige spørgsmål.

Særligt tema vedrørende tilsynet med botilbud

Udviklingsrådet i Region Sjælland har besluttet, at redegørelsen for 2009 skal indeholde et særligt tema om kommunernes og regionens tilsyn med botilbud.

Temaerne er beskrevet og analyseret i afsnittene 7.1, 7.2 og 7.3.

2.3.1 Udviklingsrådenes database (databehandling)

Netværksgruppen har – i samarbejde med databaseudbyderen Interresearch – udviklet en særskilt database til samling af alle data fra kommunernes og regionernes redegørelser til udviklingsrådene.

Netbaseret indberetning

Kommunerne og regionerne har indberettet deres redegørelser til udviklingsrådene i databasen, hvilket har givet sekretariaterne mulighed for at databehandle oplysningerne såvel inden for den enkelte kommune/region, på tværs af kommunerne i regionen samt på landsplan.

2.4 Det Centrale Informations- og Analyzesystem (CIAS)

Kommunerne skal hvert kvartal indberette oplysninger om udviklingen på det sociale område til Det Centrale Informations- og AnalyseSystem (CIAS), jf. "Bekendtgørelse om udviklingsråd som led i kommunalreformen". Kommunernes indberetninger til CIAS skal bidrage som et væsentligt grundlag for udviklingsrådenes løbende drøftelse af udviklingen på det sociale område.

Det Centrale Informations- og Analyzesystem administreres af Servicestyrelsen, som hvert kvartal offentliggør en statusrapport vedr. kommunernes indberetninger.

Indberetninger

Erfaringerne fra indberetningerne for 2007 har vist, at det har været meget vanskeligt at få kommunerne til at foretage de kvartalsvise indberetninger. Dels har svarprocenterne været lave og svingende, og dels har de indberettede tal ikke været fyldestgørende (kun delvise indberetninger). Det har dermed ikke været muligt at sammenligne tallene, ligesom systemets opbygning har medført ringe mulighed for at kunne spore forskydninger mellem foranstaltningerne, idet der ikke registreres på cpr.nr., således at borgeren kan følges.

I 2009 har besvarelsesprocenterne ligget omkring 80%.

Den manglende indberetning gennem årene gør, at de anførte oplysninger om CIAS-tallene skal læses med et vist forbehold for, at bl.a. større udsving skyldes manglende registrering.

2.5 Årsrapport fra Klagenævnet for vidtgående specialundervisning

En anden del af datagrundlaget for udviklingsrådenes årlige redegørelser er Klagenævnets årlige rapport om klager inden for specialundervisningen.

Klagenævnet kan træffe afgørelse i sager om tilbud om specialundervisning til elever i folkeskolen. Klagenævnet behandler endvidere klager over ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov, klager over retlige spørgsmål vedrørende specialundervisning for voksne samt klager over regionale specialpædagogiske tilbud til førskolebørn.

Klagenævnets rapport vedrørende 2009 blev offentliggjort i februar 2010. Rapporten opgør de klager, som klagenævnet har afsluttet i 2009.

Der er på landsplan modtaget 616 klager. 80 klager er på ungdomsområdet mod 46 i 2008. Der er modtaget 32 klager på voksenområdet mod 28 i 2008, herudover er der modtaget 8 klager vedrørende førskolebørn mod 3 i 2008. Der er i 2009 modtaget 496 klager på folkeskoleområdet mod 485 i 2008.

Region Sjællands andel af antallet af klager på folkeskoleområdet udgør i 2009 152 sager. Heraf blev 47 sager omgjort. Omgørelsesprocenten er derfor 31%.

Region Sjællands andel af antallet af klager på ungdomsområdet udgør i 2009 18 sager. Heraf blev 5 sager omgjort. Omgørelsesprocenten er derfor 28%.

I 2009 havde Region Sjælland ingen klager på voksenområdet.

3. Nye strukturer med kommunalreformen

Med kommunalreformen blev myndighedsstrukturen på det sociale område og på specialundervisningsområdet ændret. Kommunerne fik – som noget nyt – det samlede ansvar for at træffe afgørelse om borgernes visitation til et tilbud på det sociale område og specialundervisningsområdet.

Regionerne som leverandør

Samtidigt blev de gamle amtskommuner nedlagt, og de nye regioner fik et leverandøransvar i forhold til kommunerne inden for visse områder. Regionerne kan opfylde sin forpligtelse ved at bruge egne tilbud eller ved at samarbejde med kommuner, andre regioner eller private tilbud, herunder selvejende institutioner. Regionsrådenes leverandøransvar betyder, at regionen er forpligtet til at tilpasse kapaciteten og udvikle de regionale tilbud efter aftale med kommunerne i regionen. Som redskab til at koordinere og planlægge udviklingen i forholdet mellem kommunernes behov og det samlede udbud af tilbud i regionen, er der indført en forpligtelse til at udarbejde en rammeaftale for hver region.

Ansvar ligger hos kommunerne

Idet kommunerne har overtaget det fulde myndigheds- og finansieringsansvar på social- og specialundervisningsområdet, har de også overtaget ansvaret for de specialiserede tilbud, der tidligere blev drevet af amterne. En række af disse tilbud er målrettet mod behov, der må antages at opstå forholdsvist sjældent i den enkelte kommune. For at imøde-se behovet for specialrådgivning er den nationale Videns - og SpecialrådgivningsOrganisation (VISO) oprettet.

Forpligtende samarbejder

Enkelte kommuner har endvidere, for at undgå en kommunesammenlægning, etableret et samarbejde med andre kommuner omkring varetagelsen af visse opgaver på blandt andet det sociale område og specialundervisningsområdet. Dette samarbejde sker med hjemmel i lov om forpligtende samarbejder³.

Der er ingen kommuner i Region Sjælland, der har forpligtende samarbejder efter denne lovgivning.

---

³ Jf. Lov nr. 541 af 24. juli 2005 om forpligtende samarbejder.

3.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Tilfredsheden fra kommunerne og regionen omkring samarbejdet bemærkes. Ligeledes bemærkes styrken i netværkssamarbejdet.

Udviklingsrådet opfordrer regionen og kommunerne til at være opmærksomme på SKAL området, hvor det kan give mening at have et tæt samarbejde.

De udfordringer, der gøres opmærksom på fra regionsrådets side i forhold til samarbejdet i deres bemærkninger, er udfordringer som udviklingsrådet støtter op om og forventer at kunne løses indenfor eksisterende netværk og i samarbejde med Danske Regioner og KL.

Det er vigtigt, at de nedsatte netværksgrupper fungerer, og det er vigtigt at udviklingen med dem understøttes.

Udviklingsrådet mener, at der stadig er behov for den uafhængige rådgivning fra VISO, men at der er tale om et meget lille og specialiseret behov.

Det er dog for tidligt at udtale sig om det fremtidige behov for rådgivning fra VISO.

3.2 Beskrivelse og analyse af de nye strukturer

3.2.1 Samarbejdet mellem kommunalbestyrelser og regionsråd (rammeaftaler)

Kommunerne indgår en rammeaftale med de øvrige kommuner i regionen og med regionen gældende for et år af gangen⁴. Rammeaftalerne omfatter – med regionale variationer – det sociale område, det almene ældreboligområde vedrørende boliger til fysisk og psykisk funktionshæmmede og specialundervisningsområdet. Rammeaftalen udarbejdes på grundlag af de kommunale redegørelser til regionen, som kommunerne udarbejder omkring deres behov for og forventede brug af tilbud i regionen⁵.

Formålet med rammeaftalerne

Hovedformålet med rammeaftalerne er at skabe et værktøj, der sikrer en tilpasning af de tilbud, som rammeaftalerne omfatter. Rammeaftalen skal blandt andet fastlægge regionsrådets forpligtelser i forhold til kommunerne i regionen, omfanget af kommunernes forpligtelse til at stille regionale tilbud til rådighed for andre kommuner og omfanget af den løbende faglige udvikling af indholdet i tilbuddene. Rammeaftalen skal videre indeholde oplysninger om blandt andet takster for kommunernes køb af pladser og beskrivelser af det faglige indhold og kvaliteten i tilbuddene.

⁴ Jf. Servicelovens § 6, stk. 2, Folkeskolelovens § 47, stk. 3 og voksenspecialundervisningslovens § 6h.

⁵ De nærmere krav til rammeaftalerne og de kommunale redegørelser er fastlagt i bekendtgørelse nr. 36 af 23. januar 2006 om rammeaftale m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde, samt bekendtgørelse nr. 354 af 24. april 2006 om kommunalbestyrelsens årlige redegørelse til regionsrådet og rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen på specialundervisningsområdet.

Tilbud, som kommunerne skulle overtage ved strukturreformen, de såkaldte "skal-områder" er ikke omfattet af rammeaftalerne, men kan indgå efter aftale.

På specialundervisningsområdet omfatter rammeaftalerne alene de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for børn og unge under 18 år henvist af kommunerne, som det påhviler regionsrådene at drive i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 3.

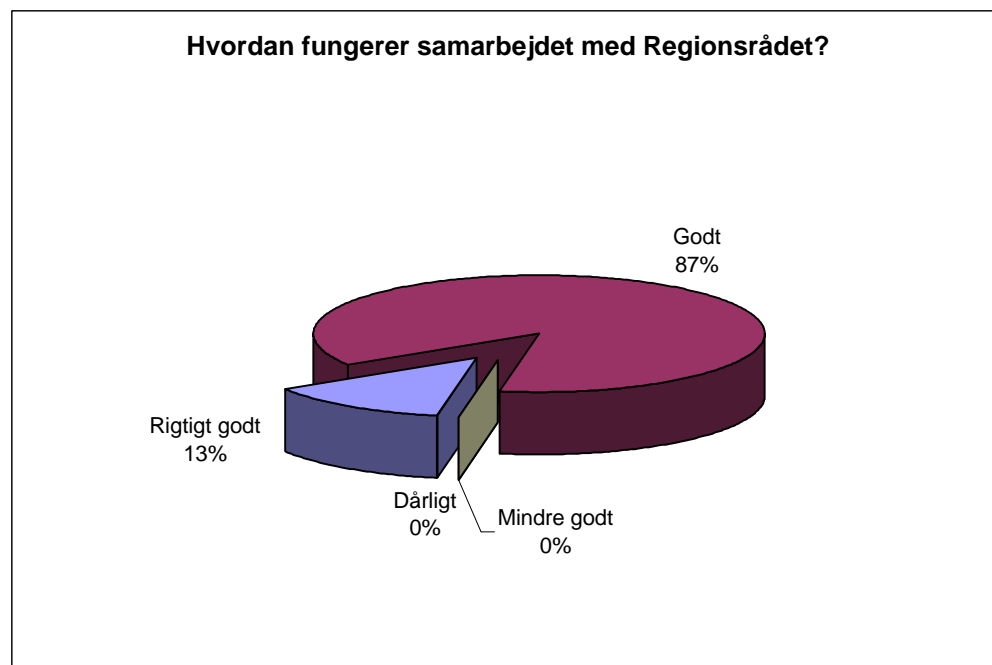
Udover at være et planlægnings- og udviklingsværktøj er der også fokus på processen omkring indgåelsen af rammeaftalerne. Ifølge bekendtgørelserne skal rammeaftalen således sikre en åben dialog om udviklingen inden for de omfattede områder samt skabe gennemsigtighed og åbenhed for borgerne.

Kommuner-
nes opfattel-
se af samar-
bejdet i for-
bindelse med
indgåelsen af
rammeaftale
2010

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvorledes man opfatter samarbejdet med Regionsrådet i forbindelse med indgåelsen af rammeaftale for 2010.

Besvarelserne viser en mindre stigning i tilfredsheden med samarbejdet gennem årene 2007 til 2009.

Følgende graf viser kommunernes gennemsnitlige svar på alle 3 områder.

Figur 1

Kommunerne har supplerende oplyst, at samarbejdet har været fint, særligt i de nedsatte netværksgrupper.

Endvidere oplyser kommunerne, at der nu er faste brugbare procedurer i forbindelse med indgåelsen af rammeaftalen, ligesom indberetningskabelonen er mere anvendelig.

Regionsrå-
dets opfattel-
se af samar-
bejdet i for-
bindelse med
indgåelsen af
rammeaftale
2010

Regionsrådet har oplyst, at samarbejdet med kommunerne fungerer godt på alle niveauer, såvel i Styregruppen for Rammeaftale, som i de forskellige nedsatte arbejds- og netværksgrupper, der er organiseret på området. Det er indtrykket, at der er en erkendelse af, at det regionale samarbejde og koordinering af hele området er nødvendigt.

Regionsrådet har oplyst følgende om sin rolle i forbindelse med rammeaftalen:

Regionsrå-
dets rolle i
forbindelse
med ramme-
aftalen

Region Sjælland forestår al sekretariatsarbejde omkring rammeaftalen, lige fra udfærdigelse af skabelon, indsamling og bearbejdning af indkomne data til udfærdigelse af udkast til Rammeaftale. KKR og Styregruppen for Rammeaftale er dybt involveret i formulering heraf, specielt op til færdiggørelsen af det endelige forslag til Rammeaftale for det kommende år. Det er indtrykket, at Regionens rolle som koordinator og indgang til spørgsmål på området er anerkendt og til dels også accepteret.

Det er en forudsætning for al koordination, at genstanden for koordinationen er klar og afgrænset. Sådan er det ikke for Rammeaftalen. Det er umuligt at måle og veje efterspørgslen op imod de givne udbud. Forestillingen om, at der er en entydig målgruppe til et entydig udbud er fejlslagen. Den samme målgruppe kan visiteres til forskellig tilbud, som både kan ligge indenfor som udenfor rammeaftalens regi. Her spiller de private udbydere en betydelig rolle. Ligeledes er der ikke fælles visitationspraksis i kommunerne, og endeligt er det umuligt for sagsbehandlere i kommunerne (og deres oplysninger er jo de første i fødekæden til redegørelserne) på forhånd at vide, om en bestemt person skal visiteres til et tilbud, der ligger indenfor eller udenfor rammeaftalen.

I konsekvens heraf er der i samarbejde med kommunerne udfærdiget en mere enkelt redegørelsesskabelon. Den blev brugt til Rammeaftalen for 2010 og tilbagemeldingerne fra kommunerne på denne har stort set kun været positiv.

Ligeledes bliver grundlaget for rammeaftalen til i et tæt samarbejde med de 7 netværk, der er dannet under styregruppen: Børn og Unge, Sikrede Institutioner, Stofmisbrug, Voksne Handicappede, Voksne Sindslidende, Herberg og Forsorgshjem, Specialundervisning og Hjælpe midler. Netværksgrupperne er fortrinsvis sammensat af medarbejdere i myndigheds- og planlægningsfunktioner. KKR udpeger de kommunale deltagere og Region Sjælland udpeger regionens deltagere. Det er netværkenes opgave inden for hver deres serviceområde at give input, der kan understøtte styregruppens opgave med at følge op på udvikling og kvalitet samt sikre, at central faglige viden – faglig og organisatorisk – er et fælles grundlag for opgaveløsningen i Region Sjælland. Netværkene skal årligt skriftligt afrapportere om deres virksomhed, ligesom tovholderen for netværket skal præsentere denne mundtlig for styregruppen.

Netværkene er således et centralt omdrejningspunkt omkring dannelsen af rammeaftalen, hvilket også giver sig udslag i processen omkring Rammeaftalens tilblivelse, som kort kan skitseres som følgende: Uge 1 Redegørelsesskabelon sendes ud til kommunerne. Uge 11 Udfyldt redegørelsesskabelon afleveres til Region Sjælland. Uge 15 Dataoversigt udsendes til netværksgrupperne som grundlag for deres bidrag til fortolkning af data. Uge 18 Netværksgrupper afleverer bidrag til dataanalyse til Regions Sjælland, der indarbejdes i udkast til rammeaftale. Uge 21 Styregruppe behandler 1. udkast til rammeaftale. Uge 24 Politikertemadag med forelæggelse af udkast til rammeaftale. Netværk på tilbudsområder, hvor der er særlige udviklingsbehov præsenterer deres problemstillinger. Resultat af temadag indarbejdes i udkast til rammeaftale. Uge 32 Styregruppe 2. behandler udkast til rammeaftale. Uge 34 Udkast til rammeaftale behandles i KKR. Uge 35 Udkast til rammeaftale behandles i Kontaktudvalget. Uge 35 Rammeaftale udsendes til godkendelse.

Det er vurderingen, at vi med denne struktur af processen er kommet langt både i dialogen og i koordinationen af tilbud i hele regionen. Der lægges således vægt på de data, der kommer ind via redegørelsen, men det afgørende i hele rammeaftalekonceptet, som det i dag praktiseres i Region Sjælland, er den dialog, der udfolder sig på baggrund heraf og de erfaringer, kommunerne og regionen udveksler i netværksgrupperne.

Der er imidlertid fortsat langt fra konstatering af et problemfelt til konkret handling. I forbindelse med Rammeaftale 2009 blev der valgt konkrete handlingsinitiativer, men resultatet af arbejdet i de såkaldte initiativkommuner har ikke ført til konkrete handlinger i forhold til udbud og efterspørgslen.

Det er en klar svaghed, at regionen ikke kan fungere som en naturlig handlingsagent på de initiativer, der kan konstateres behov for at få dækket. Kommunernes fokus retter sig mod etablering af et tilbud, som dækker et væsentligt behov af kommunens egne borgere. Dette påvirker specielt det højt specialiserede område, hvor målgruppen er lille og mere spredt regionsvis og/eller på landsplan.

Forhold som rammeaftalekonstruktionen ikke tager højde for

Regionsrådet har oplyst følgende om forhold som rammeaftalekonstruktionen ikke tager højde for:

Det er historisk og tilfældigt bestemt, hvilke udbud, der er omfattet af rammeaftalen.

Amternes opgavevaretagelse var udgangspunktet, men den omfattede en mere eller mindre uhomogen størrelse, hvor det for nogle tilbud var naturligt at de overgik til kommunerne, mens det for andre typer tilbud var knap så oplagt. Der er ikke konsistens i, hvem der blev driftsherre af de tidligere amters tilbud. Med op til 18 forskellige driftsherre med hver deres inkonsistente portefølje på tilbudsområdet, tabes den specialiserede udvikling af de specielle tilbud rettet mod målgrupper, der er karakteriseret af, at der er tale om få personer med sjældne handicap eller målgrupper, der kræver en meget speciel type indsats, som det ikke giver mening at etablere i den enkelte kommune, men hvor en samlet regional varetagelse af dels drift og dels udvikling af tilbuddene gav mere mening.

Princippet om nærhed er et godt princip, men vægten af princippet bliver mindre og mindre proportionalt med tyngden af den indsats, der skal gives den enkelte. Jo mere en specialiseret insats kræver overfor en borger, jo mindre er betydningen for denne borger i forhold til nærhed og jo større er behovet for at få den rette faglige indsats i forhold til det handicap, borgerne måtte have. Eksempelvis er nærhedsprincippet stort set uden betydning på kommunikationsområdet, hvor det vigtigste er, at der gives den rigtige og relevante behandling/rådgivning i forhold til kommunikationshandicappet, uanset hvor i landet, man har brug for denne. Ligeledes bør denne behandling/rådgivning ikke være underlagt den enkelte kommunes serviceniveau, men have et mere ensartet niveau regionalt/landsplan, ligesom den er tæt forbundet med sundhedsområdet.

3.2.2 VISO

I forbindelse med at kommunerne skulle overtage ansvaret – også for de specialiserede tilbud - er den nationale Videns- og SpecialrådgivningsOrganisation, VISO oprettet som en støttefunktion til kommunerne⁶. VISO skal dække de mest specialiserede og komplicerede problemstillinger inden for følgende områder:

- Børn og unge med handicap
- Børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer
- Udsatte grupper
- Voksne med handicap
- Socialpsykiatrien
- Specialundervisning og socialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne.

---

⁶ Jf. Lov nr. 58 af 18. januar 2007, § 13 og bekendtgørelse nr. 161 af 10. marts 2006 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation - VISO

Det sociale område På det sociale område kan VISO bistå kommuner, borgere og kommunale, regionale og private tilbud med vejledende specialrådgivning, samt bistå kommunen med vejledende udredning af dens borgere.

Specialundervisningsområdet På specialundervisningsområdet kan VISO bistå kommuner, borgere og kommunale, regionale og private tilbud med vejledende specialrådgivning. I sager om specialundervisning og specialpædagogisk bistand skal kommunen foretage den egentlige udredning, og VISO kan udelukkende give støtte til kommunens egen udredning.

VISOs bistand vil således oftest have form af rådgivning, supervision og vejledning, men kan også omfatte afdæknings- eller udredningsopgaver.

VISOs rådgivning og udredning er kun vejledende, og det er altid kommunen, der afgør om, og i hvilket omfang VISOs rådgivning og/eller udredning skal følges.

Henvendelser til VISO i 2009 I 2009 var det samlede antal henvendelser til VISO 2.832 på landsplan. Heraf blev der i 1.022 tilfælde tilknyttet specialistydelser. 638 henvendelser gav anledning til socialfaglig rådgivning.

Af det samlede antal henvendelser vedrørte 442 henvendelser Region Sjælland. Heraf blev der i 154 tilfælde tilknyttet specialistydelser. 108 henvendelser gav anledning til socialfaglig rådgivning.

Henvendelser til VISO i 2008 I 2008 var det samlede antal henvendelser til VISO 2.475 på landsplan. Heraf blev der i 875 tilfælde tilknyttet specialistydelser. 356 henvendelser gav anledning til socialfaglig rådgivning.

Af det samlede antal henvendelser vedrørte 453 henvendelser Region Sjælland. Heraf blev der i 167 tilfælde tilknyttet specialistydelser. 65 henvendelser gav anledning til socialfaglig rådgivning.

Henvendelser til VISO i 2007 I 2007 var det samlede antal henvendelser til VISO 1.701 på landsplan, heraf blev 521 til egentlige VISO sager, 1.102 henvendelser gav anledning til rådgivning og 78 blev registreret som fejlhenvendelser. Derudover blev 43 henvendelser afvist af VISO⁷.

Oplysninger fra kommunerne i Region Sjælland Følgende grafer viser på hvert område Regions Sjællands kommuners oplysninger om anvendelsen og opfattelsen af kvaliteten i VISOs rådgivning.

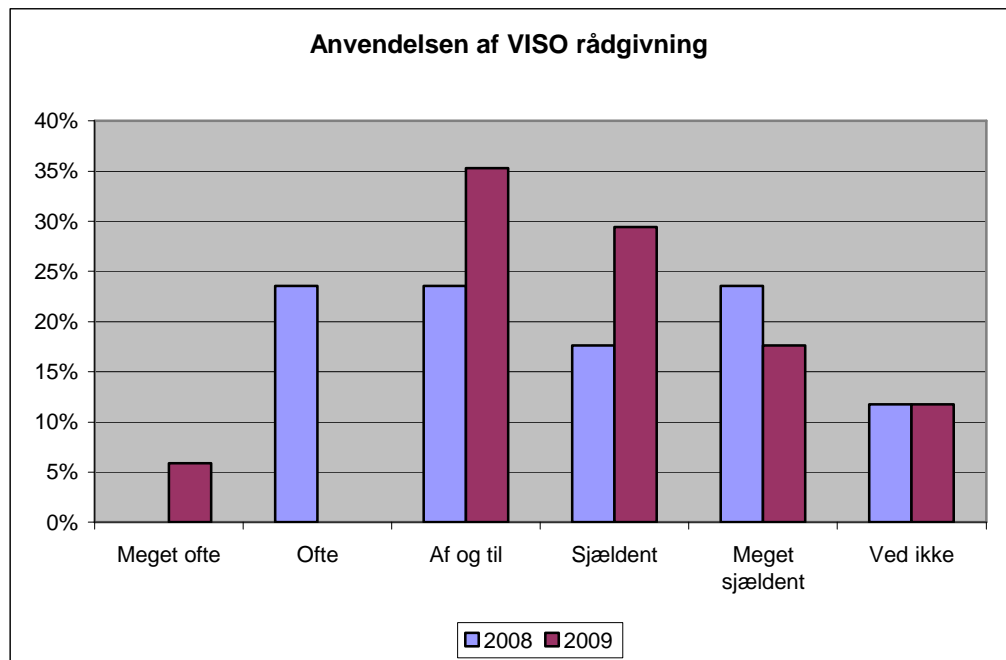
Specialundervisningsområdet:

Specialundervisningsområdet Kommunerne har oplyst om i hvilket omfang de har anvendt VISOs ydelser henholdsvis på rådgivnings- og udredningsområdet.

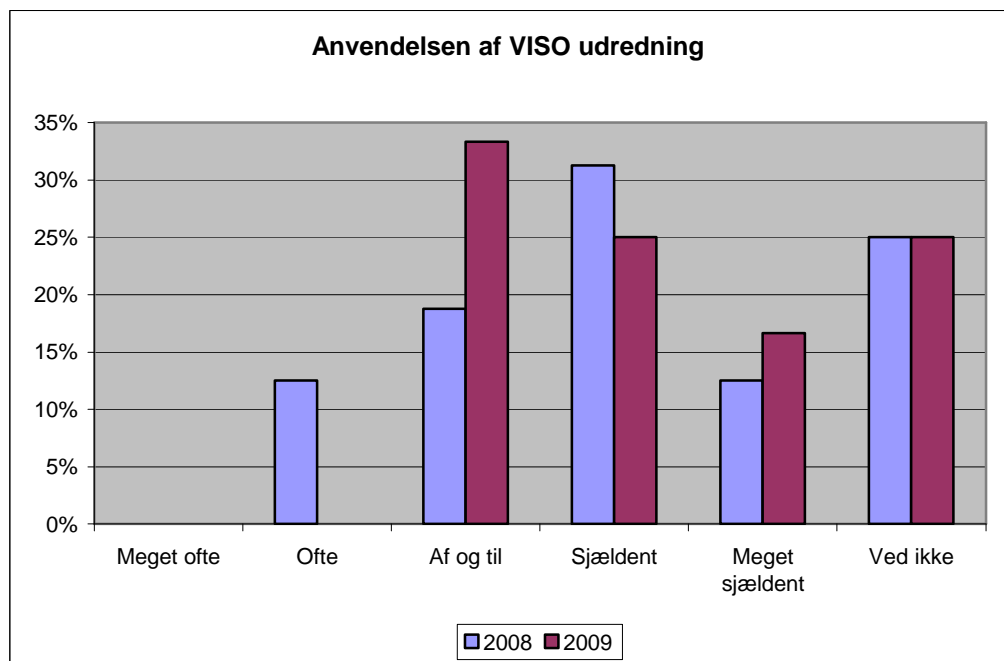
⁷ Afvisning dækker de tilfælde, hvor VISO i første omgang opretter en sag, men i løbet af sagsbehandlingen når frem til, at der ikke er en egentlig sag. Fejlhenvendelser dækker henvendelser, der ikke vedrører VISO's sagsområde.

Rådgivning
2008 og 2009

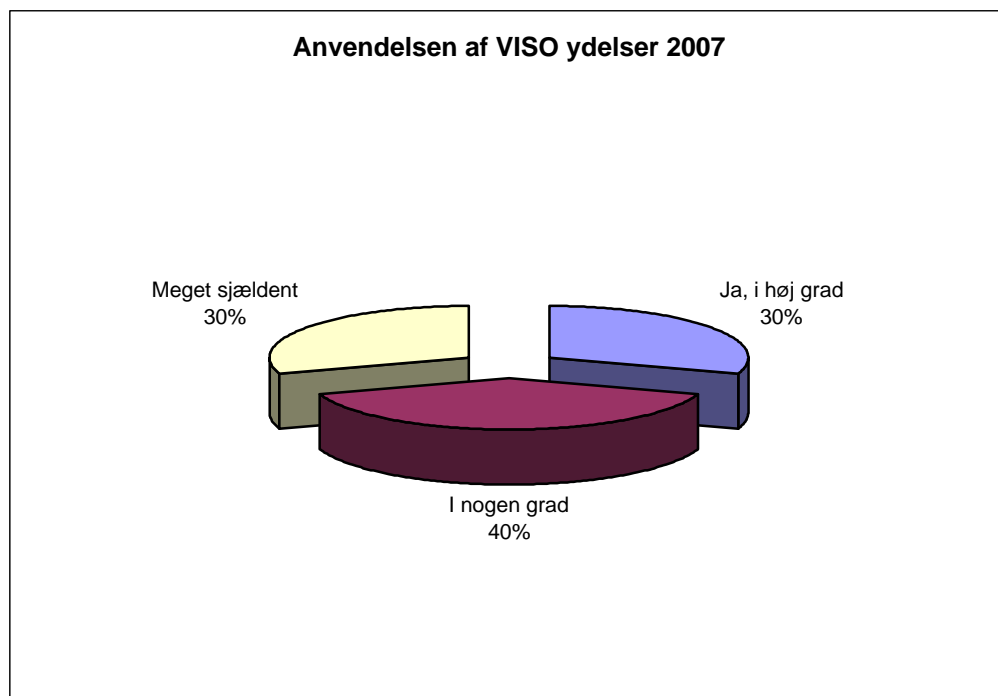

Figur 2

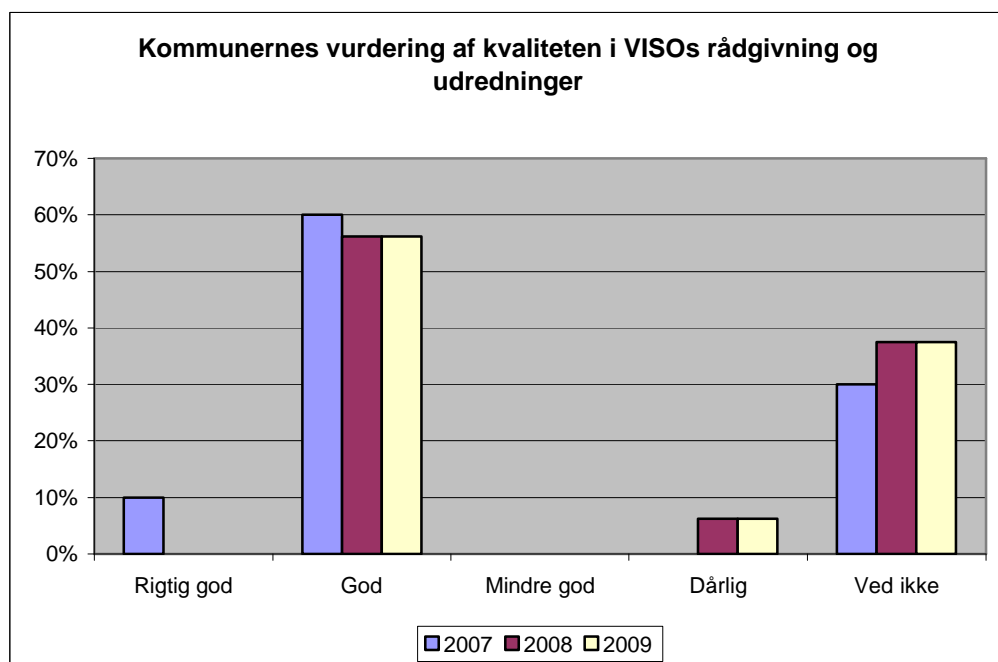
Udredninger
2008 og 2009

Figur 3

Figur 4

Figur 5

Kommunernes besvarelser viser, at anvendelsen af VISOs ydelser på specialundervisningsområdet, samt vurderingen af kvaliteten af ydelserne stort set er uændret gennem årene fra 2007 til 2009.

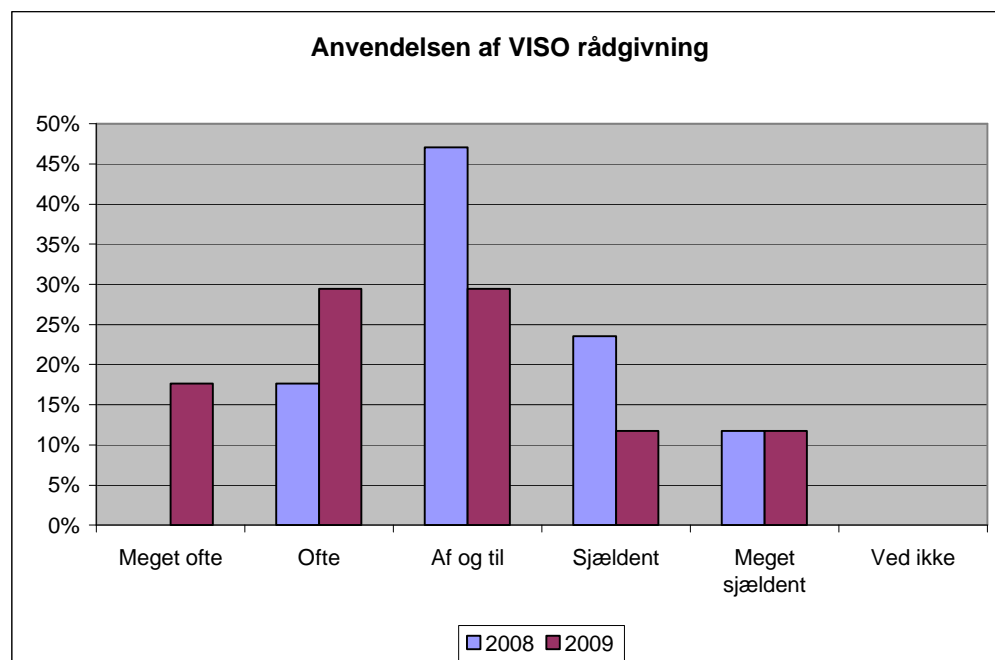
En kommune oplyser supplerende, at der kun i begrænset omfang er et behov for at trække på så specialiseret rådgivning og udredning som VISO tilbyder.

Børne- og ungeområdet:

Børne- og ungeområdet

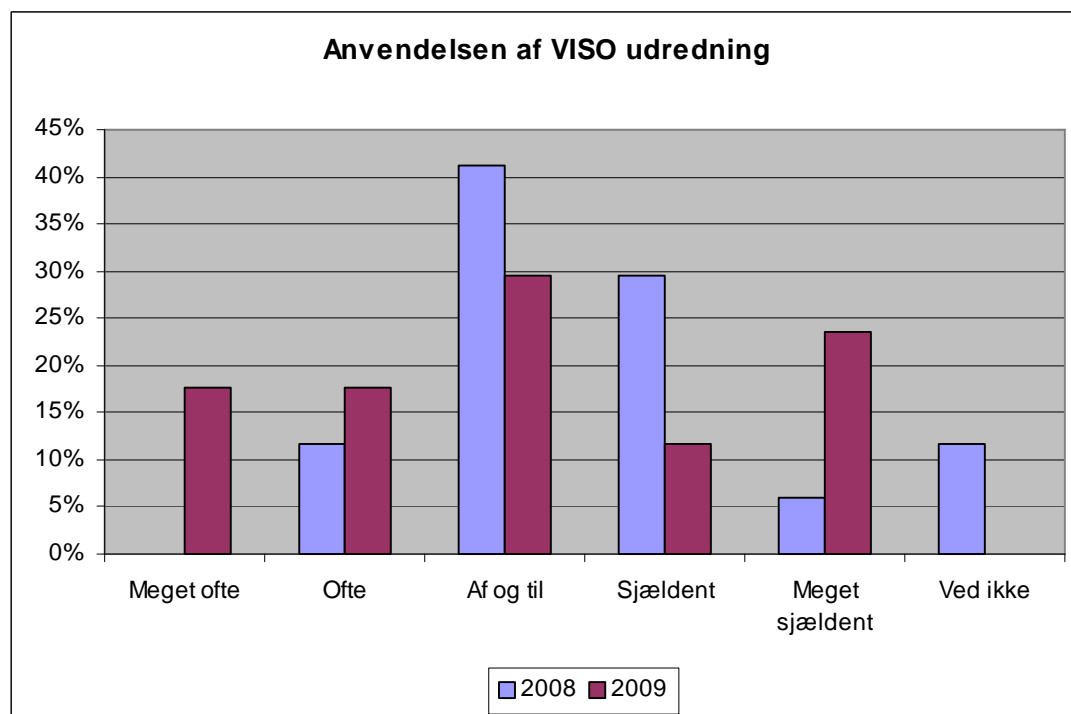
Kommunerne har oplyst om i hvilket omfang de har anvendt VISOs ydelser henholdsvis på rådgivnings- og udredningsområdet.

Rådgivning 2008 og 2009

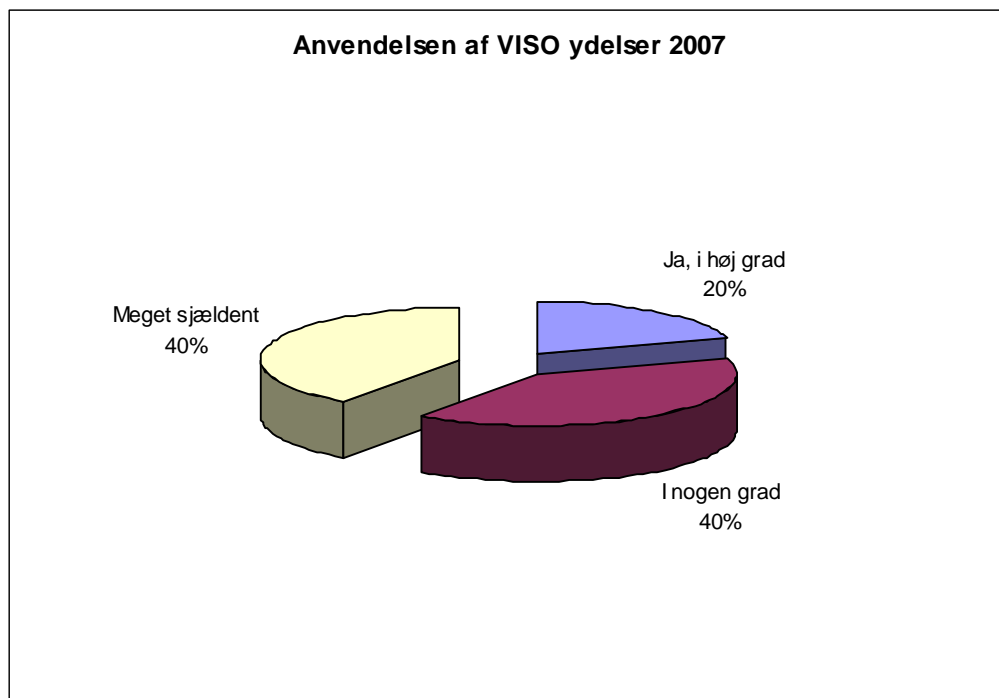

Figur 6

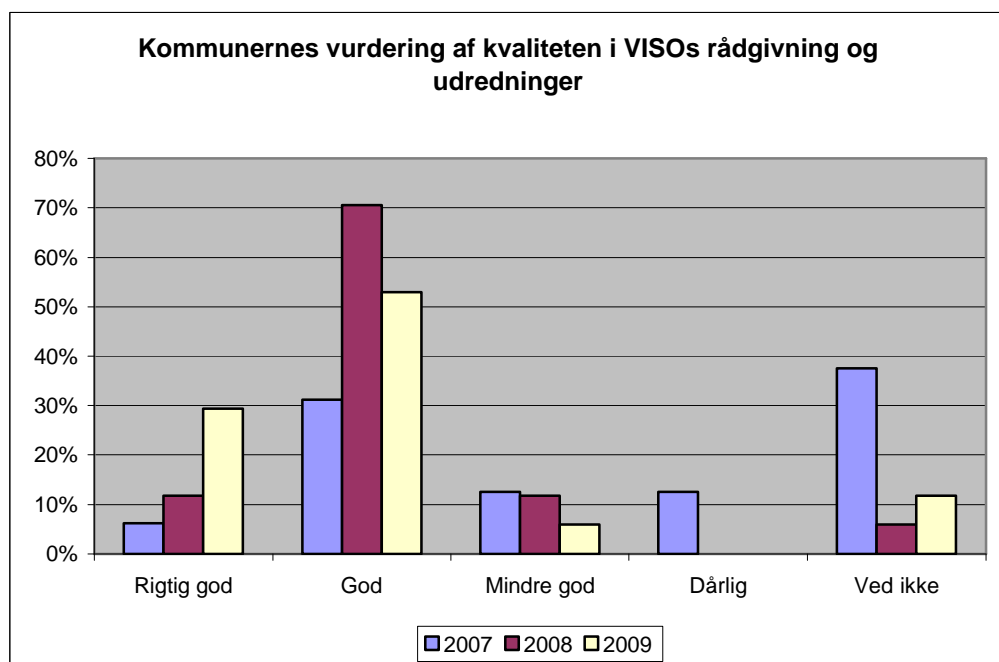
Udredninger 2008 og 2009

Figur 7

Figur 8

Figur 9

Kommunernes besvarelser viser en stigende tendens i årene fra 2007 til 2009 til anvendelsen af VISOs ydelser på børne- og ungeområdet såvel i forhold til rådgivning som til udredning.

Besvarelserne viser endvidere et øget kendskab til og en øget tilfredshed med kvaliteten af VISOs rådgivning og vurderinger i årene fra 2007 til 2009.

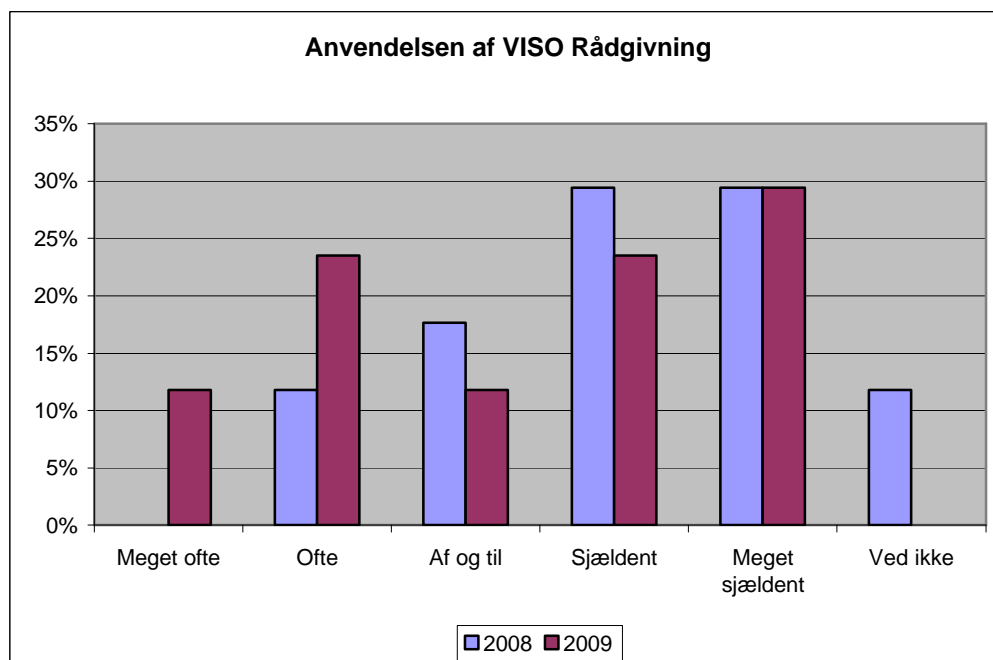
Flere kommuner oplyser, at der har været stor tilfredshed med samarbejdet med VISO.

Voksenområdet:

Voksenområ-
det

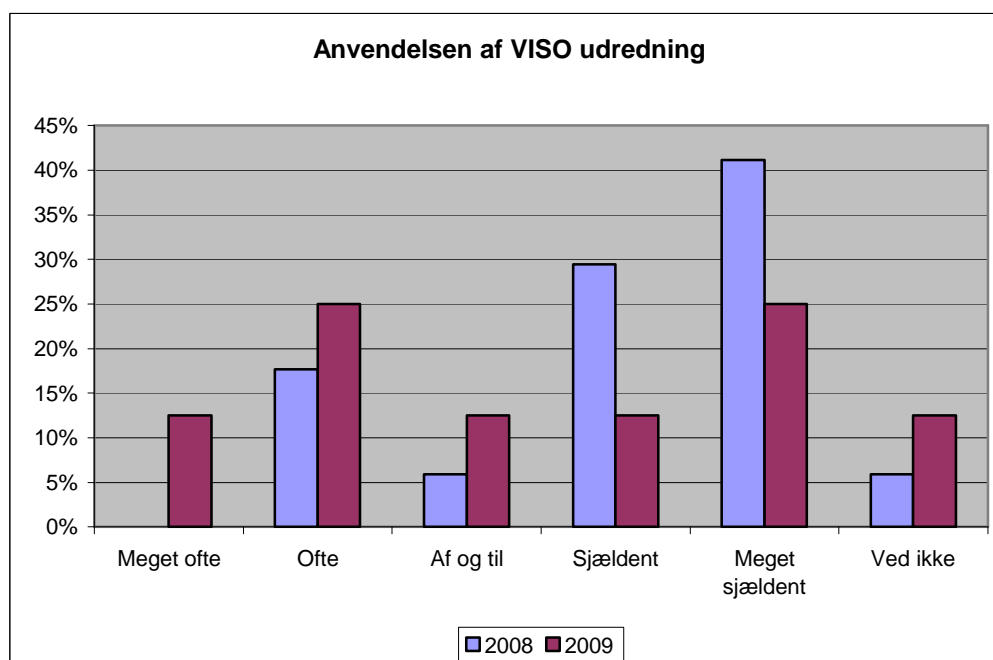
Kommunerne har oplyst om i hvilket omfang de har anvendt VISOs ydelser henholdsvis på rådgivnings- og udredningsområdet.

Rådgivning
2008 og 2009

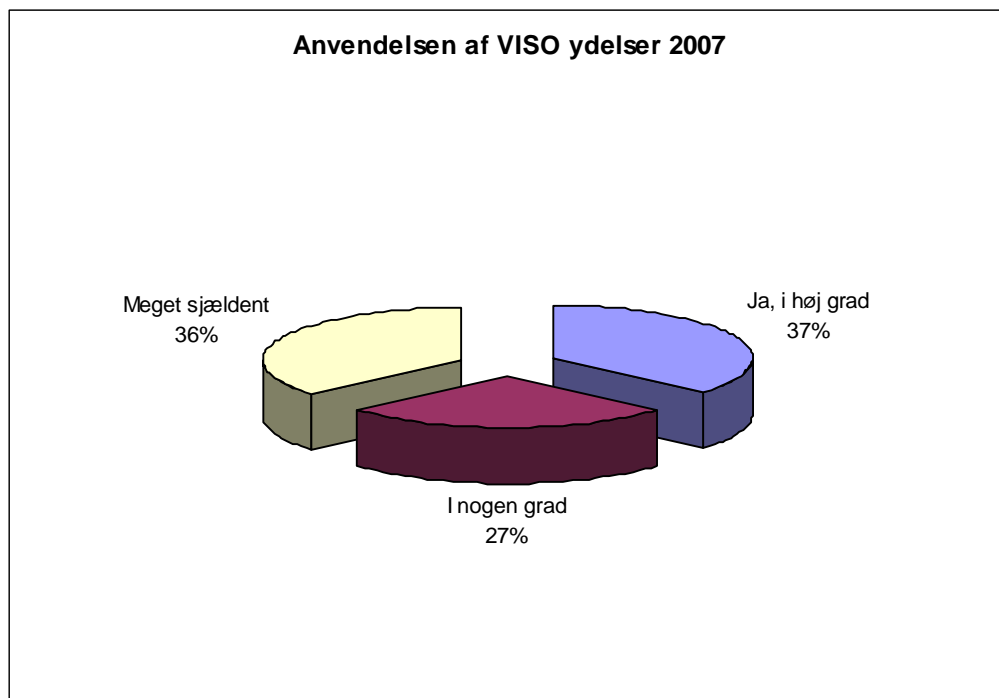
Figur 10

Udredninger
2008 og 2009

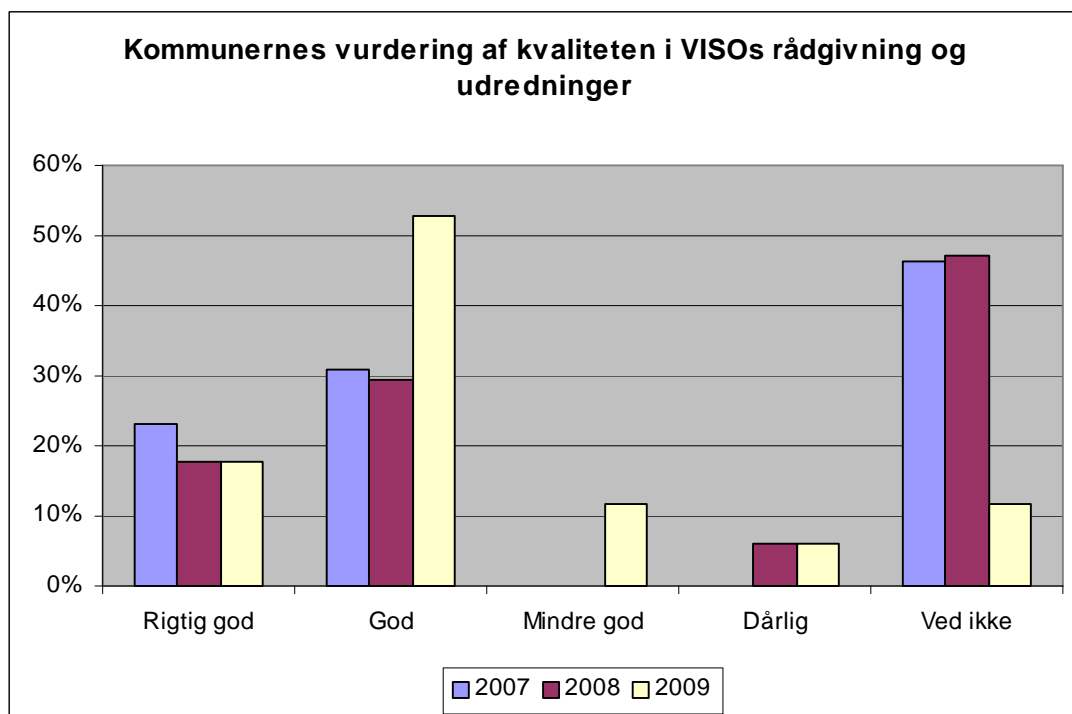

Figur 11

Figur 12

Figur 13

Kommunernes besvarelser viser en stigende tendens i årene fra 2007 til 2009 til anvendelsen af VISOs ydelser på voksenområdet såvel i forhold til rådgivning som til udredning.

Besvarelserne viser endvidere et øget kendskab til og en øget tilfredshed med kvaliteten af VISOs rådgivning og vurderinger i årene fra 2007 til 2009.

Flere kommuner oplyser, at der har været stor tilfredshed med samarbejdet med VISO.

Enkelte kommuner oplever at behovet er uklart og at kvaliteten af VISOs rådgivning er svingende.

En kommune efterspørger, at VISO udover at give konkret rådgivning i den enkelte sag også kan pege på et egnet tilbud.

Regionsrådet brug af VISO

Regionsrådet har oplyst, at man meget sjældent anvender VISO. I 2009 har regionens institutioner anvendt VISO i alt 5 gange. Regionsrådet vurderer kvaliteten af VISOs ydelser som god.

DH - Lejre

Fælles for hele området – børn, voksne og specialundervisning – finder DH-Lejre, at det er uklart hvordan sagsbehandlerne opnår den fornødne specialviden i handicapsager, så de er i stand til at tilbyde det rette støtte til borgeren. Mange sager på handicapområdet er så unikke, at sagsbehandlerne ikke kan forventes at have specialkompetence på området. Det fremgår af redegørelsen at kommunen har overvejende positive erfaringer med Den Nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation, VISO. Alligevel oplyses det, at kommunen kun 'meget sjældent' gør brug af VISO (børn, spm. 11, voksne spm. 15, specialundervisning spm. 14). Årsagen til denne nølen overfor VISO er ikke uddybet, og der oplyses ikke hvilken alternativ ekspertise kommunen benytter i stedet til at udrede og rådgive omkring borgerens behov. DH-Lejre kan derfor frygte at kommunen afgør sager uden at inddrage den fornødne ekspertise.

4. Udviklingen inden for børne- og ungeområdet

Udviklingsrådet skal overvåge en række tilbud til børn og unge efter servicelovens bestemmelser, der tidligere blev varetaget af amtskommunerne.

Dag- og klubtilbud

De berørte områder er bl.a. særlige dag- og klubtilbud, hvor kommunalbestyrelserne skal sikre, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dag- og klubtilbud til børn og unge, der som følge af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling mv., der ikke kan dækkes gennem ophold i de almindelige tilbud.

Personlig hjælp, pleje og vedligeholdelsestræning

Endvidere overvåges servicelovens bestemmelser om personlig hjælp, pleje og vedligeholdelsestræning til børn, der som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor, samt tilbud om ledsagelse til unge mellem 16 og 18 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Udviklingsrådet overvåger også en række foranstaltninger, som kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Konsulentbistand, støtte i hjemmet mv.

Således omfatter rådets arbejdsområde blandt andet foranstaltninger om konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold, praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, familiebehandling, døgnophold, aflastningsordning i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution.

Personlig rådgiver, kontaktperson mv.

Endvidere skal rådet se på foranstaltninger som udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge, udpegning af en kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien, formidling af praktiktillbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver, anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte, samt støtteperson til forældremyndighedens indehaver i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet.

Økonomiske støtte og forældrepleje

Endelig omfatter udviklingsrådets arbejdsfelt på børne- og ungeområdet foranstaltninger om økonomisk støtte til udgifter i forbindelse med foranstaltninger, der kan erstatte de ovenfor nævnte foranstaltninger med tiltag af mindre indgribende karakter samt foranstaltningen forældrepleje, som kommunalbestyrelserne kan anvende når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Anbringelser

Desuden overvåger udviklingsrådet kommunalbestyrelsernes tilbud i forhold til anbringelser uden for hjemmet eksempelvis døgninstitutioner, familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder, samt behandlingstilbud til unge stofmisbrugere.

4.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Det bemærkes, at der generelt er faldende ventetider på området.

Det er positivt, at der kan konstateres en stigning i ledsageordningen.

Ventetiden på udredningen på det børnepsykiatriske område er forbedret.

De gode ting ved kommunalreformen er, at den giver et større samarbejde med borgerne og med en større mængde af børn giver det bedre muligheder for gode tilbud samtidig med at flere specialiserede medarbejdere kan samles.

Dog skal det bemærkes, at der er en problemstilling vedrørende en ikke optimal funktion af Tilbudsportalen.

4.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

Udfordringer afledt af kommunalreformen

5 ud af 17 kommuner har oplyst, at det er deres opfattelse, at der i forbindelse med kommunalreformen er lokale forhold, som udgør særlige udfordringer for kommunen.

Flere kommuner oplyser, at den store belastningsgrad på området er en udfordring, ligesom kommunens infrastruktur har betydning i forhold til evt. oprettelse af særtilbud.

En kommune nævner, at regionens tilbud på det børnepsykiatriske område er mangelfuldt, hvilket medfører at flere unge med svære psykiatriske diagnoser bliver tilbagevist til kommunens varetagelse af behandlingsforløbene.

Sammenfatning af erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om deres erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden.

Sammenfattende oplyser de fleste kommuner, at sammenlægningen af kommunerne har ført til enheder, der har en størrelse som muliggør udbygning af egne tilbud tættere på borgeren og styrkelse af de enkelte fagområder. Nogle kommuner oplever en hurtigere sagsgang, da sagen ikke længere skal afvente amtets godkendelse, mens andre kommuner oplever længere sagsbehandlingstid som følge af mere bureaukrati.

De fleste kommuner oplever udfordringer på grund af de økonomiske forhold. Herunder angives, at der ikke er fulgt tilstrækkelige ressourcer med opgaverne, at det er vanskeligt at styre udgifterne og at takststigninger giver en tilbageholdenhed og dermed en dårligere service overfor borgerne.

Den enkelte kommunes oplysninger er anført i afsnit 4.2.7.

4.2.1 Børn med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse

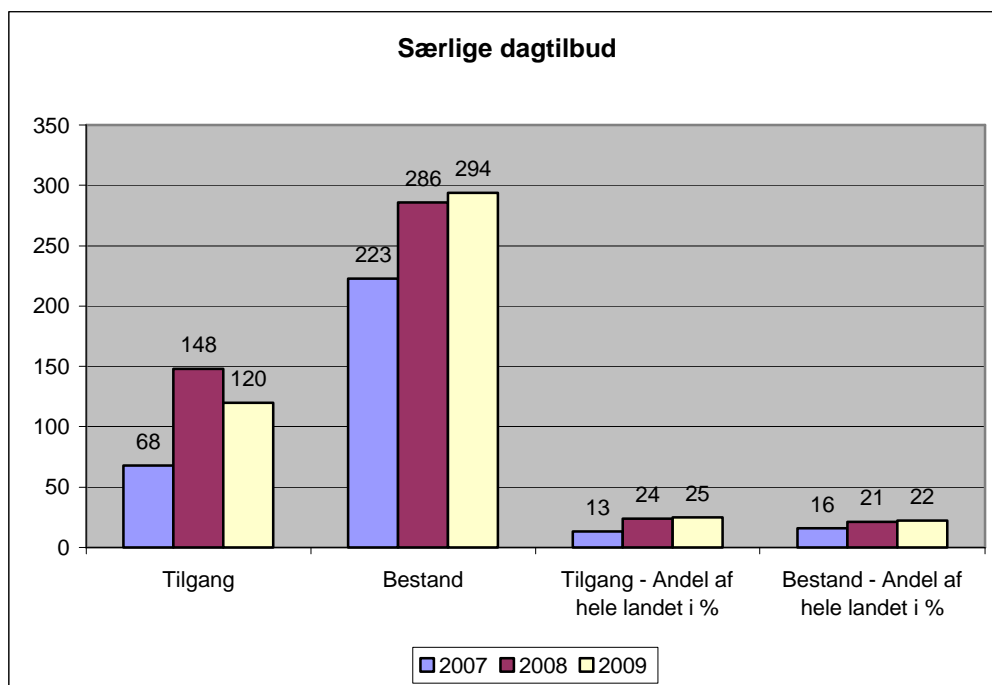
Dag- og klubtilbud

Efter servicelovens §§ 32 og 36 skal kommunerne sikre, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dag- og klubtilbud til børn og unge, der som følge af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling mv., der ikke kan dækkes gennem ophold i de almindelige tilbud.

CIAS

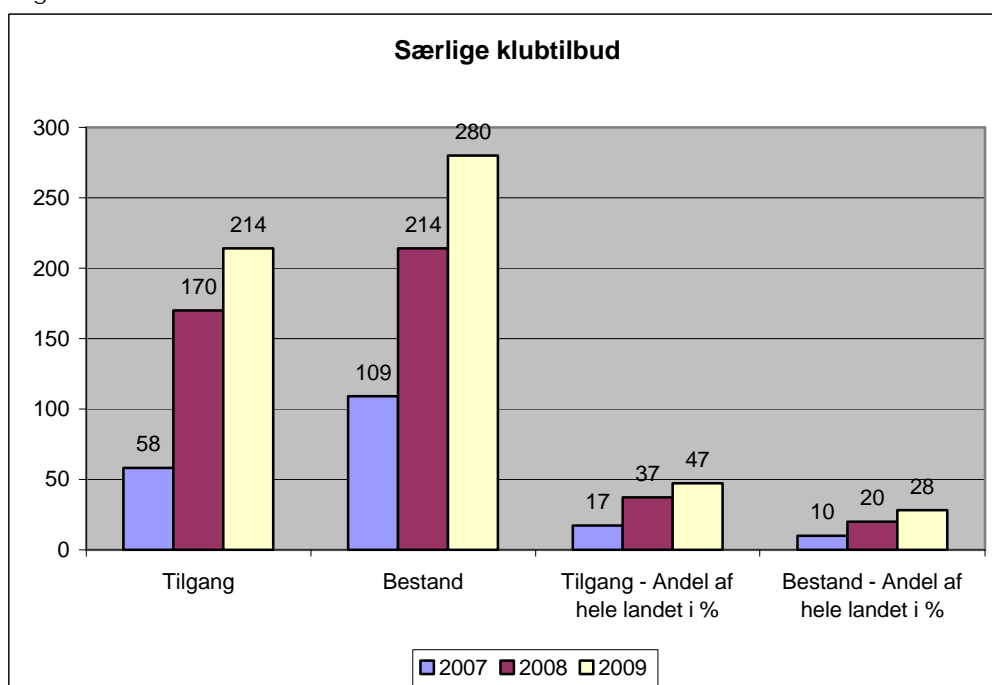
Figurerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Særlige dagtilbud

Figur 14

Særlige klubtilbud

Figur 15

Udviklingen gennem årene 2007 til 2009 på området særlige dagtilbud viser en markant stigning i både tilgang og bestand fra 2007 til 2008, men derimod et mindre fald i tilgangen fra 2008 til 2009. Bestanden er dog steget en fra 2008 til 2009 og andelen af såvel tilgang som bestand i forhold til hele landet er steget betragteligt.

Udviklingen gennem årene 2007 til 2009 på området særlige klubtilbud viser en markant stigning i både tilgang og bestand gennem årene fra 2007 til 2009. Det tilsvarende gør sig gældende i forhold til regionens andel sammenlignet med hele landet.

Kommuner- nes oplysninger om udviklingen

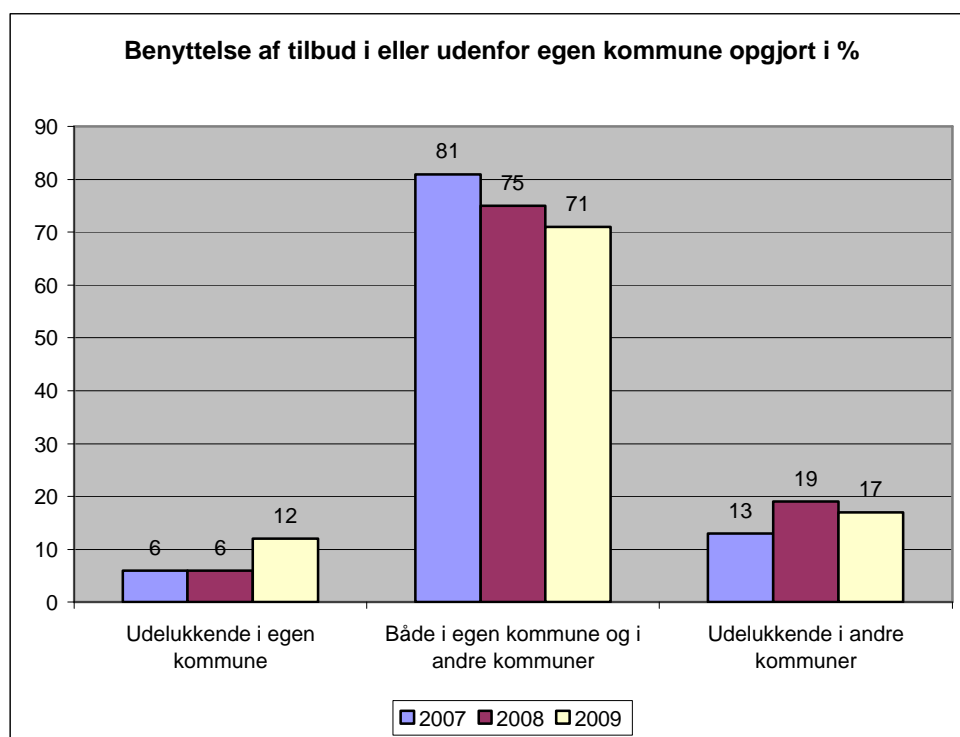
4 kommuner oplyser, at der ikke er sket ændring i udbuds- og forbrugsmønstret i 2009.

4 kommuner oplyser, at der er stigende efterspørgsel, herunder nævnes at dette forhold skyldes børn med sjældne handicap.

Kommunerne har i deres redegørelser oplyst om tilbuddene benyttes udelukkende i egen kommune, udelukkende i andre kommuner eller begge dele.

Følgende figur viser udviklingen fra 2007 til 2009 i hvor tilbuddene benyttes:

Benyttelse af tilbud i eller udenfor egen kommune

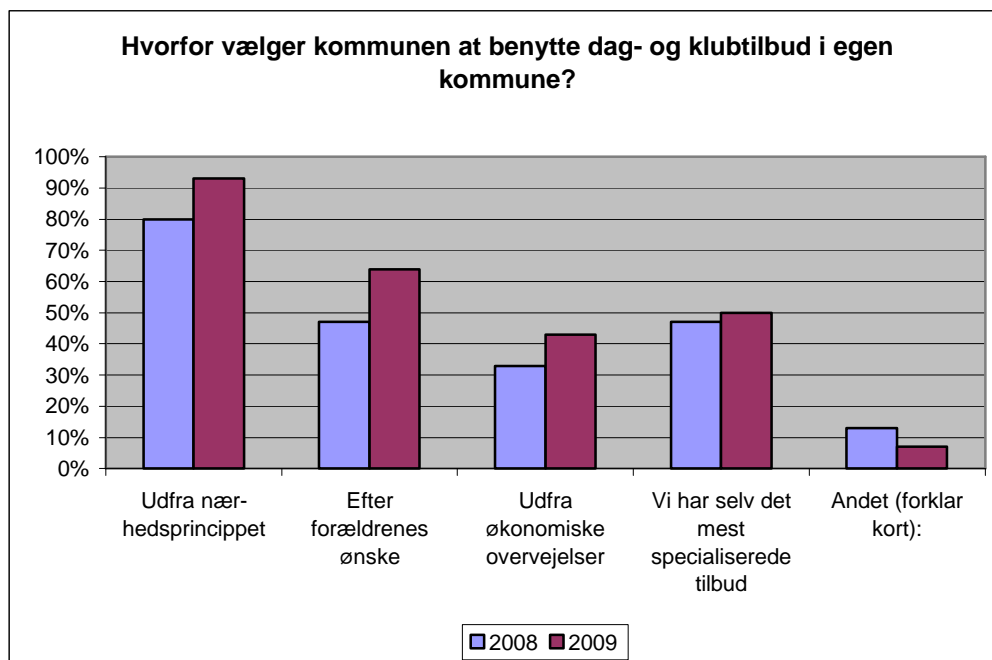

Figur 16

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser en mindre stigning i udelukkende at benytte tilbud i egen kommune og et næsten tilsvarende fald i at benytte tilbud i både egen og andre kommuner. I forhold til udelukkende at benytte tilbud i andre kommuner er der sket en stigning fra 2007 til 2008, men derimod et mindre fald fra 2008 til 2009.

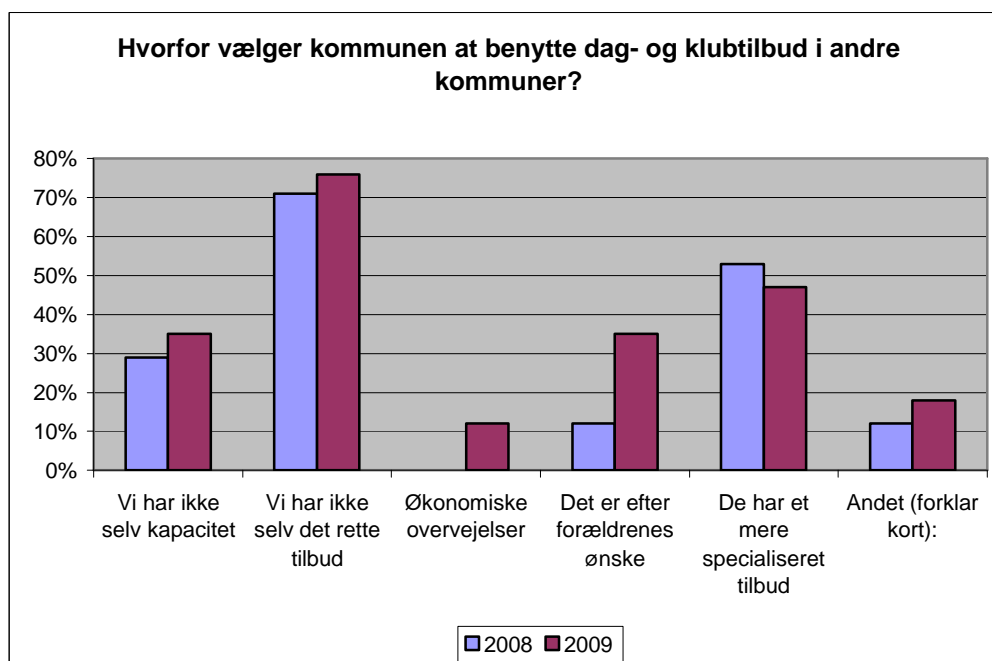
Kommunerne har i redegørelserne oplyst om årsagerne til valget af om tilbuddene benyttes i egen kommune eller i andre kommuner.

Tilbud i egen kommune

Figur 17

Tilbud i andre kommuner

Figur 18

Besvarelsene viser en stigende tendens til, at kommunerne i overvejende grad vælger at benytte tilbud i egen kommune af hensyn til borgeren og de pårørende, og tilsvarende vælger at benytte tilbud i andre kommuner hvor kommunen selv mangler det rette tilbud.

Ændring i visitation

2 ud af de 17 kommuner oplyser, at der er sket ændringer i kommunens visitation inden for området i 2009. Begge kommuner oplyser, at ændringerne består i en mere enkel sagsbehandlingsprocedure, hvilket fører til en mere brugervenlig og smidig proces.

Venteliste og ventetid

Kommunerne har i deres redegørelser afgivet oplysninger om ventelister og ventetid på området.

2009

Samlet for Region Sjælland er der 7 børn på venteliste til særlige dagtilbud pr. 31. december 2009. Der er ingen børn på venteliste til særlige klubtilbud.

De 3 kommuner, der har børn på venteliste til særlige dagtilbud har en gennemsnitlig ventetid på henholdsvis 4, 6 og 12 uger.

2008

Pr. 31. december 2008 var der for Region Sjælland 5 børn på venteliste til særlige dagtilbud. Der var ingen børn på venteliste til særlige klubtilbud.

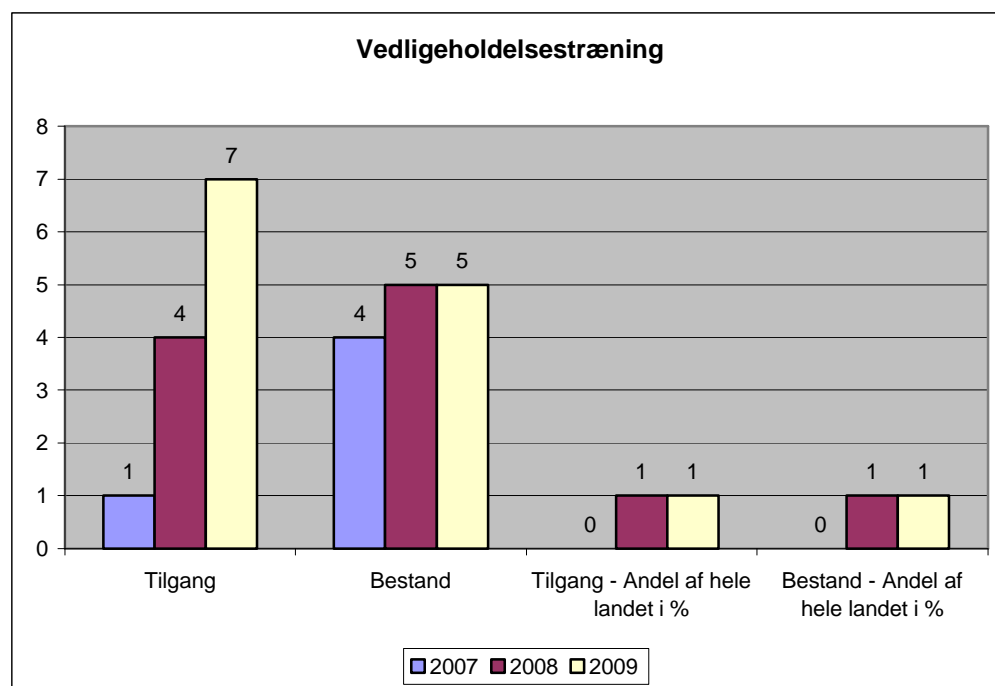
I 2008 udgjorde den gennemsnitlige ventetid på særlige dagtilbud 20 uger.

Vedligeholdelsestræning

Efter servicelovens § 44 jfr. § 86, stk. 2 skal kommunalbestyrelsen tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til børn, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

CIAS

Figuren nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbud på området i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbud på området i forhold til hele landet.

Figur 19

På trods af en stigende tilgang og bestand på området fra 2007 til 2009 er der fortsat en påfaldende lav andel af tilgang og bestand i Region Sjælland i forhold til hele landet på området.

Særligt fokusområde

Udviklingsrådet i Region Sjælland havde gennem 2008 særligt fokus på området.

På udviklingsrådets møde den 24. februar 2009 blev emnet behandlet som en temadrøftelse. Udviklingsrådet havde inviteret en oplægsholder fra Roskilde Kommune, der rede-

gjorde for de forskellige former for vedligeholdelsestræning og gav sit bud på hvorfor der er en lav andel af vedligeholdelsestræning efter servicelovens § 44.

Det blev oplyst, at de fleste børn ikke har behov for træning modsat ældre mennesker.

Træning bliver i vid udstrækning givet i regionsregi på sygehuse og betegnes som behandling.

Endvidere er der træningstilbud i forbindelse med skole- eller pasningsordninger, vederlagsfri fysioterapi på privatklinikker, hjemmetræning eller vederlagsfri ridetræning.

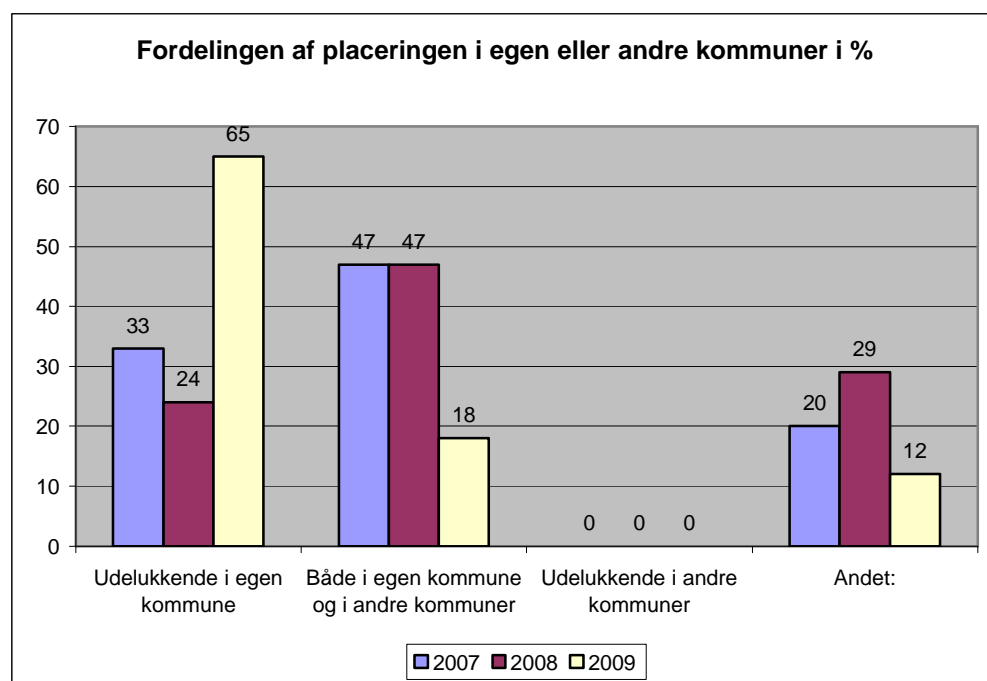
Rådet fastslog på baggrund af denne temadrøftelse, at årsagen til den manglende registrering efter servicelovens § 44 skyldes den mangfoldighed af tilbud, der er tilstede på andre områder.

Behovet

Generelt oplyser kommunerne, at tilbud og behov er uændret i 2009. 3 kommuner oplyser dog, at der er oplevet en stigning i behovet.

Følgende figur viser hvor 15 af regionens kommuner tilbyder vedligeholdelsestræning:

Hvor tilbydes vedligeholdelsestræning

Figur 20

Besvarelsen andet dækker for 2007 over en afventning af niveaulægning og at en kommune tilbyder træning i egen kommune, men enkeltvis kan i særlige tilfælde udløse bevilling uden for kommunen.

For 2008 dækker svaret andet, at der ikke i 2008 var et tilbud, at vedligeholdelsestræningen tilbydes i forbindelse med placering på institution, samt at børnene henvises til privatpraktiserende terapeuter.

For 2009 dækker svaret andet, at der ikke i 2009 var et behov, samt at vedligeholdelsestræningen tilbydes efter en anden bestemmelse i serviceloven.

Oplysningerne fra kommunerne viser, at der stort set ikke er sket ændringer i fordelingen af placeringen af tilbuddet mellem i egen kommune og andre kommuner fra 2007 til 2008, men at der i 2009 er sket en markant stigning i brug af tilbud udelukkende i egen kommune frem for andre kommuner.

Ændringer i visitation

3 ud af de 17 kommuner oplyser, at der er sket ændringer i visitationen i 2009. Ændringerne består i oprettelse af tilbud i egen kommune og ændring i visitationsprocedure.

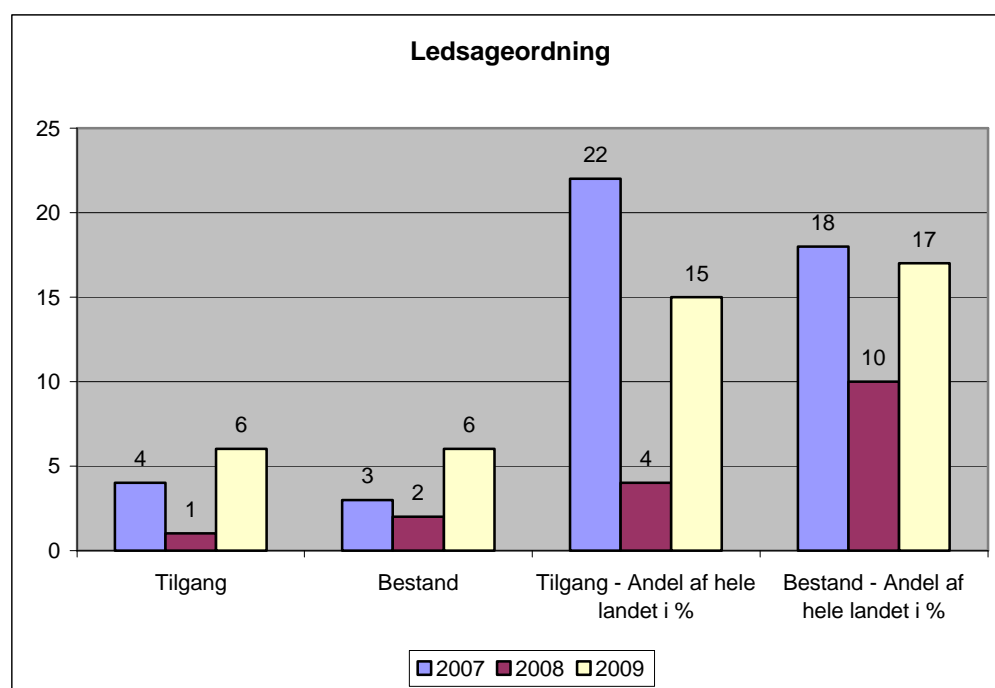
Årsagen til ændringerne er ønsker om at højne kvaliteten i tilbuddene, udvide målgruppen og øge kapaciteten.

Ledsageordning

Bortset fra unge som har et døgnophold efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 4, 5 og 8, skal kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 45 tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til unge mellem 16 og 18 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

CIAS

Figuren nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbud på området i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbud på området i forhold til hele landet.

Figur 21

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser, at efter et mindre fald i både tilgang og bestand på området i 2008 er niveauet steget i 2009.

Andelen i forhold til hele landet der var faldet væsentligt fra 2007 til 2008 er tilsvarende steget i 2009, således at det stort set er på niveau med 2007.

Kommunerne har i redegørelserne beskrevet udviklingen i 2009 inden for området.

6 kommuner oplyser, at der ikke er sket ændringer i 2009. 7 kommuner oplyser, at der er meget få eller slet ingen henvendelser på området. 2 kommuner oplyser, at der er større fokus på ordningen og derfor også flere der ønsker at benytte tilbuddet.

Nye tiltag

Alle 17 kommuner har svaret nej til spørgsmålet om kommunen i 2009 har iværksat tiltag inden for området.

DH - Lejre

Dh – Lejre anfører, at man har noteret sig at der kun anvendes ledsagelse til 2 (to) unge i kommunen (spm. 29). DH-Lejre er bekymrede for om kommunen vejleder de unge og deres pårørende om denne mulighed i tilstrækkelig grad.

4.2.2 Forebyggende foranstaltninger

Forebyggende foranstaltninger

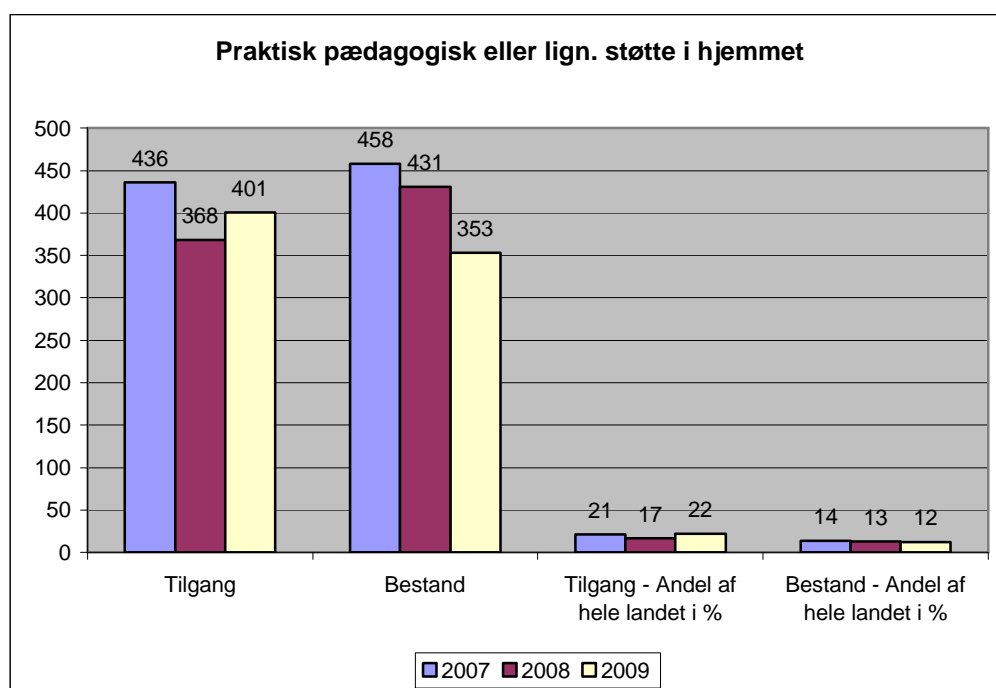
Efter servicelovens bestemmelser i §§ 52, 54 og 57 a kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en række foranstaltninger, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Foranstaltningerne omfatter konsulentbistand, udpegning af rådgiver eller kontaktperson, døgnophold, økonomisk støtte og forældrepålæg.

CIAS

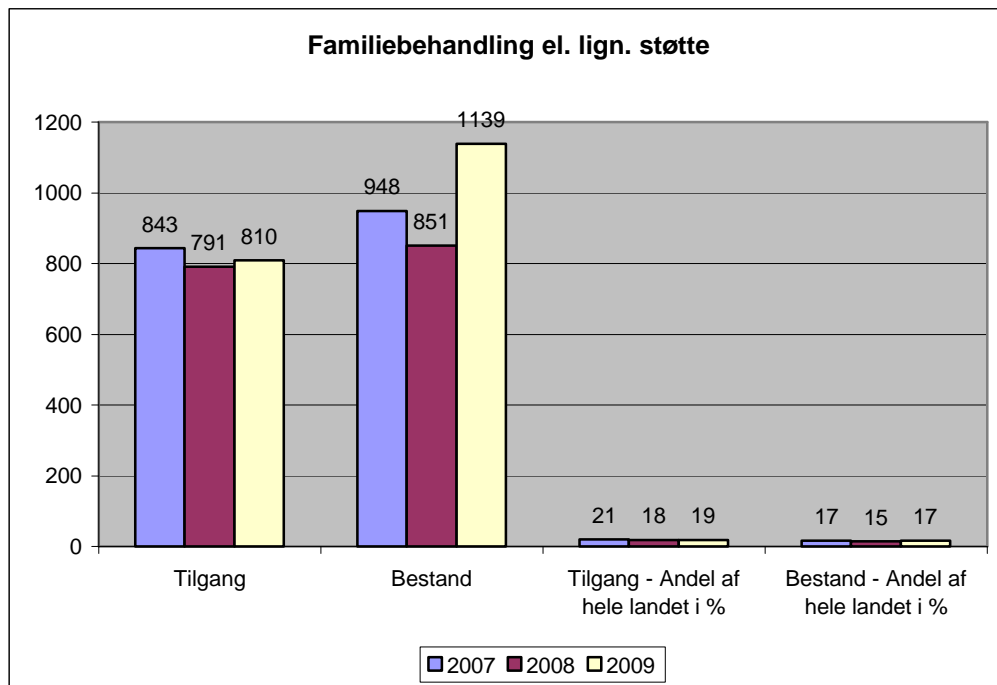
Figurerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Praktisk støtte i hjemmet

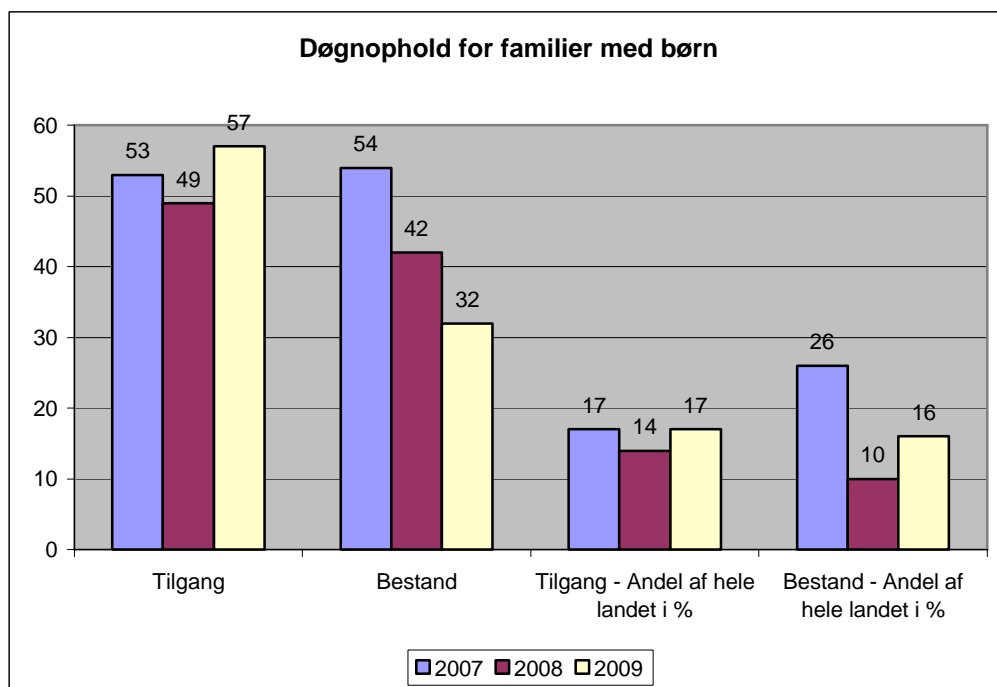
Figur 22

Familiebe-
handling

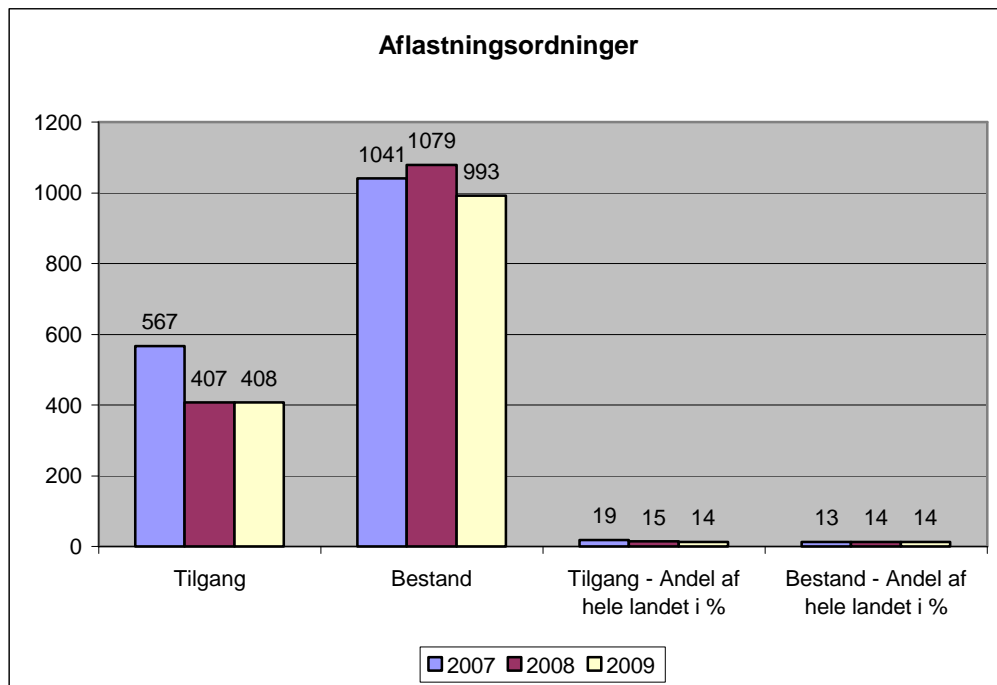
Figur 23

Døgnophold

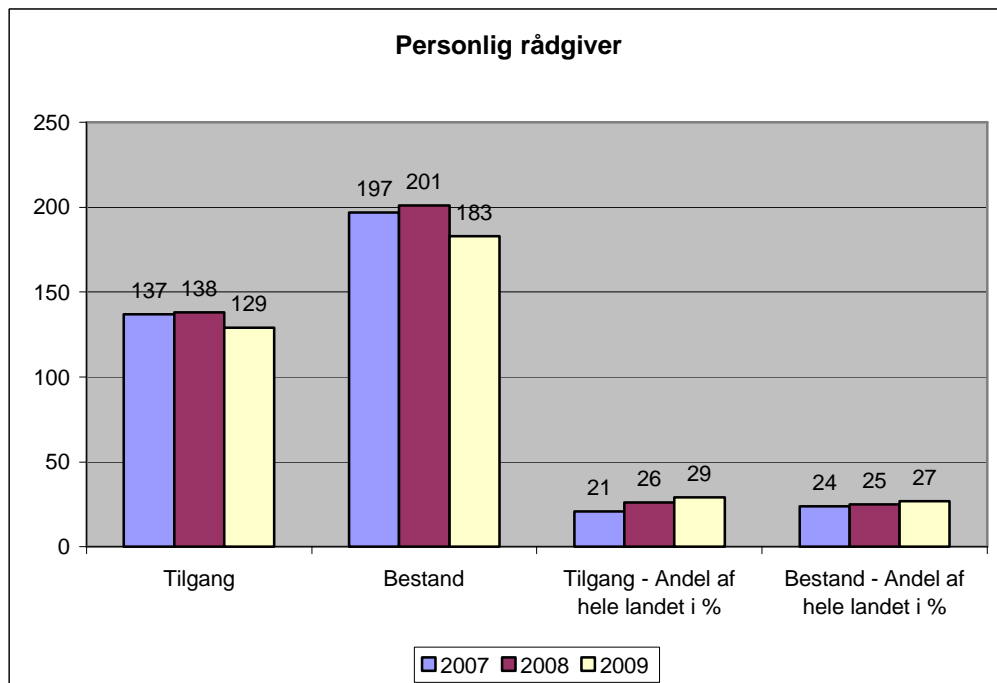
Figur 24

Aflastnings-
ordninger

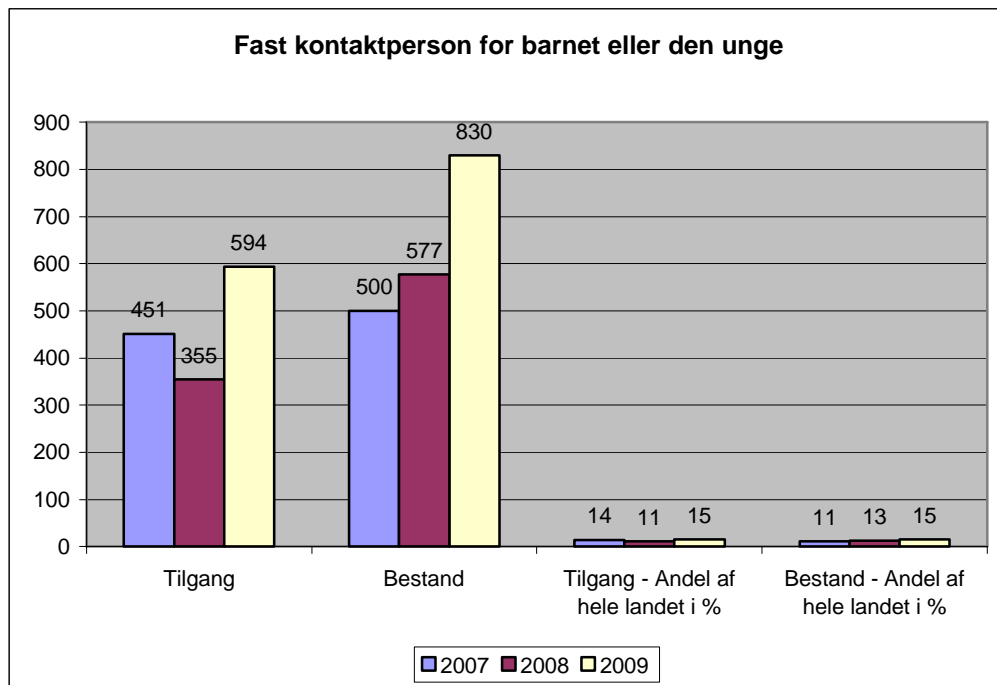
Figur 25

Personlig
rådgiver

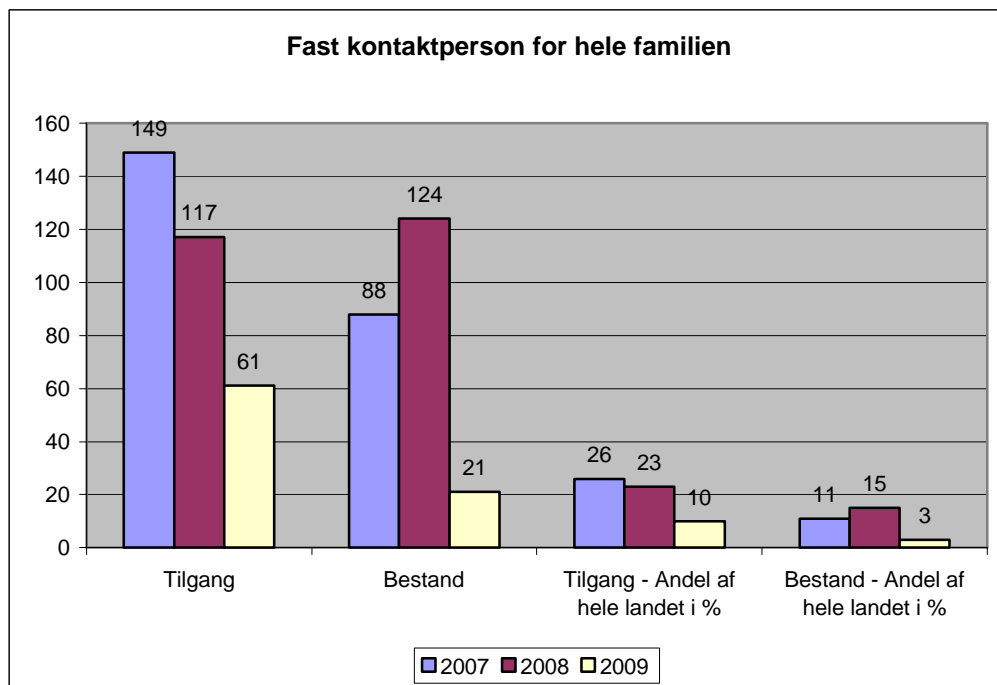
Figur 26

Kontaktperson for barnet eller den unge

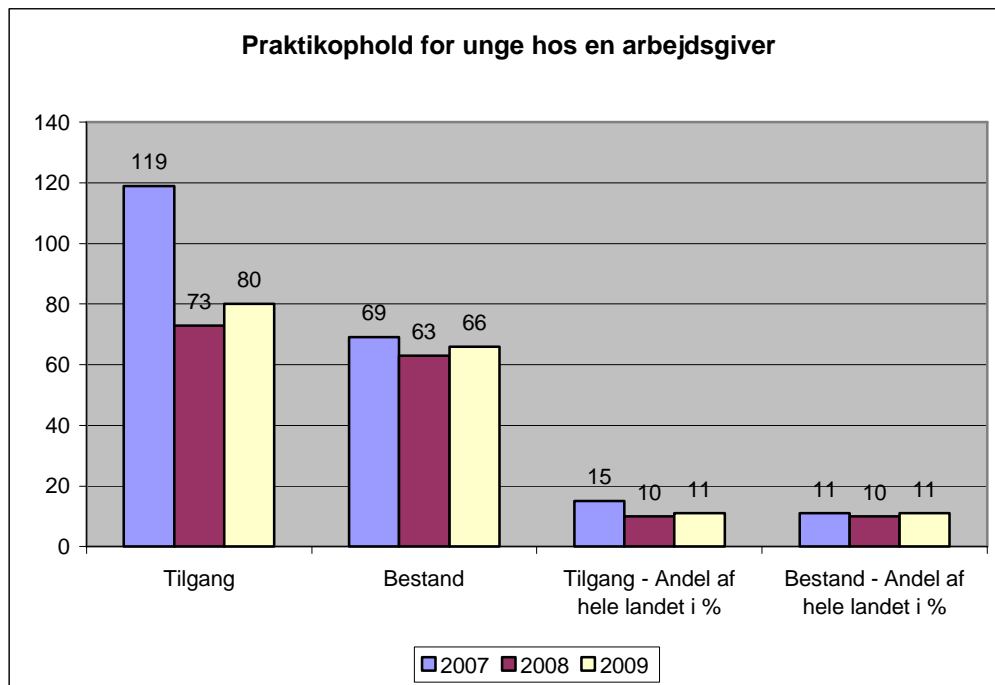
Figur 27

Kontaktperson for hele familien

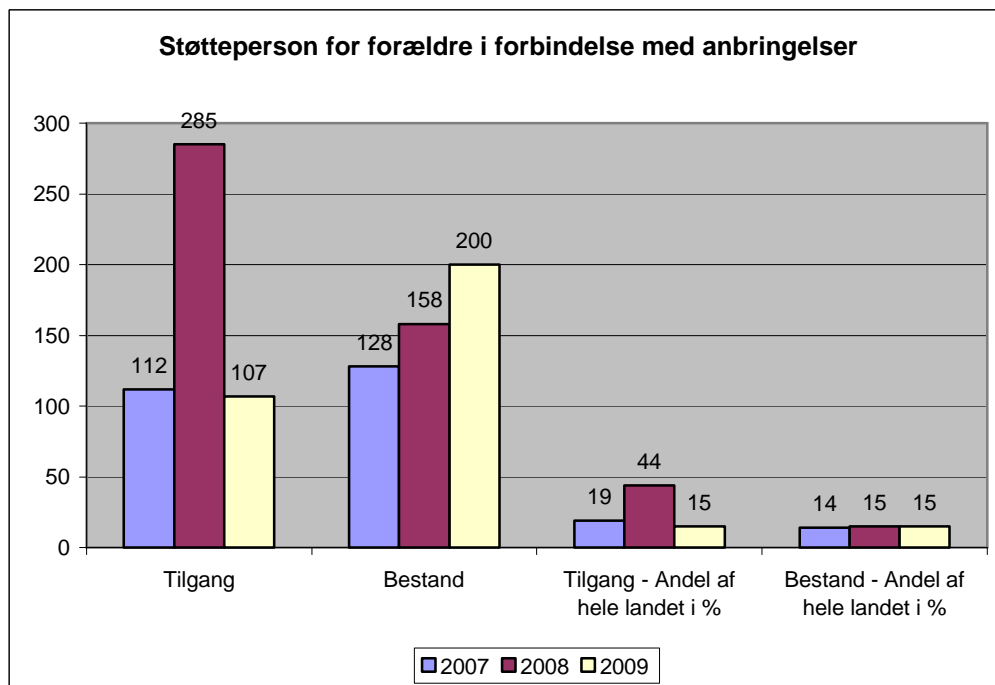
Figur 28

Praktikophold

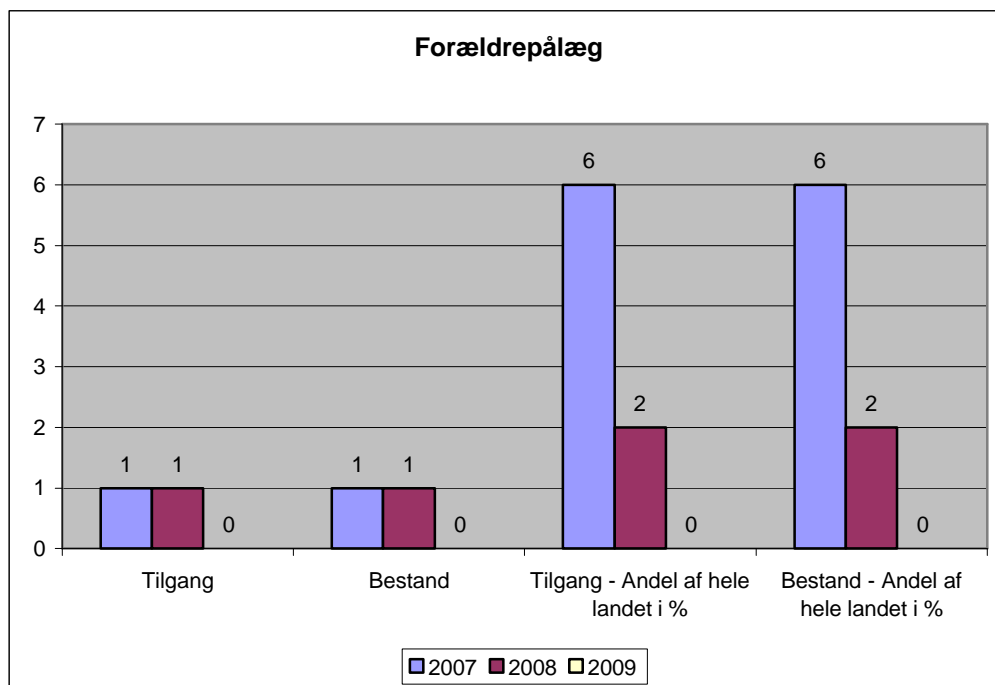

Figur 29

Støtteperson for forældre i forbindelse med anbringelser

Figur 30

Figur 31

Der er i 2009 ikke indberettet CIAS tal for områderne konsulentbistand mht. barnet eller den unges forhold, anden hjælp og økonomisk støtte, der erstatter en mere indgribende foranstaltning eller for at undgå anbringelser udenfor hjemmet o. lign.

På områderne praktisk pædagogisk eller lignende støtte i hjemmet, familiebehandling eller lignende støtte, aflastningsordninger, personlig rådgiver, praktikophold for unge hos en arbejdsgiver og forældre pålæg ses tilgang og bestand stort set at være uændret fra 2008 til 2009.

I forhold til døgnophold for familier med børn ses en stort set uændret tilgang gennem årene fra 2007 til 2009. Imidlertid er der et markant fald i bestanden gennem samme periode. Andelen af bestanden for hele landet har været faldende fra 2007 til 2008, men er i 2009 steget til 16% hvilket stort set svarer til befolkningsandelen i Region Sjælland.

På området fast kontaktperson for barnet eller den unge er der efter et fald i tilgangen fra 2007 til 2008 sket en markant stigning i 2009. Stigningen gør sig også gældende i forhold til bestanden.

På området fast kontaktperson for hele familien er der et fald i tilgangen i årene fra 2007 til 2009. Bestanden var stigende fra 2007 til 2008, men er i 2009 faldet markant. Såvel andelen af tilgang som bestand ligger meget lavt i forhold til hele landet.

På området støtteperson for forældre i forbindelse med anbringelser er tilgangen efter en markant stigning i 2008 faldet i 2009 til det niveau som tilgangen var i 2007. Bestanden er imidlertid steget støt gennem årene 2007 til 2009. Bortset fra tilgangen i 2008 er andelen af såvel tilgang og bestand i forhold til hele landet stort set hvad der svarer til andelen af befolkningen i Region Sjælland.

Kommuner- nes brug af foranstalt- ninger

Kommunerne har i redegørelserne kommenteret udviklingen i 2009 indenfor området.

10 kommuner oplyser, at man gennem 2009 har oplevet et større behov for forebyggende foranstaltninger. Årsagen hertil er bl.a., at der er større fokus på den forebyggende indsats. Endvidere oplyses det, at der er flere henvendelser fra borgere og underretninger fra skoler og andre institutioner, der gør, at behovet er udvidet.

2 kommuner oplyser, at brugen af foranstaltninger har været uændret i 2009.

Fokusområ- der

Kommunerne har i redegørelserne beskrevet de områder inden for det forebyggende område, som kommunen finder, at der er grund til at have særlig fokus på.

Generelt anfører kommunerne, at det er vigtigt med en tidlig indsats i det forebyggende arbejde. Aflastning anvendes frem for anbringelse. Indsatsen rettes mod familien.

Kommunerne nævner endvidere, at der er særlig fokus på unge enlige mødre, unge familier, utilpassede unge med ADHD og andre psykiatriske problemstillinger, misbrugsfamilier og familier med psykisk syge forældre.

Ændringer i anvendelsen

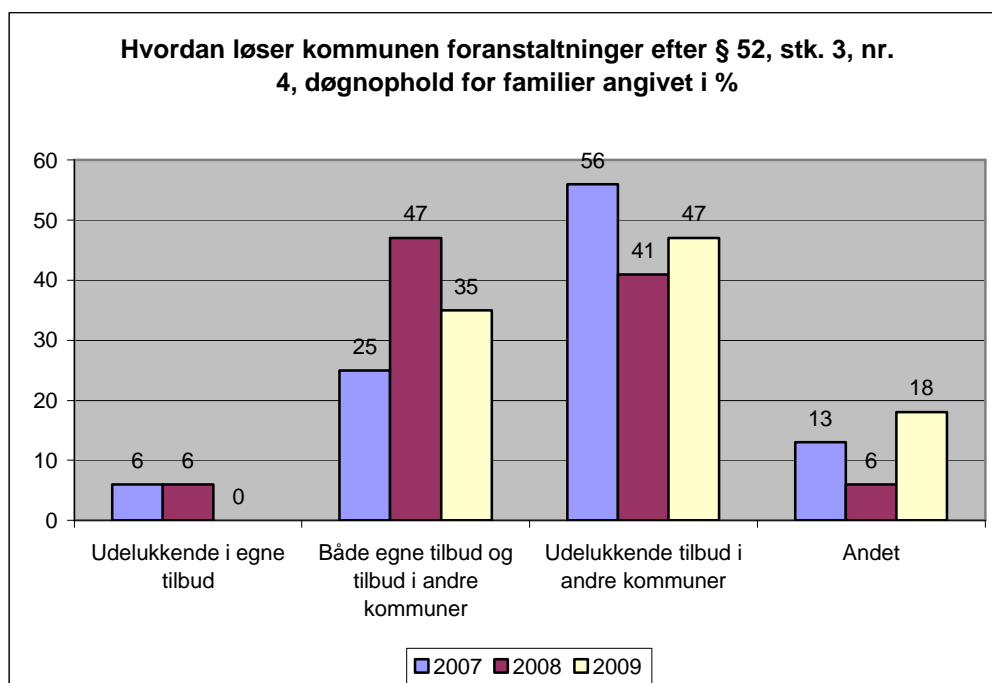
11 kommuner oplyser, at der er sket ændringer i kommunens anvendelse af forebyggende foranstaltninger.

Kommunerne anfører, at ændringerne består i en stigning i anvendelsen, særligt med fokus på at tilbyde forebyggende tilbud.

En enkelt kommune oplyser, at ændringen består i en begrænsning af tilbud om kontaktpersonforløb.

Følgende figur viser hvorledes kommunerne løser foranstaltningen døgnophold for familier:

Døgnophold for familier

Figur 32

Andet dækker over egne tilbud eller private tilbud i anden kommune.

Udviklingen fra 2007 til 2008 viser, at der er en faldende tendens til udelukkende at anvende tilbud i andre kommuner og i stedet anvendes også egne tilbud. Fra 2008 til 2009 er tendensen modsat og der er endvidere ikke længere kommuner der udelukkende anvender egne tilbud.

Venteliste og ventetid

Kommunerne har i redegørelserne givet oplysninger om venteliste og ventetider på områderne aflastning og døgnophold.

2009

Pr. 31. december 2009 var der samlet i regionens kommuner 59 børn på venteliste til aflastning og ingen på venteliste til døgnophold.

Den gennemsnitlige ventetid i 2009 udgjorde ca. 11 uger for aflastning og 4 uger for døgnophold.

2008

Pr. 31. december 2008 var der samlet i regionens kommuner 56 børn på venteliste til aflastning og 4 børn på venteliste til døgnophold.

Den gennemsnitlige ventetid i 2009 udgjorde ca. 5 uger for aflastning og 1,6 uger for døgnophold.

4.2.3 Anbringelser af børn og unge

Anbringelser

Efter servicelovens bestemmelser i §§ 52 og 58 kan kommunalbestyrelsen/børne- og ungdomsvalget træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

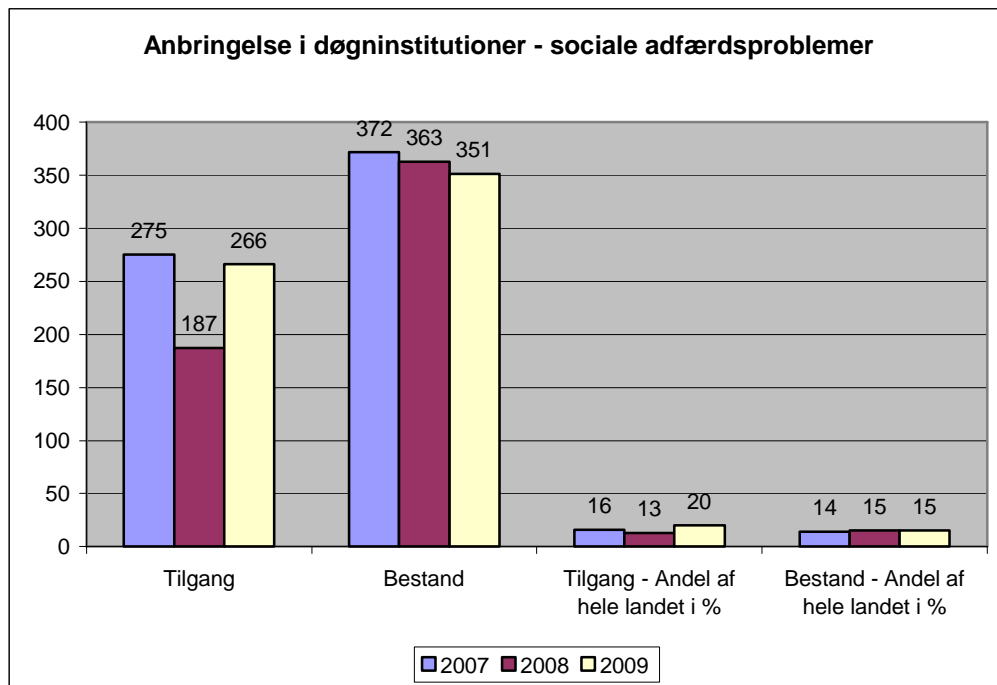
Kommunalbestyrelserne er forpligtet til at sørge for at de nødvendige anbringelsessteder er tilstede.

Anbringelsesstederne kan eksempelvis være døgninstitutioner, familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder.

CIAS

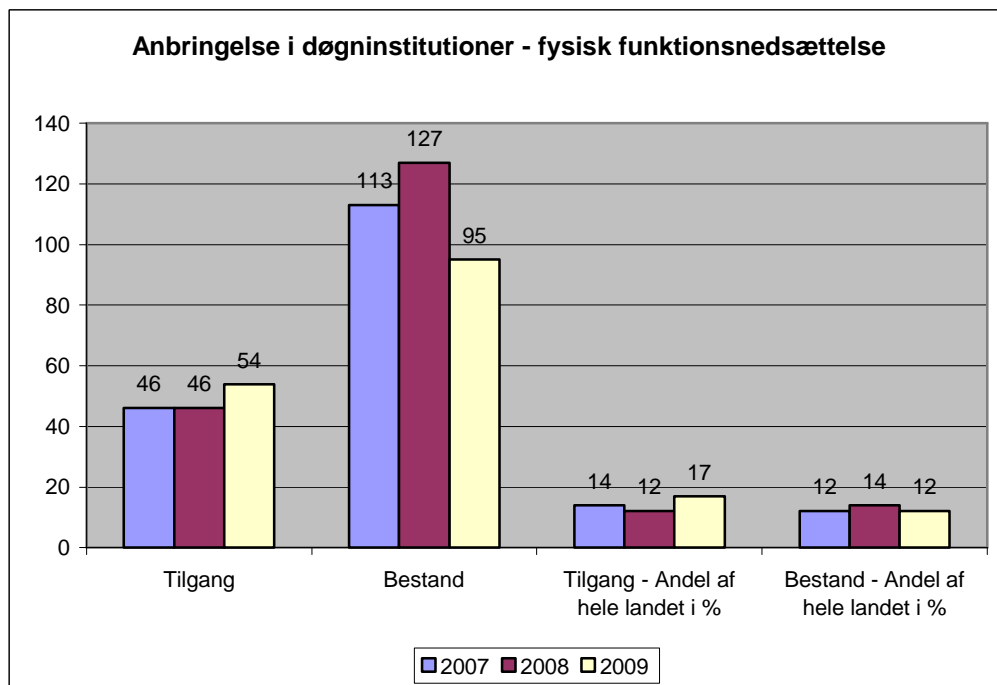
Figurene nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Anbringelse i
døgninstitu-
tioner - so-
ciale ad-
færdspro-
blemer

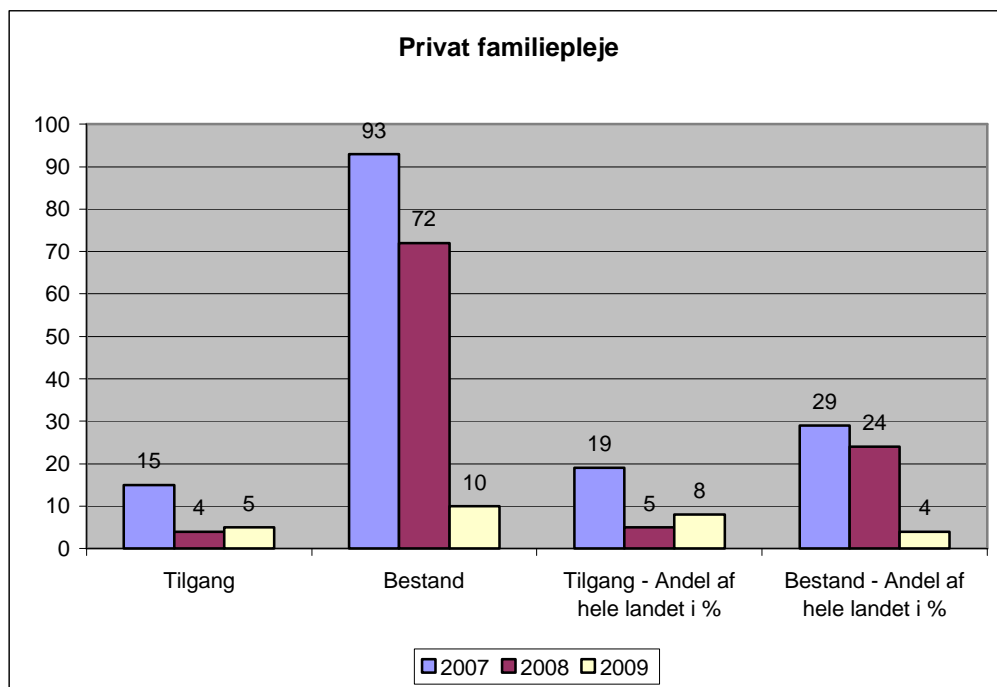
Figur 33

Anbringelse i
døgninstitu-
tioner - fysisk
funktions-
nedsættelse

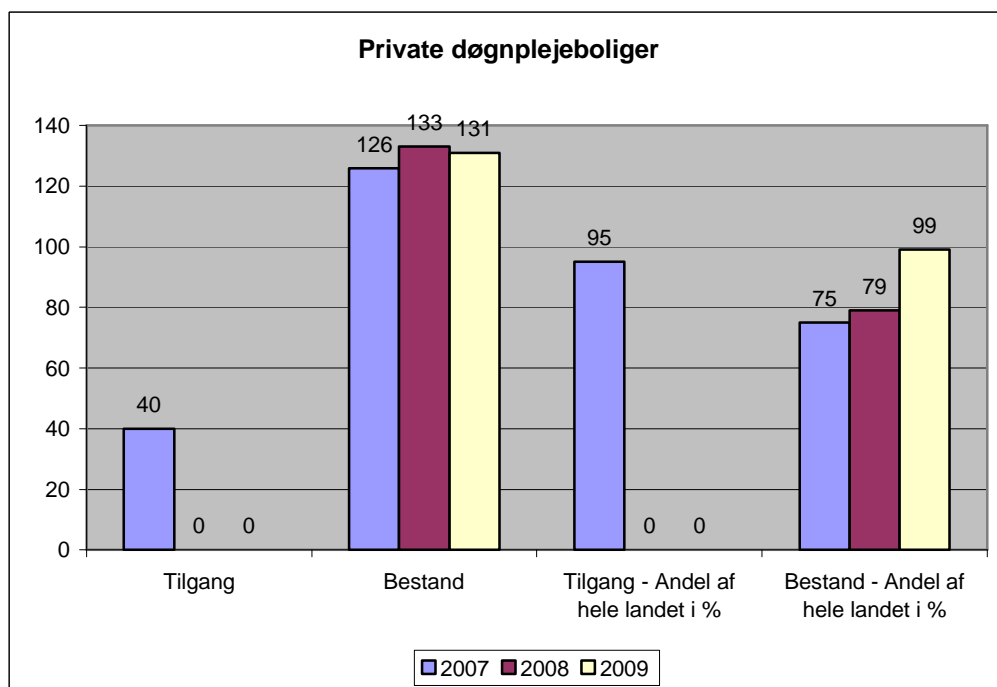
Figur 34

Privat familiepleje

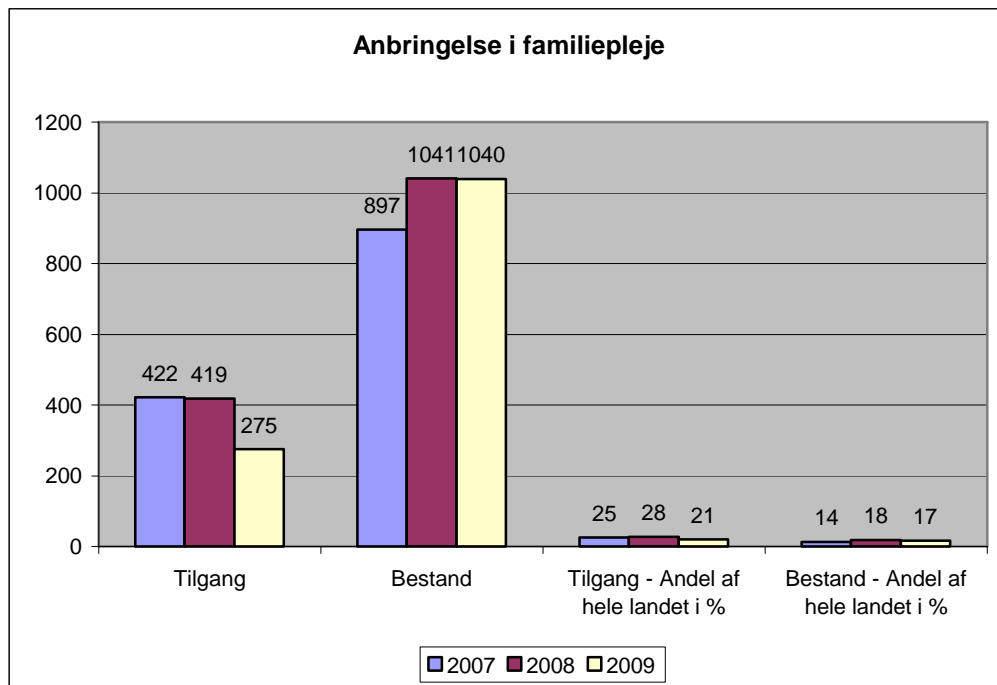
Figur 35

Private døgnplejeboliger

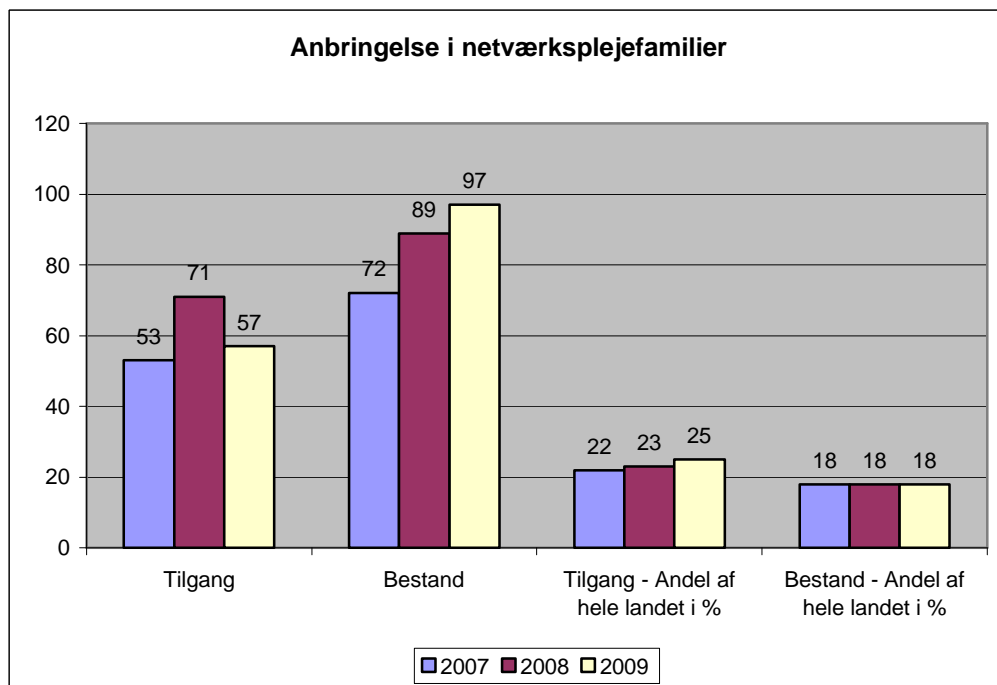
Figur 36

Anbringelse i familiepleje

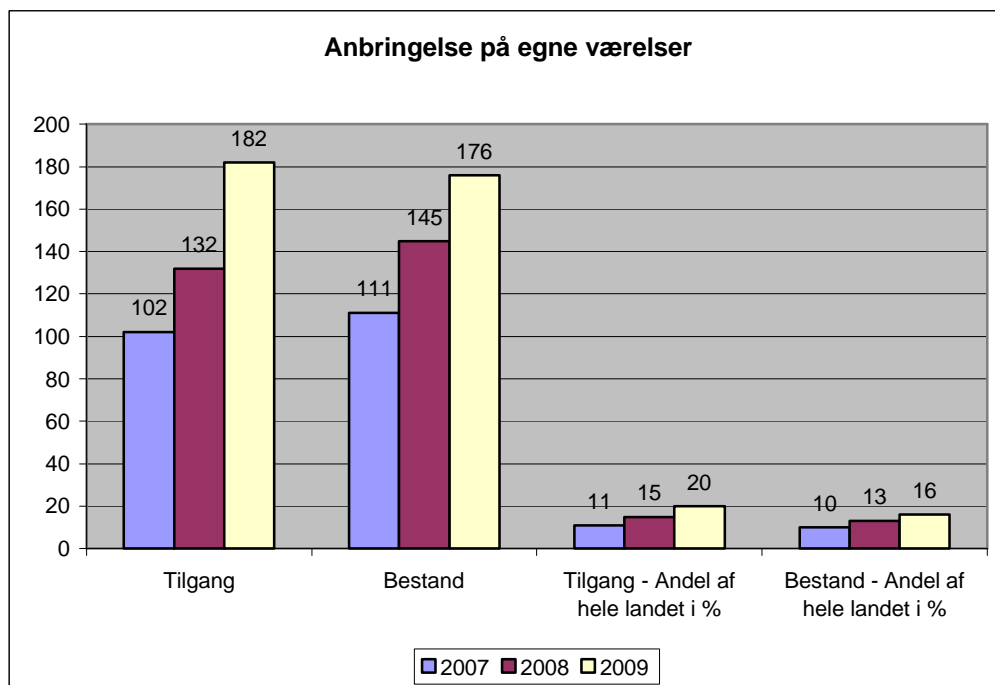
Figur 37

Anbringelse i netværksplejefamilier

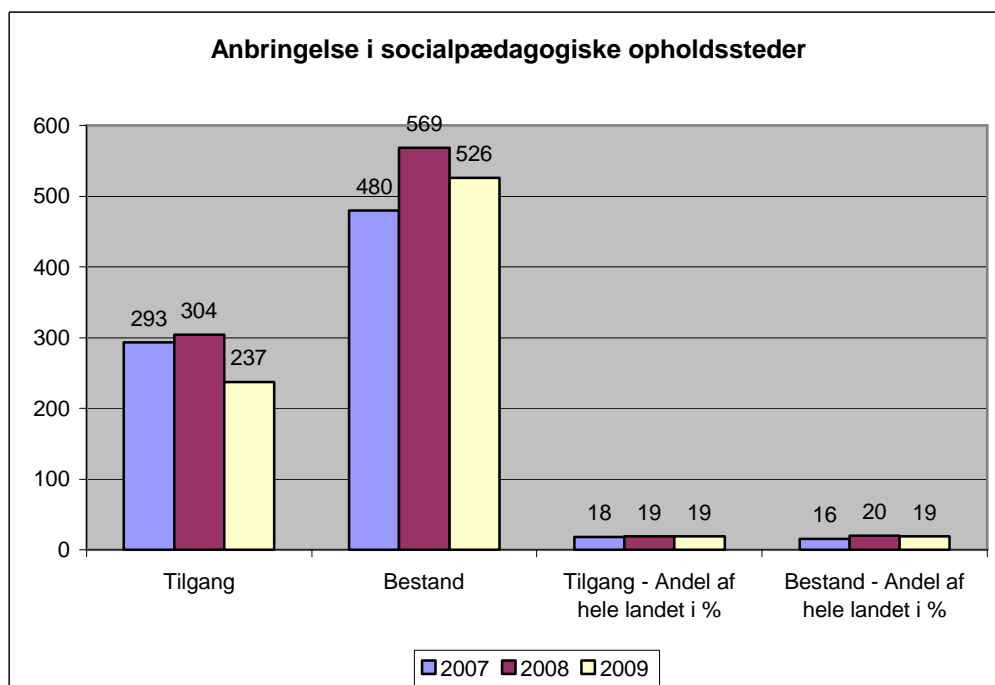
Figur 38

Anbringelse på egne værelser

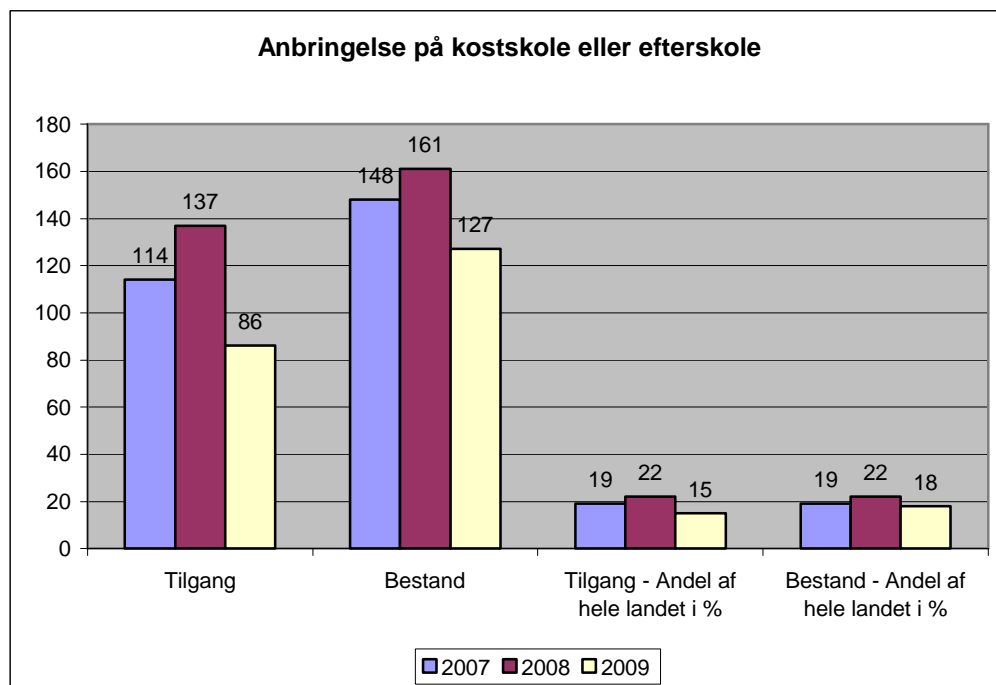
Figur 39

Anbringelse i socialpædagogiske opholdssteder

Figur 40

Anbringelse på kostskole eller efterskole

Figur 41

På området anbringelse i døgninstitutioner i forbindelse med sociale adfærdsproblemer er der en markant stigning i tilgangen fra 2008 til 2009, hvilket bringer tilgangen op på niveau med tilgangen i 2007. Bestanden er stort set uændret i årene 2007 til 2009.

På området anbringelse i døgninstitutioner i forbindelse med fysisk funktionsnedsættelse er der en mindre stigning i tilgangen fra 2008 til 2009, men derimod et mindre fald i bestanden.

På området anbringelse i privat familiepleje er der en mindre stigning i tilgangen fra 2008 til 2009. Derimod er der et meget markant fald i bestanden i årene 2007 til 2009.

På området anbringelse i private døgnplejeboliger er der ikke indberettet tilgang i 2008 og 2009. På trods heraf har Region Sjælland i forhold til resten af landet fortsat en meget stor andel af bestanden.

På områderne anbringelse i familiepleje, netværksplejefamilier og socialpædagogiske opholdssteder er der et fald i tilgangen, men stort set uændret bestand fra 2008 til 2009.

På området anbringelse på egne værelser er der en markant stigning i såvel tilgang som bestand i årene 2007 til 2009.

På området anbringelse på kostskole eller efterskole er der et fald i såvel tilgang som bestand fra 2008 til 2009.

Kommunerne har i redegørelserne kommenteret udviklingen i kommunens brug af anbringelser.

Kommuner- nes brug af anbringelser

I redegørelserne for 2009 oplyser 4 kommuner, at antallet af anbringelser i 2009 var stigende i forhold til 2008. I redegørelserne for 2008 oplyste 10 kommuner, at antallet af anbringelser i 2008 var stigende i forhold til 2007.

6 kommuner oplyser, at antallet af anbringelser er uændret fra 2008 til 2009, mens 4 kommuner oplyser, at antallet af anbringelser er faldet i samme periode.

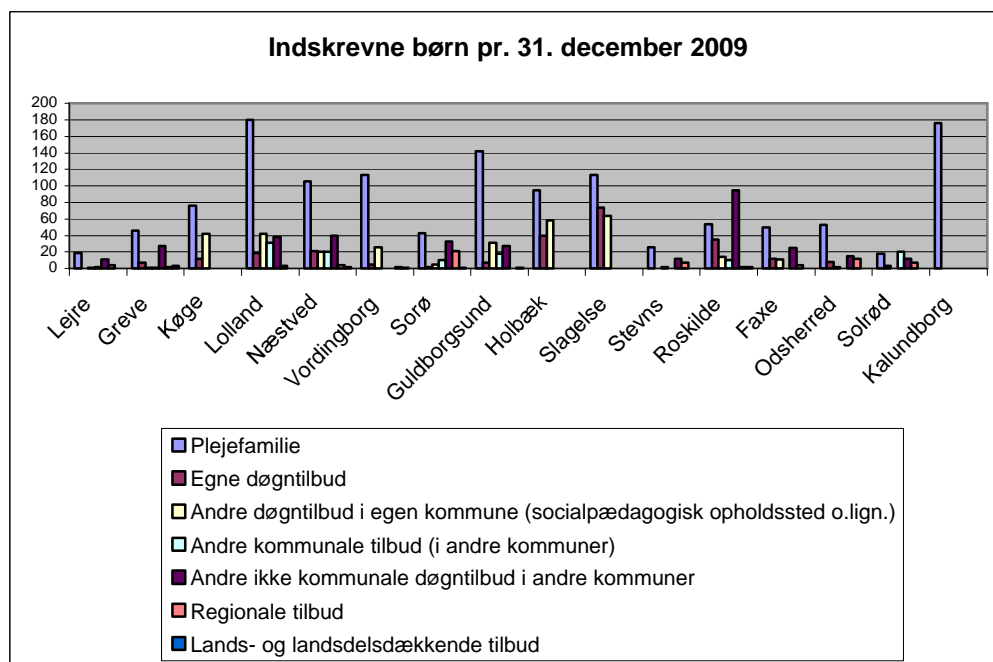
Fokusområder

Kommunerne har i redegørelsen beskrevet de områder inden for anbringelsesområdet som kommunen finder, at der er grund til at have særlig fokus på.

Flere kommuner oplyser, at der er særlig fokus på de økonomiske forhold i forbindelse med anbringelserne og at der arbejdes på at reducere antallet. Endvidere er der særlig fokus på anbringelse af unge mennesker.

Indskrevne børn pr. 31. december 2009

Følgende figur viser hvor mange børn, der pr. 31. december 2009 var indskrevet i døgn-tilbud, andre tilbud og hos plejefamilier i 16 af regionens kommuner:

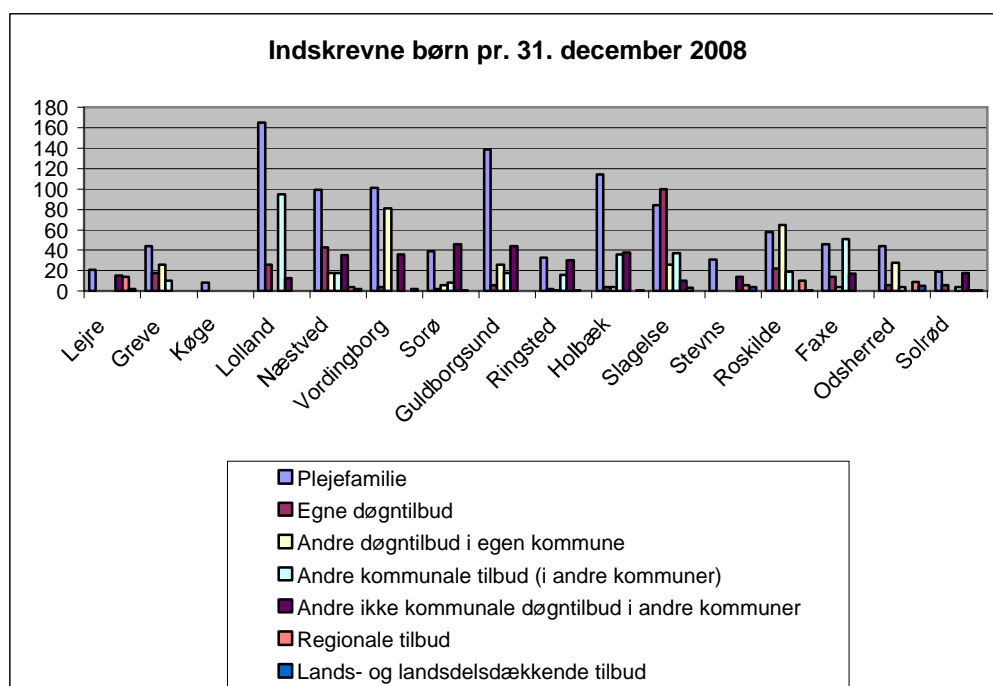

Figur 42

Indskrevne børn pr. 31. december 2008

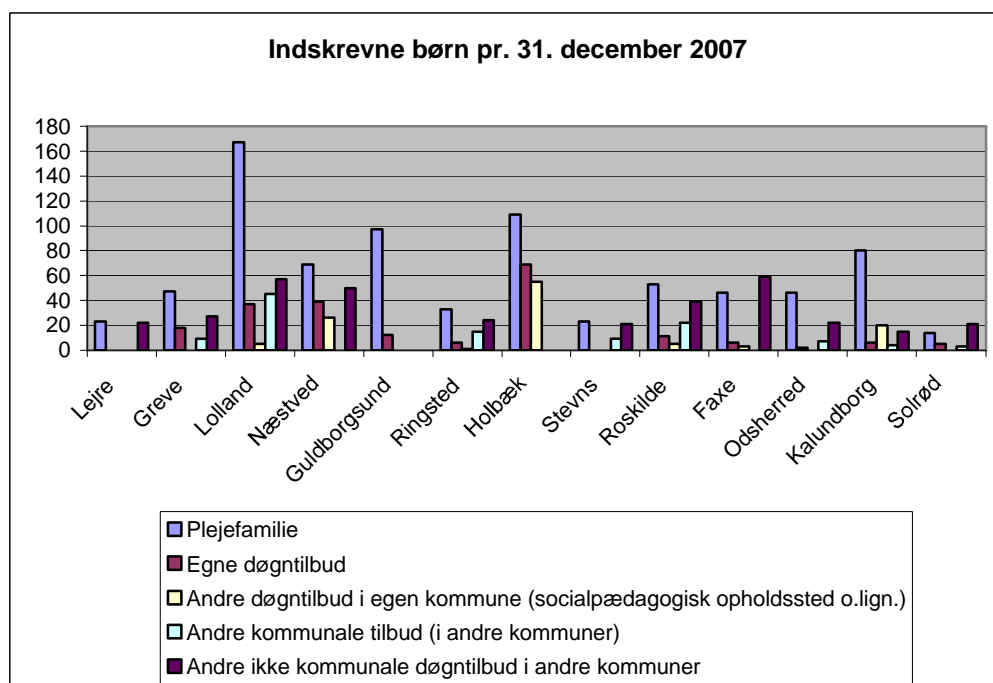
Følgende figur viser hvor mange børn, der pr. 31. december 2008 var indskrevet i døgn-tilbud, andre tilbud og hos plejefamilier i 16 af regionens kommuner:

Figur 43

Indskrevne børn pr. 31. december 2007

Følgende figur viser hvor mange børn, der pr. 31. december 2007 var indskrevet i døgn-tilbud, andre tilbud og hos plejefamilier i 12 af regionens kommuner:

Figur 44

Ventetid for døgnanbringelse 2009

Kommunerne er blevet bedt om at oplyse hvor mange børn, der er på venteliste og den gennemsnitlige ventetid på anbringelsesområdet.

9 kommuner har ikke afgivet oplysninger enten fordi man ikke har venteliste eller fordi der ikke foretages registrering.

De øvrige kommuner har pr. 31. december 2009 haft 4-12 børn på venteliste på de enkelte tilbud.

Den gennemsnitlige ventetid i 2009 har været fra 4 til 12 uger på de enkelte tilbud.

2008

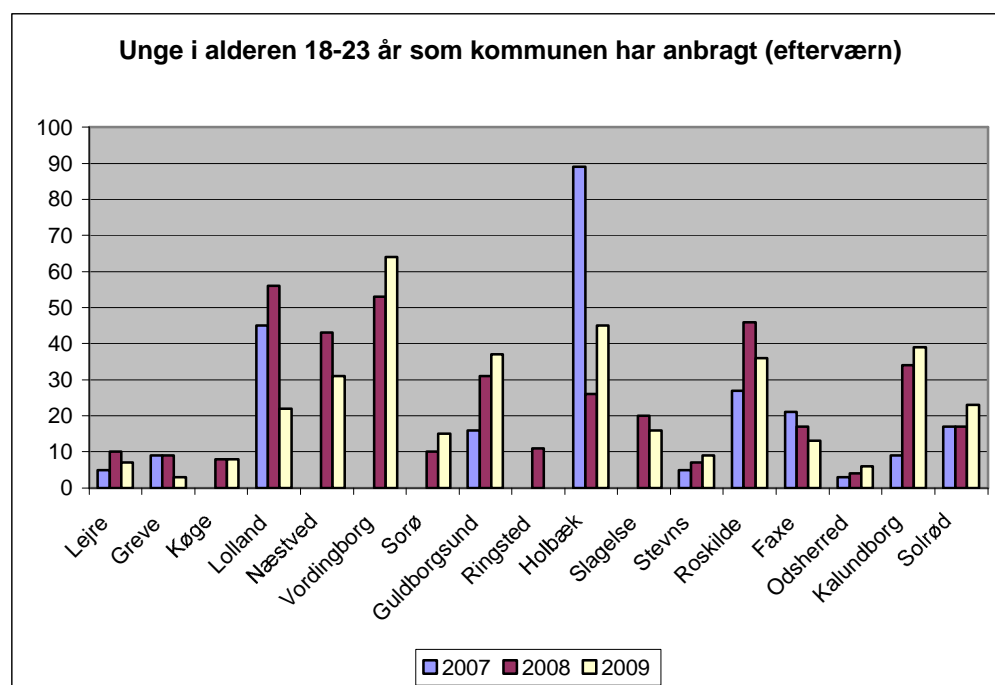
7 kommuner afgav ikke oplysninger enten fordi man ikke havde venteliste eller fordi der ikke blev foretaget registrering.

De øvrige kommuner havde pr. 31. december 2008 0-2 børn på venteliste på de enkelte tilbud.

Den gennemsnitlige ventetid i 2008 var fra 0,7 til 3,5 uger på de enkelte tilbud.

Efterværn

Følgende figur viser kommunernes oplysninger om antal unge i alderen 18-23 år som kommunen har anbragt:

Figur 45 (Slagelse, Vordingborg, Køge, Sorø og Næstved kommuner har ikke indberettet i 2007)
(Ringsted Kommune har ikke indberettet i 2009)

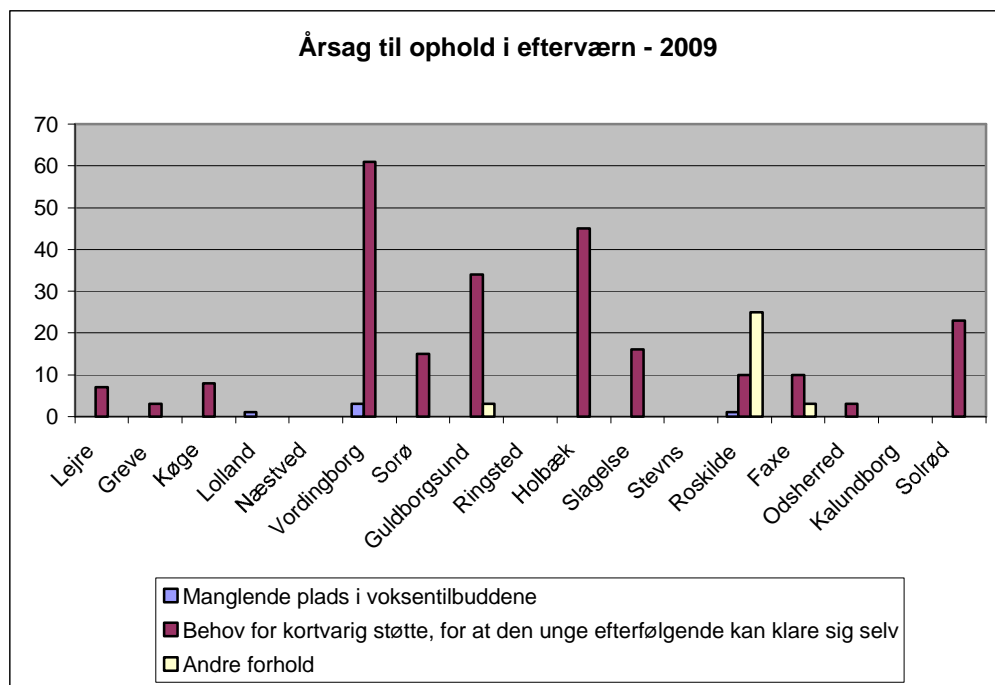
Udviklingen fra 2007 til 2009 viser for de fleste kommuners vedkommende et stigende eller uændret antal børn, der er anbragt i efterværn.

Greve, Lolland, Næstved, Holbæk, Slagelse og Faxe kommuner har dog et faldende antal børn, der er anbragt i efterværn.

Holbæk Kommune har tidligere oplyst, at faldet først og fremmest skyldes, at en del unge på grund af andre behov er blevet visiteret til andre tilbud, og at en del af registreringerne for 2007 har vist sig ikke at være valide.

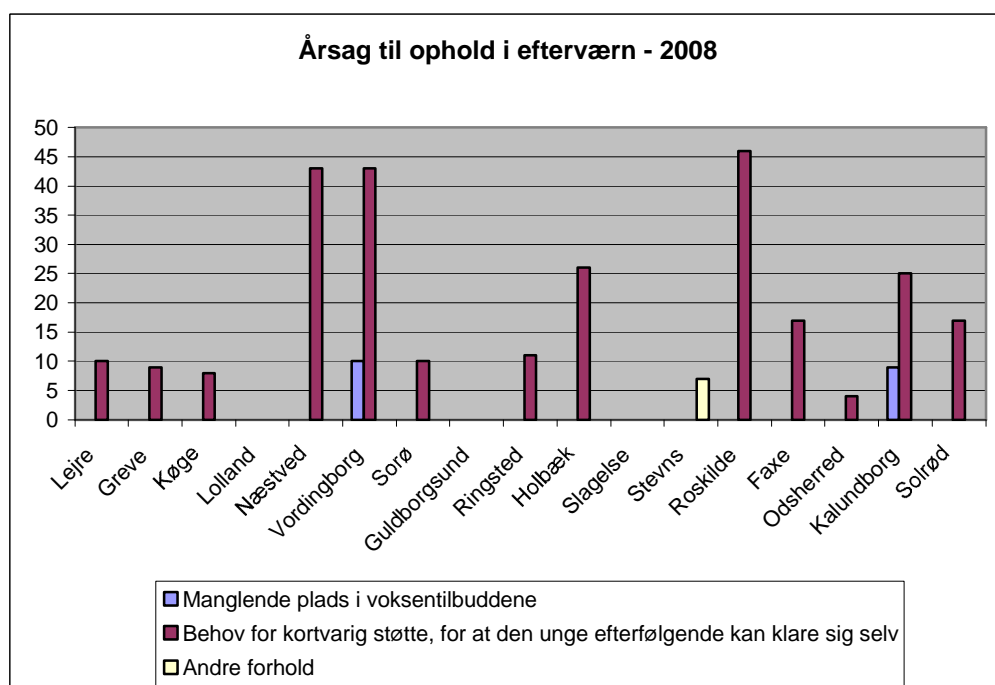
Følgende figurer viser kommunernes oplysninger om årsagen til opholdene i efterværn:

Årsag til ophold i efterværn - 2009

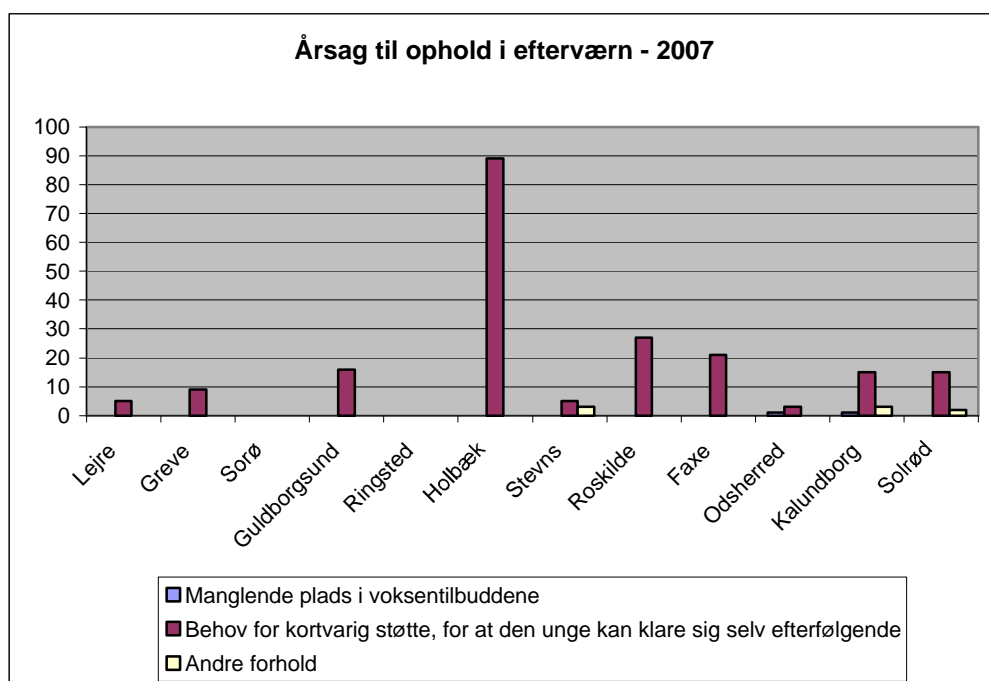
Figur 46 (Ringsted Kommune har ikke indberettet i 2009)

Årsag til ophold i efterværn - 2008

Figur 47

Årsag til ophold i efterværn - 2007

Figur 48

Kommunernes oplysninger om årsagerne til ophold i efterværn i årene 2007 til 2009 viser, at hovedårsagen til ophold i efterværn er behovet for kortvarig støtte, for at den unge kan klare sig efterfølgende. Udviklingen gennem årene viser et fald i antal tilfælde hvor årsagen er manglende plads i voksentilbuddene og en lille stigning i andre forhold som eks. manglende plads i andre tilbudsformer

4.2.4 Sikrede og særligt sikrede institutioner

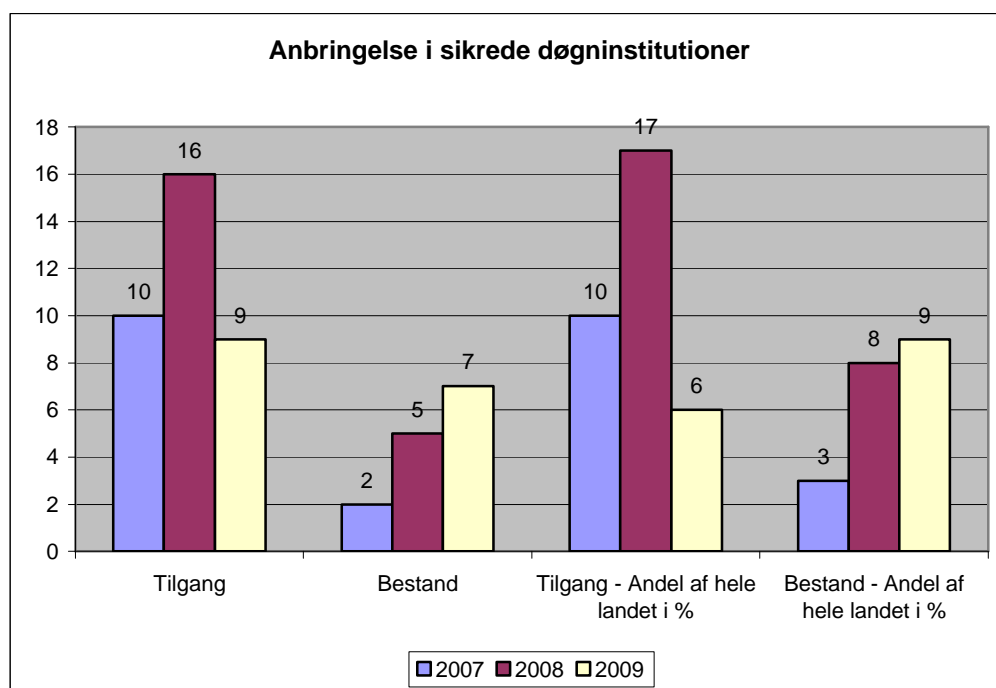
Sikrede institutioner

Efter servicelovens § 67, stk. 3 skal kommunalbestyrelsen sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på sikrede døgninstitutioner.

CIAS

Figuren nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbud på området i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbud på området i forhold til hele landet.

Anbringelse i sikrede døgninstitutioner

Figur 49

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser en stigning i antallet af anbringelser i sikrede døgninstitutioner fra 2007 til 2008 hvorefter der sker et fald i 2009 der bringer tilgangen ned på 2007 niveau. I samme periode er der sket en mindre stigning i bestanden.

6 kommuner oplyser, at behovet for pladser er uændret. 2 kommuner oplyser, at der mangler kapacitet på området.

En kommune oplyser følgende om udviklingen:

"Den helt primære anvendelse af de sikrede institutioner er varetægtssurrogat. Der har i 2009 været drøftelser af anvendelse af sikrede institutioner til pædagogisk observation af unge under 15 år. Men det har ikke været anvendt. Strafferetligt ses fortsat at hovedparten af de fængslede har begået grov, personfarlig kriminalitet. Skærpelsen af straffebestemmelserne for besiddelse af våben ses imidlertid også tydeligt. Unge med overtrædelse af våbenlovsbestemmelser med skydevåben bliver varetægtsfængslet og sidder ikke under 2 mdr. De lange forløb på 3-6 mdr. er kun forbundet med helt alvorlige tiltaleforhold som drabsforsøg og voldtægt. I snit sidder de unge længere. Der er en udvikling fra 1½ måned til 2-3 måneders gennemsnitlig varetægtsfængsling i surrogat."

Regionsdrev- ne institutio- ner

Regionsrådet har oplyst, at man er driftsherre for de sikrede institutioner Bakkegården med 19 pladser og Stevnstortet med 20 pladser.

Regionsrådet oplyser, at området er i konstant stigende udvikling. På børne- og ungeområdet er pladstallet steget fra 29 pladser i alt i 2007 til de 39 pladser i 2010 (svarende til en stigning på 34,5%).

Regionsrådet har angivet følgende bemærkninger til anbringelsesområdet generelt:

”Opsummeret fremgår følgende af Rammeaftalen for 2010: I kommunernes redegørelse til Rammeaftalen for 2010 har 7 kommuner anført, at der er for få pladser. Enkelte kommuner oplyser, at unge har siddet i arrest, fordi der ikke var plads på en sikret institution, og en kommune tilføjer, at størst negativ virkning har de manglende pladser for unge i ungdomssanktion. Det skal bemærkes, at kommunernes bemærkninger til indhold af pladser ikke specifikt vedrører de 2 sikrede tilbud, der drives af Region Sjælland. Når unge skal anbringes på en sikret institution vælges institutionen ud fra hvor i landet, der er en ledig plads. Unge fra kommuner i region Sjælland anbringes derfor ikke nødvendigvis på en af de sikrede institutioner i region Sjælland. Netværksgruppen hæfter sig ved, at det er de større kommuner i regionen, der oplyser, at der er for få pladser. Den gør opmærksom på, at vurdering af områdets udvikling er vanskelig, fordi en række forhold påvirker efterspørgsel af pladser. Det er den demografiske udvikling, retspolitiske tiltag, politiets efterforskningspraksis, kommunernes sagsbehandling, herunder den forebyggende indsats og især den kriminalpræventive indsats, der påvirker efterspørgsel af pladser. Netværksgruppen hæfter sig endvidere ved, at kapacitetstilpasning på området foregår på landsplan. Det er ikke de enkelte kommuner eller regioner, der kan løse problemerne på området. På landsplan kører endvidere forskellige kvalitetsudviklingsprojekter for det sikrede område. Udvikling på området sikrede institutioner kalder på overvejelse både om etablering og lokalisering af pladser. Overvejelser herom er imidlertid ikke et anliggende for enkelte kommuner eller regioner, da beslutninger på området træffes på nationalt plan. Områdets udvikling kalder endvidere på overvejelse om de forhold, der påvirker efterspørgsel af pladser, retspolitiske tiltag, politiets efterforskningspraksis, kommunernes sagsbehandling. I 2010 skal netværksgruppen overveje, om initiativer i de enkelte kommuner eller i samarbejde mellem kommuner vil kunne påvirke efterspørgslen i nedadgående retning.”

Foranstalt- ninger efter udskrivning

Kommunerne har i deres redegørelser oplyst om hvilke foranstaltninger som kommunen har iværksat for børn og unge efter udskrivning fra sikrede eller særligt sikrede institutioner.

Kommunerne har anført følgende foranstaltninger:

- Støtte- og kontaktpersoner til den unge og/eller hele familien.
- Anbringelse på opholdssted eller i døgnforanstaltning.
- Støtte i hjemmet.
- Mentorordning i forbindelse med uddannelse.

4.2.5 Behandlingstilbud til unge stofmisbrugere

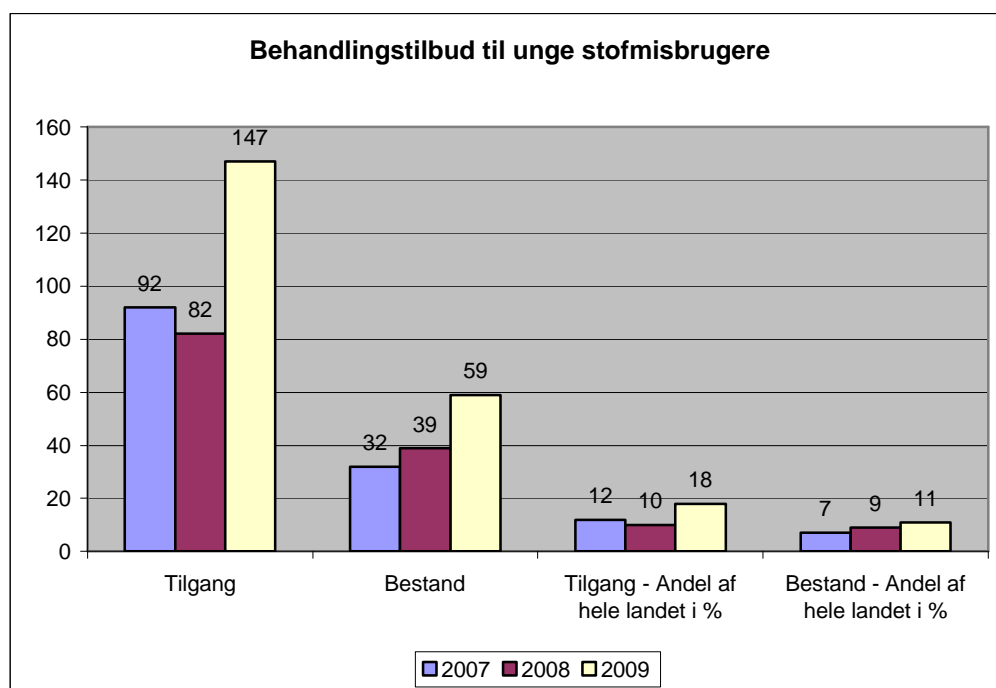
Stofmisbrugere

Efter servicelovens § 101 skal kommunalbestyrelsen tilbyde behandling af stofmisbrugere.

CIAS

Figuren nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbud på området i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbud på området i forhold til hele landet.

Misbrugsbehandling

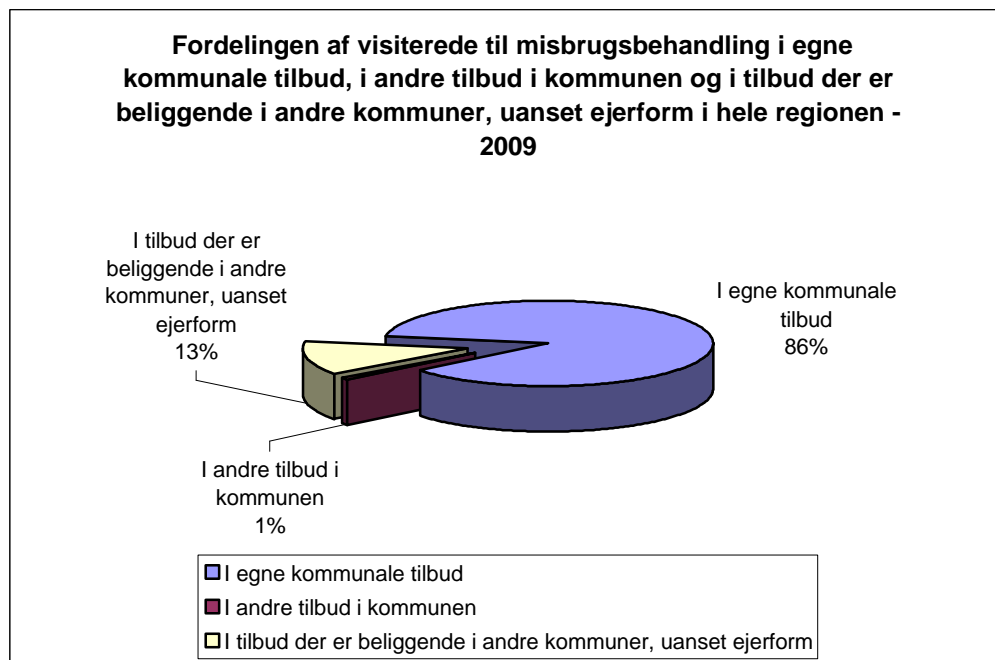
Figur 50

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser at efter et svagt fald i tilgangen i 2008 er der sket en markant stigning i 2009. I samme periode er bestanden steget støt. Det samme forhold gør sig gældende med andelen af tilgang og bestand i regionen i forhold til hele landet.

Tilbud beliggende i egen eller andre kommuner - 2009

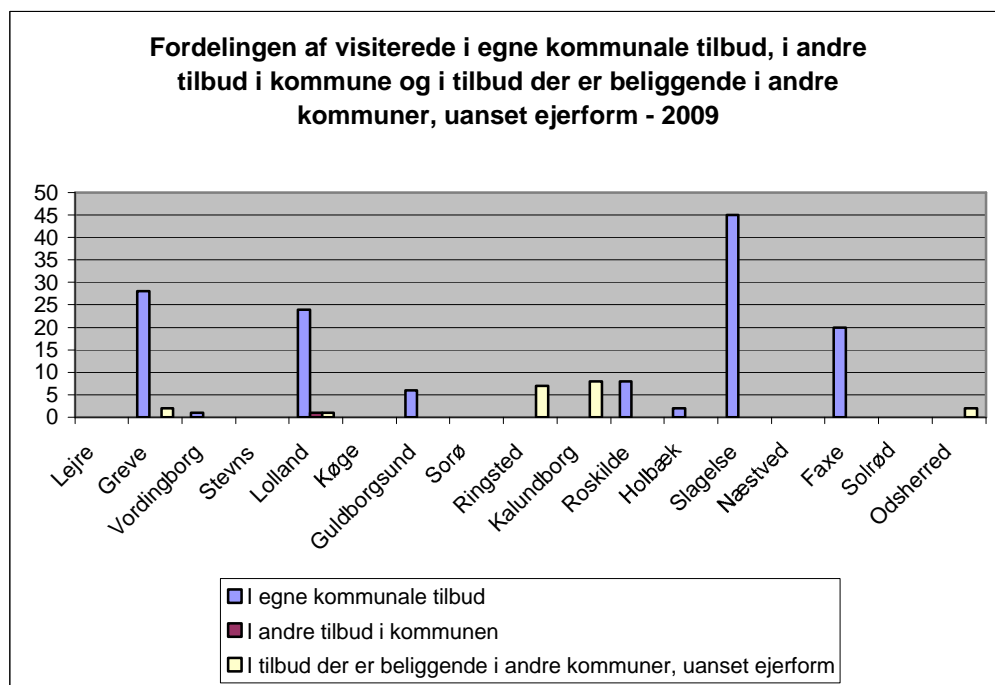
Følgende figurer viser fordelingen af visiterede til misbrugsbehandling på tilbud beliggende i egen kommune, i andre tilbud i kommunen og tilbud der er beliggende i andre kommuner, uanset ejerform i 2009:

Hele regionen

Figur 51

Kommunevis

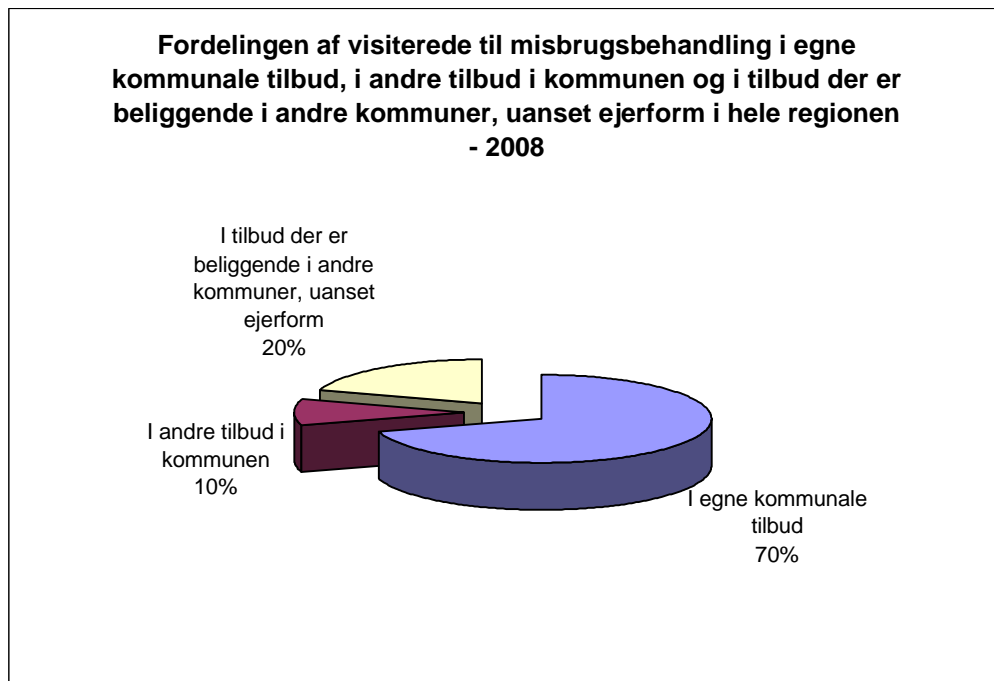
Figur 52 (Lejre Kommune har ikke indberettet i 2009)

Tilbud beliggende i egen eller andre kommuner - 2008

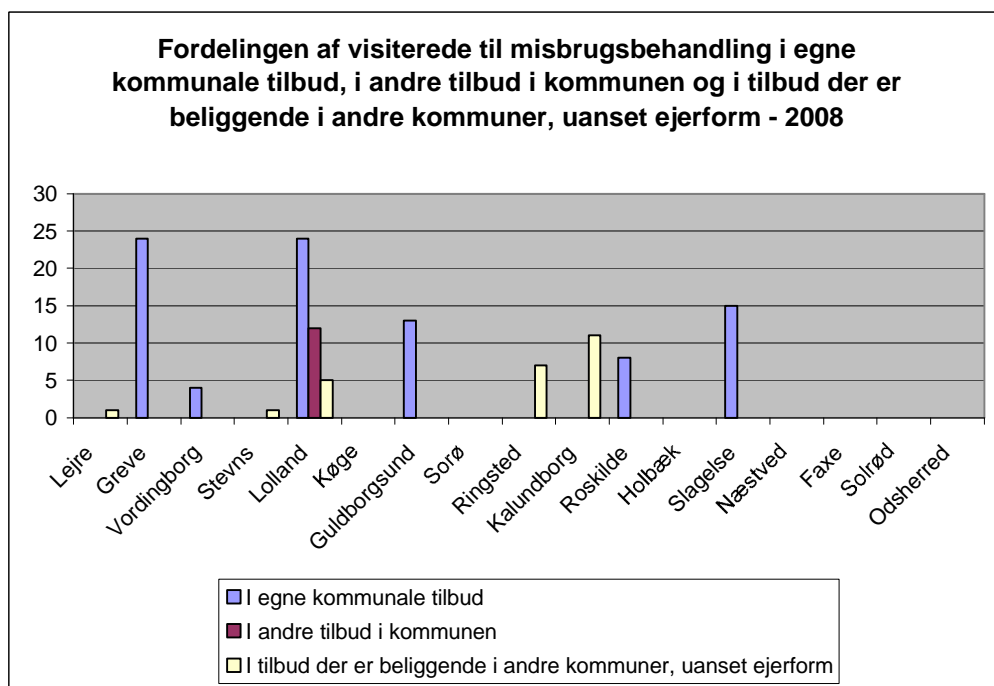
Følgende figurer viser fordelingen af visiterede til misbrugsbehandling på tilbud beliggende i egen kommune, i andre tilbud i kommunen og tilbud der er beliggende i andre kommuner, uanset ejerform i 2008:

Hele regionen

Figur 53

Kommunevis

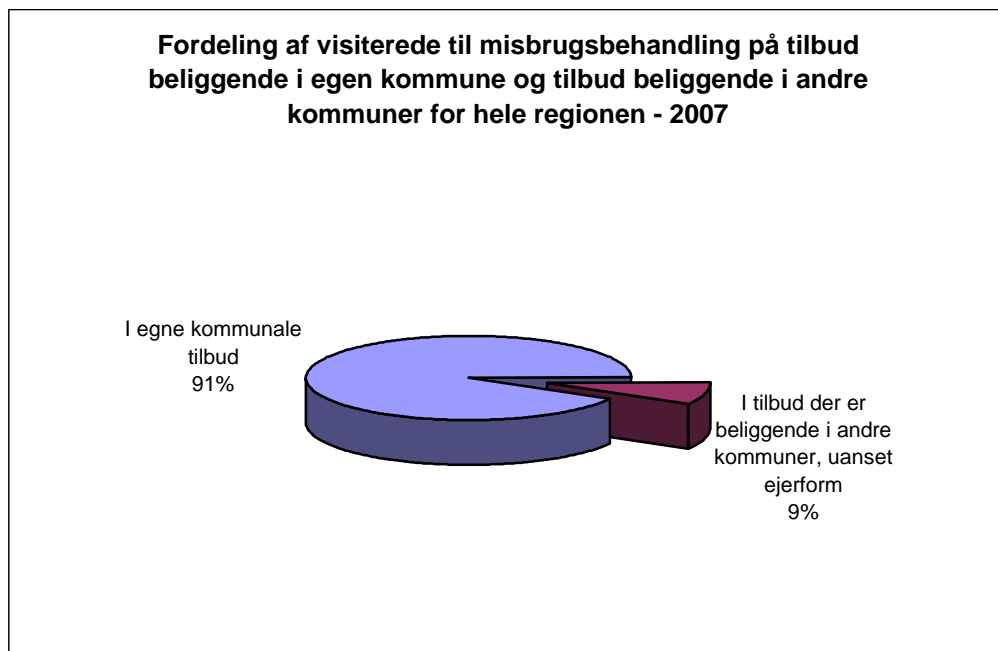

Figur 54

Tilbud beliggende i egen eller andre kommuner - 2007

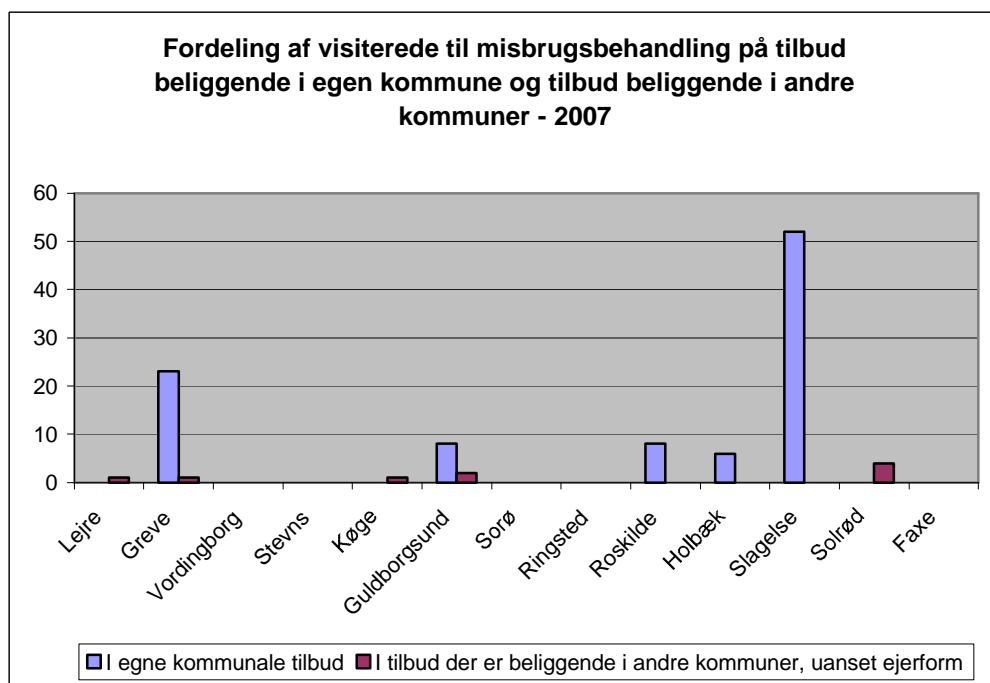
Følgende figurer viser fordelingen af visiterede til misbrugsbehandling på tilbud beliggende i egen kommune og tilbud beliggende i andre kommuner henholdsvis på regionsplan og på kommuneplan i 2007:

Hele regionen

Figur 55

Kommunevis

Figur 56

Oplysningerne for 2007 skal tages med forbehold for, at det alene er et begrænset antal kommuner der har afgivet oplysninger på området for dette år.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser en stigende tendens til at anvende egne kommunale tilbud frem for andre tilbud beliggende i kommunen og tilbud i andre kommuner.

4.2.6 Øvrige forhold

Kommunerne har oplyst følgende om øvrige forhold som der findes anledning til at fremhæve på børne- og ungeområdet generelt:

- Der er flere problemstillinger. Det at forældreansvarloven har ændret sig og sagsbehandlingstiden i forhold til problematiske "forældremyndighedssager " er ekstrem langvarig påvirker sårbare børn langvarigt. Det at der kommer så mange diagnoser på børn har en stor betydning for hvordan forældrene og ikke mindst pædagoger og lærer er sammen med børn på. Fordelingen af udgifterne dutmidler etc. modsvarer ikke krav og behov på området for udsatte børn.
Odsherred Kommune
- Der er fokus på udvikling af det tværfaglige samarbejde på børne- og ungeområdet for at sikre inklusionen og udviklingen af det pædagogiske miljø.
Slagelse Kommune
- Kommunen har en bred vifte af forebyggende foranstaltninger som løbende tilpasses. Udgifterne vokser gennemsnitligt mere end den årlige pris og lønudvikling. Der er fokus på tiltag som kan begrænse udgiftsvæksten og på at undersøge om der findes alternative og billigere løsninger der kan tilgodese udfordringer og behov hos de berørte børn og unge.
Greve Kommune
- Vi har konstateret et stigende antal sager hvor forældrenes skilsmisse og forældrenes konflikter i den forbindelse i den grad har påvirket børnene så det har været nødvendigt at iværksætte foranstaltninger efter §52. Vi har tydeligt erfaret et stigende pres efter nedlæggelse af konfliktråd og rådgivningsforløb i statsforvaltningen.
Holbæk Kommune
- Oplæg til Barnets Reform betyder, at der fremover skal lægges mere vægt på barnets bedste og på at finde den rette foranstaltning. Det kan betyde, at der opstår et krydspres mellem faglighed og økonomien på området. Der er øget krav om indberetninger mv. som alt sammen "stjæler" tid fra kontakten med børn, unge og forældre der har behov for særlig støtte.
Stevns Kommune
- På baggrund af udviklingen i samfundet, stigende henvendelser og krav om tilbud, sammenholdt med den fokus der er fra Ankestyrelsen og de øgede beføjelser de er tillagt, er det svært at styre økonomien. Dette betyder at det er nødvendigt at tænke nyt og anderledes, og i den forbindelse kunne det være rart med et mere forpligtende samarbejde på tværs af kommunerne.
Sorø Kommune

- Lolland Kommune skønner at nuværende finansieringsmodel på anbringelsesområdet er medvirkende til at "presse" etableringen af forebyggende tiltag. Det anbefales i stedet at udvikle en model, hvor en større del af finansieringen fx. hentes i statsligt regi.
Lolland Kommune
- Der er konstateret en markant stigning i henvendelser vedrørende skilsmisseproblematikker efter personalereduktioner i Statsforvaltningen. Som nævnt flere gange finder kommunen at børn og unge med psykiatriske problemstillinger fylder dagligdagen og at den regionale behandlingsindsats er mangelfuld. Flere henvendelser fra forældre og unge fra 16 til 18 år med henblik på at kommunen skal medvirke til etablering i egen bolig.
Kalundborg Kommune
- Behov for, at Regionen udvider mulighederne for støtte og behandling til børn og unge i målgruppen, der har snitflader til psykiatrien.
Næstved Kommune
- Fokus på at skabe sammenhæng mellem pris og kvalitet. Nedbringelse af udgifterne på anbringelsesområdet, fokus på mindste indgrebsprincippet.
Vordingborg kommune

4.2.7 Erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden

Kommunerne er blevet bedt om i redegørelserne at beskrive og vurdere de erfaringer kommunen har gjort sig på børne- og ungeområdet siden kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007. Kommunerne er blevet bedt om at nævne tre forhold, hvor kommunalreformen efter kommunens opfattelse har haft en positiv konsekvens for den enkelte borger og tre forhold, hvor kommunalreformen efter kommunens opfattelse har givet (og fortsat giver) kommunen særlige udfordringer og eventuelt en negativ konsekvens for den enkelte borger.

Kommunerne har i den forbindelse oplyst følgende:

- Visitationen til specialtilbud er kommet tættere på borgerne - det har betydet at der er mulighed for en anden og tættere inddragelse og kontakt under forløbet. De tilbud der er blevet kommunaliseret har fået en tættere tilknytning til bl.a. sagsbehandlerne. Der er mulighed for større helhed i sagsbehandlingen. Kompensation i forbindelse med overdragelse af opgaver m.m., står ikke mål med opgaverne og økonomien hertil, hvilket samlet set giver borgerne en dårligere ydelse. Takststigninger der er eksploderet har medført en dårligere service generelt og en formodet større tilbageholdenhed med anvendelse af dyre tilbud / bedre research for billigere tilbud. Den samlede økonomi på området.
Odsherred Kommune
- 3 positive forhold: 1. Incitament til større fokus på sammenhæng mellem normal og specialsystemer 2. Større antal børn og unge, hvilket øger mulighederne for selv at etablere forebyggende foranstaltninger 3. Den større samling af medarbejdere har øget vores samlede viden - og herved muligheder for udvikling. 3 særlige udfordringer: 1. Amternes ophør har gjort markedet for døgntilbud mere uoverskueligt og muligvis dyrere 2. Amternes særlige ekspertise i særlige sager er ophørt og godt nok erstattet af VISO, som yder en fin bistand, men det tætte tidligere personmæssige kendskab til hinanden er væk! Dvs. at vejen til råd og vejledning i særligt komplicerede sager er blevet længere. 3. Muligvis føler borgeren, at der er blevet længere til rådhuset både fysisk, men også i form af mindre personkendskab rådgivere m.fl. og borgere imellem.
Lejre Kommune
- Positivt: Muligvis hurtigere sagsgang i forhold til, at grundtakst-princippet er bortfaldet, hvorfor afgørelse ikke længere skal afvente amtets godkendelse Større valgmulighed mellem forskellige tilbud - dog afhængigt af økonomi Negativt: Vanskeligt for både borgere og medarbejdere at gelejde rundt i f.eks. Tilbudsportalen. Mindre gennemskuelighed i forhold til div. opholdssteders tilbud, idet der ikke længere er en fælles faglig vurdering af opholdsstederne, men det er op til den enkelte kommune at føre tilsyn med tilbuddet.
Solrød Kommune
- Positive forhold: Styrkelse af de enkelte fagområder pga. flere medarbejdere af hver faggruppe. Muligheden for at oprette nye tilbud pga. "stort nok kundeunderlag". Muligheden for at udøve bedre ledelse pga. lederuddannelse, netværk og større fokus på lederudvikling. Generelt en højere forventninger til professionalisme under henvisning til at en kommune med den størrelse skal kunne trække af på store projekter og have en vis kvalitet, gennemarbejdede procedurer. Ud-

fordringer: Organisationens størrelse - borgere og medarbejdere har svært ved at navigere. Svært at undgå en del bureaukrati og arbejdsgange hvor alt er indtænkt og måske deraf bliver en smule langsommeligt. Nye opgaver, som der ikke var afsat ressourcer til i små kommuner såsom udvikling, MED-arbejde, organisatorisk arbejde, høringer om store sager, udarbejdelse af principper, procedurer - opgaver som tidligere ikke blev løst/fandt, men som nu har stort omfang og går fra driften/finansieres af den tid, der tidligere blev brugt på borgerne.

Guldborgsund Kommune

- Positivt: 1) Mere fagligt bæredygtigt arbejdsmiljø 2) Samlet er der givet adgang til flere lokale tilbud/foranstaltninger 3) Negativt: 1) For små budgetter i de oprindelige kommuner gør de sammenlagte kommuners fælles budget urealistisk - administrationen er blevet mere omfattende og kompleks 2) Styringsvanskeligheder i forhold til udgifter og faglighed 3) Manglende overblik/kendskab til de andre forvaltninger og deres kontorer (børn/voksne)

Faxe kommune

- 3 positive erfaringer: Der er fokus på lokale tilbud og lokale løsninger af de problemer udsatte børn, unge og deres forældre har. Det er positivt for borgerne, at der er det lokale fokus, da de unge anbragt uden for eget hjem langt fra Roskilde ofte vender tilbage. Derfor kan vi med lokale tilbud give dem mulighed for at skabe sig et fundament et sted, hvor de kender omgivelserne. Borgerne skulle gerne opleve én samlet indgang til hjælpen, selvom den stadig skal hentes mange forskellige steder fra i kommunen. Vi har nu en størrelse og en kapacitet der kan indhente nogle stordriftsfordele. 3 negative konsekvenser: Geografien har i opstartsfasen gjort det vanskeligt at nå ud i hele den fysiske store kommune. Det betyder meget transporttid.

Roskilde Kommune

- Kommunen har siden reformen arbejdet med at få integreret de nye opgaveområder i sin vifte af tilbud. Kulturen har været forskellig og kræver en fortsat opmærksomhed i hverdagen så det sikres, at ydelser er afpasset efter de ressourcer der er til rådighed. De 3 positive konsekvenser vurderes at være: 1. borgerne har fået en kortere vej fra et behov opstår til der er truffet en beslutning om eventuel indsats. 2. det er blevet muligt at sammensætte løsninger som beror på en bredere indsatspalet end kommunen havde til rådighed før 3. der er opstået en faglig synergieffekt af de kompetencer medarbejderne fra amtet og fra kommunen hver især har bragt ind i den nye organisation 3 forhold med udfordringer: 1. Med kommunalreformen blev Greveborgernes kontakt i skilsmisssager rykket til Statsforvaltning Sjælland på Nykøbing Falster. Det har givet en lang fysisk (og mental) afstand for borgere med behov for hjælp i sager om konfliktmægling, forældremyndighed oa. Det opleves som en lang proces når akutte samværsproblemer afventer statsforvaltningens arbejde før familierådgiveren kan arbejde videre med familien. Det er et håb at få ventetiderne nedbragt. 2. Kommunernes økonomi må ifølge økonomiaftalen forventes at være på uændret økonomisk niveau fremover. Det gælder også for det specialiserede socialområde. Historisk viser det sig der har været prisstigninger på området som overstiger pris og lønfremskrivningen generelt. Når der de kommende år skal holdes fast i økonomirammen kan konsekvensen blive der må vælges indsatser hvor fagligheden i indsatsen omprioriteres. Det kan af de berørte borgere give en usikkerhed når de må indstille sig på andre og nye løsninger. 3. Kommunerne i regionen har et etableret

netværk i KKR samarbejdet. Blandt andet med det formål at planlægge tilbudsstrukturen ved årlig afrapportering af udbud og efterspørgsel af pladser - hvor kommunerne indgår aftaler om samarbejde. Samtidig findes konkurrencelovgivningens formål om fri markedsdannelse. Det bliver en udfordring at få de 2 tænkninger til at spille sammen i den fremtidige planlægning.

Greve Kommune

- I Holbæk kommune er der i alle årene efter kommunalreformen sket tilpasninger, omstruktureringer og ændringer. Det er derfor ikke muligt endnu at vurdere positive såvel som evt. negative konsekvenser af kommunalreformen.

Holbæk Kommune

- Positiv effekt: Det er blevet muligt at oprette flere lokale tilbud, f.eks. på specialundervisningsområdet. Det betyder, at børn ikke skal transporteres i taxa i flere timer dagligt for at komme til et specialtilbud. Det er muligt at specialisere specialtilbuddene - dvs. at det er muligt at samle børn med sammenlignelige vanskeligheder. Det er blevet muligt at trække på flere "faglige strenge" i Familieafdelingen, da der er blevet flere ansatte med hver deres speciale. Negativ effekt: Borgerne henvises til flere adresser, og det kan være svært at se sammenhængen i indsatsen. Der er mindre kendskab til hinandens arbejdsområder og sagsgangen er blevet mere formaliseret. Øget decentralisering har ført til krav om flere indberetninger til det centrale niveau. Herudover gennemføres der et hav af undersøgelser, og der skal udarbejdes diverse redegørelse til forskellige fora. Det betyder, at kerneydelsen = kontakten til borgerne reduceres.

Stevns Kommune

- Sorø kommune er efter sammenlægningen, en lille kommune med ca. 29.500 borgere, så vi har ikke opnået de fordele, som mange andre kommuner har, idet vi er for lille en kommune til at have egne tilbud. En fordel er så i stedet at vi har en sammenhæng og helhed i opgaveløsningen. Det har dog (som for andre kommuner) medført rigtig meget merarbejde og ikke nogen reelle besparelser, at sammenlægge de tre kommuner.

Sorø Kommune

- POSITIVE KONSEKVENSER 1) Reformen har medført en markant opkvalificering af sagsbehandlingen i kommunalt regi (fokus på retssikkerhed, undersøgelser, tidsfrister, handleplaner, m.m.) 2) Reformen har gjort det muligt at etablere specialiserede faglige enheder grundet den øgede personalemæssige volume og dermed opnår borgeren en forbedret rådgivning og vejledning. 3) SÆRLIGE UDFORDRINGER 1) Reformen har reduceret den "nære" borgerkontakt. Det er blevet vanskeligere for den enkelte borger, at gennemskue det kommunale system. 2) Reformen har medført, at flere handicapgrupper modtager mindre specialiseret rådgivning end hidtidigt. De tidligere amtsrådgivningers funktioner er vanskelige at løfte i kommunalt regi. 3) Tid og ressourcer. Reformen har medført at stadig mere tid bruges på transport grundet geografi.

Lolland Kommune

- Mulighed for koncentreret af faglig viden. Mulighed for specialisering Særlige udfordringer. Etablering af egne og egnede tilbud til børn og unge med særlige behov, f.eks. autisme Det er fortsat en udfordring at etablere en fælles kultur og praksis.
Kalundborg Kommune
- Ringsted kommune er en ikke-sammenlagt kommune ved kommunalreformen, der er således ikke umiddelbart sket ændringer på Børn og Ungerådgivningens område.
Ringsted Kommune
- Borgeren har fået nemmere adgang til specialiserede tilbud - Borgeren får højere faglig kvalificeret rådgivning - Borgeren får større retssikkerhed - Vi arbejder med at distancen mellem Borger - sagsbehandler - leder - politiker bliver så lille som mulig - Vi arbejder med at sikre en helhedssagsbehandling, idet de enkelte afdelinger er blevet store - Overvejelse i forhold til, om risiko for præcedens kan besværliggøre fleksibiliteten / individuelle løsninger.
Næstved Kommune
- Positiv konsekvens: Ydelserne er blevet ensrettet på et langt større område. Større faglighed/ekspertise Flere foranstaltningmuligheder. Negativ konsekvens: Større afstand til kommunen. Gennemsigtighed i organisationen - hvor skal man som borger henvende sig? Længere sagsbehandlingstid, opstramning af administrative procedure / undersøgelser kan opleves som længere sagsbehandlings tid.
Vordingborg Kommune

5. Udviklingen inden for voksenområdet

På voksenområdet skal udviklingsrådet overvåge en række tilbud til personer mellem 18 og 65 år, der tidligere blev varetaget af amtskommunerne.

Misbrugsbehandling og genoptræning

De berørte områder er bl.a. behandlingstilbuddene på misbrugsområdet og forskellige former for genoptræning. Disse områder er ændret en del med kommunalreformen, og der kan være afgrænsningsproblematikker mellem det sociale område og sundhedsområdet.

Udviklingsrådet skal endvidere overvåge, om der som følge af kommunalreformen er sket ændringer i forhold til de bo- og dagtilbud, som personer med nedsat funktionsevne får tilbudt.

Hjælpemidler

På hjælpemiddelområdet – biler og boligindretning – skal udviklingsrådet overvåge, om de ændringer, der er sket som følge af kommunalreformen, har fået betydning for brugerne af hjælpemidlerne.

Tilskudsordninger, ledsageordninger mv.

Desuden skal udviklingsrådet også overvåge anvendelsen af de tilskudsordninger, som kan benyttes af personer med nedsat funktionsevne til personlig og praktisk hjælp samt de ledsageordninger/kontaktpersoner, som målgruppen har mulighed for at benytte. Endelig skal muligheden for at få støtte til pasning af nærtstående følges.

5.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Det er udviklingsrådets opfattelse, at kommunalreformen gør, at borgerne nu opnår en bedre service fordi det er én myndighed der har det samlede ansvar for opgaveløsningen, samt at der er opnået en højere faglighed i kraft af kommunernes størrelser som giver mulighed for en mere specialiseret indsats.

Endvidere er det udviklingsrådets opfattelse, at flere kommuner oplever udfordringer på grund af de økonomiske forhold, da det er blevet vanskeligere at styre udgifterne.

Endelig er det udviklingsrådet opfattelse, at kommunalreformen har givet et øget forventningspres fra borgerne.

5.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

Udfordringer afledt af kommunalreformen

9 kommuner har oplyst, at det er deres opfattelse, at der i forbindelse med kommunalreformen er lokale forhold, som udgør særlige udfordringer for kommunen.

De kommuner der er store udbydere til andre kommuner oplever en økonomisk risiko i forbindelse med at tilpasse udbuddene i forhold til efterspørgslen.

De kommuner der i overvejende grad køber ydelser i andre kommuner oplever udfordringer i forhold til økonomien.

En kommune oplyser, at overtagelsen af specialiserede botilbud, hvoraf nogle var/er i tidssvarende rammer giver udfordring i form af nybygning og renovering boliger.

Sammenfatning af erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om deres erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden.

Sammenfattende oplyser flere kommuner, at borgerne nu opnår en bedre service fordi det er en myndighed der har det samlede ansvar for opgaveløsningen. Flere kommuner oplyser endvidere, at der er opnået en højere faglighed i kraft af kommunernes størrelser som giver mulighed for en mere specialiseret indsats.

De mindre kommuner oplyser, at arbejdet med rammeaftalen opleves som meget tids- og ressourcekrævende.

Flere kommuner oplever udfordringer på grund af de økonomiske forhold. Herunder angives, at det er vanskeligt at styre udgifterne.

Den enkelte kommunes oplysninger er anført i afsnit 5.2.8.

5.2.1 Botilbud

Botilbud

Efter servicelovens bestemmelser i §§ 107-110 skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidige ophold i boformer til voldsramte kvinder og personer med særlige sociale problemer. Endvidere skal kommunalbestyrelsen tilbyde ophold i boformer, der er egnet til læn- gerevarende ophold, til personer med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling. Endelig kan kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidige ophold i boformer til personer, som på grund af nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det.

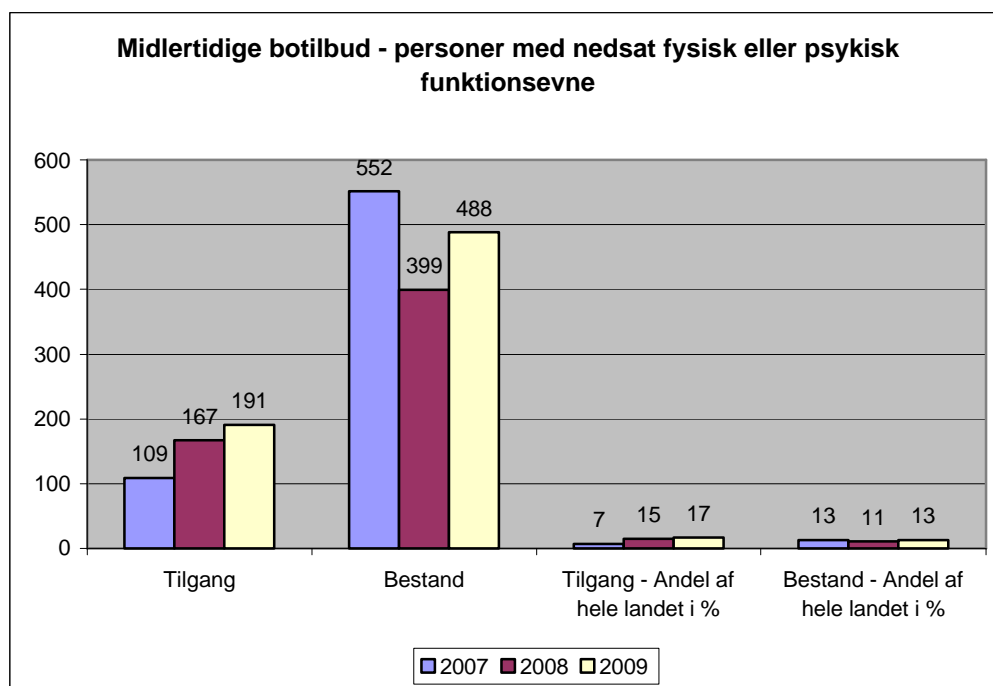
Efter servicelovens § 192 driver kommunalbestyrelsen og regionsrådet de bestående plejeboliger og beskyttede boliger.

Efter almenboliglovens § 105 drager kommunalbestyrelsen omsorg for, at der i nødvendigt omfang tilvejebringes almene ældreboliger, der kan udlejes til personer med handicap, som har særligt behov for sådanne boliger.

CIAS

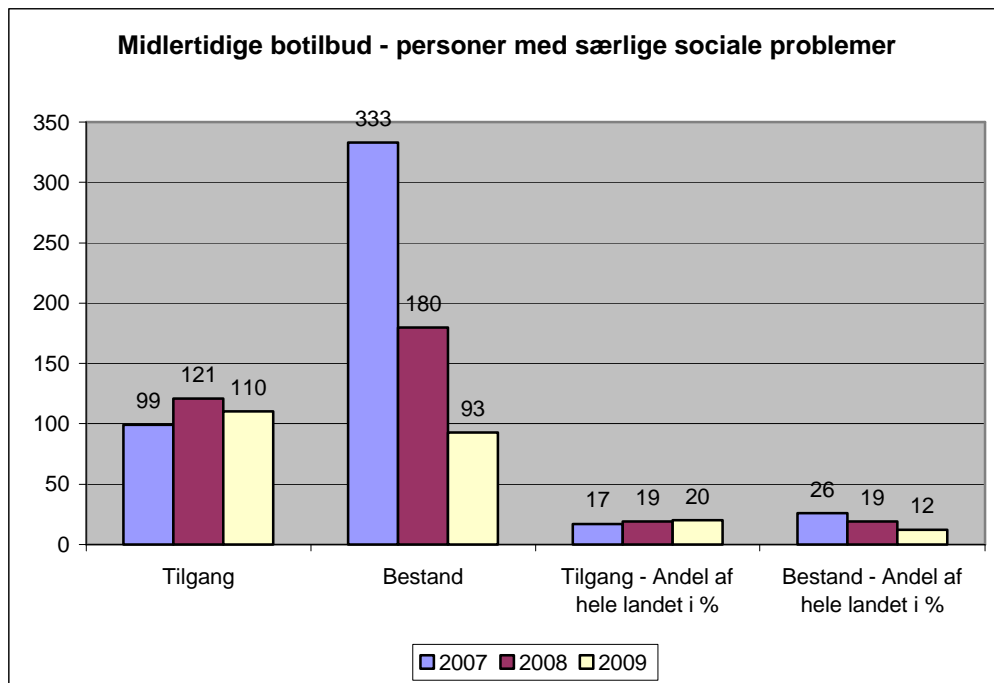
Figurerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Midlertidige botilbud - personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

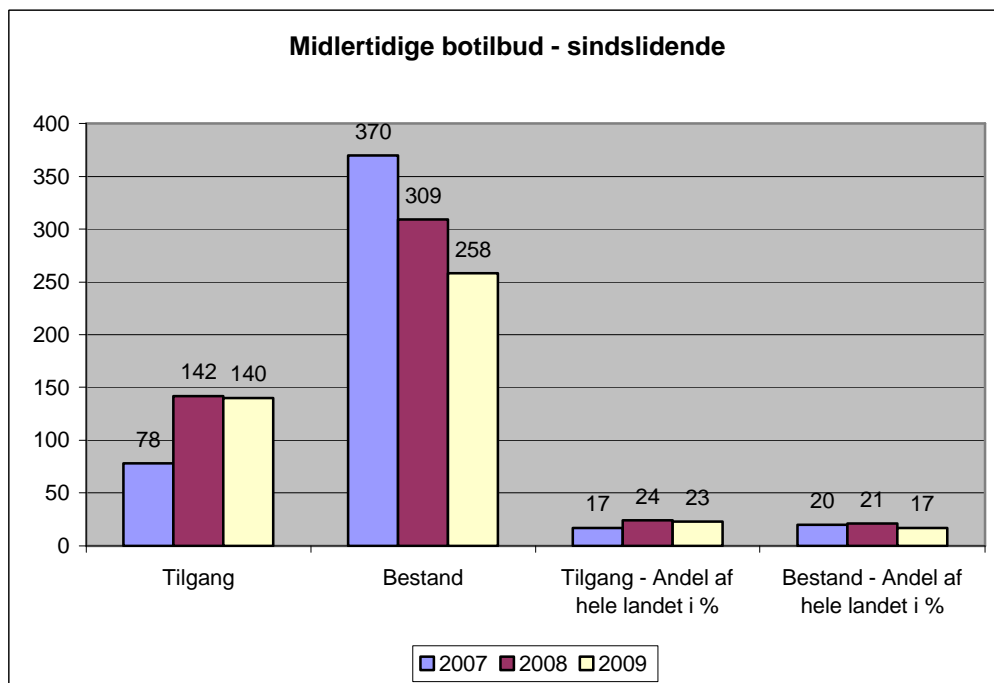
Figur 57

Midlertidige botilbud - personer med særlige sociale problemer

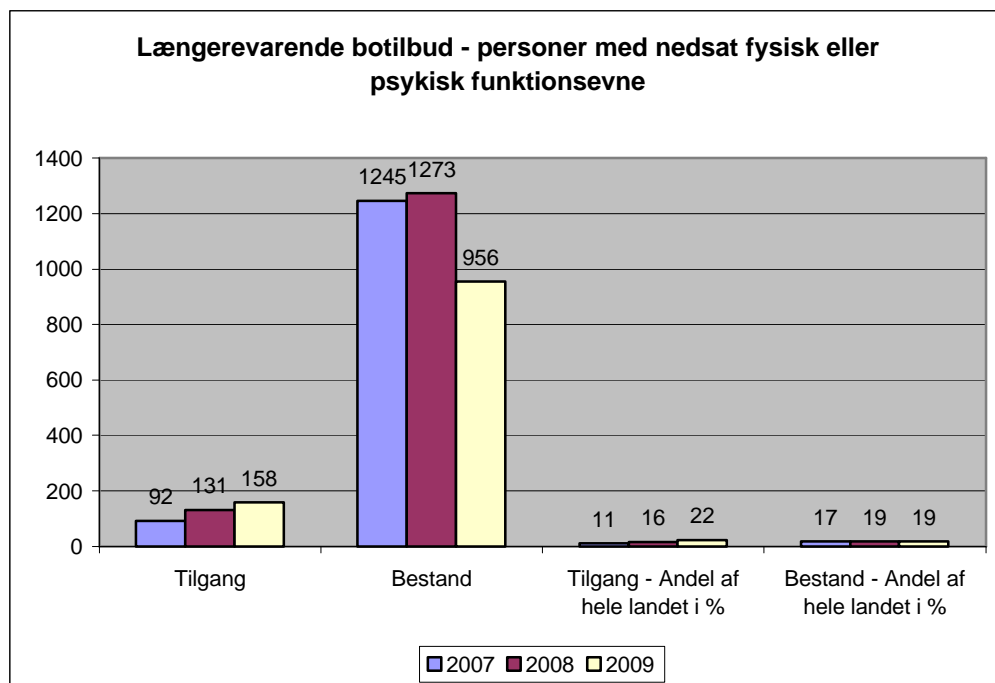
Figur 58

Midlertidige botilbud - sindslidende

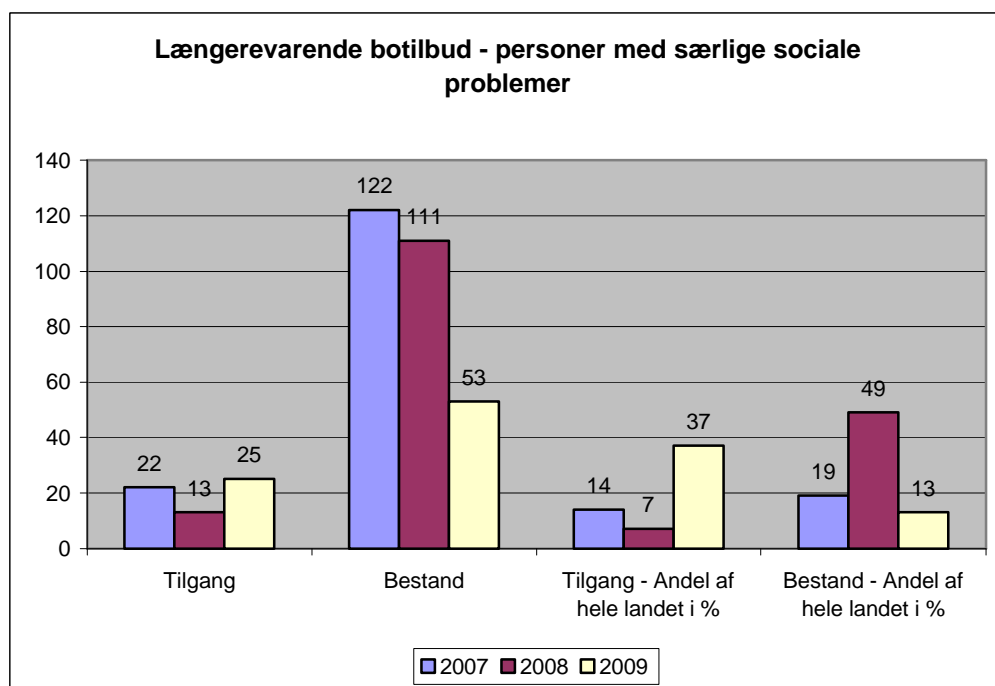
Figur 59

Længerevarende botilbud - personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

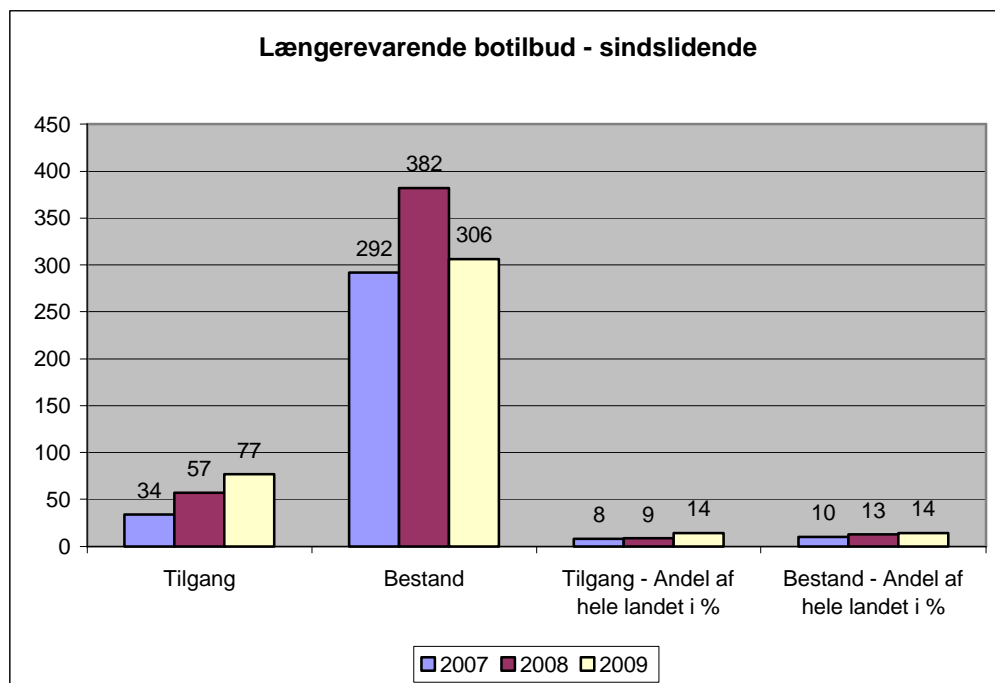
Figur 60

Længerevarende botilbud - personer med særlige sociale problemer

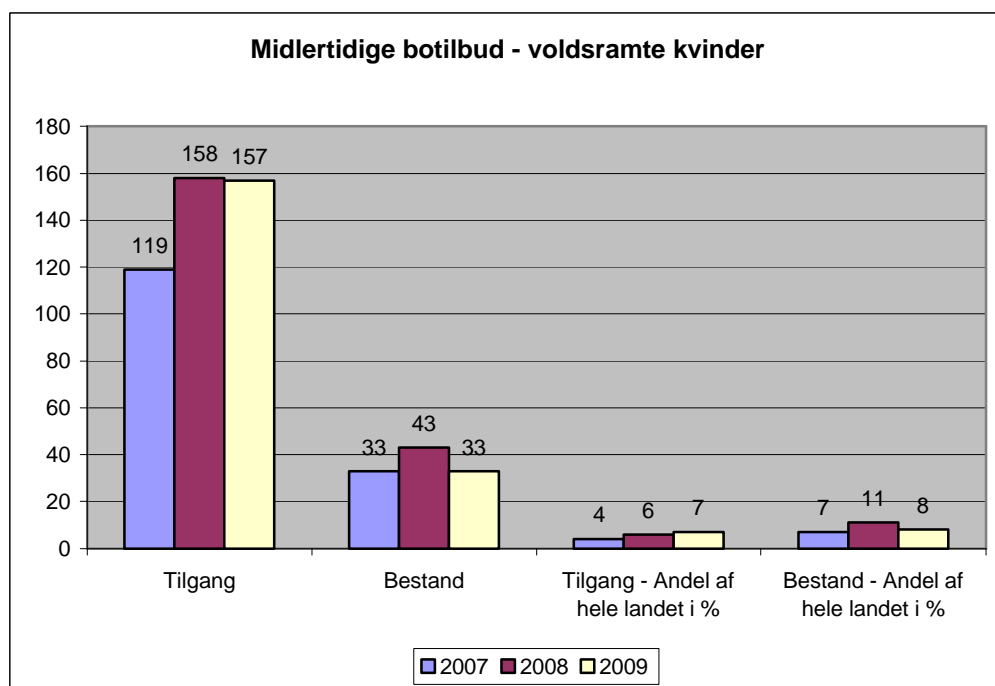
Figur 61

Længerevarende botilbud - sindslidende

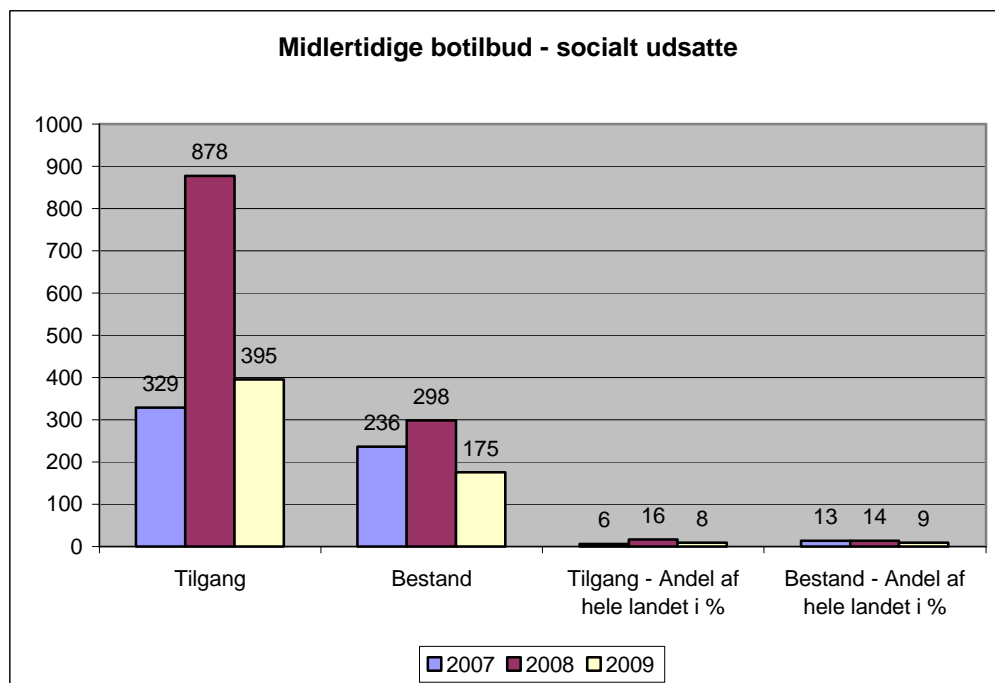
Figur 62

Midlertidige botilbud - voldsramte

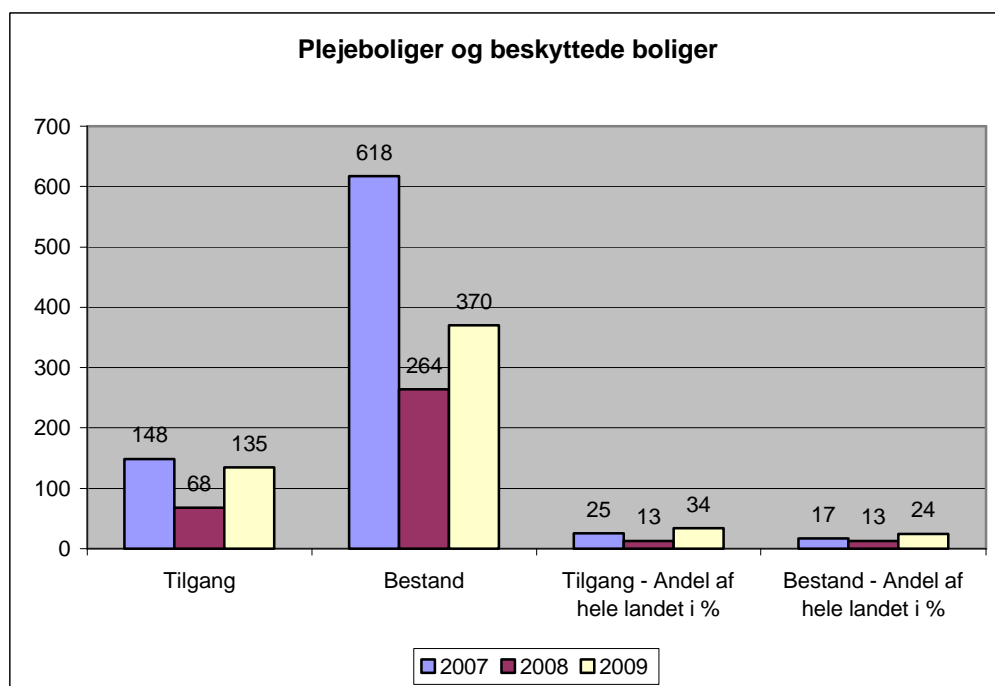
Figur 63

Midlertidige botilbud - socialt udsatte

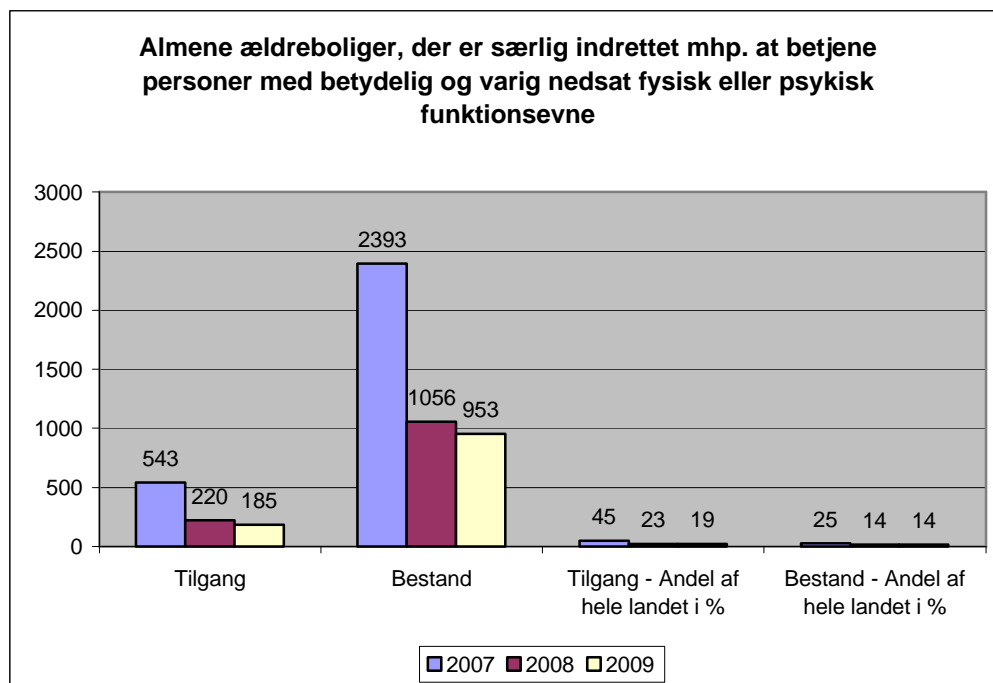

Figur 64

Plejeboliger og beskyttede boliger

Figur 65

Figur 66

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser en stigende tilgang i tilbud om midlertidige botilbud til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

I forhold til midlertidige botilbud til personer med særlige sociale problemer og sindslidende er der en næsten uændret årlig tilgang i årene 2007 til 2009. Dog er bestanden faldet mærkbart henover samme periode.

Ses der bort fra den iøjefaldende store tilgang på midlertidige botilbud for socialt udsatte i 2008, der formentlig beror på en registreringsfejl, er der på dette område og området for midlertidige botilbud til voldsramte kvinder, stort set uændret tilgang og bestand i årene 2007 til 2009.

På områderne længerevarende botilbud ses der en svag stigning i tilgangen i årene 2007 til 2009. I forhold til bestanden er der i samme periode et stort set uændret antal, dog er bestanden faldende i forhold til længerevarende botilbud for personer med særlige sociale problemer.

Udviklingen fra 2007 til 2009 på området plejeboliger og beskyttede boliger viser, at efter et fald i tilgang og bestand fra 2007 til 2008 er der en mindre stigning fra 2008 til 2009.

På området almene ældreboliger ses et fald i tilgang og bestand fra 2007 til 2009. I forhold til bestanden har en af regionens kommuner indberettet en bestand på 1085 for både 1. kv. og 3. kv. 2008, mens indberetningen for 2. kv. og 4. kv. 2008 mangler. Den samme kommune har ikke indberettet bestanden i 2009. Bestanden må derfor antages at være ca. 1.000 tilbud højere, hvilket medfører en nærmest uændret bestand fra 2007 til 2009.

I forhold til midlertidige botilbud oplyser 4 kommuner, at behovet stort set er uændret gennem 2009. 8 kommuner oplyser, at der har været en stigning i behov og tilbud. Flere kommuner nævner, at det stigende behov særligt er i forhold til botilbud til sindslidende.

I forhold til længevarende botilbud oplyser 11 kommuner, at behovet stort set er uændret gennem 2009. 2 kommuner oplyser en stigning i behov og tilbud. 2 kommuner oplyser, at behovet er faldende.

Regionsrådet har oplyst, at man ikke har oprettet nye botilbud i 2009.

Regionsrådet oplyser i øvrigt omkring botilbudsområdet, at det generelt er vurderingen, at Regionsrådet forsyner området i overensstemmelse med efterspørgslen. Der synes dog at være brug for, at eksisterende pladser omlægges til andre målgrupper (austister og personer, der er udadreagerende, karakterafvigende, har misbrug eller spiseproblemer). Der er igangsat en proces omkring denne problemstilling.

Personer under 50 år i de almindelige plejeboliger

Af kommunernes redegørelse fremgår, at 7 kommuner har personer under 50 år indskrevet i de almindelige plejeboligtillbud pr. 31. december 2009.

Antallet af personer der var indskrevet i de almindelige plejeboligtillbud steg fra 46 i 2007 til 64 i 2008. 38 af de 64 var efter det oplyste indskrevet i en enkel kommune.

Udviklingsrådet har i 2009 haft særlig fokus på dette område og har indhentet en redegørelse fra den pågældende kommune om årsagen til dette markant store antal personer under 50 år som var angivet indskrevet i de almindelige plejeboligtillbud. Kommunen har imidlertid oplyst, at der var tale om en registreringsfejl og at det rette antal blot var 1 person, der selv ønsker at benytte dette tilbud af hensyn til nærmiljøet. I kommunens redegørelse for 2009 er indberetningen foretaget i overensstemmelse med dette.

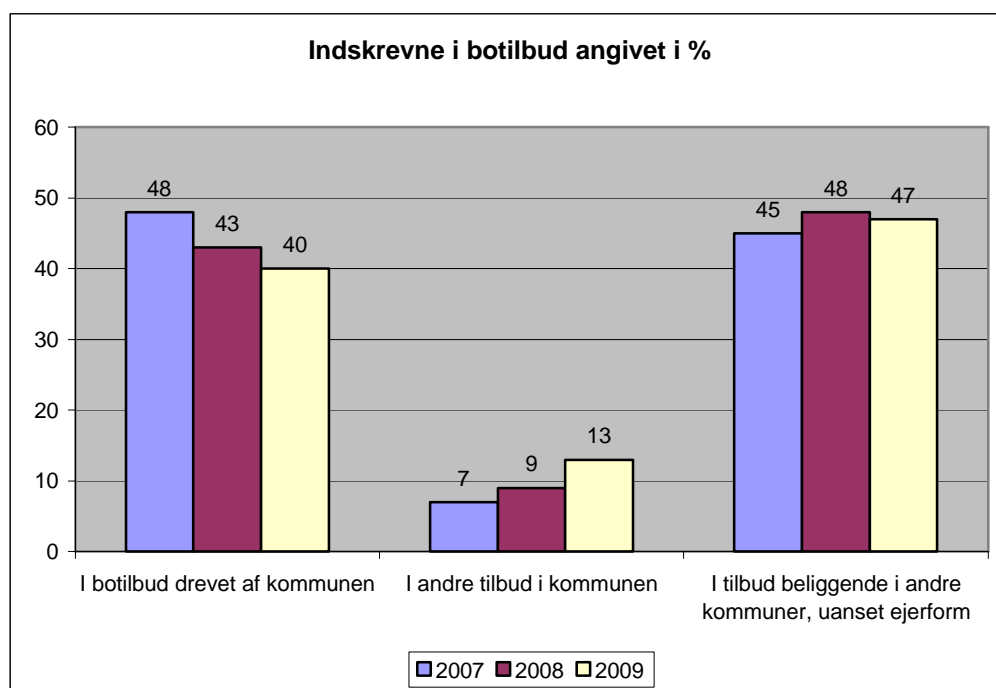
Indskrevne i botilbud

I redegørelserne for 2009 har kommunerne oplyst, at der er 12 personer under 50 år indskrevet i de almindelige plejeboligtillbud pr. 31. december 2009.

Kommunerne har i redegørelserne oplyst, at der pr. 31. december 2009 i alt er indskrevet 3.107 personer i botilbud. Pr. 31. december 2008 var det tilsvarende antal 3.418 personer. Pr. 31. december 2007 var det tilsvarende antal 2.928 personer.

Følgende figur viser fordelingen på botilbud drevet af kommunerne, andre tilbud i kommunen og tilbud beliggende i andre kommuner uanset ejerform:

Den samlede fordeling

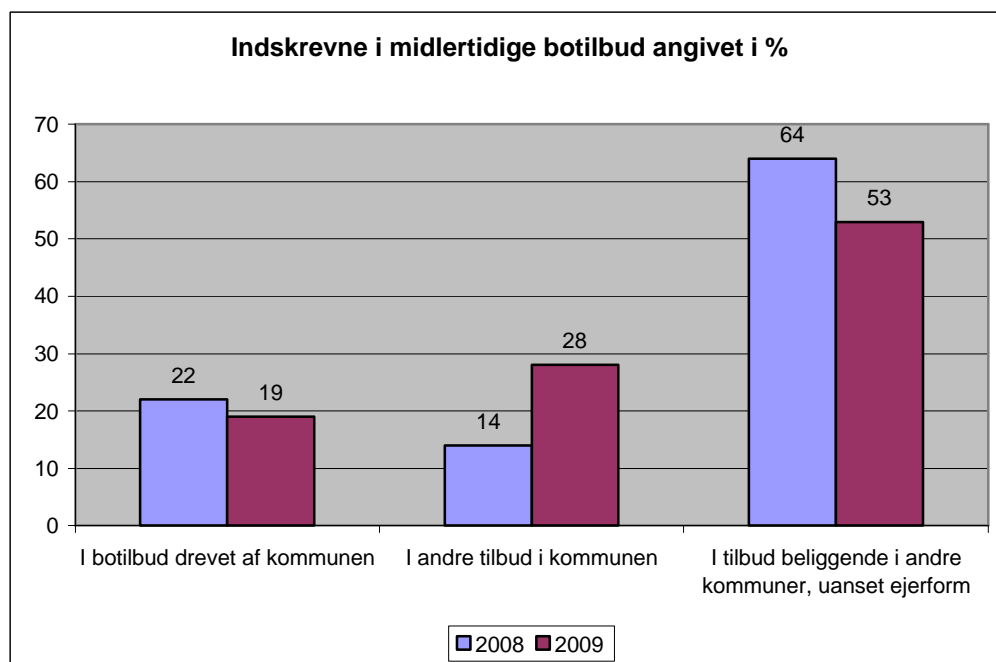

Figur 67

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser en tendens til at anvende andre tilbud i kommunen eller tilbud i andre kommuner frem for tilbud drevet af kommunen.

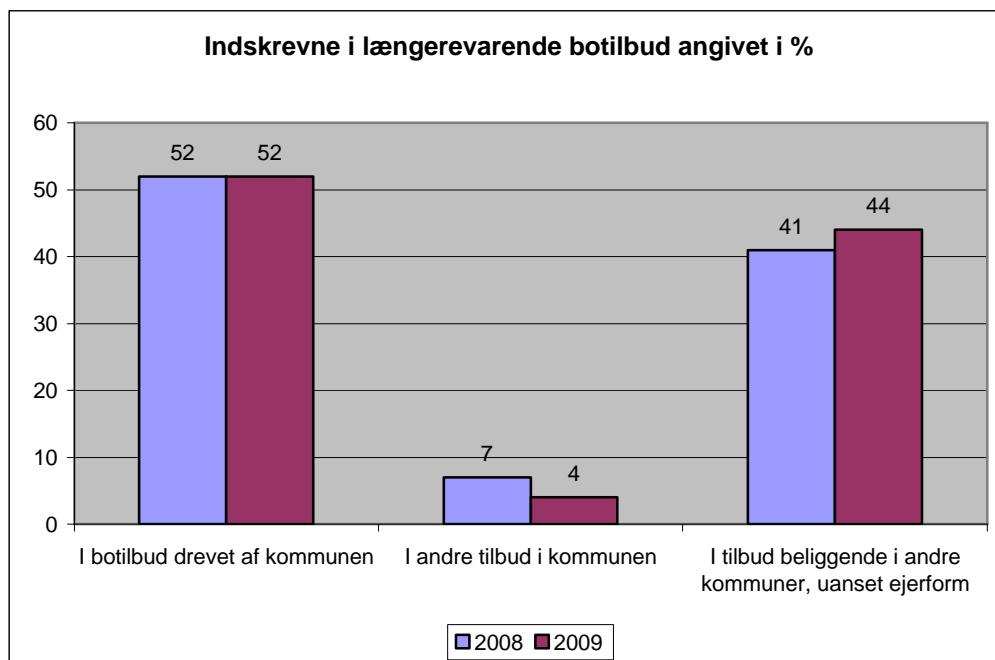
Følgende figurer viser fordelingen på midlertidige og længerevarende botilbud.

Midlertidige botilbud

Figur 68

Længerevarende botilbud

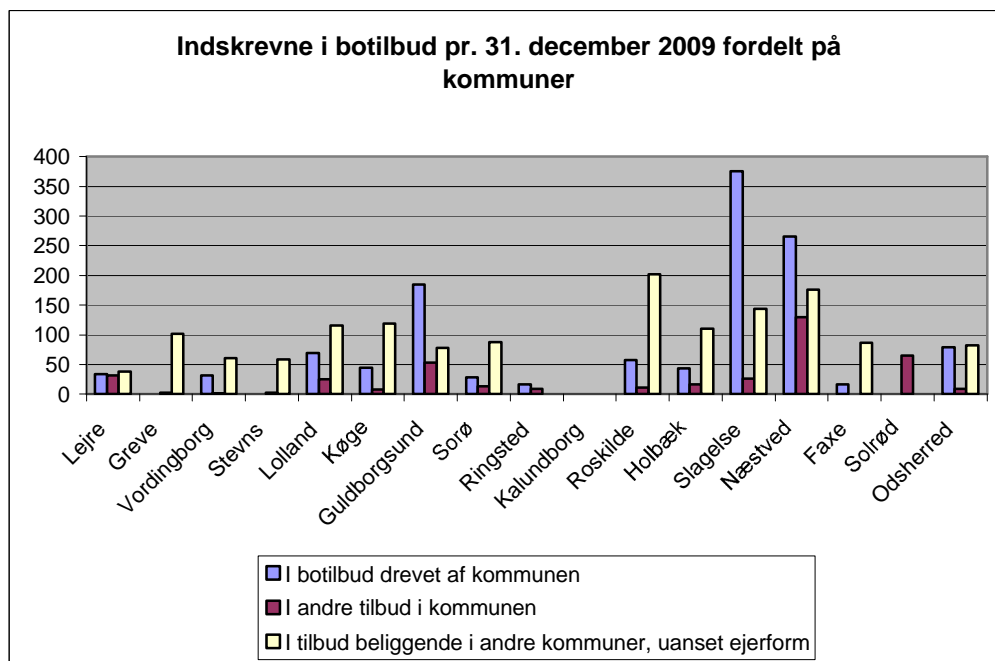

Figur 69

Udviklingen på området for midlertidige botilbud i årene 2008 til 2009 viser, at kommunerne i større udstrækning anvender andre tilbud i kommunen frem for egne tilbud eller tilbud beliggende i andre kommuner.

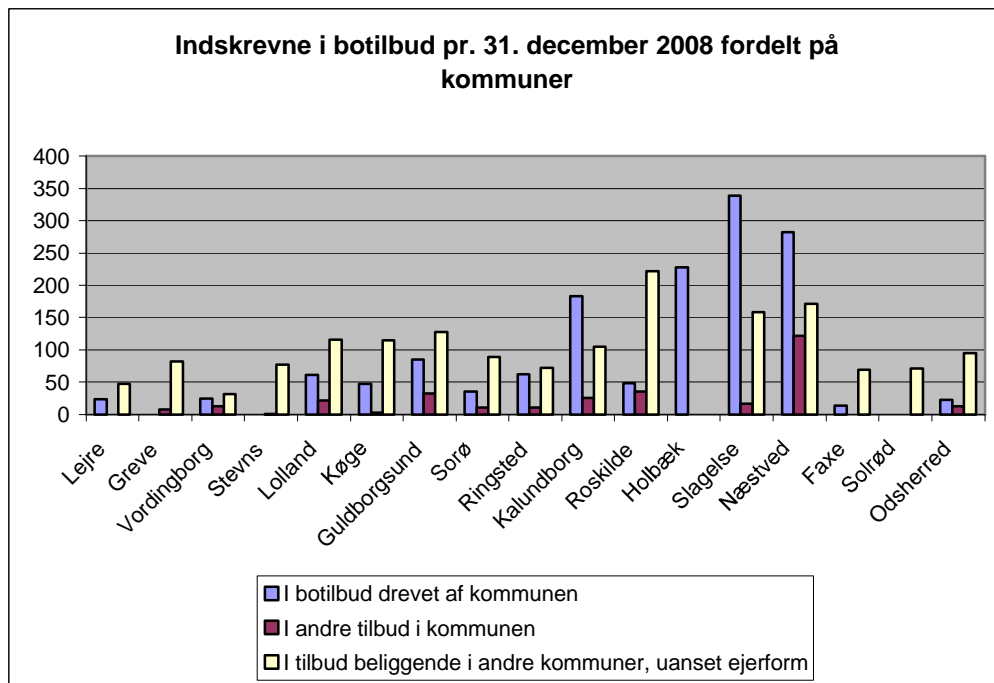
Udviklingen i samme periode på området for længerevarende botilbud viser derimod en større tendens til at anvende tilbud i andre kommuner frem for tilbud i egen kommune, der ikke drives af kommunen selv.

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne - 2009

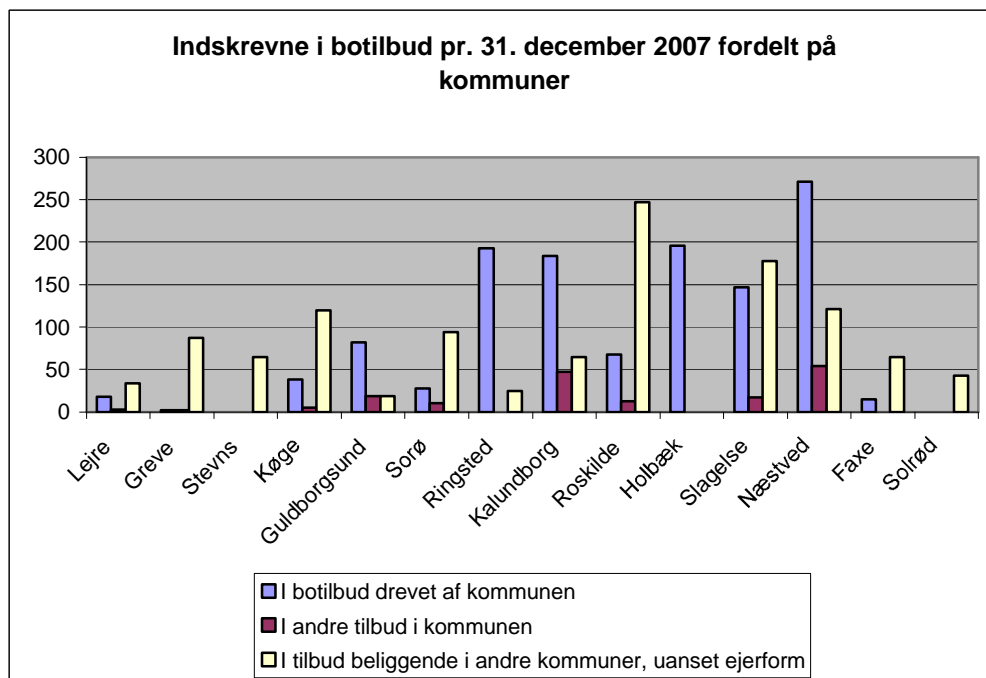
Figur 70 (Kalundborg Kommune har ikke indberettet i 2009)

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne - 2008

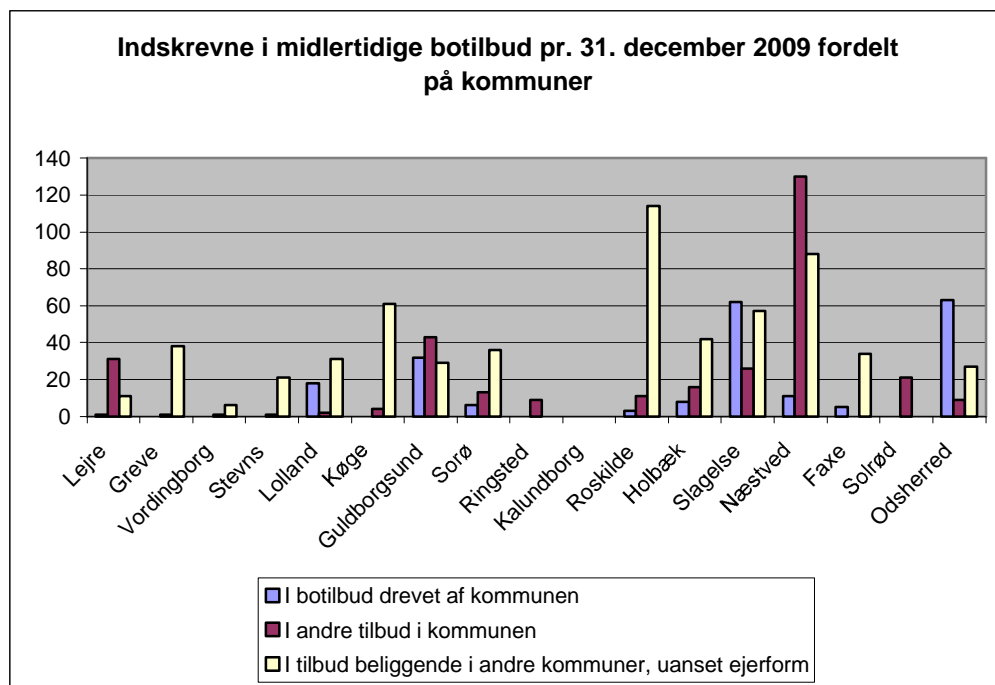
Figur 71

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne - 2007

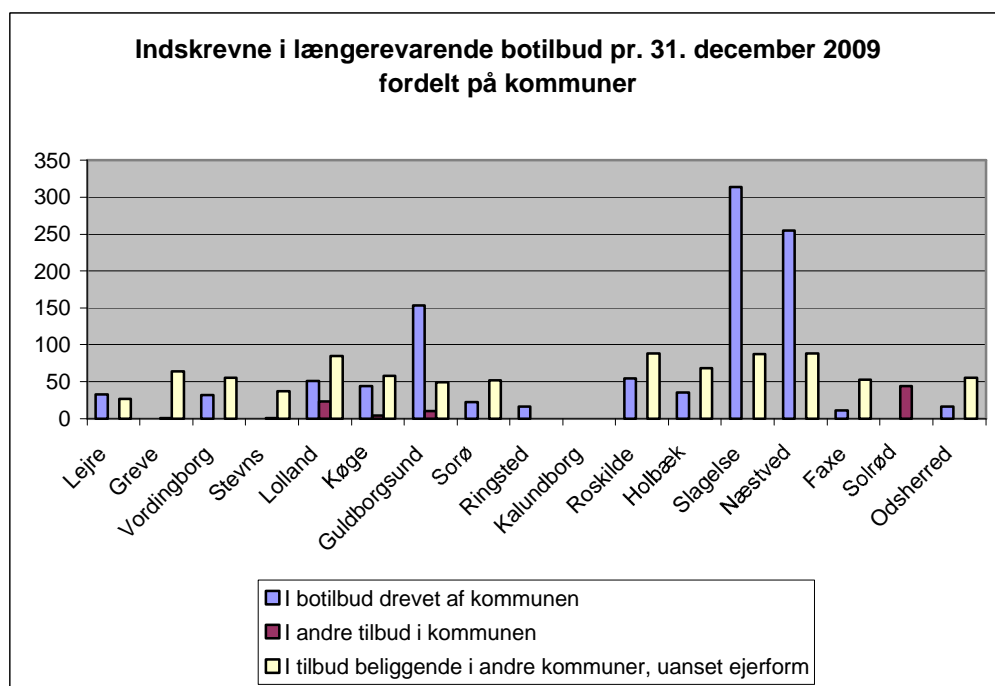
Figur 72

Indskrevne i midlertidige botilbud - 2009

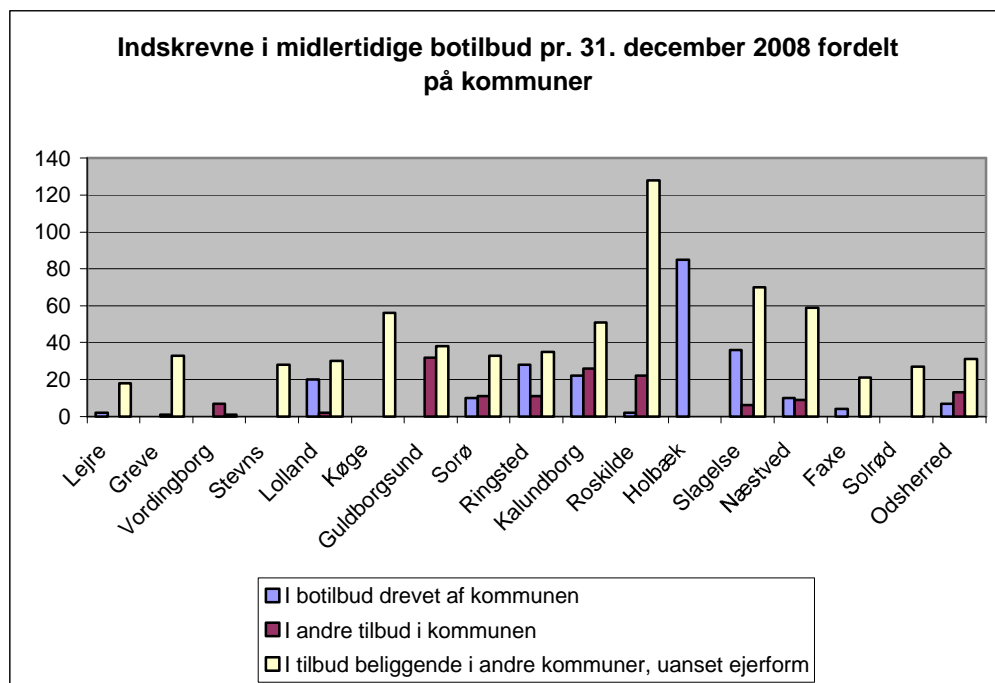
Figur 73 (Kalundborg Kommune har ikke indberettet i 2009)

Indskrevne i længerevarende botilbud - 2009

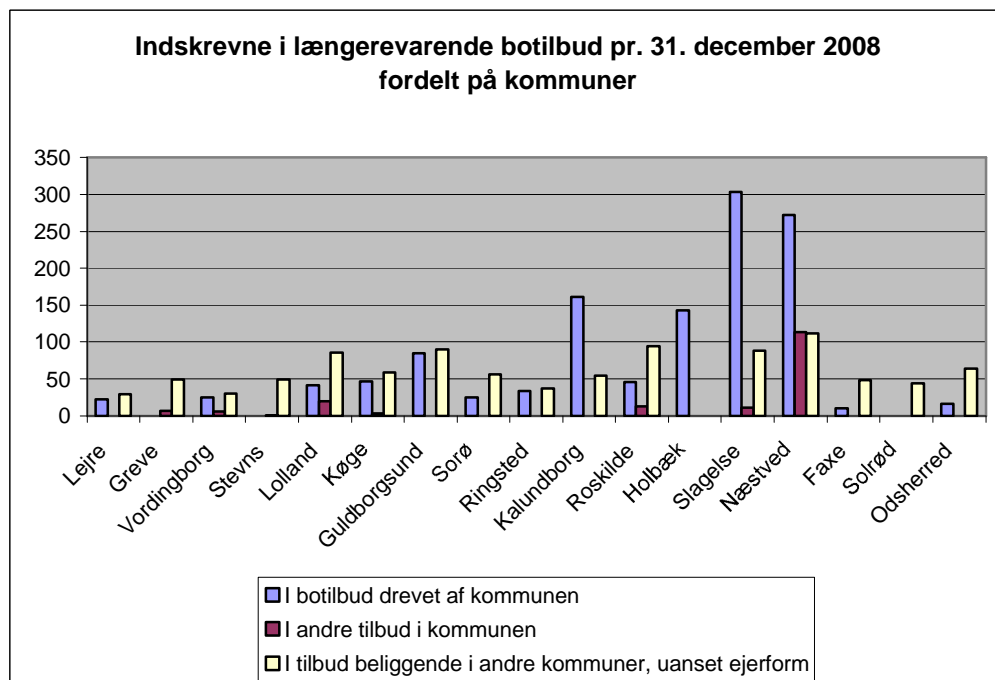
Figur 74 (Kalundborg Kommune har ikke indberettet i 2009)

Indskrevne i midlertidige botilbud - 2008

Figur 75

Indskrevne i længerevarende botilbud - 2008

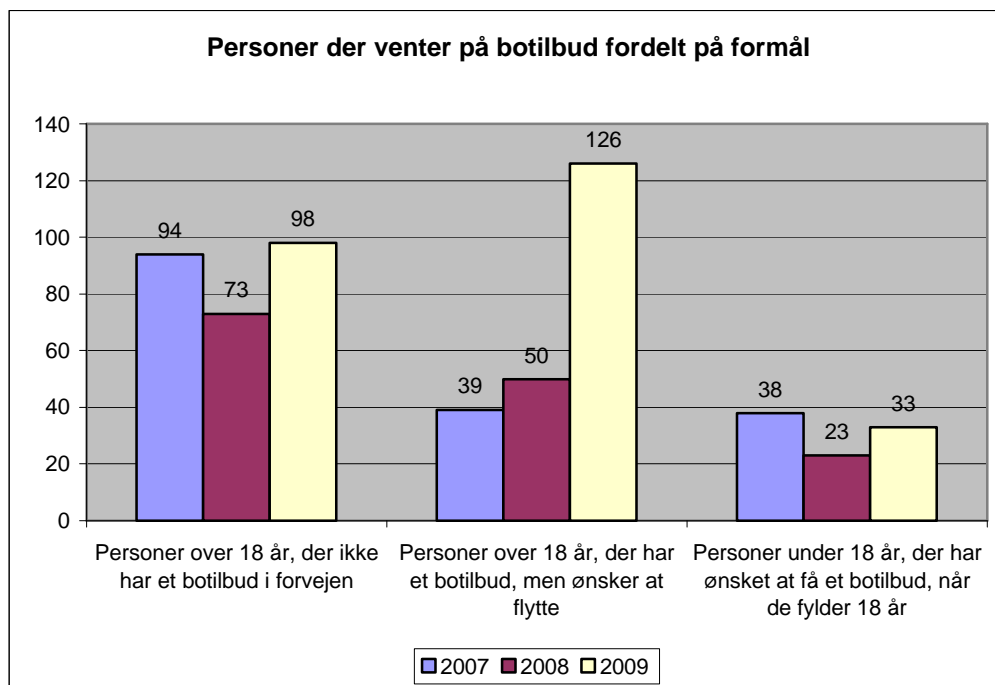
Figur 76

Personer, der venter på et botilbud

Af kommunernes redegørelser fremgår, at der pr. 31. december 2009 var 257 personer, der ventede på et botilbud. De tilsvarende tal var pr. 31. december 2008 146 personer og pr. 31. december 2007 171 personer.

Følgende figur viser fordelingen af de ventende personer, der ikke i forvejen har et tilbud, personer, der har et tilbud, men ønsker at flytte og personer under 18 år, der har ønsket at få et botilbud, når de fylder 18 år:

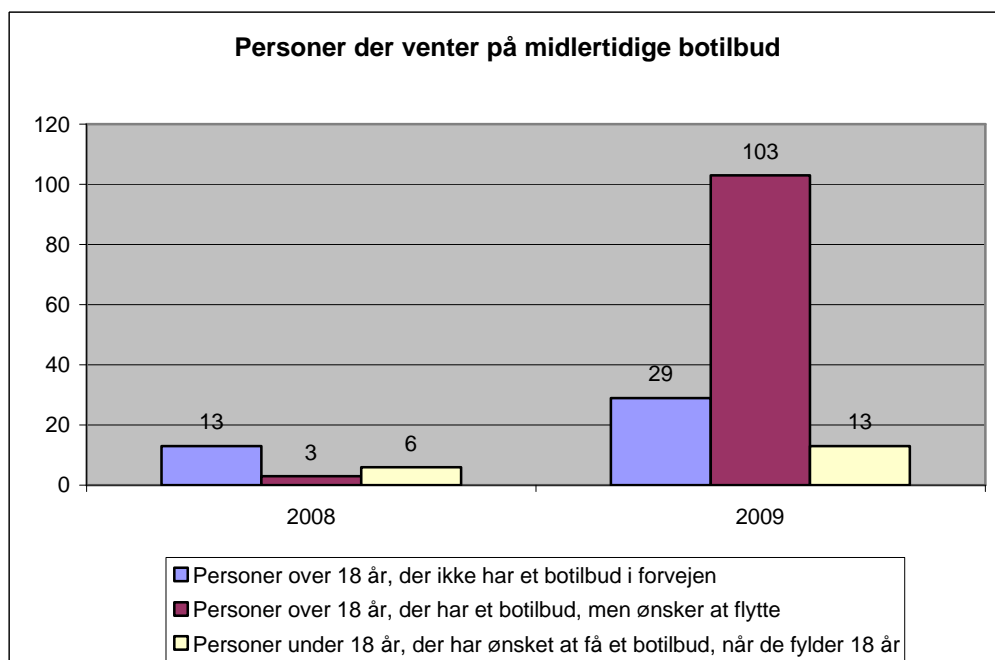
Den samlede fordeling

Figur 77

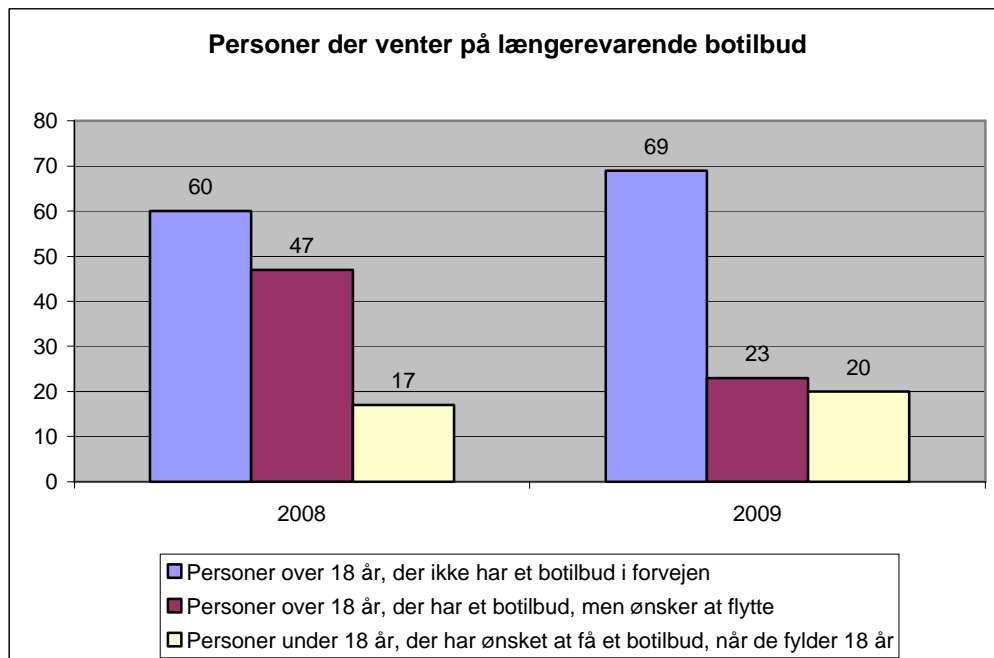
Følgende figurer viser fordelingen af de personer der ventede på henholdsvis midlertidige og længerevarende botilbud.

Personer der venter på midlertidige botilbud

Figur 78

Personer der venter på længerevarende botilbud

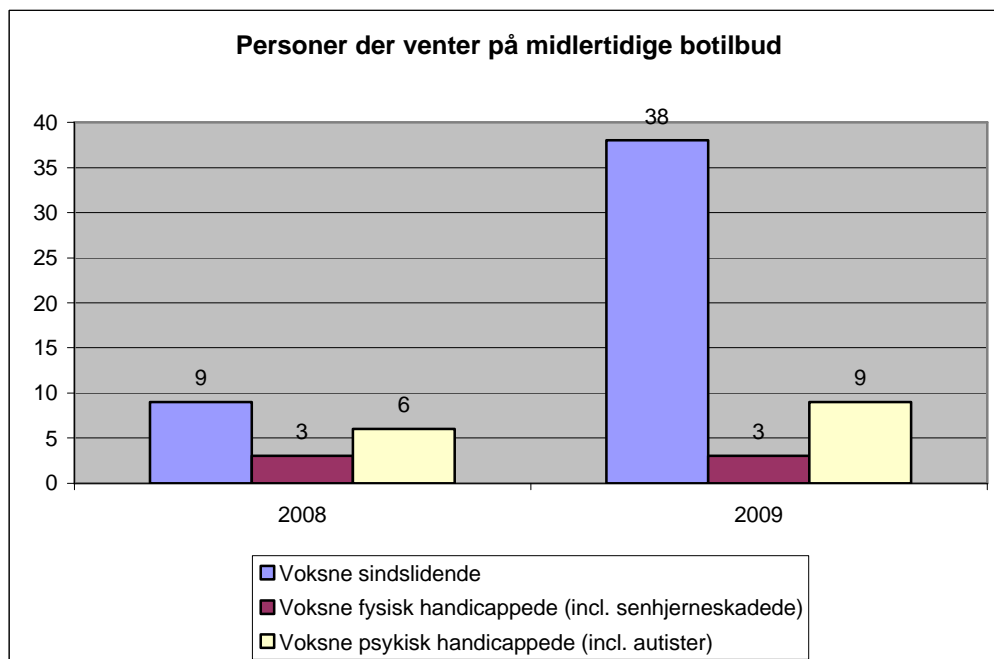

Figur 79

Udviklingen i årene fra 2007 til 2009 viser et stort set uændret antal personer der venter på et botilbud, bortset fra en markant stigning fra 2008 til 2009 i antallet af personer der har et midlertidigt botilbud, men ønsker at flytte.

Følgende figurer viser fordelingen på de der venter opdelt på voksne sindslidende, voksne fysisk handicappede og voksne psykisk handicappede.

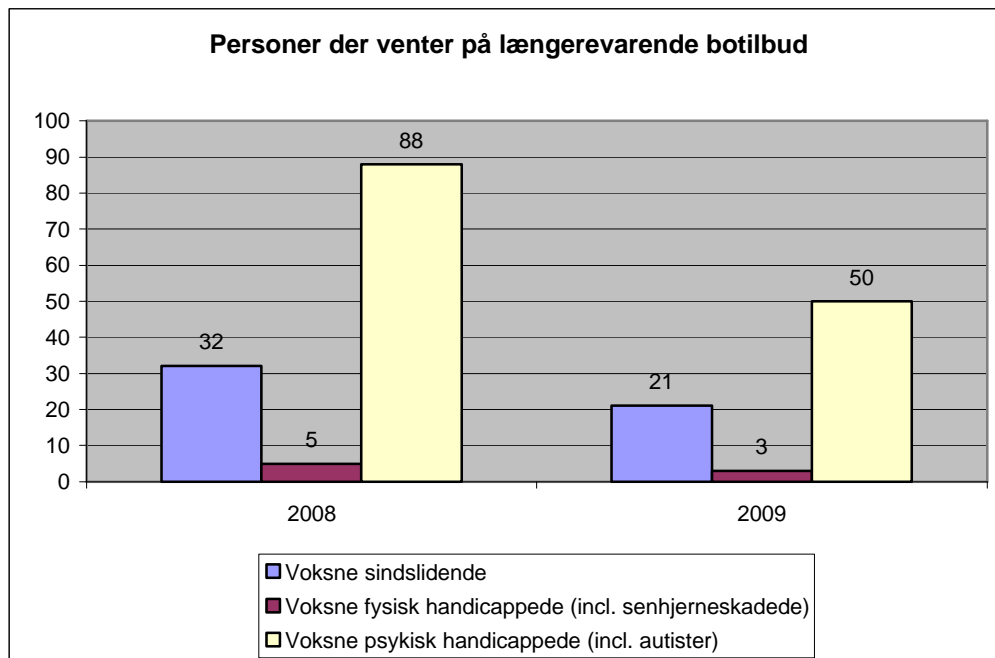
Personer der venter på midlertidige botilbud

Figur 80

Personer der venter på længerevarende botilbud

Figur 81

Ventetid på botilbud

I redegørelserne har kommunerne anført oplysninger om den gennemsnitlige ventetid på botilbud.

Den oplyste ventetid for 2009 udgør gennemsnitligt 41 døgn for voksne sindslidende, 28 døgn for voksne fysisk handicappede incl. senhjerneskedede og 70 døgn for voksne psykisk handicappede incl. autister.

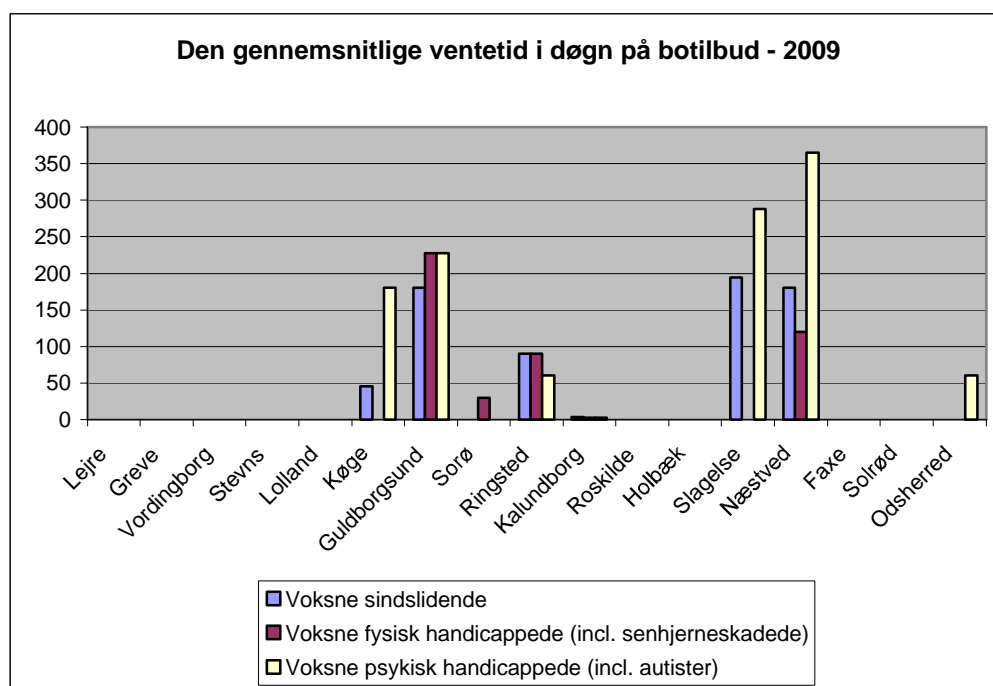
Den oplyste ventetid for 2008 udgjorde gennemsnitligt 63 døgn for voksne sindslidende, 50 døgn for voksne fysisk handicappede incl. senhjerneskedede og 90 døgn for voksne psykisk handicappede incl. autister.

De tilsvarende tal fra 2007 udgjorde 114 døgn for voksne sindslidende, 138 døgn for voksne fysisk handicappede incl. senhjerneskedede og 110 døgn for voksne psykisk handicappede incl. autister.

Udviklingen fra 2007 til 2009 viser derfor et løbende markant fald i den gennemsnitlige ventetid for botilbud.

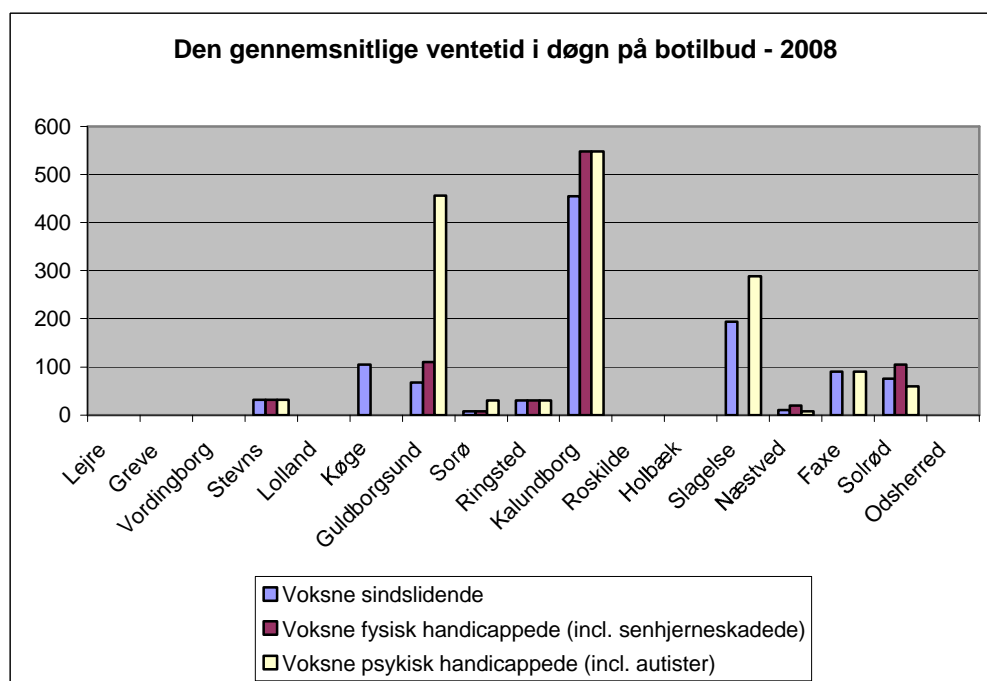
Følgende figurer viser de oplyste ventetider:

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne - 2009

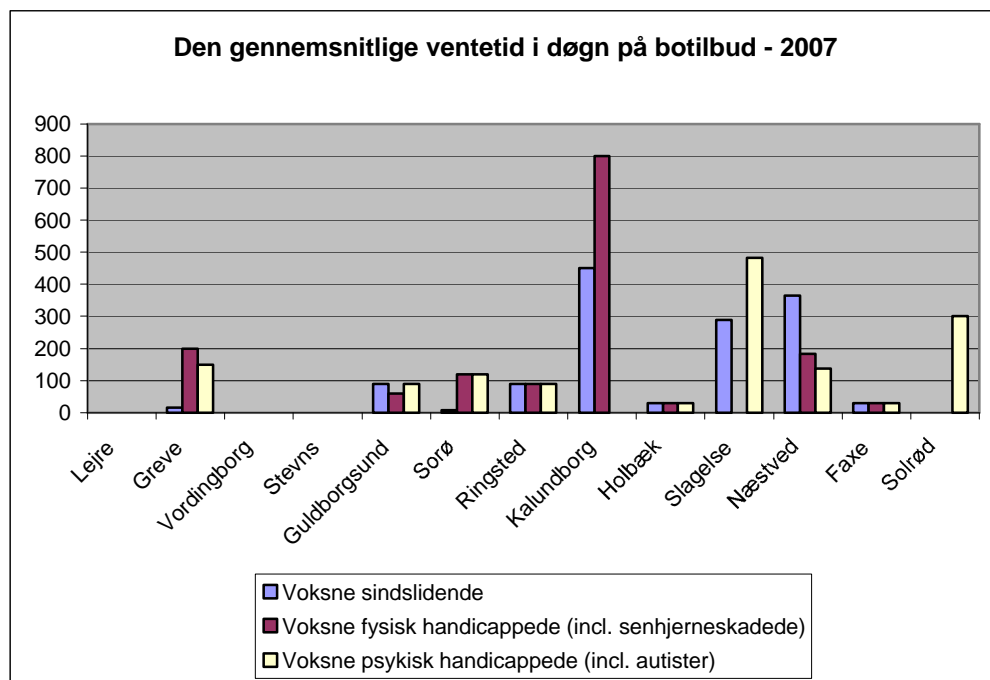

Figur 82

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne - 2008

Figur 83

Figur 84

Ventetiden er defineret som tiden fra borgeren er visiteret til et tilbud og indtil borgeren starter i tilbuddet.

De oplyste ventetider kan derfor dække over ventetiden frem til første tilbud eller ventetid frem til det tilbud som modtageren accepterer, hvilket kan forklare de store forskelle mellem ventetiderne i kommunerne.

I forbindelse med afgivelsen af redegørelsen for 2007 har Kalundborg Kommune supplerende oplyst, at den oplyste ventetid dækker over tiden frem til det endelige tilbud accepteres.

Guldborgsund Kommune har supplerende oplyst, at forklaringen på stigningen i ventetiden fra 2007 til 2008 på et botilbud til voksne psykisk handicappede kan skyldes, at relativ få borgere, der har stået på venteliste længe og flytter ind i 2008 påvirker tallene meget voldsomt.

Oprettelse af nye botilbud

7 kommuner har svaret ja til spørgsmålet om kommunen har oprettet nye tilbud i 2009.

Flere kommuner oplyser supplerende, at man enten er i gang med at opføre nye boliger eller planlægger at opføre nye boliger.

DH - Lejre

DH – Lejre anfører, at kommunen ikke har besvaret hvilke typer botilbud der efterspørges til de 15 voksne, der angiveligt venter på et sådant (spm. 24, 25). Ej heller oplyses det hvor længe de 15 voksne har ventet på botilbud (spm. 26). DH-Lejre vil opfordre til at besvarelsen uddybes vedr. botilbud, især fordi kommunen har oplyst at man ikke bruger VISO – som netop kan være med til udrede borgerens behov i forhold til type af botilbud – og også fordi kommunen oplyser at der ikke er egentlig venteliste på botilbud (spm. 28).

DH - Greve

DH – Greve oplyser, at i forhold til voksne udviklingshæmmede oplever rådgivere, at ventetiden til et tilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 kan være 2-3 år. Ventetiden er blevet længere efter kommunalreformen, hvilket organisationen finder uacceptabelt.

5.2.2 Behandlingstilbud og misbrugsområdet

Behandlings- tilbud og mis- brugsområ- det

Efter servicelovens §§ 85 og 86 skal kommunalbestyrelsen tilbyde socialpædagogisk bistand og hjælp til vedligeholdelse af fysiske og psykiske færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

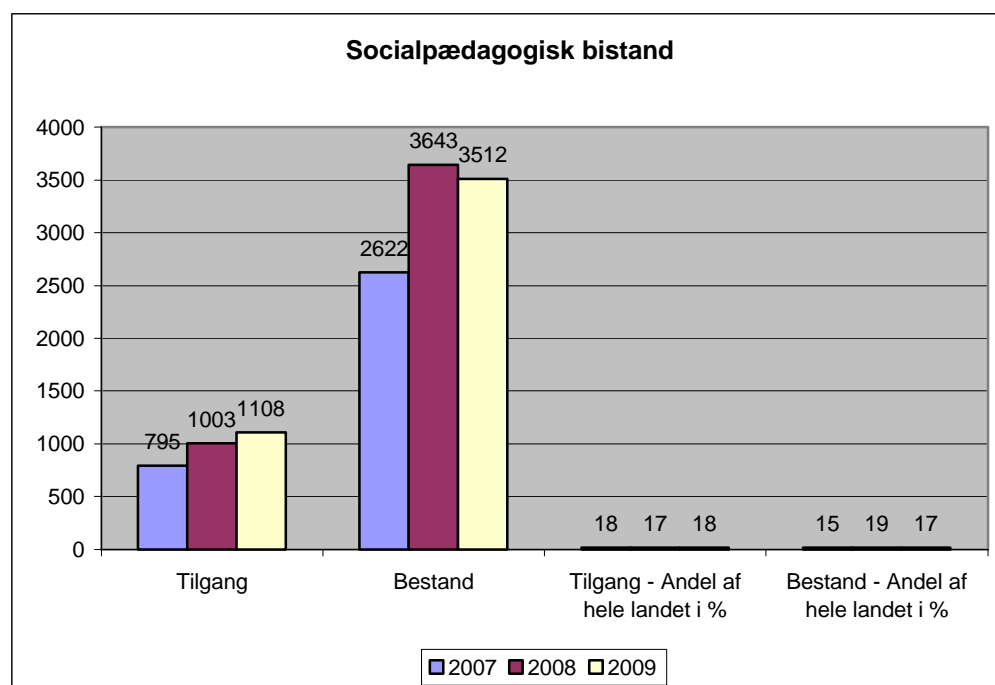
Efter servicelovens § 101 skal kommunalbestyrelsen tilbyde behandling af stofmisbrugere.

Efter servicelovens § 102 kan kommunalbestyrelsen give tilbud af behandlingsmæssig karakter til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

CIAS

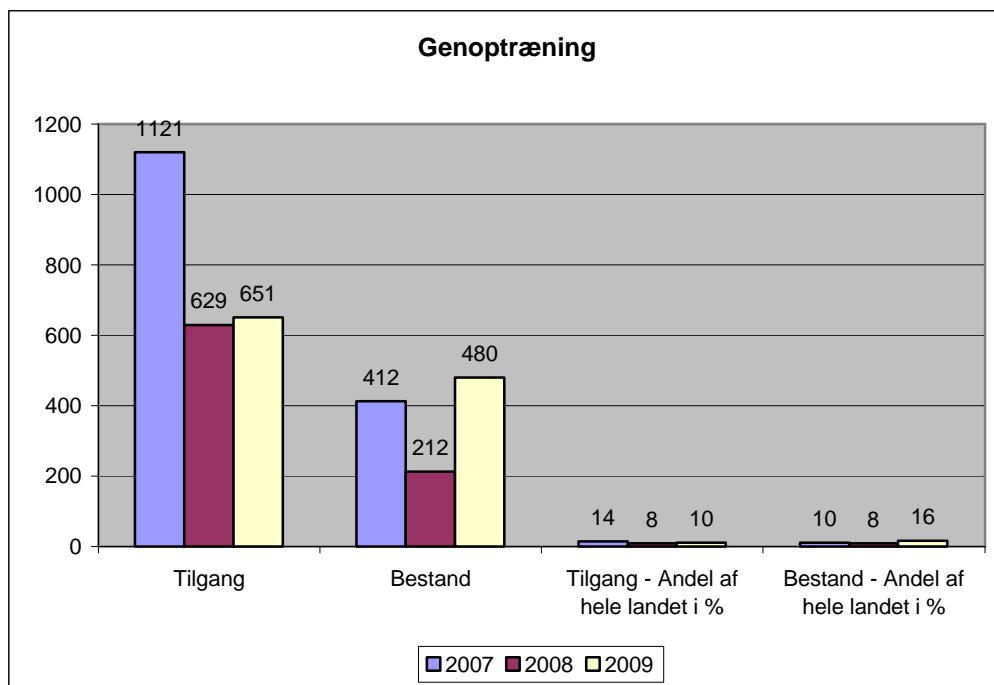
Figurerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestanden af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Socialpæda- gogisk bi- stand

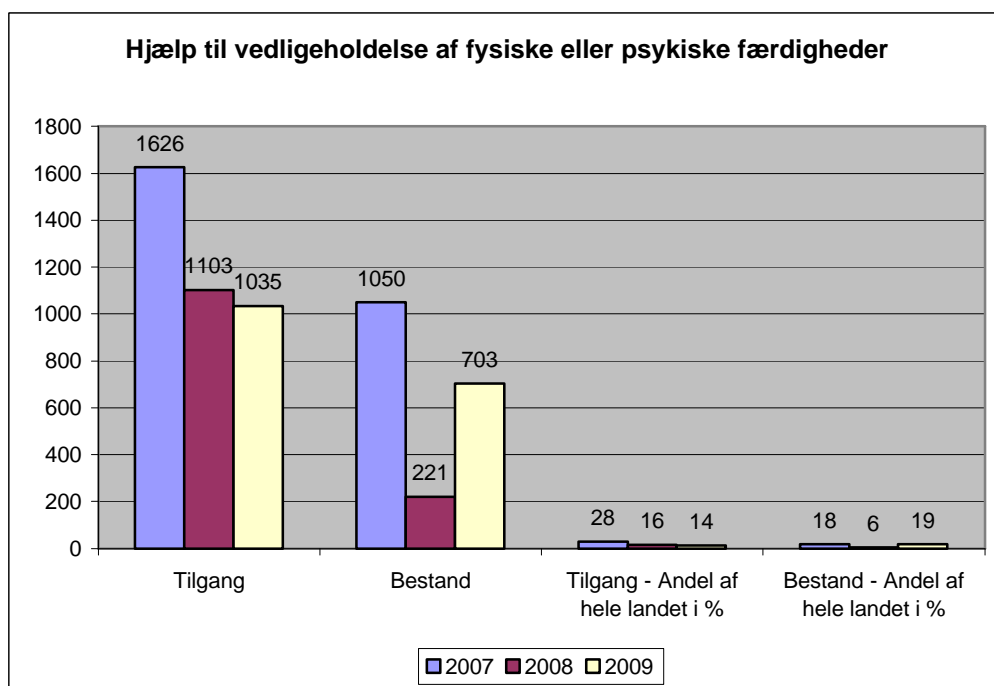
Figur 85

Genoptræ-
ning

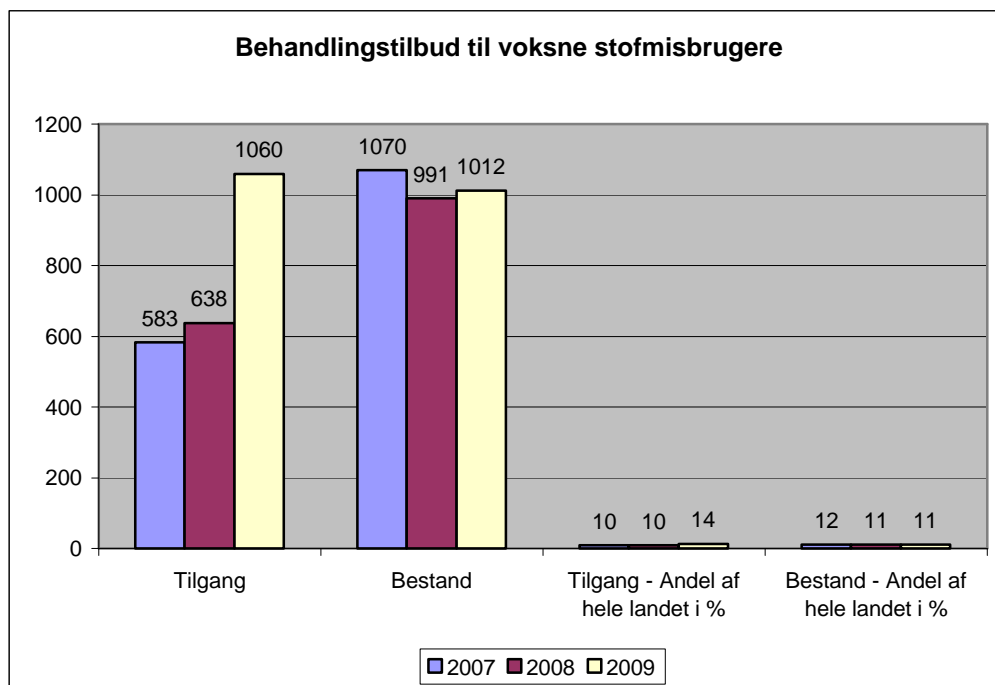
Figur 86

Hjælp til ved-
ligeholdelse
af fysiske el-
ler psykiske
færdigheder

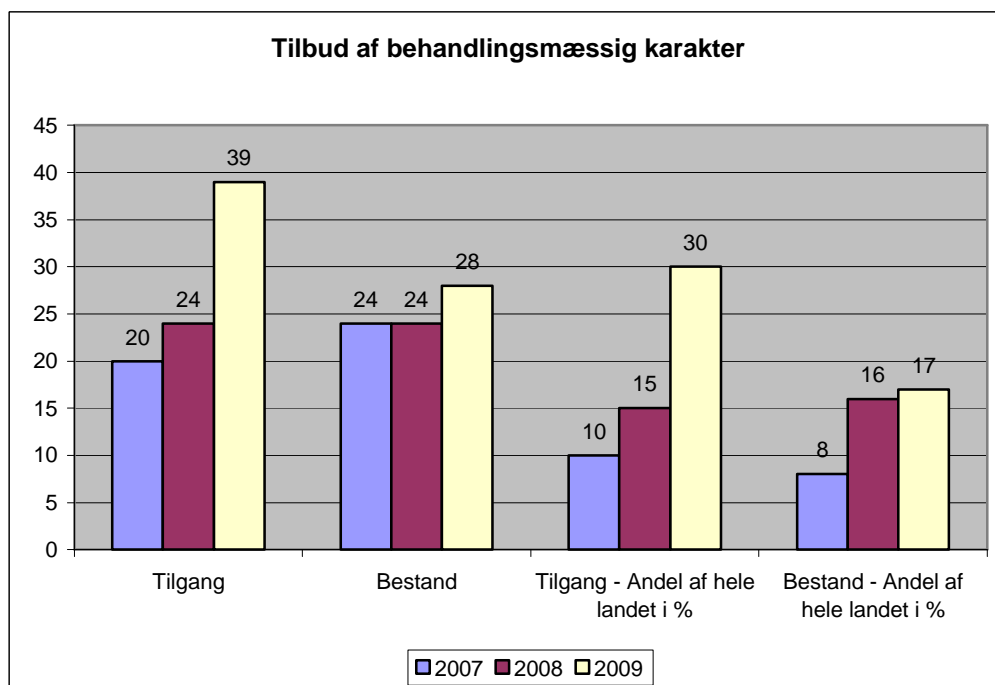
Figur 87

Behandlings-
tilbud til
voksne stof-
misbrugere

Figur 88

Tilbud af be-
handlings-
mæssig ka-
rakter

Figur 89

Udviklingen i årene fra 2007 til 2009 viser en stigning i tilgangen på området socialpædagogisk bistand. Efter en markant stigning i bestanden fra 2007 til 2008 er bestanden stort set uændret fra 2008 til 2009.

På områderne genoptræning og hjælp til vedligeholdelse af fysiske eller psykiske færdigheder viser udviklingen i samme periode et væsentlig fald i tilgangen fra 2007 til 2008, men derimod stort set uændret tilgang fra 2008 til 2009. I forhold til bestanden er denne næsten uændret i 2009 i forhold til 2007. Derimod ses et markant fald i bestanden i

2008. Det må antages, at der foreligger registreringsfejl for så vidt angår tilgangen i 2007 og bestanden i 2008.

På områderne behandlingstilbud til voksne stofmisbrugere og tilbud af behandlingsmæssig karakter viser udviklingen i årene 2007 til 2009, at der er en mindre stigning i tilgangen fra 2007 til 2008 og en mere markant stigning fra 2008 til 2009. I samme periode er bestanden stort set uændret.

Kommuner- nes oplysninger om udviklingen

13 kommuner oplyser, at der er sket en stigning i behovet for socialpædagogisk bistand. 2 kommuner oplyser, at behovet er uændret. 1 kommune oplyser, at behovet er faldende.

I forhold til områderne genoptræning og hjælp til vedligeholdelse af fysiske og psykiske færdigheder oplyser 2 kommuner, at der er et stigende behov. 6 kommuner oplyser, at behovet er uændret.

Regionsrå- dets oplysninger

Regionsrådet har oplyst, at man ikke har iværksat initiativer på området i 2009.

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvilke områder inden for socialpædagogisk støtte samt behandlingstilbud som kommunen finder, der er særlig grund til at have fokus på.

Fokusområder

Flere kommuner nævner borgere med personlighedsforstyrrelser, psykiatriske patienter, unge med ADHD og unge med Aspergers-syndrom.

Herudover nævnes som fokusområder vejledning om sund livsstil og motion, inddragelse af frivillige organisationer i indsatsen, støtte i forbindelse med etablering i egen bolig, bofællesskaber for ældre udviklingshæmmede og samarbejdet på tværs i forhold til jobcenter og behandlingspsykiatri.

På misbrugsområdet oplyser 7 kommuner, at der er sket en stigning i antallet af personer, der modtager behandlingstilbud. 8 kommuner oplyser, at behovet er uændret.

Initiativer på misbrugsom- rådet i 2009

7 kommuner har iværksat initiativer på misbrugsområdet i 2009.

De 7 kommuner har beskrevet initiativerne således:

- Vi har etableret et lokalt behandlingstilbud til unge under 18 år.
- Særlig fokus på de private behandlingssteders kvalitet.
- Samarbejde med Sygehuset omkring misbrugere, som Sygehuset kommer i kontakt med. Nyt koncept for rusmiddelforebyggende undervisning.
- I 2009 har misbrugscentret udviklet rådgivning / behandlingstilbud / forebyggelsestilbud til aldersgruppen op til 25 år, svarende til 2 fuldtidsmedarbejdere.
- Intensiveret rådgivning og vejledning til gruppen mellem 15-30 år, i kombination med tilbud om støtte til ambulante nedtræning, samt behandlingssamtaler, individuelt eller i gruppe.
- Greve Rusmiddelcenter er blevet oprettet pr. 1. februar 2009 hvor der blev ansat en leder og to rådgivere således at Greve Rusmiddelcenter nu består af 1 leder, 2 rådgivere og 2 støttekontaktpersoner.

- Der er gennemført en adskillelse af alkoholrådgivningen og stofrådgivningen. Derudover er der taget initiativer til at få behandlings/rådgivningskontakt med unge hash misbrugere.

Tværkommunale samarbejder

16 kommuner oplyser, at man deltager i tværkommunale samarbejder eller andre netværksgrupper på misbrugsområdet.

5.2.3 Personlige hjælpeordninger

Personlig hjælpeordninger

Efter servicelovens § 95 kan kommunalbestyrelsen udbetale tilskud til personlig og praktisk hjælp fra en person som modtager selv antager.

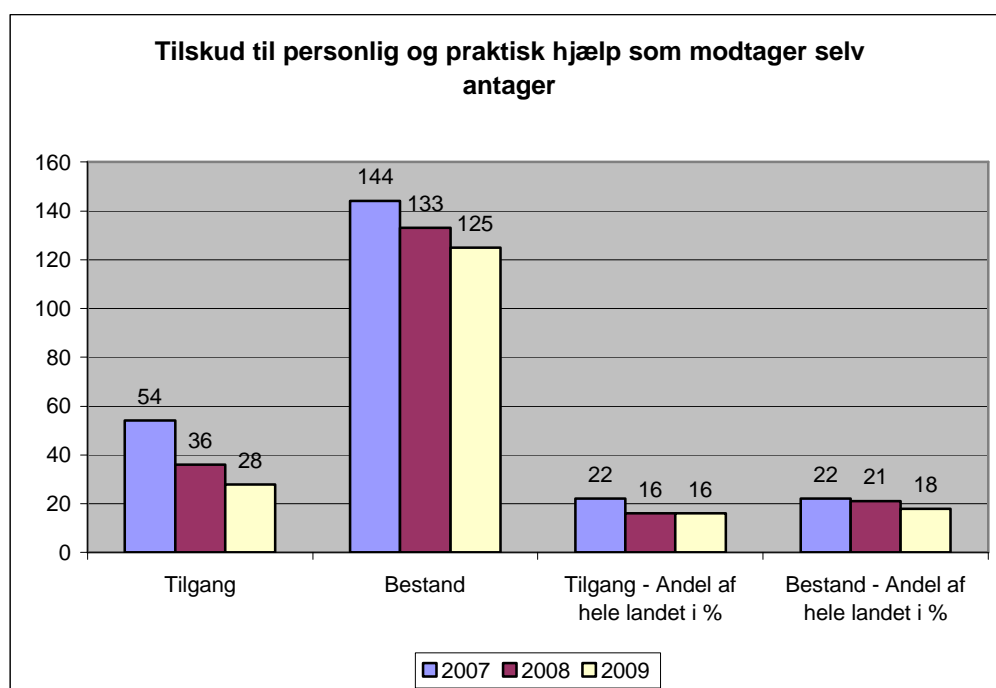
Efter servicelovens § 96 skal kommunalbestyrelsen yde tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Efter servicelovens § 118 kan en nærtstående person ansættes til at passe en person med handicap eller alvorlig sygdom.

CIAS

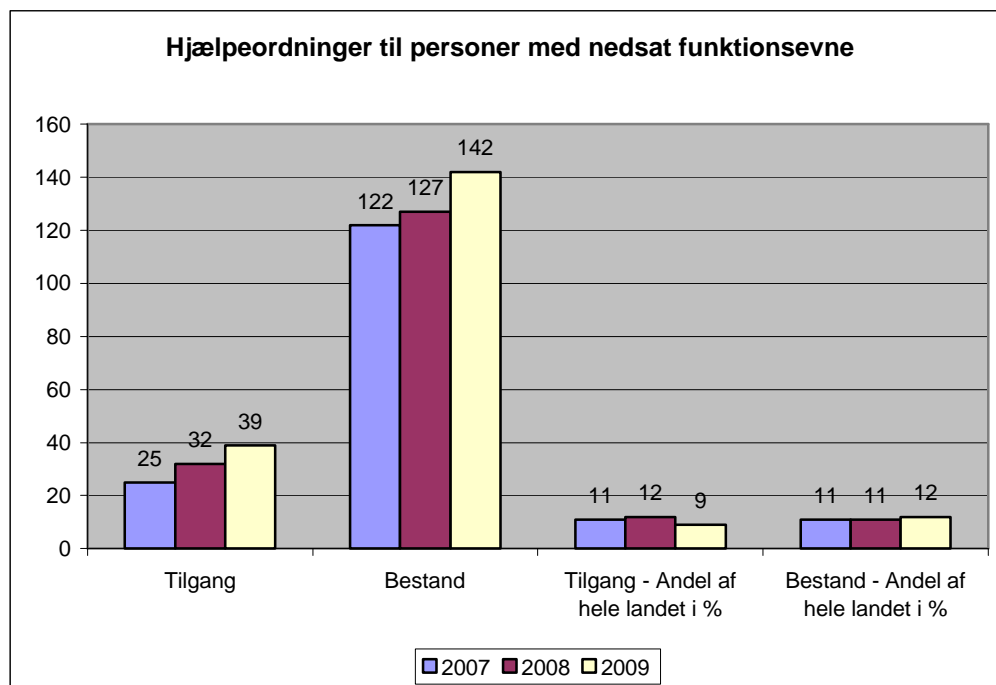
Figurerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Tilskud til personlig og praktisk hjælp

Figur 90

Figur 91

På området tilskud til personlig og praktisk hjælp viser udviklingen i årene fra 2007 til 2009 et mindre fald i såvel tilgang som bestand. I samme periode viser udviklingen på området hjælpeordninger til personer med nedsat funktionsevne en mindre stigning i såvel tilgang som bestand. På begge områder er andelen af tilgang og bestand i forhold til hele landet stort set uændret henover perioden.

7 kommuner oplyser i redegørelserne, at udviklingen stort set er uændret gennem 2009. 5 kommuner oplyser, at behovet er stigende, herunder som følge af ordningen med Bru-gerstyret Personlig Assistance, der trådte i kraft den 1. januar 2009. En enkelt kommune bemærker dog, at ordningen ikke har medført større tilgang.

5.2.4 Ledsageordning og kontaktperson

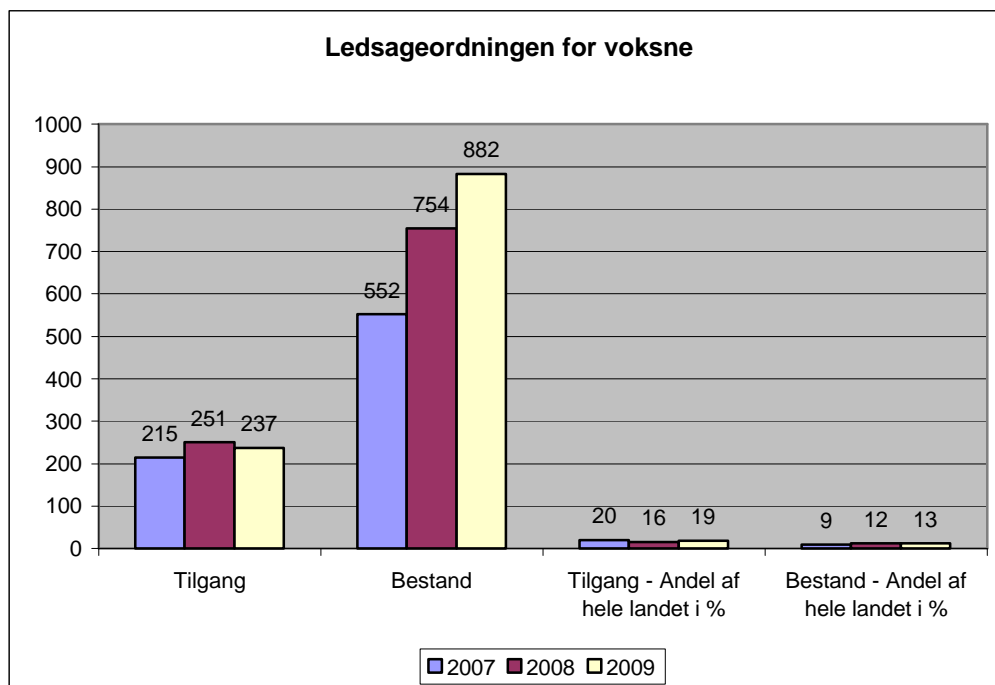
Efter servicelovens § 97 skal kommunalbestyrelsen tilbyde 15 timers ledsagelse om må-neden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Efter servicelovens § 98 skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang tilbyde hjælp i form af en særlig kontaktperson til personer, som er døvblinde.

Efter servicelovens § 99 sørger kommunen for tilbud om en støtte- og kontaktperson til personer med sindslidelser, til personer med stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig.

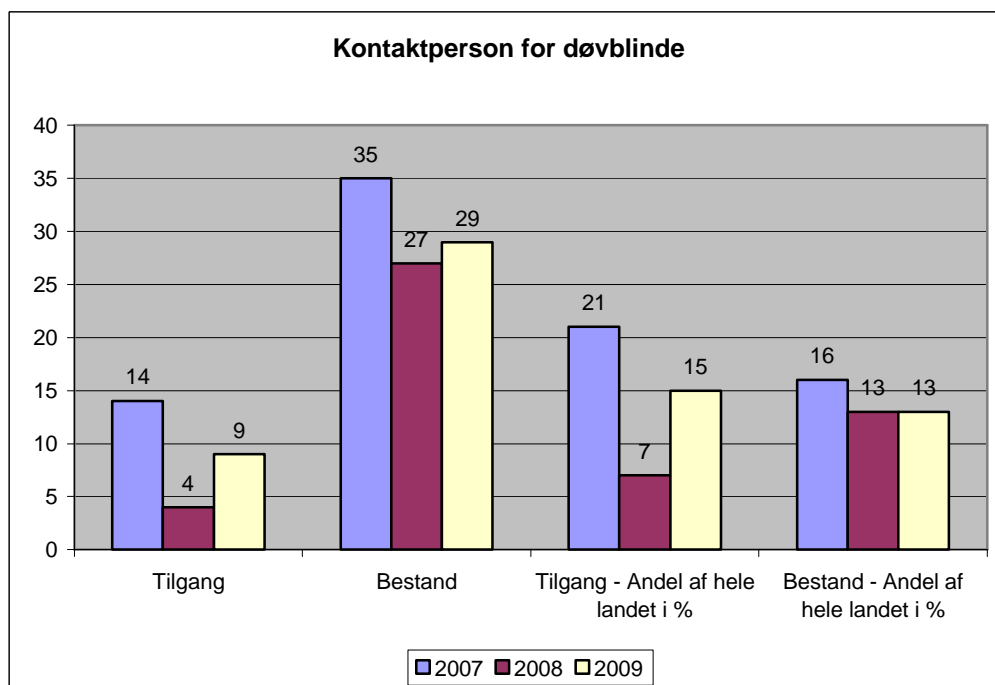
Figureerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og best-stand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Ledsageord-
ningen for
voksne

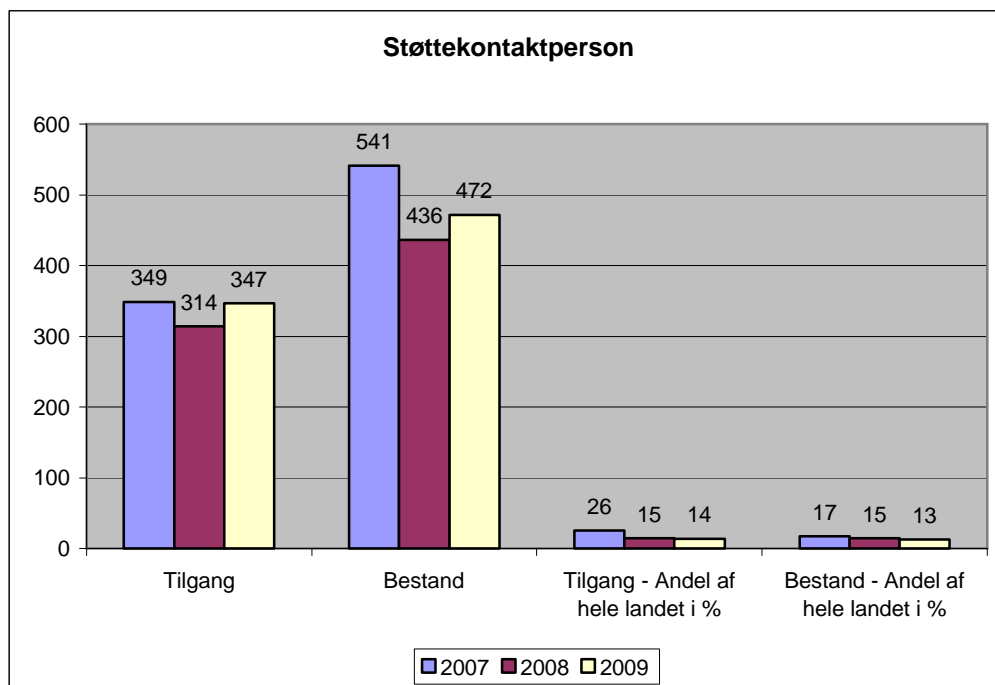
Figur 92

Kontaktper-
son for døv-
blinde

Figur 93

Støttekon- taktperson

Figur 94

Bortset fra en markant stigning i bestanden på området ledsageordning for voksne viser udviklingen i årene fra 2007 til 2009 en stort set uændret tilgang og bestand på de 3 områder.

Kommuner- nes oplysning- er om udvik- lingen

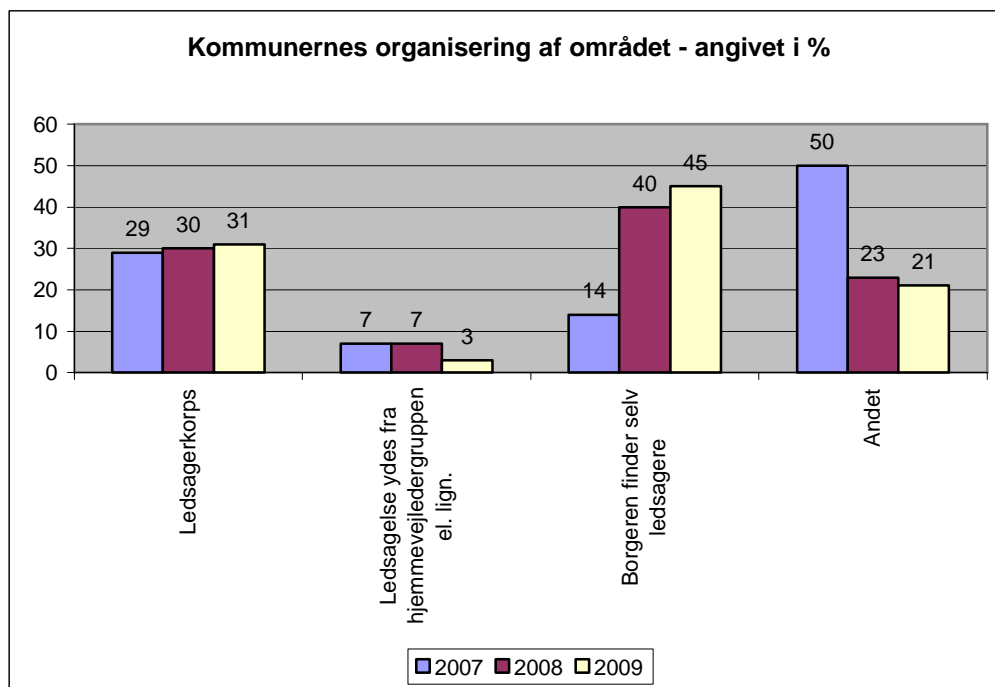
Det fremgår af kommunernes redegørelser, at 6 kommuner har oplevet et stigende behov i 2009 på området ledsageordning for voksne. 9 kommuner oplyser, at behovet er uændret.

Organisering af området

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvorledes kommunen har organiseret området omkring ledsageordningen.

Følgende figur viser hvordan kommunerne har organiseret området:

Organisering af området

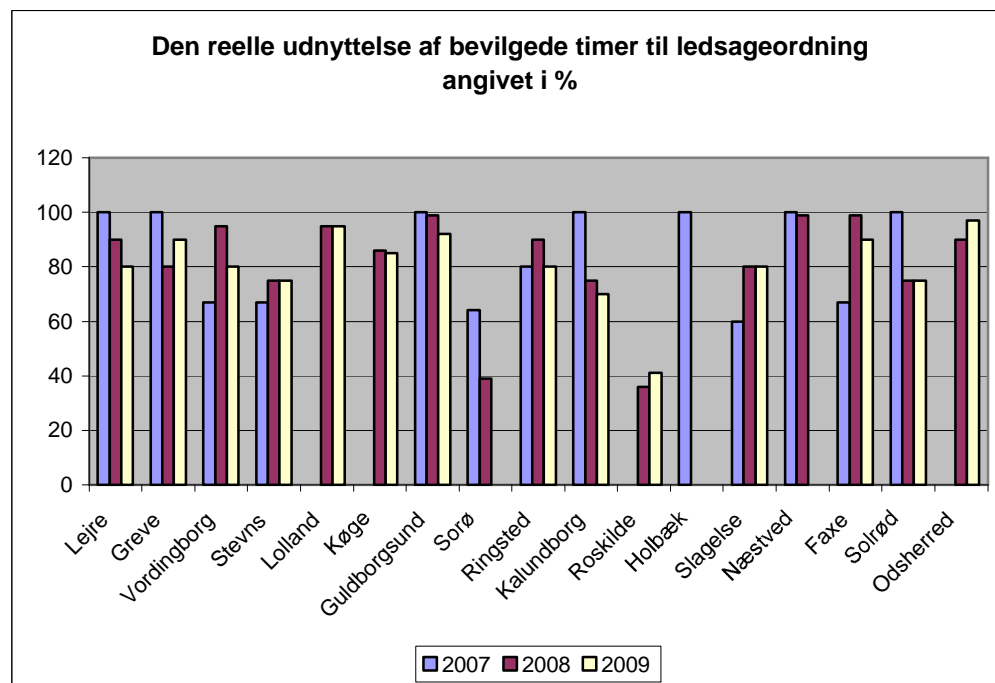
Figur 95

Andet dækker over, at der sker en kombination af 2 eller alle 3 former eller at der er indgået en aftale med privat leverandør.

Udviklingen gennem årene fra 2007 til 2009 viser, at anvendelsen af ledsagerkorps stort set er uændret, men at der derudover er en tendens til at borgeren i langt større udstrækning selv finder en ledsager.

Udnyttelse af bevillingen til ledsageordningen for voksne

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvor stor en del af bevillingen til ledsageordningen for voksne der reelt udnyttes.

Figur 96

For 2007 er tallet uoplyst fra Lolland, Roskilde og Odsherred. For 2008 er tallet uoplyst fra Holbæk. For 2009 er tallet uoplyst fra Sorø, Holbæk og Næstved.

Kommunerne har oplyst, at årsagerne til at bevillingen ikke udnyttes fuldt ud bl.a. skyldes sygdom, vakance og at borgeren sparer timer op.

5.2.5 Dagtilbud

Dagtilbud

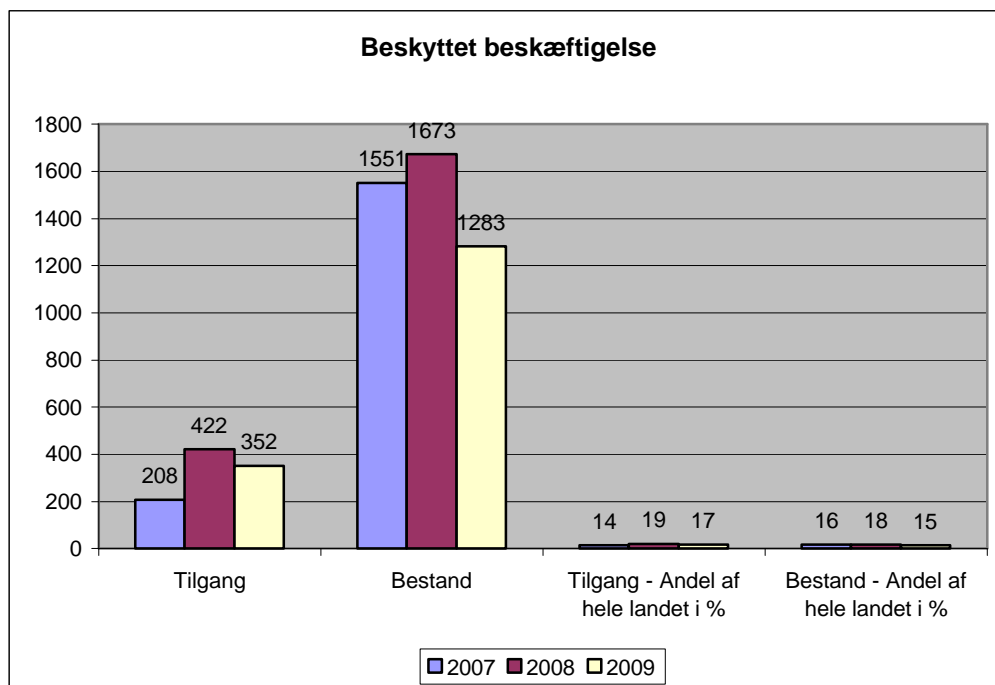
Efter servicelovens § 103 skal kommunalbestyrelsen tilbyde beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet.

Efter servicelovens § 104 skal kommunalbestyrelsen tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene.

CIAS

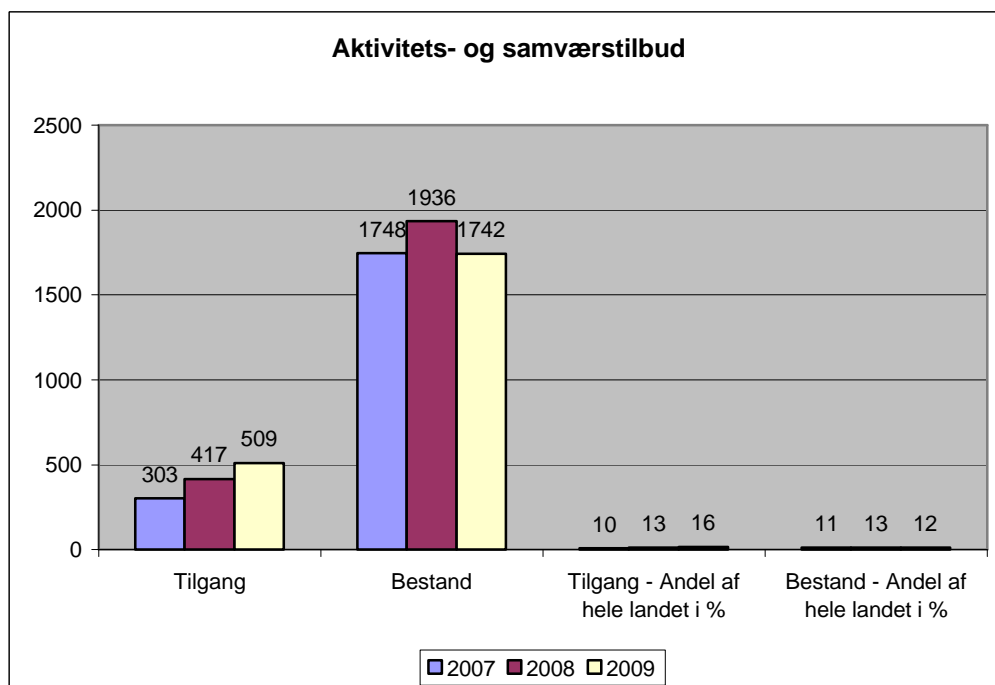
Figurerne nedenfor viser udviklingen fra 2007 til 2009 i forhold til tilgangen og bestand af tilbuddene på områderne i Region Sjælland og Region Sjællands andel af tilgang og bestand af tilbuddene på områderne i forhold til hele landet.

Beskyttet beskæftigelse

Figur 97

Aktivitets- og samværstilbud

Figur 98

Udviklingen i årene fra 2007 til 2009 på området beskyttet beskæftigelse viser, at efter en stigning i tilgang og bestand fra 2007 til 2008 er der i 2009 såvel et fald i tilgangen som i bestanden.

I samme periode er der på området aktivitets- og samværstilbud en stigning i tilgangen gennem årene, men stort set uændret bestand.

Kommuner- nes oplysninger om udviklingen

På området beskyttet beskæftigelse oplyser 2 kommuner, at der i 2009 er konstateret et stigende behov. 10 kommuner oplyser, at behovet gennem 2009 er uændret. 3 kommuner har oplevet et faldende behov.

På området aktivitets- og samværstilbud oplyser 2 kommuner, at behovet har været stigende gennem 2009. 11 kommuner oplyser, at behovet gennem 2009 er uændret. 2 kommuner oplyser, at behovet er faldet.

Indskrevne i dagtilbud

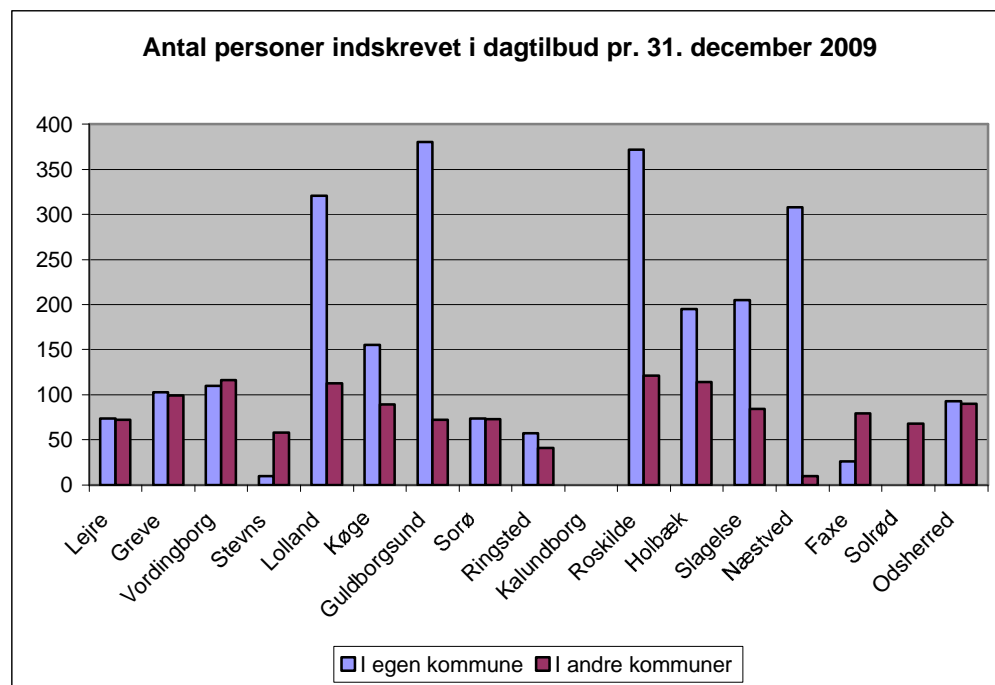
Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvor mange personer, der er indskrevet i dagtilbud. I 2009 var der i samtlige kommuner i regionen undtagen Kalundborg Kommune indskrevet 3.782 personer i dagtilbud.

I 2007 var der i samtlige kommuner i regionen undtagen Odsherred Kommune og Lolland Kommune indskrevet 3.133 personer i dagtilbud. I 2008 var der i samtlige kommuner i regionen undtagen Ringsted Kommune indskrevet 4.033 personer i dagtilbud.

Udviklingen i årene fra 2007 til 2009 i antallet af indskrevne i dagtilbud viser derfor, at efter en stigning fra 2007 til 2008 er antallet i 2009 lidt under 2008 niveau.

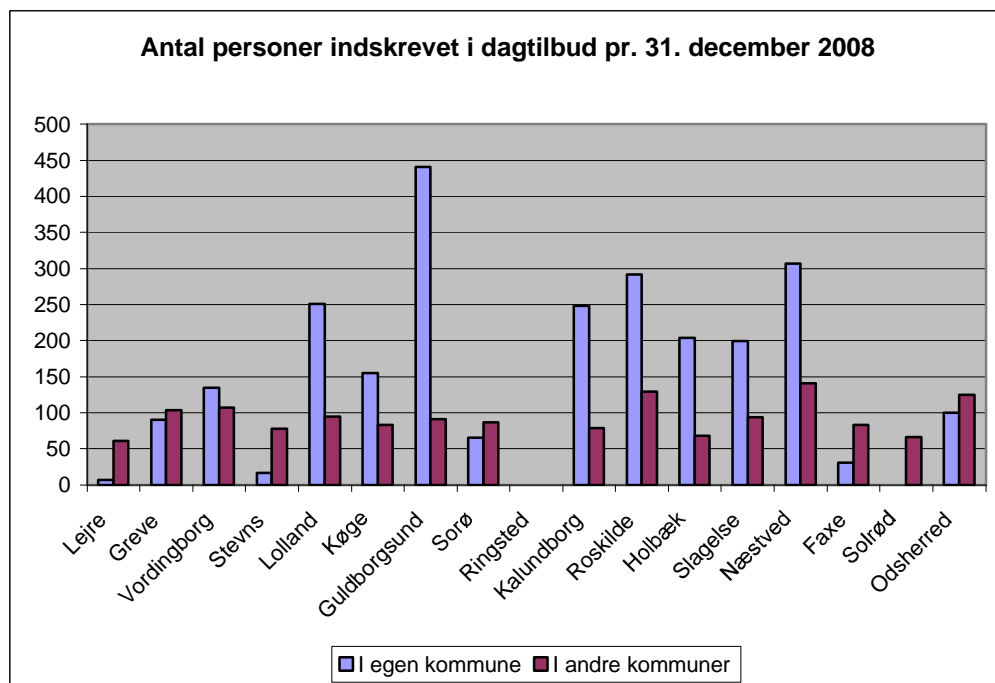
Følgende figurer viser fordelingen af indskrevne personer i dagtilbud fordelt på tilbud i egen kommune og tilbud i andre kommuner.

Indskrevne i dagtilbud 2009

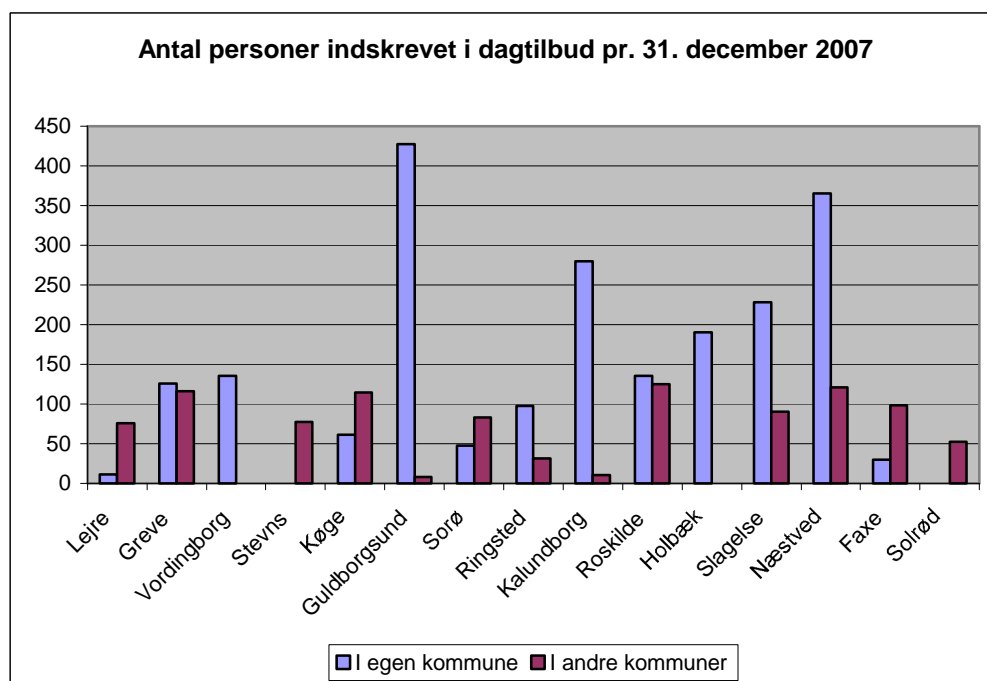
Figur 99

Indskrevne i dagtilbud 2008

Figur 100

Indskrevne i dagtilbud 2007

Figur 101

Regionsrådet oplyser, at der er 297 indskrevne i det regionsdrevne dagtilbud pr. 31. december 2009 på handicapområdet. Der er ingen indskrevne på psykiatriområdet.

De tilsvarende tal for 2008 var 297 indskrevne i det regionsdrevne dagtilbud pr. 31. december 2008 på handicapområdet. Der var 8 indskrevne på psykiatriområdet ved udgangen af 2008. I 2007 var 177 indskrevne i det regionsdrevne dagtilbud pr. 31. december 2007 på handicapområdet. Der var ingen indskrevne på psykiatriområdet ved udgangen af 2007.

Ventetider

Ifølge kommunernes redegørelser er der alene venteliste i 3 kommuner. I den ene kommune ventede ved udgangen af 2009 7 personer på et tilbud om beskyttet beskæftigelse og 5 personer på et aktivitets- og samværstilbud. I de 2 andre kommuner ventede henholdsvis 3 og 5 personer på et aktivitets- og samværstilbud.

Tilsvarende var der ved udgangen af 2008 alene i 2 kommuner personer, der ventede på et dagtilbud. I den ene kommune ventede 3 personer på et tilbud om beskyttet beskæftigelse og 3 personer ventede på et aktivitetstilbud. I den anden kommune ventede 10 personer på et tilbud om beskyttet beskæftigelse.

Ved udgangen af 2007 var der alene i 2 kommuner personer, der ventede på et dagtilbud. I den ene kommune ventede 3 personer på et tilbud om beskyttet beskæftigelse og 4 personer ventede på et aktivitetstilbud. I den anden kommune ventede 1 person på et aktivitetstilbud.

5.2.6 Boligindretning og biler

Boligindretning og biler

Efter servicelovens §§ 114 og 116 skal kommunalbestyrelsen yde støtte til køb af bil og indretning af bolig til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det fremgår af kommunernes redegørelser, at 6 kommuner har oplevet et stigende behov i 2009 på området. Flere kommuner anfører, at det særligt er i forhold til høreapparater og på diabetesområdet, at efterspørgslen er steget. 5 kommuner oplyser, at behovet er uændret.

DH - Lejre

DH – Lejre anfører, at man har noteret sig at kommunen ikke har noget samarbejde på hjælpemiddelområdet (spm. 49). Samtidig fremgår det af de politisk vedtagne sagsbehandlingsfrister jf. Retsikkerhedslovens §3, stk. 2, at sagsbehandlingen på hjælpemiddelområdet siden foråret 2008 har indeholdt såkaldt ekstraordinære 'ventetider' på 5 måneder - inden en længerevarende egentlig sagsbehandling. Denne situation er angiveligt stadig så kritisk at kommunen ultimo 2009 besluttede at udlicitere sagsbehandling af et antal sager som nødforanstaltning. DH-Lejre finder sagsbehandlingen på hjælpemiddelområdet bekymrende.

5.2.7 Øvrige forhold

Kommunerne har oplyst følgende om øvrige forhold som der findes anledning til at fremhæve på voksenområdet generelt:

- Nye botilbud på voksenområdet etableres typisk efter almenboligloven og med støtte jfr. Servicelovens § 85. Dette har den ulempe at det kan være vanskeligt for unge på kontanthjælp at have økonomisk mulighed for at benytte et sådant botilbud - også uanset de seneste ændringer i boligtilskud til denne gruppe.
Næstved Kommune

- Sorø Kommune har, som mange andre kommuner, oplevet økonomiske udfordringer efter kommunalreformen på det specialiserede opgaveområde. Herudover har der været tale om en faglig udfordring i at opnå tilstrækkelig viden på det specialiserede område og at opbygge hensigtsmæssige sagsgange/arbejdsgange internt i kommunen mm. Sorø Kommune har i perioden september 2008 - marts 2009 udarbejdet en budgetanalyse af Voksen- og handicapområdet, hvor der er taget stilling til ovennævnte udfordringer. I forlængelse af budgetanalysen har Byrådet blandt andet besluttet at udarbejde kvalitetsstandarder for ydelserne på Voksen- og handicapområdet/tilbud til voksne med særlige behov. Kvalitetsstandarderne er godkendt af Byrådet den 16. september 2009.
Sorø Kommune
- Der er sjældent ledige pladser på tilbud omfattet af Rammeaftalen, som "køberkommune er vi derfor ofte henvist til at anvende private botilbud.
Odsherred Kommune
- Mens der tegner sig en tendens til mindre behov for længerevarende botilbud efter § 108, vurderes der at være behov for mere varierede tilbud typisk med støtte efter § 85.
Vordingborg kommune
- Indførelsen af STU uddannelsen vil måske medvirke til at flere unge bliver placeret i skåne jobs i stedet for beskyttet beskæftigelse.
Faxe Kommune

5.2.8 Erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden

Kommunerne er blevet bedt om i redegørelserne at beskrive og vurdere de erfaringer kommunen har gjort sig på voksenområdet siden kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007. Kommunerne er blevet bedt om at nævne tre forhold, hvor kommunalreformen efter kommunens opfattelse har haft en positiv konsekvens for den enkelte borger og tre forhold, hvor kommunalreformen efter kommunens opfattelse har givet (og fortsat giver) kommunen særlige udfordringer og eventuelt en negativ konsekvens for den enkelte borger.

Kommunerne har i den forbindelse oplyst følgende:

- Det kan konstateres at kommunernes overtagelse af det særlige socialområde har været udfordrende, og har stillet krav til inter-organisatoriske "strukture reformer", samt redefinerings af kulturer, processer håndtering af opgaveløsning m.m. Det særlige socialområde er endvidere karakteriseret ved komplekse og udfordrende styringskrav på ressourcer og samspil, i et "særligt" markedspræget område med "historiske" beslutninger som grundlæggende vilkår for den enkelte kommune.
Tre positive forhold: Udvikling af bedre sammenhæng mellem tilbud til borgeren, mere komplette og dermed helhedsorienterede løsninger omkring borgers behov og iværksat indsats, færre instanser i spil i forhold til komplekse borgers behov.
Tre særlige udfordringer: Den megen eksponering af, at kommunalreformen er bedre og især mere service til borgerne, giver et misforhold mellem borgers serviceforventninger og kommunernes muligheder. På visse områder tilvejebringer lovgivning der fulgte af kommunalreformen nogle gråzoner og dermed forvaltningsmæssige udfordringer.
Lolland Kommune
- Det, at myndigheden fuldt ud er kommunal - giver et godt grundlag og mulighed for en helhedsorienteret indsats overfor borgeren. - det giver større synlighed og gennemsækelighed/bevidsthed omkring foranstaltningen - både den faglige og den økonomiske. - det er lettere og hurtigere at agere når der kun er få aktører og ingen anden instans ind over. De særlige udfordringer der opleves er: Økonomien i forhold til handle og betalingskommuneproblematikken, giver særlige udfordringer i forhold til styring af økonomien - en ændring af opdelingen kan muligvis give udfordringer i forhold til den sagsbehandlingsmæssige indsats. Som "lille" kommune, at indgå i arbejdet med rammeaftalen og de i rammeaftaleregime nedsatte arbejdsgrupper og netværksgrupper - opleves meget tidskrævende og ressourcekrævende.
Stevns Kommune
- Det specialiserede socialområde fylder mere end Næstved Kommune forudså ved kommunalreformens ikrafttræden - både personaleressourcemæssigt og udgiftsmæssigt. men det er vurderingen at de tidligere amtskommunale opgaver passer ind i primær kommunens øvrige opgaver. Positive konsekvenser for den enkelte borger: kommunen har mulighed for at indtænke alle muligheder i serviceloven m.m. i tilbuddet til borgeren. Dette giver større sammenhængskraft i serviceydelserne borgeren kommer i forbindelse med færre sagsbehandlere Næstved kommune kan ikke få øje på negative konsekvenser.
Næstved Kommune

- På voksenområdet indenfor det specialiserede socialområde har kommunalreformen medført, at der har været anledning til at gennemgå de enkelte sager og få kvalitetssikret sagsbehandlingen. Derudover vurderes det, at efterhånden som kommunerne etablerer tilbud selv, bliver det mindre aktuelt at opretholde netværksgrupper på tværs. De særligt specialiserede områder eller steder, hvor samarbejde er nødvendigt, bliver der samarbejdet tilfredsstillende allerede og det forventes at fortsætte.

Roskilde Kommune

- Positivt for borgeren: En myndighed har det samlede ansvar for opgaveløsningen. Entydigt økonomisk ansvar hos kommunerne. Borgeren er kommet tættere på beslutningerne. Lokale hensyn kan i højere grad inddrages i opgaveløsningen. Udfordring for kommunerne: Organiseringen af området er en udfordring for kommunerne. Det stigende dokumentationsbehov. Organiseringen af det specialiserede område herunder det mulige behov for intensivning af samarbejdet mellem kommunerne.

Guldborgsund kommune

- 3 positive forhold for den enkelte borger: - Hurtigere og tættere samarbejde med egne institutioner, hvor Sorø Kommune er privilegeret ved at have specialiserede tilbud i forhold til sindslidende, hjerneskadede og udviklingshæmmede borgere. - Større viden på det specialiserede område, i kraft af ovennævnte tilbud, selvom det fortsat kan være en udfordring at have den nødvendige faglige viden/kompetence tilstede i alle tilfælde. - Kortere samlet sagsbehandlingstid i forbindelse med optagelse i tilbud, idet kommunen har fuld myndighedskompetence. 3 negative konsekvenser for den enkelte borger: - Det er blevet sværere for den enkelte borger (som har behov for flere ydelser/støtte) at få en helhedsorienteret sagsbehandling, da borgeren har fået flere sagsbehandlere: 1 sagsbehandler i Jobcentret, 1 i Borgerservice, 1 i Socialservice, evt. 1 i Ældreservice og evt. 1 på Hjælpeområdet. Borgere med komplekse problemstillinger har meget vanskeligt ved at have overblik over deres sag (især borgere med få personlige ressourcer). - Det er fortsat en udfordring at opnå tilstrækkelig faglig viden/kompetence på nogle af de nye områder, f.eks. misbrugsområdet. - Det øgede økonomiske pres fører til et lavere serviceniveau.

Sorø Kommune

- Brugere kan i højere grad sikres sammenhængende forløb, det er overordnet samme myndighed der visiterer, og der opnås bedre fokus på overgangene. Planlægningen i forhold til de mest specialiserede sociale tilbud er vanskeliggjort, da hver enkelt kommune kun ser ganske få borgere med de mest komplicerede behov.

Holbæk Kommune

- Positive konsekvenser: Det er godt at døgnalkoholbehandling er lagt ud til kommunerne, fordi kommunen nu kan lave en helhedsorienteret handleplan sammen med borgeren. Det er godt, at kommunerne nu har hele ansvaret, så at der kan tænkes i en helhed, hvor der kan udvikles en bredere vifte af tilbud. Negative konsekvenser Den specialviden amterne havde er gået tabt og mangler. VISO kan ikke for nuværende matche den viden der var ude i amterne.

Lejre Kommune

- Kommunen oplever, at der generelt er opnået en højere faglighed siden kommunalreformen i kraft af, at kommunen er større og dermed kan yde en mere specialiseret indsats. Der er en større mulighed for at tilpasse de specialiserede tilbud til borgerens konkrete behov, da visiteringen sker i tættere samspil med borgeren. Herudover er det en klar fordel for borgeren, at der kun er én indgang til ydelserne. Området er generelt en stor økonomisk udfordring for kommunen, da det er vanskeligt styrbart. Endvidere mangler der en større gennemsigtighed i tilbudsportalen i forhold til, hvilken vare man køber. Det er i tilbudsportalen muligt at se målgruppe m.m. men tilbudsportalen anvendes endnu ikke på en måde, så det reelt er muligt at sammenligne, hvad man får for pengene i de enkelte tilbud. Det er sælgers marked og ikke købers.

Slagelse kommune

- Ift. Rameaftalen og konceptet omkring Rameaftalen opleves dette som et omfattende dokument og en omfattende proces, hvor det er svært for kommunen at se nytteværdien, idet der på de institutioner, der er omfattet af konceptet - sjældent er ledig plads.

Odsherred Kommune

- Forvaltningen oplever, at ikrafttrædelsen af kommunalreformen har medført mulighed for følgende som anses for at være til fordel for den enkelte borger: - mulighed for bedre koordinering mellem specialiserede tilbud og de mere generelle tilbud - bedre mulighed for kontinuitet og sammenhæng i borgerens forløb - mulighed for tættere samarbejde mellem bestillerfunktionen og udfører om at tilpasse tilbud efter efterspørgsel. Forvaltningen oplever, at ikrafttrædelsen af kommunalreformen har medført, at det specialiserede socialområde står overfor følgende udfordringer som kan have eventuel negativ konsekvens for den enkelte borger: - vanskeligheder ved at styre tilgangen af nye sager - problemer med at finde egnede tilbud at vælge imellem, der er mere omkostningseffektive. - behov for yderligere koordinering og fællesstrategi mellem kommunerne.

Køge Kommune

- Kommunalreformens har set i forhold til borgeren haft en positiv indflydelse på den måde, at der bl.a. har medført: - hurtigere direkte visitering - kortere ventetid for borgeren - de tilbudte løsninger har ofte været i nærområdet. Negative oplevelser set i forhold til borgeren har vi ingen bud på, ud over at der kan være: - specialiserede tilbud som må lukke grundet manglende belægning.

Ringsted Kommune

- Positivt: Der er blevet flere tilbud at vælge i mellem, da kommunen er sammenlagt af 4 gamle kommuner Der er derved også større bredde i tilbuddene og derved større fleksibilitet. Den større kommune giver også større muligheder for at arbejde med egne løsninger til egne borgere. Negativt: I visse tilfælde er der er længere mellem det enkelte tilbud og borgeren.

Vordingborg kommune

- Enklere og mere styrbare sagsgang. Kommunen har en udfordring med den stigende efterspørgsel contra udbud og pris på det specialiserede voksenområde.

Solrød Kommune

- Forhold som har haft en positiv konsekvens. Institutionerne oplever, at de er blevet en del eller kommet tættere på kommunen og tættere på de politiske beslutninger. De specialiserede tilbud har tilføjet Faxe Kommune en ny viden som kan anvendes på andre områder. Det er lettere at oprette tværfaglige tilbud, idet kommunen råder over flere specialer. Forhold som har haft en negativ konsekvens. De amtslige botilbud har været bygningsmæssige i meget ringe stand. Dette har påført Faxe Kommune udgifter til nybyggeri. Faxe Kommune påbegyndte i 2009 et nybyggeri af 21 boliger til psykiske handicappede. Disse nye boliger skal fungere som erstatningsboliger for nuværende § 108 tilbud som blev overflyttet fra Amtet. Der skal anvendes mange ressourcer til rammeaftalen og overvågning.

Faxe Kommune

6. Udviklingen indenfor specialundervisningsområdet

På specialundervisningsområdet følges udviklingen efter Folkeskoleloven, Lov om Specialundervisning og Lov om uddannelse til unge med særlige behov.

Specialundervisningsområdet omfatter nedenstående:

Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden

Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden:

Der er foregået en visitation centralt i kommunen, og støtten udgør normalt mere end 12 lektioner ugentligt. Støtten kan ske som enkeltintegreerede forløb, som undervisning i specialklasser eller på specialskoler (der tidligere henhørte under amterne). For alle elever er der klageadgang til Klagenævnet for Vidtgående specialundervisning.

Undervisning ift. begrænsning af virkninger af funktionsnedsættelse

Undervisning af voksne med behov for specialundervisning.

Specialundervisning for voksne er tilbud, der er målrettet personer, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning. Undervisningen har til formål at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen.

Tilbuddet gives ikke til personer, der er indlagt på sygehuse.

Tilbuddet skal kunne medvirke til at forbedre deltagerens mulighed for at benytte kompenserende strategier, metoder og hjælpemidler, der øger deltagerens mulighed for aktiv deltagelse i samfundslivet.

Eksempler på tilbud om specialundervisning

Eksempler på specialundervisning for voksne kan være specialundervisning, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af deltagerens funktionsnedsættelse gennem målrettet kompenserende undervisning, der er tilpasset den enkelte deltagers forudsætninger, færdigheder og behov.

Specialpædagogisk bistand

Ligeledes kan der ydes specialpædagogisk bistand, der er nødvendig i forhold til deltagerens udbytte af tilbuddet, herunder rådgivning og vejledning af deltageren.

Specialundervisning til voksne ordblinde er overgået til staten, der tilbyder denne i VUC regi.

Der kan klages til Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning for så vidt angår retlige spørgsmål.

Uddannelse af unge med særlige behov:

Efter 1. august 2007 blev opgaven fastlagt som ret for alle unge med særlige behov, til et 3-årigt uddannelsesprogram, der sammensættes individuelt.

Målgruppen

Målgruppen er udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, eksempelvis autister, unge med psykiske lidelser, unge med erhvervet hjerneskade og sentudviklede.

Tilbuddet er alene for de unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse med specialpædagogisk støtte. Uddannelsen fastlægges i en individuel uddannelsesplan, hvor tilbuddet beskrives. Det kan bestå af elementer fra daghøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler, erhvervsskoler, værksteder, praktikophold osv.

Formålet er, at den unge skal få en så selvstændig voksertilværelse som muligt.

Tilbuddet kan påklages til Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning.

6.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Ud fra det oplyste i kommunernes redegørelser kan der endnu ikke registreres, at der er påbegyndt en hjemtagning fra kommunernes side. Udviklingsrådet forventer imidlertid en øget hjemtagning på sigt vedrørende specialundervisningsområdet.

I udviklingsrådets redegørelse for 2008 anførte rådet, at i ca. halvdelen af de etablerede forløb er forsørgelsesgrundlaget kontanthjælp svarende til SU-niveauet, hvilket udviklingsrådet fandt problematisk, da det kan forhindre, at uddannelsesforløb realiseres alene som følge af et utilstrækkeligt forsørgelsesgrundlag.

Udviklingsrådet anbefalede dengang, at der blev fundet en løsning på forsørgelsesproblemet.

Udviklingsrådet noterer sig, at der ikke er sket en udvikling siden da.

På STU området bemærker udviklingsrådet en stigning i brugen, hvilket er positivt.

Der er en stigende tendens til, at økonomien bestemmer, hvilke tilbud der er der vælges fra kommunernes side.

Det kan imidlertid ikke konkluderes, at den øgede fokus på økonomien har ført til ringere tilbud.

Det kan dog konkluderes, at det er vanskeligt at finde plads til specialundervisning til børn med ADHD.

6.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

Kommunerne har i redegørelserne oplyst, at der ikke gennem 2009 er sket forandringer i anvendelsen af lands- og landsdelsdækkende tilbud.

Udfordringer afledt af kommunalreformen

7 kommuner har oplyst, at det er deres opfattelse, at der i forbindelse med kommunalreformen er lokale forhold, der udgør særlige udfordringer for kommunen.

Kommunerne anfører bl.a., at sammenlægningerne af kommunerne har stillet store krav til harmonisering og styring af økonomi og processer. Dette forhold giver endvidere stor afstand mellem tilbuddene. En udbyderkommune anfører, at det forhold at omkringliggende kommuner har eller planlægger at hjemtage opgaven giver udfordringer i forhold til finansieringen og dermed til at fagligheden udvandes.

Sammenfatning af erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om deres erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden.

Sammenfattende oplyser de fleste kommuner, at der er en forøget mulighed for at yde flere specialiserede tilbud, ligesom den faglige ekspertise er blevet bedre, hvilket fører til langt bedre muligheder for borgerne.

Enkelte kommuner nævner problemer med bureaukratisering og større afstand mellem borger og tilbud, samt større geografiske afstande.

Flere kommuner oplever udfordringer på grund af de økonomiske forhold. Herunder angives, at der er et stort udgiftspres på området.

Den enkelte kommunes oplysninger er anført i afsnit 6.2.5.

6.2.1 Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden

Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden

Efter folkeskolelovens § 20, stk. 2 påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og unge, hvis udvikling stiller krav om særlig hensyntagen eller støtte, der bedst kan opfyldes på specialskoler, i specialklasser eller for hvem undervisningen kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden.

Regionsrådet i Region Sjælland har i forbindelse med redegørelsen for 2008 udførligt oplyst følgende om de tilbud som Regionsrådet driver:

Tilbud som Regionsrådet driver

Synscenter Refsnæs, som driver 3 forskellige undervisningstilbud: 1) Børnespecialskolen, er et landsdækkende tilbud, som tilbyder undervisning efter FL § 20 stk. 3 til ca. 40 synshandicappede elever. 2) Fyrrehøj, som er et efterskolelignende tilbud til 6 blinde/svagsynede i alderen 15 til 20 år. Det er et to-årigt tilbud med fokus på afklaring af voksenlivets muligheder, hvor der bl.a. lægges vægt på, at eleverne får kendskab til og brug af EDB i dagligdagen. 3) Voksenspecialskolen, der har 10 pladser og er en del af det landsdækkende tilbud, som tilbyder specialundervisning efter Lov om specialundervisning til

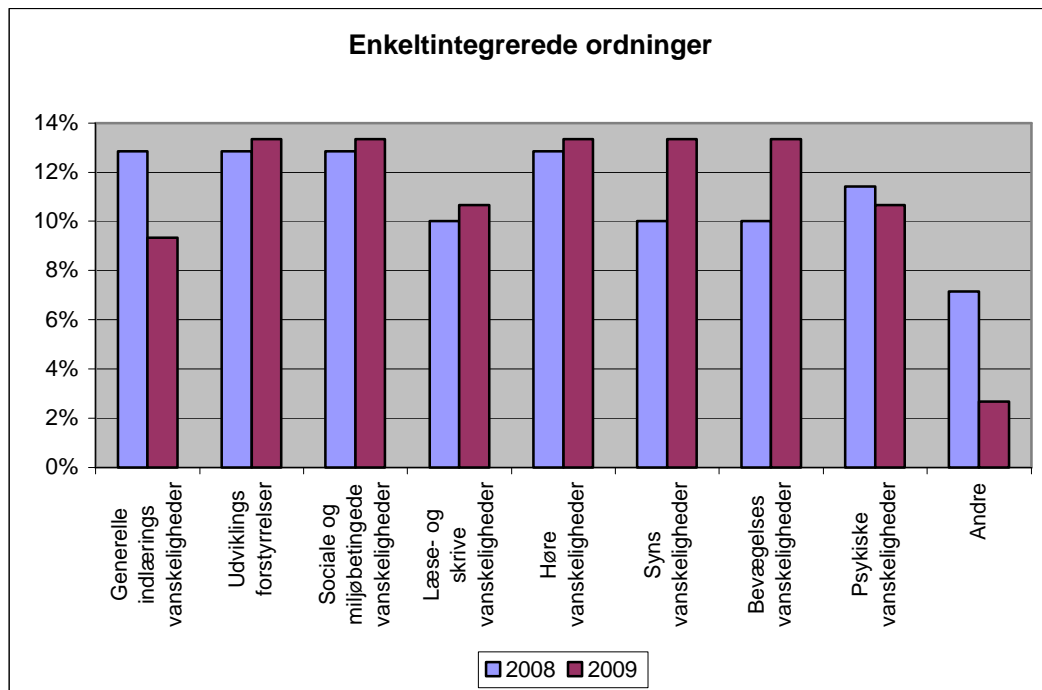
voksne i op til 3 år. Himmelev Behandlingshjem, som er et døgn- og dagtilbud rettet mod børn og unge indenfor autisme spektret. Tilbuddet har 17 døgnpladser og 3 dagpladser samt en intern skole med 20 pladser. Skolen modtager børn og unge mellem 6 til 18 år med udviklingsforstyrrelsen autisme eller psykosetruet personlighedsstruktur. Marjatta er et livslangt tilbud til børn, unge og voksne med et psykisk handicap - det vil sige udviklingshæmmede og mennesker med andre former for indlærings- og adfærdsforstyrrelser. Marjatta er selvejende med driftsaftale med Region Sjælland. Marjatta har to skoletilbud: 1) Den interne skole har 47 elever og er et undervisningstilbud for udviklingshæmmede børn og unge i alderen 6 - 18 år. Undervisningen lægger stor vægt på en særlig bevægelsesform, eurhythmien, der er udviklet af Rudolf Steiner, således starter hver skoletime med bevægelsesøvelser for at gøre kroppe klar til indlæring. 2) Ungdomsuddannelsen, som er en 3 årig værkstedsuddannelse for 15 unge. Tilbuddet er en mere praktisk orienteret uddannelse, hvor målet er, at de unge bliver i stand til at træffe de rigtige valg for deres fremtidige arbejdsliv. Børneskolen, som drives af Filadelfia efter overenskomst med Region Sjælland. Der er tale om en landsdækkende specialskole med 10,5 pladser for børn med epilepsi i alderen 6 - 16 år mens de er indlagt på Epilepsihospitalets børneafdeling. Herudover er der - ligeledes et landsdækkende - en specialskole med 11 pladser for børn med ADHD/DAMP. På nedenstående tilbud tilrettelægges undervisningen specielt individuelt, men undervisningen er ikke omfattet af specialundervisningsområdet. På Bakkegården, som er en sikrede børn og ungeinstitution, er der en intern skole, hvis overordnet målsætning er at skabe rammen for, at eleverne kan tilegne sig grundlæggende kulturelle færdigheder, opdrag til medansvar, ligeværd, demokrati og åndsfrihed samt forberede til og afholde afgangsprøver. På Stevnsfortet, som ligeledes er en sikret børn og ungeinstitution, er der også en intern skole. Målet for den enkelte elev er at motivere til fremtidig undervisning og at indhente så meget som muligt i de enkelte fag. Platangårdens Ungdomscenter er et integreret dag- og døgnbehandlingstilbud til unge i alderen 15 - 25 år. Til de 15 - 17 årige tilbydes i forbindelse med erhvervsafklaring et værkstedsophold kombineret med skolegang. Tilbuddet sigter på - som minimum - eksamener i dansk og matematik kombineret med ophold på et eller flere af Platangårdens værksteder.

Kommuner-
nes oplysning-
er om anvendelsen i
forhold til
målgrupper

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om på hvilke målgrupper kommunen anvender de forskellige tilbud.

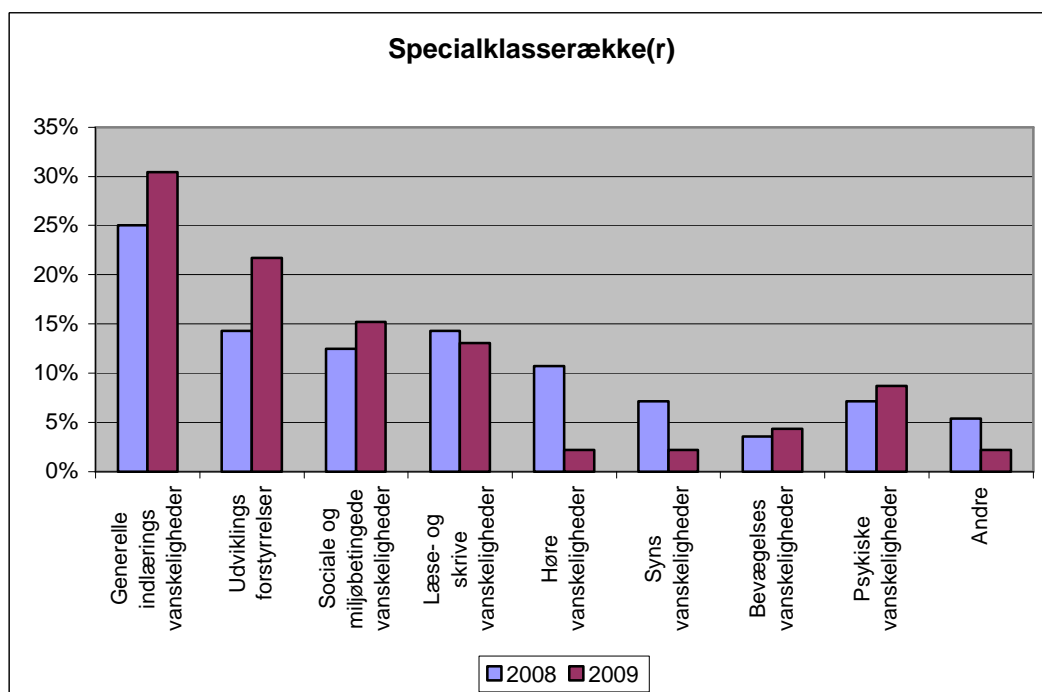
Følgende figurer viser procentvis hvor mange kommuner, der har peget på en eller flere bestemte målgrupper til det enkelte tilbud.

Enkeltinte-
grerede ord-
ninger

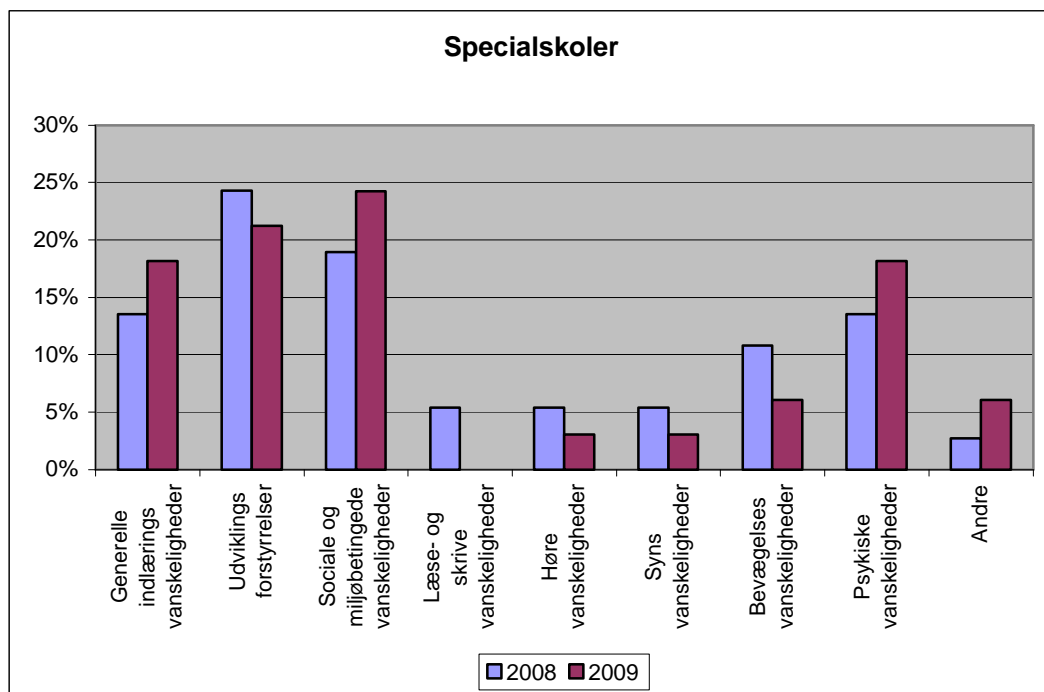

Figur 102

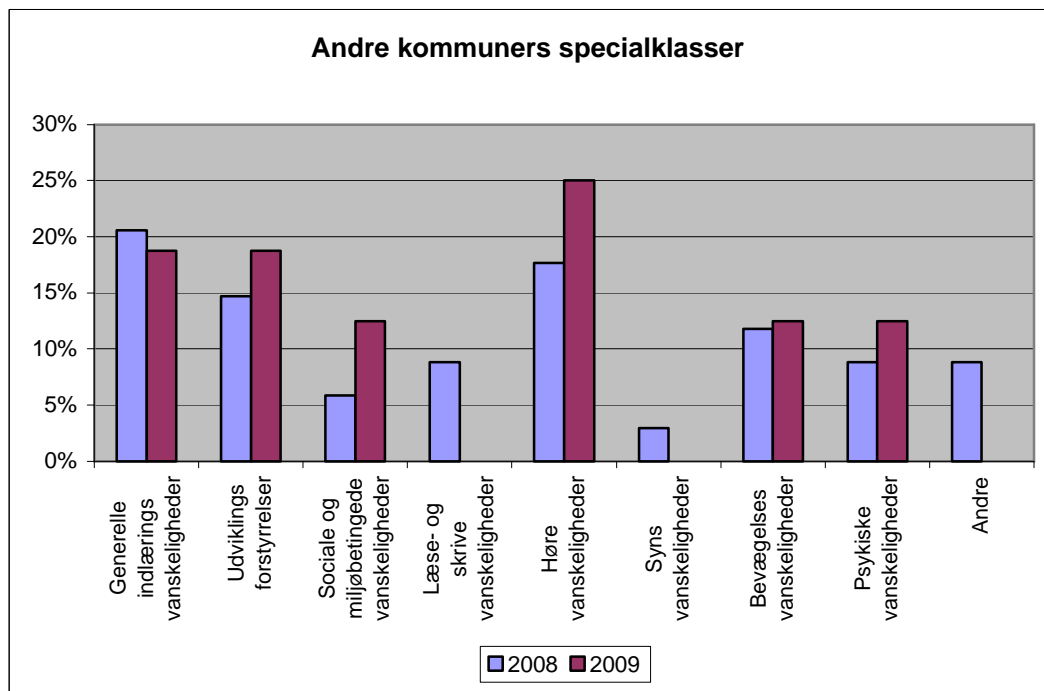
Specialklas-
serække(r)

Figur 103

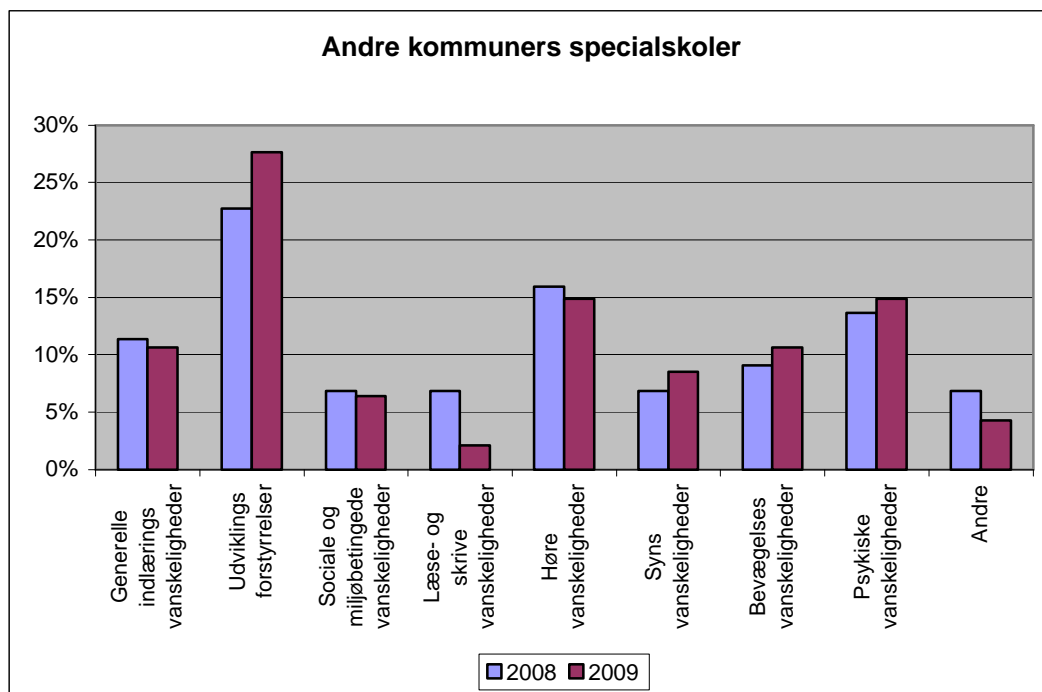

Figur 104

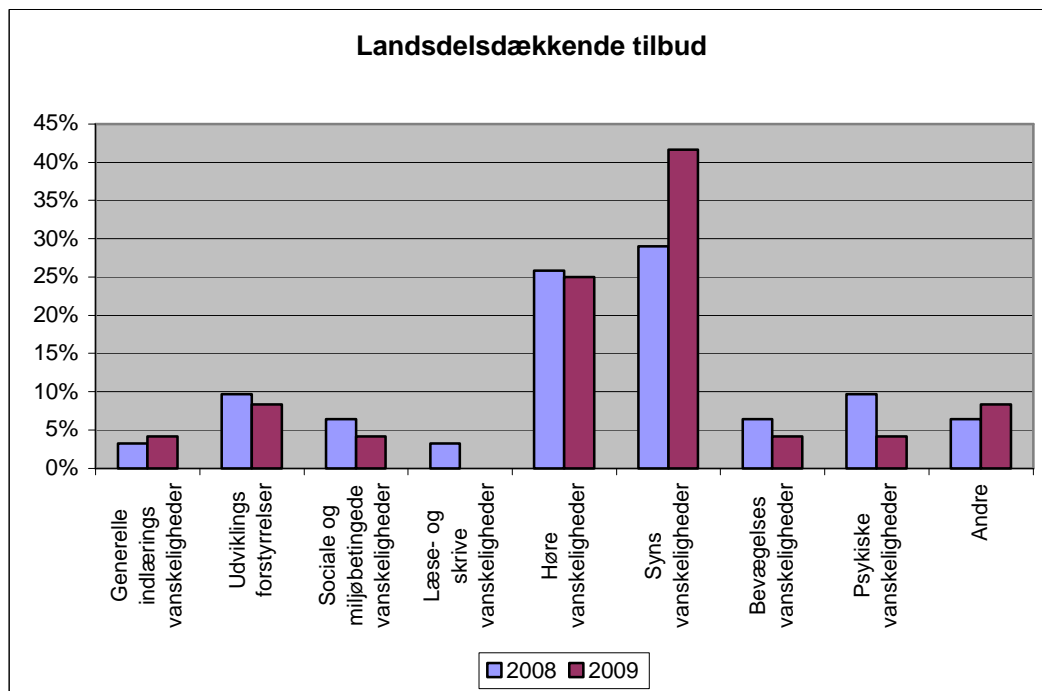
Figur 105

Andre kommuners specialskoler

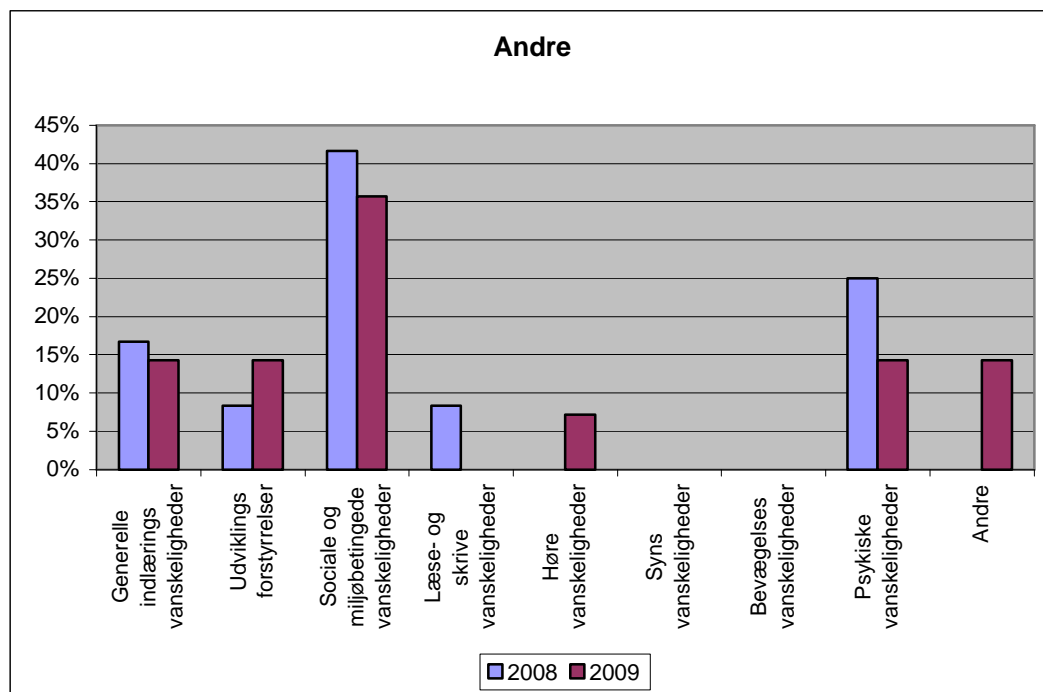

Figur 106

Landsdelsdækkende tilbud

Figur 107

Figur 108

Andre tilbud dækker over skole-dagbehandling, dagbehandlingstilbud og integrerede grupper tilknyttet en normalklasse. Andre målgrupper dækker over førskolebørn, multi-handicappede børn og børn med talevanskeligheder.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser en stigende tendens til at anvende enkeltintegrerede ordninger i forhold til børn med fysiske handicap. Med hensyn til børn med hørevanskeligheder er der endvidere en stigende tendens til at anvende andre kommuners specialklasser og på tilsvarende måde for børn med synsvanskeligheder anvendes i stigende grad landsdelsdækkende tilbud.

I forhold til børn med generelle indlæringsvanskeligheder er der en stigende tendens til at anvende egne specialklasserækker og specialskoler frem for øvrige tilbud.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser endvidere en stigende tendens til at anvende egne specialklasserækker, andre kommuners specialklasser og specialskoler til børn med udviklingsforstyrrelser frem for de øvrige tilbud.

I forhold til børn med sociale og miljøbetingede vanskeligheder er der en stigende tendens til at anvende egne specialklasserækker og specialskoler, samt andre kommuners specialklasser.

I forhold til børn med psykiske vanskeligheder er der en tendens til en stigende anvendelse af egne og andre kommuners specialklasser og specialskoler frem for enkeltintegrerede ordninger, landsdelsdækkende tilbud og andre tilbud.

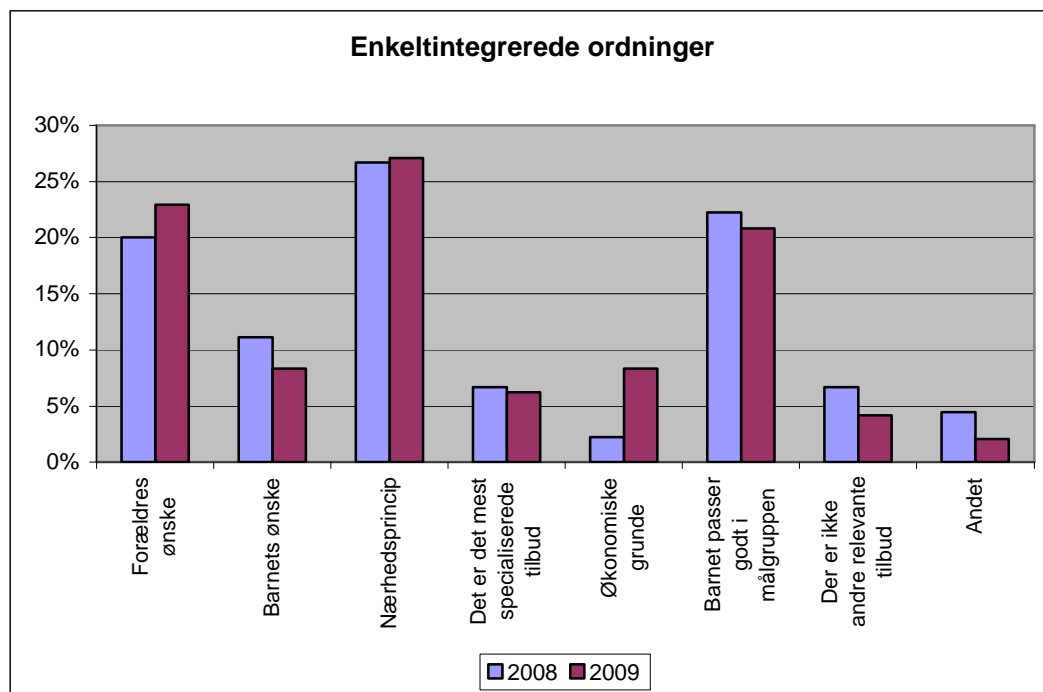
Endelig viser udviklingen, at i forhold til børn med læse- og skrivevanskeligheder er der en stigende tendens til alene at anvende egne tilbud og i større grad anvende enkeltintegrerede ordninger.

Kommuner- nes oplysning- er bevæg- grunde ved visiteringen

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvilke bevæggrunde, der ligger til grund, når kommunen visiterer til de forskellige tilbud.

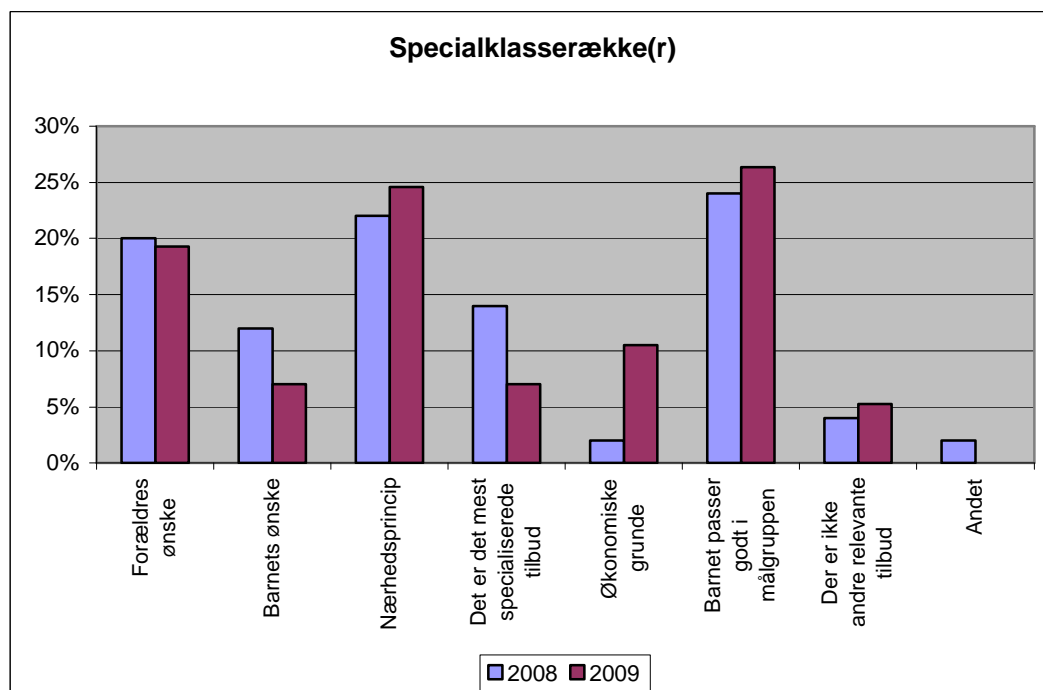
Følgende figurer viser procentvis hvor mange kommuner, der har peget på en eller flere bestemte bevæggrunde til det enkelte tilbud.

Enkeltinte- grerede ord- ninger

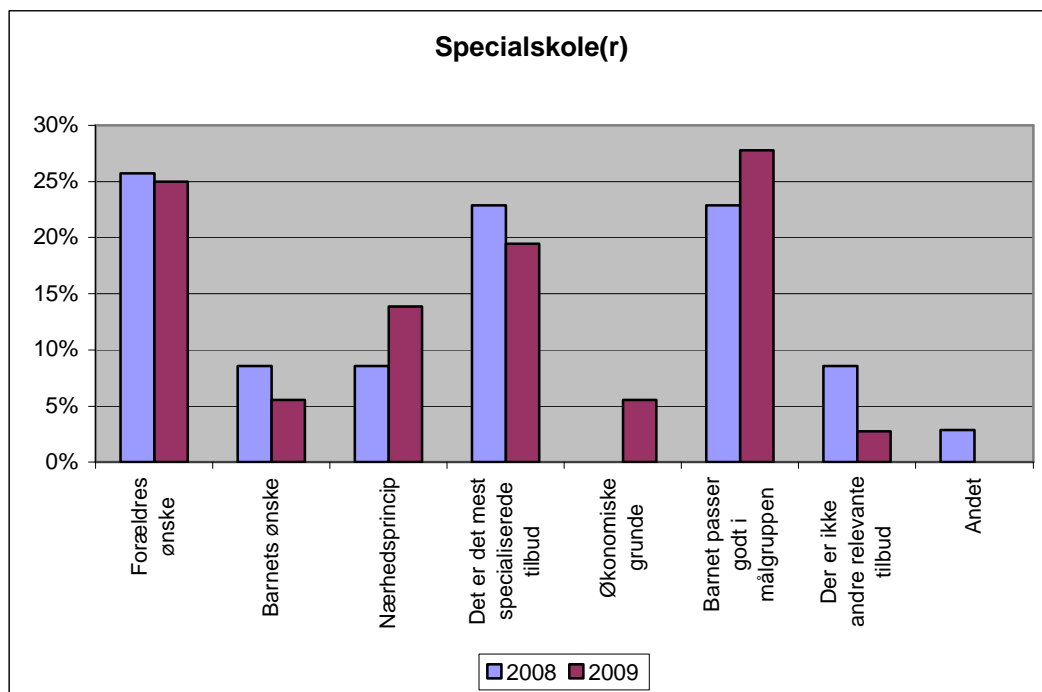

Figur 109

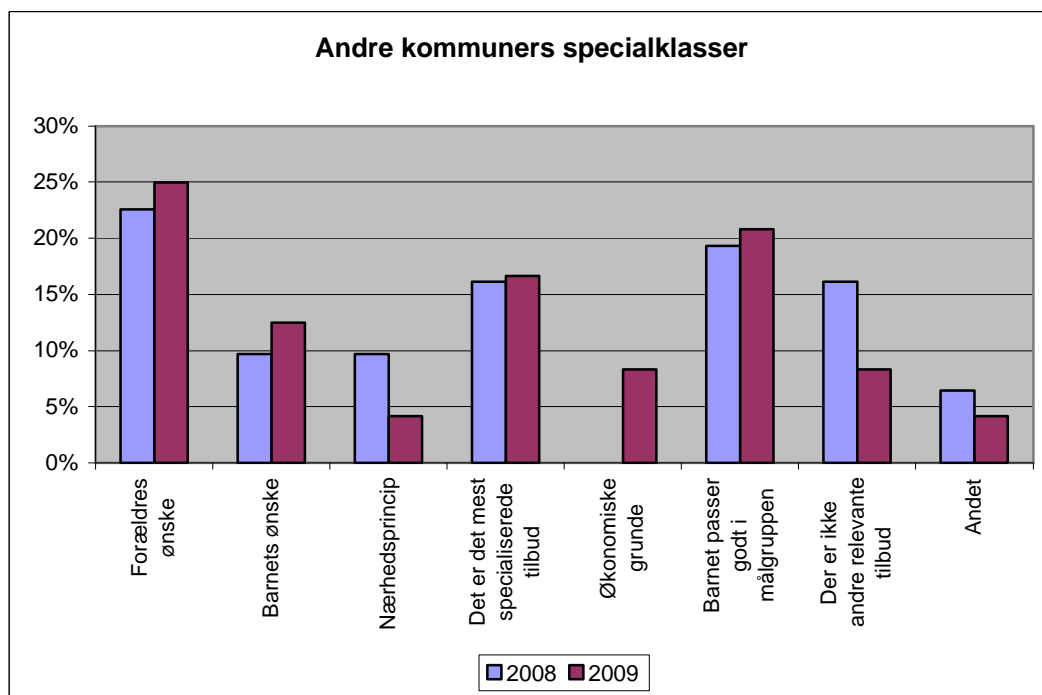
Specialklas- serækker

Figur 110

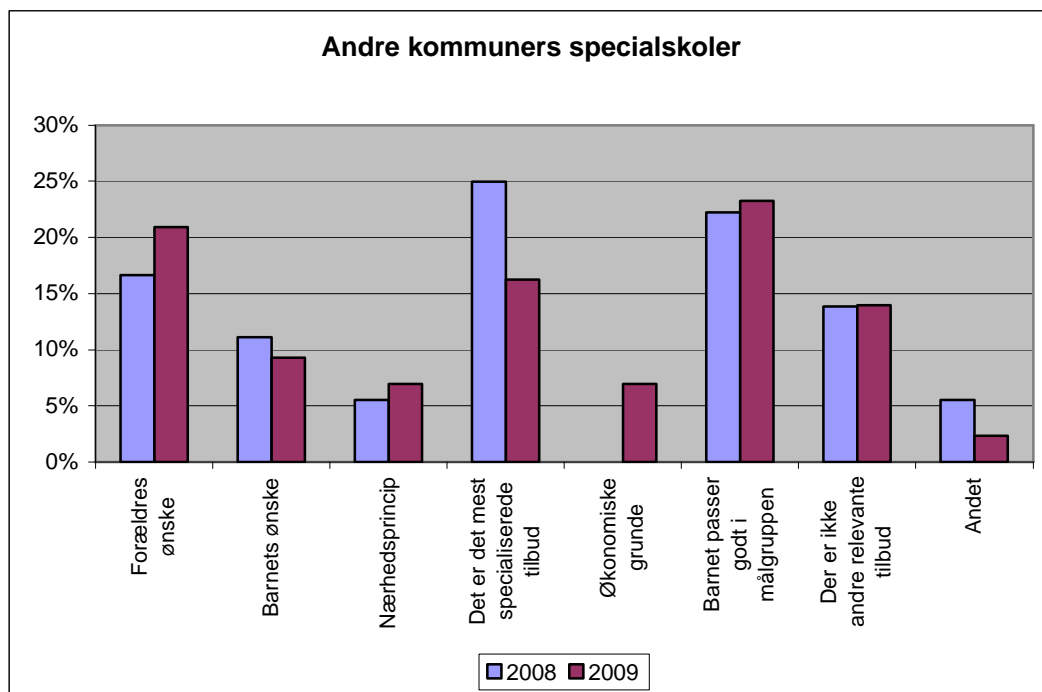
Figur 111

Figur 112

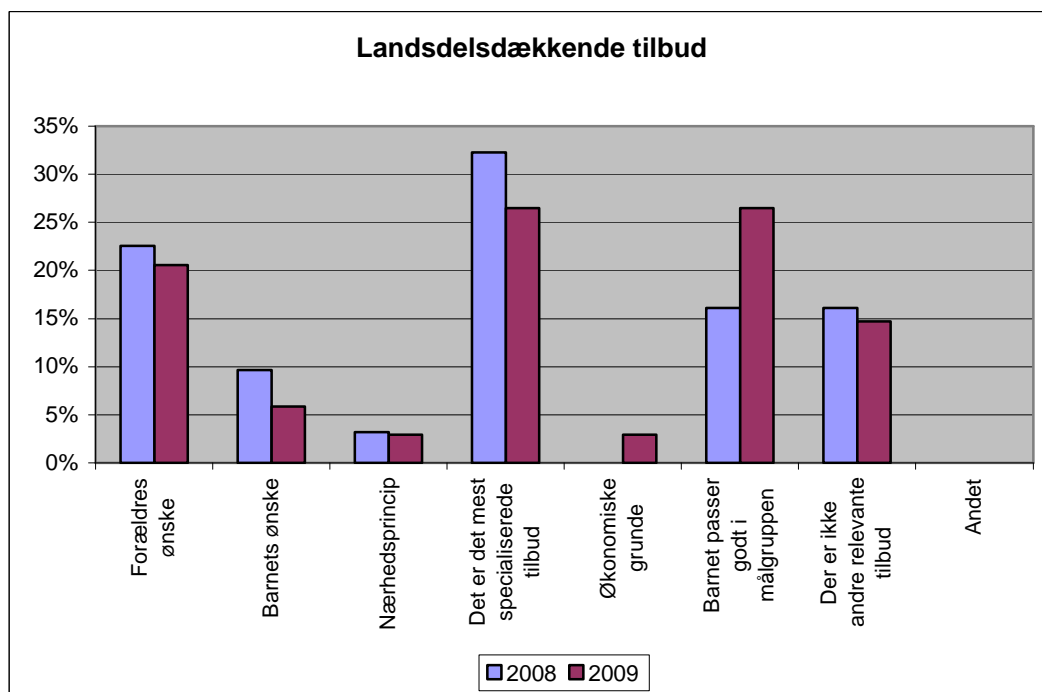

Andre kommuners specialskoler

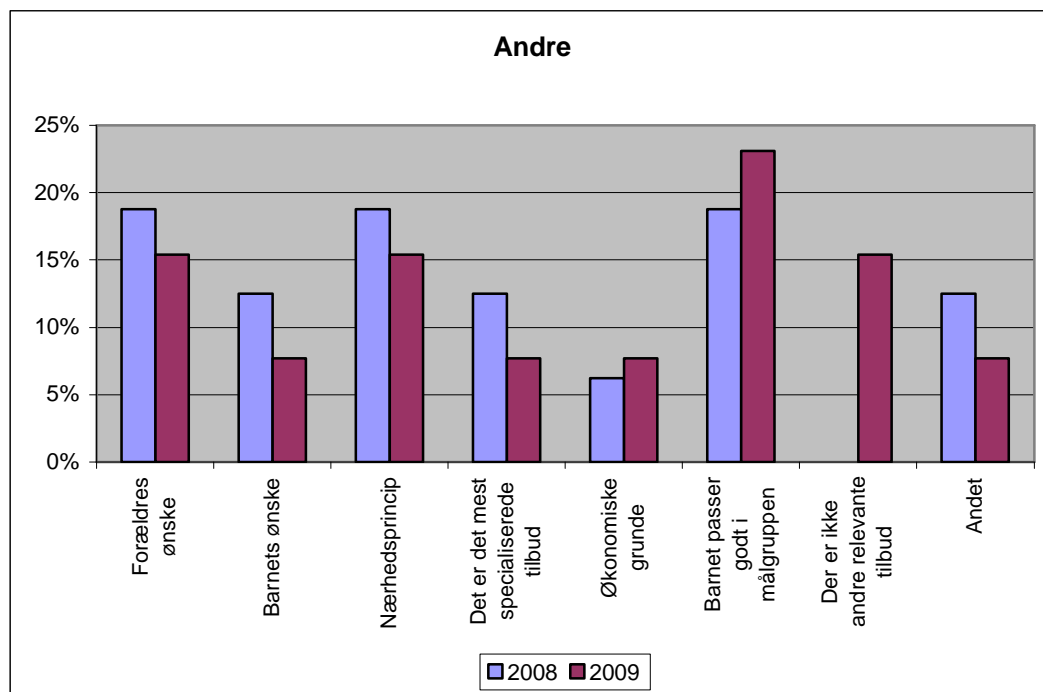

Figur 113

Landsdelsdækkende tilbud

Figur 114

Figur 115

Andre dækker over skoledagbehandling, integrerede specialgrupper på den stedlige skole og enkeltintegration.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser, at der på alle områder er en stigning i forhold til økonomiske bevæggrunde ved valg af tilbud.

Herudover er der i forhold til enkeltintegrerede ordninger vist et øget hensyn til forældrenes ønsker frem for barnets ønsker.

I forhold til specialklasserækker og specialskoler er der et øget hensyn til nærhedsprincippet og om hvorvidt barnet passer godt ind i målgruppen frem for barnets ønsker og hensynet til om det er det mest specialiserede tilbud.

I forhold til andre kommuners specialklasser viser udviklingen, at der er et øget hensyn til forældre og barnets ønsker, samt om hvorvidt barnet passer godt ind i målgruppen frem for nærhedsprincippet.

I forhold til andre kommuners specialskoler er der et øget hensyn til forældrenes ønsker, nærhedsprincippet og om hvorvidt barnet passer godt ind i målgruppen frem for barnets ønsker og hensynet til om det er det mest specialiserede tilbud.

I forhold til landsdelsdækkende tilbud viser udviklingen et overvejende hensyn til hvorvidt barnet passer godt ind i målgruppen frem for de øvrige bevæggrunde.

Med hensyn til andre forhold viser udviklingen et øget hensyn til hvorvidt barnet passer godt ind i målgruppen og til hvorvidt der ikke er andre relevante tilbud frem for de øvrige bevæggrunde.

Årsagen til hjemtagningen har i overvejende grad været, at barnet passer godt ind i målgruppen i eget tilbud og nærhedsprincippet.

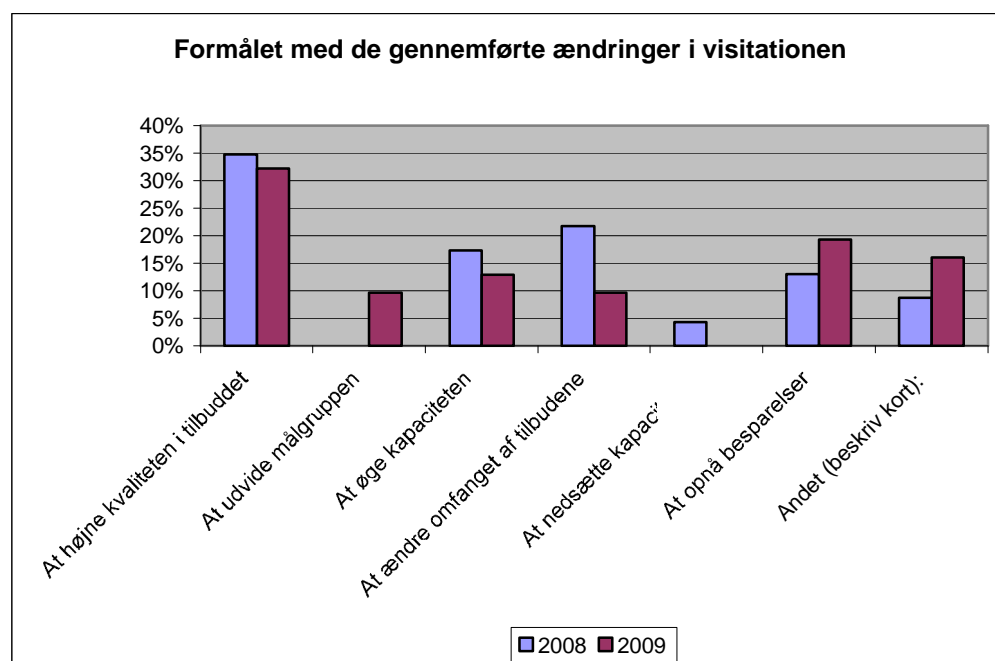
Ændring i visitationen

12 kommuner har oplyst, at de har gennemført ændringer i visitationen til tilbuddet om specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden.

Flere kommuner har decentraliseret visitationen til elevens skole. En kommune har centraliseret visitationen. En kommune nævner, at børn med ADHD søges samlet et sted og en kommune fokusere i højere grad på enkeltintegration i nærmiljøet.

Kommunerne har endvidere oplyst hvad ønskes opnået ved ændringerne.

Formålet med de gennemførte ændringer i visitationen

Figur 116

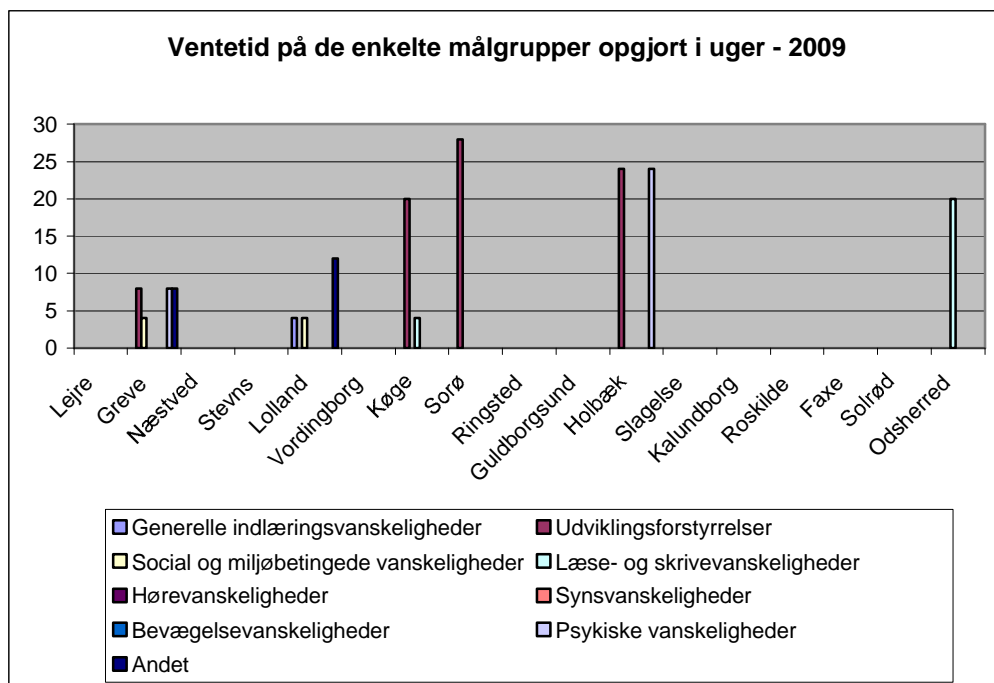
Andet dækker over, at der forventes en tidligere indsats med fokus på en god løsning i nærmiljøet som følge af decentraliseringen af ansvaret, at kommunalreformen har givet et bedre grundlag for etablering af egne tilbud, at der foretages en udvidelse af specialklassebegrebet, samt at sikre en bedre sammenhæng mellem faglighed og økonomi.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser øget tendens til at gennemføre visitationsændringer med henblik på at udvide målgruppen og opnå besparelser.

Ventetid

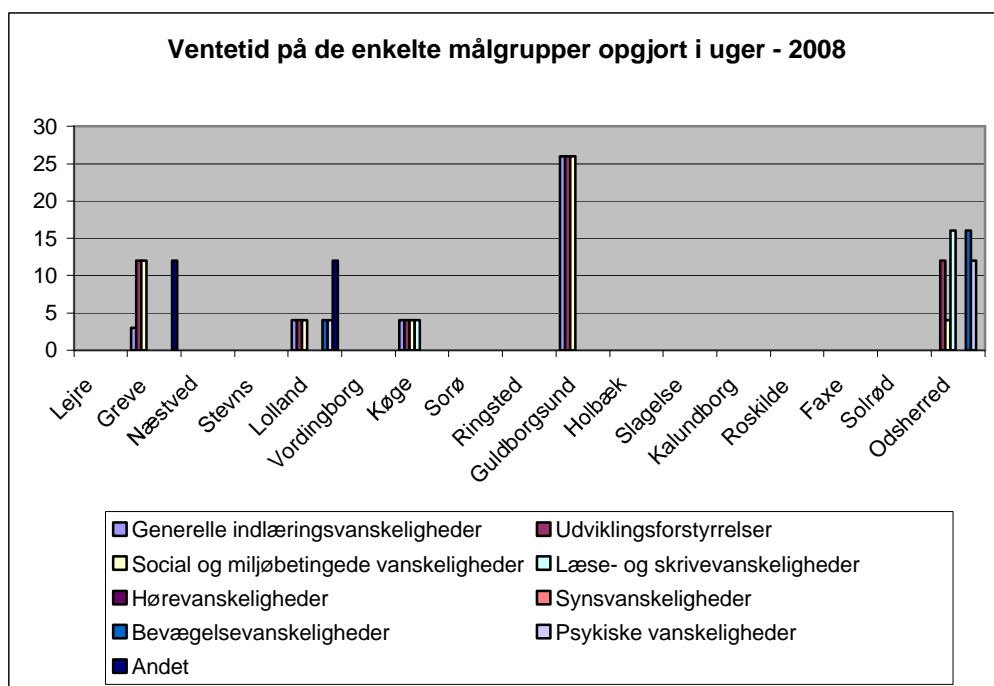
9 kommuner oplyser, at der i 2009 har været ventetid på at modtage tilbud om specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden. Det er det samme antal som i 2008.

Ventetid opgjort i uger - 2009

Figur 117

Ventetid opgjort i uger - 2008

Figur 118

I forhold til de anførte ventetider oplyser kommunerne supplerende bl.a., at det har været vanskeligt at finde pladser til elever med ADHD og autismespektrumforstyrrelser. Ventetid kan endvidere opstå når elevens forældre har en specifik holdning til, hvor deres barn skal have skoletilbud eller hvor det er vanskeligt at finde det optimale tilbud.

DH - Lejre

DH – Lejre har anført følgende:

Specifikt for specialundervisningen, vil vi anføre at vi har noteret os at kommunen har besluttet at etablere "en lokal specialskole for børn med generelle indlæringsvanskeligheder og børn med især opmærksomhedsforstyrrelser" af hensyn til at "højne kvalitet, udvide

målgruppe, øge kapacitet og opnå besparelser" (spm. 22, 23). DH-Lejre ser frem til at Handicaprådet orienteres om specialskolen.

6.2.2 Undervisning af voksne med behov for specialundervisning

Specialundervisning for voksne

Efter lov om specialundervisning for voksne skal kommunalbestyrelsen sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der er tilmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i kommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning).

I tilknytning hertil kan der etableres undervisning, som er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap. Undervisningen kan indrettes i kostskoleform.

Ved indgangen til skoleåret 2009/2010 udgjorde antallet af elever i Region Sjælland, der modtager specialundervisning for voksne 16.211.

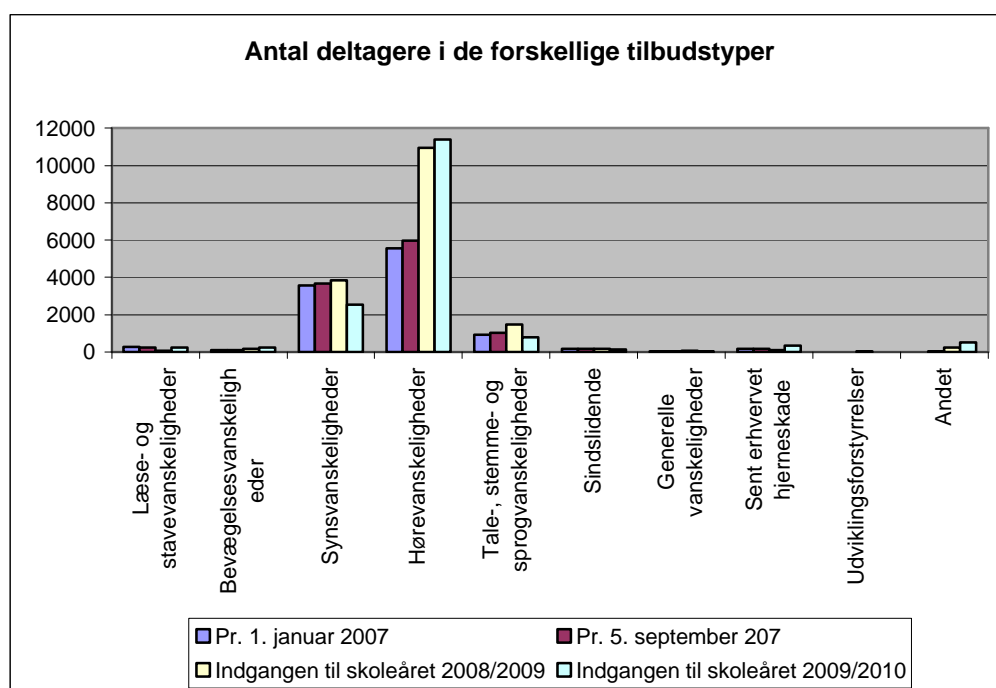
Ved indgangen til skoleåret 2008/2009 udgjorde antallet af elever i Region Sjælland, der modtager specialundervisning for voksne 17.093.

Pr. 1. januar 2007 udgjorde antallet 10.762 og pr. 1. september 2007 udgjorde antallet 11.350.

Der er således sket en markant stigning fra 2007 til 2008 i antallet af elever, der modtager specialundervisning for voksne, hvorimod antallet er stagneret fra 2008 til 2009.

Kommunerne har oplyst antallet af deltagere i de forskellige tilbudstyper. Følgende figurer viser antallet af deltagere fordelt på de forskellige tilbudstyper.

Antal deltagere i de forskellige tilbudstyper

Figur 119

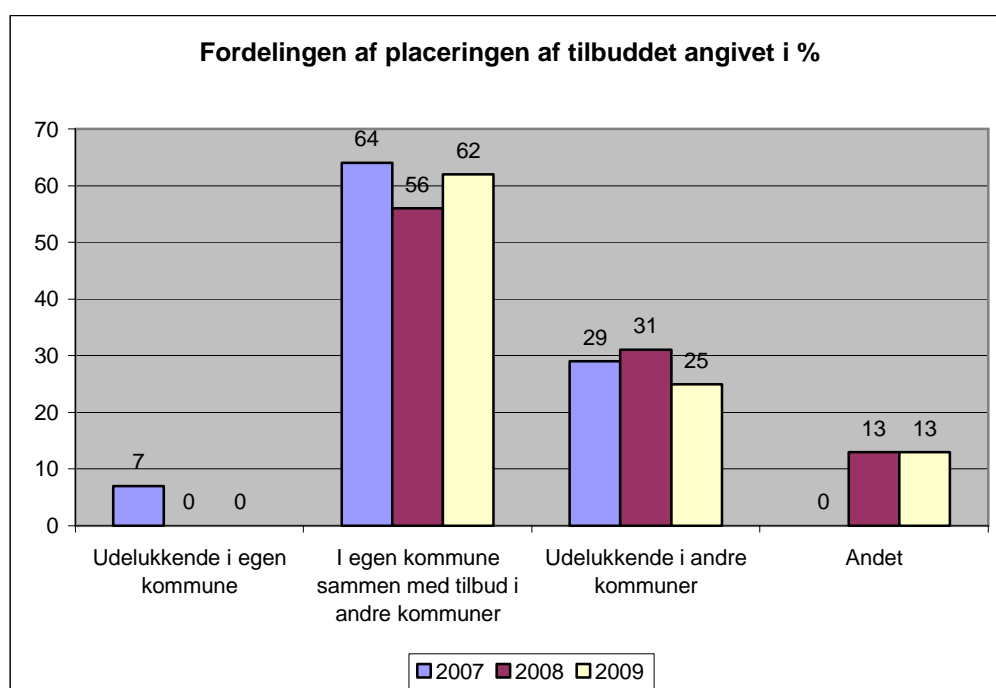
Andet omfatter bl.a. døve og det samlede antal for de kommuner der ikke har registreret en opdeling.

Udviklingen fra 2007 til 2008 viser en mindre stigning i deltagere i tilbud vedrørende synsvanskeligheder, tale-, stemme- og sprogvanskeligheder, sindslidende og andet og en meget markant stigning af deltagere med hørevanskeligheder. Antallet er steget fra 5.963 pr. 5. september 2007 til 10.961 ved indgangen til skoleåret 2008/2009.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser en stigning i antallet i tilbud vedrørende læse- og stavvanskeligheder, bevægelsesvanskeligheder, hørevanskeligheder, sent erhvervshjerner-skadet og andet. Derimod er der et fald på områderne synsvanskeligheder, tale-, stemme- og sprogvanskeligheder og sindslidende.

Kommunerne har oplyst om hvor kommunen tilbyder denne specialundervisning.

Hvor tilbydes specialundervisningen

Figur 120

Andet dækker over tilbud i andre kommuner.

Udviklingen i årene 2007 til 2009 viser et stort set uændret mønster i hvor specialundervisningen tilbydes.

Ændringer i specialundervisningen

Ingen kommuner har i 2009 gennemført ændringer inden for specialundervisningsområdet for voksne.

3 kommuner har oplyst, at der er ventetider på området. Den ene kommune oplyser, at ventetiden er på max. 1 uge.

6.2.3 Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov skal kommunalbestyrelsen tilbyde unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, en 3-årig ungdomsuddannelse.

9 kommuner oplyser, at der har været stigende efterspørgsel på den 3-årige ungdomsuddannelse.

Flere kommuner nævner, at der er oprettet nye tilbud. En kommune nævner, at der er arbejdet på at udvikle et kommunalt tilbud, der sammen med andre egnede tilbud kan indgå i en tilbudsportaal der kan anvendes af kommunen og to øvrige kommuner som man samarbejder med.

Antal elever

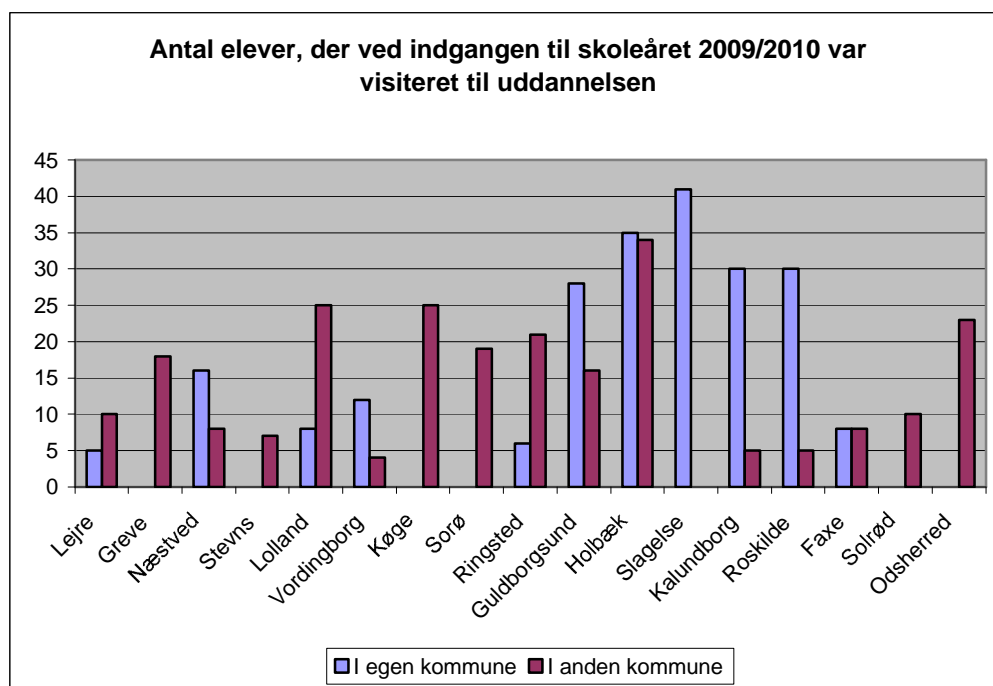
Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvor mange elever, der var visiteret til undervisningen ved indgangen til skoleåret 2009/2010. Ifølge oplysningerne var der i alt visiteret 457 elever fordelt med 219 i egen kommune og 238 til et tilbud i en anden kommune.

Ved indgangen til skoleåret 2008/2009 var der ifølge kommunernes oplysninger til redegørelsen for 2008 visiteret i alt 190 elever fordelt med 104 i egen kommune og 86 til et tilbud i en anden kommune.

Pr. 5. september 2007 var der i alt 129 elever der modtog undervisning fordelt på 81 tilbud i egen kommune og 48 tilbud i andre kommuner.

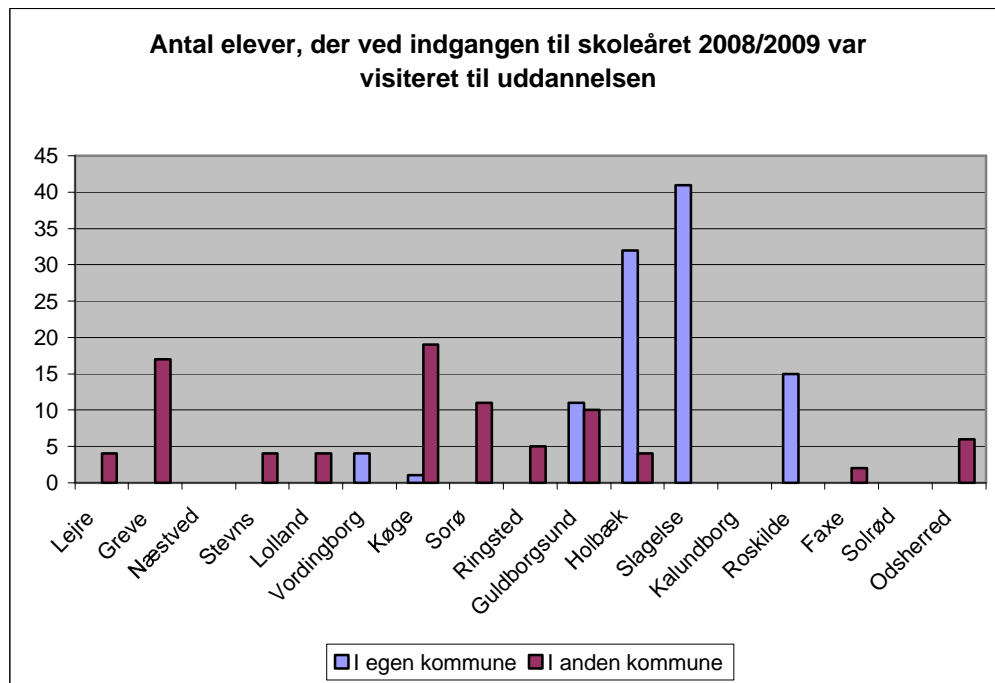
Følgende figurer viser fordelingen mellem tilbud i egen kommune og tilbud i en anden kommune henholdsvis for elever der var visiteret til uddannelsen ved indgangen til skoleårene 2009/2010 og 2008/2009 og elever der modtog undervisningen pr. 5. september 2008.

Elever der var visiteret til uddannelsen ved indgangen til skoleåret 2009/2010

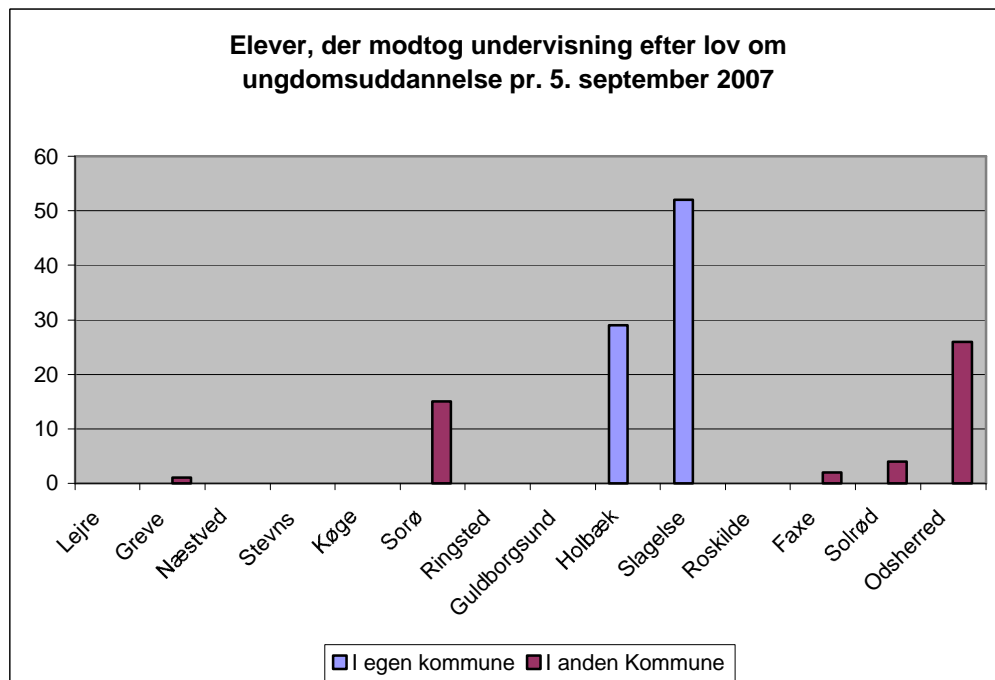
Figur 121

Elever der var visiteret til uddannelsen ved indgangen til skoleåret 2008/2009

Figur 122

Elever, der modtog undervisning pr. 5. september 2007

Figur 123

Udviklingen i årene fra 2007 til 2009 viser en markant stigning i antallet af elever der modtager undervisning efter lov om ungdomsuddannelse. Endvidere viser udviklingen en tendens til at øge brugen af tilbud i andre kommuner.

Antal ansøgere

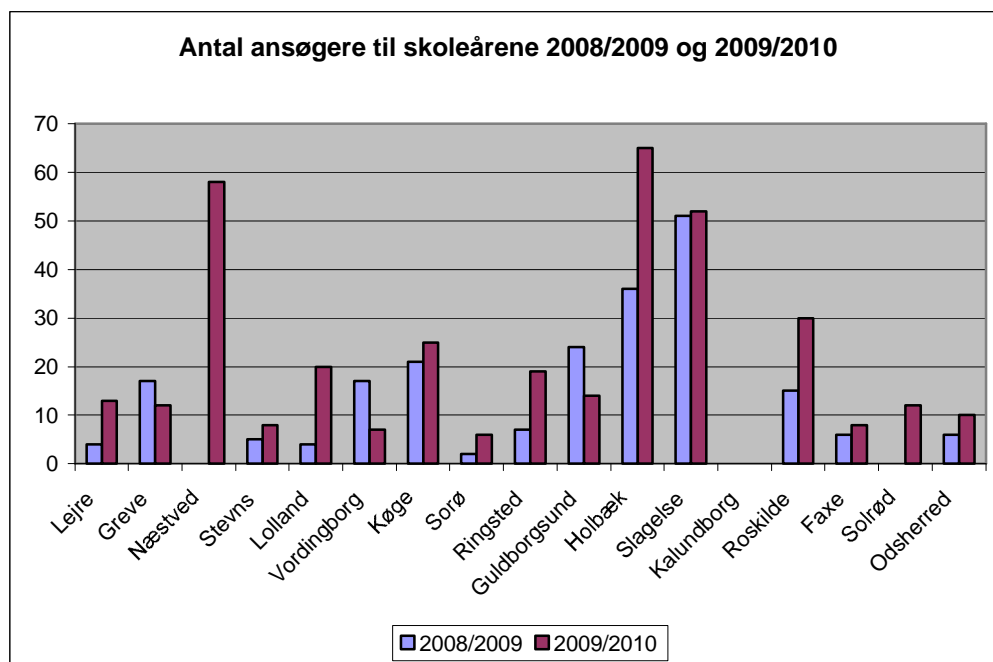
Kommunerne har i deres redegørelser oplyst hvor mange unge der til skoleårene 2008/2009 og 2009/2010 har søgt optagelse på uddannelsen.

Af oplysningerne fremgår, at antallet af ansøgere er steget fra 215 i 2008/2009 til 359 i 2009/2010.

Følgende figur viser antallet af ansøgere fordelt på kommuner:

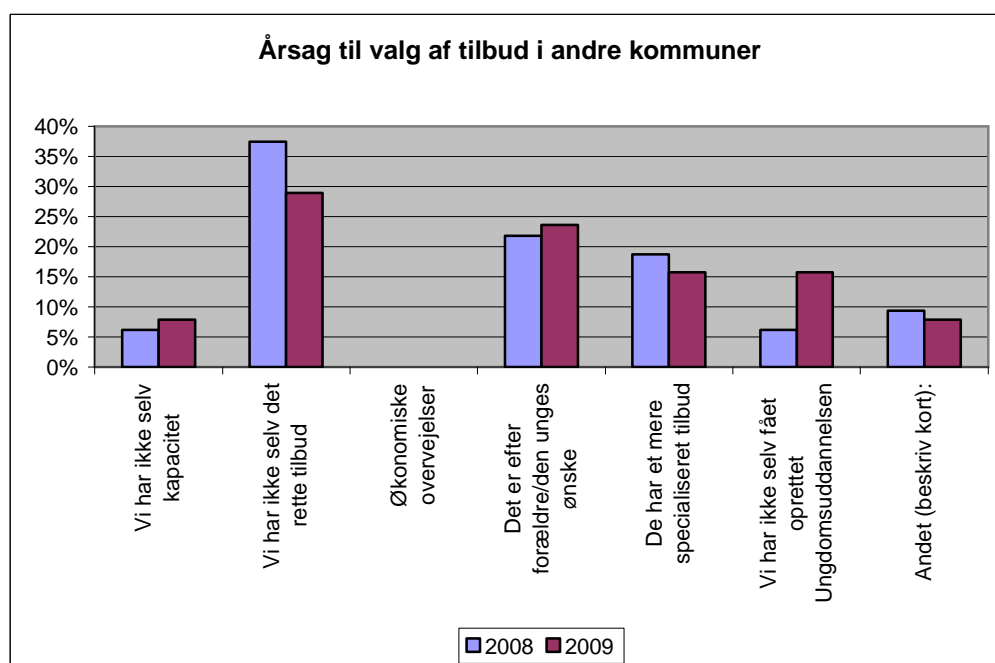
Antal ansøgere

Figur 124

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om årsagerne til at der vælges at visitere til et tilbud i andre kommuner.

Årsager til visitation til tilbud i andre kommuner

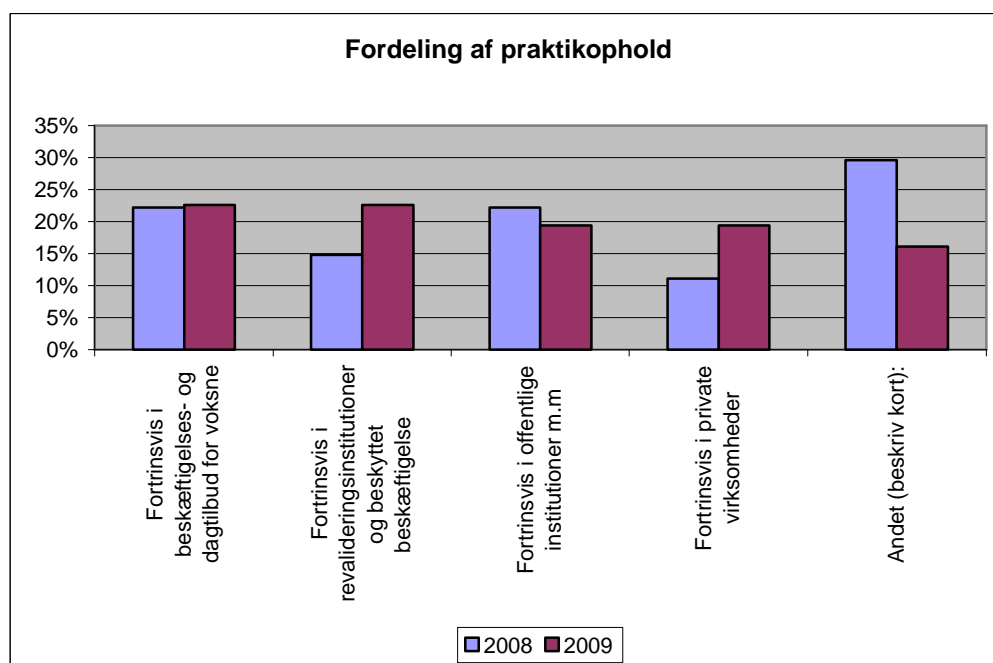
Figur 125

Andet dækker over, at visitationen sker i forlængelse af et tidligere forløb i en anden kommune.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser en stigende tendens til at vælge tilbud i andre kommuner som følge af manglende tilbud i egen kommune eller ønske fra eleven eller dennes forældre.

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvilke praktikophold kommunerne anvender i forbindelse med ungdomsuddannelsen.

Fordeling af praktikophold

Figur 126

Andet dækker over, at kommunen ikke er i besiddelse af oplysningerne.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser en stigende tendens til at anvende private virksomheder samt revalideringsinstitutioner og beskyttede beskæftigelse.

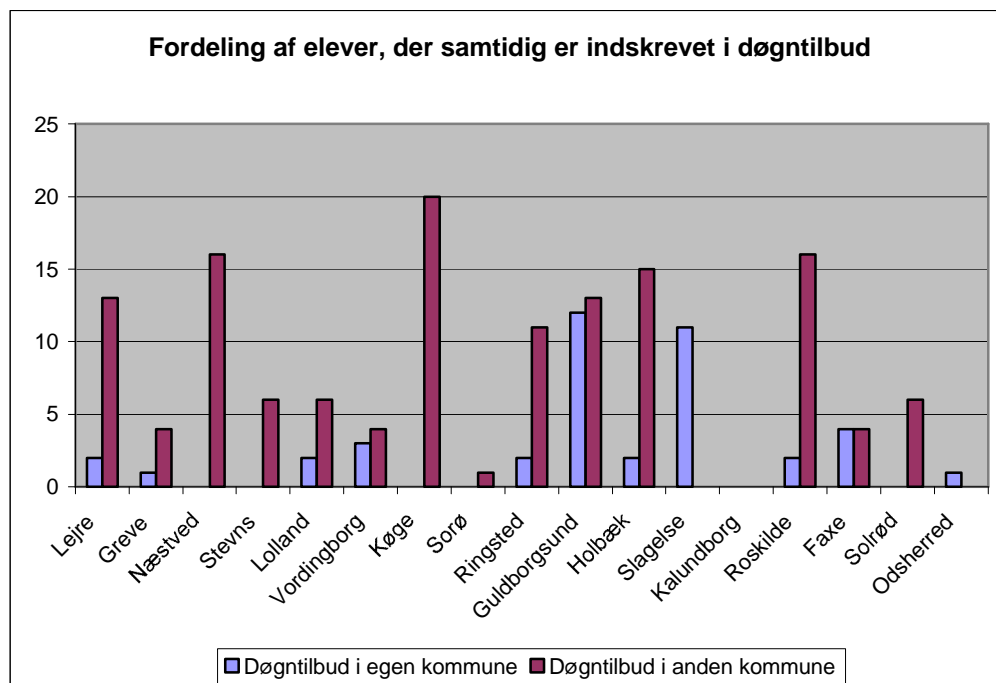
Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvor mange elever der samtidig er indskrevet i døgntilbud.

I hele Region Sjælland er 177 elever samtidig indskrevet i et døgntilbud. Heraf er 42 indskrevet i egen kommune og 135 i anden kommune.

I 2008 var 89 elever samtidig indskrevet i et døgntilbud. Heraf var 42 indskrevet i egen kommune og 47 i anden kommune.

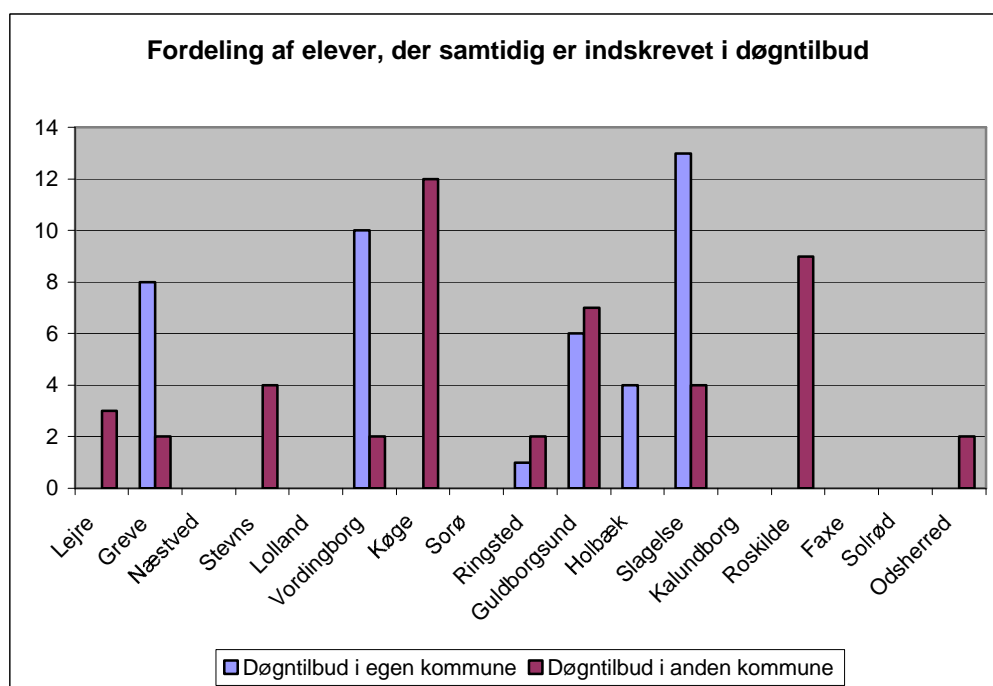
Følgende figurer viser den kommunevise fordeling af om eleven er indskrevet i egen kommune eller anden kommune i 2008 og 2009.

Elever, der samtidig er indskrevet i døgntilbud 2009

Figur 127

Elever, der samtidig er indskrevet i døgntilbud 2008

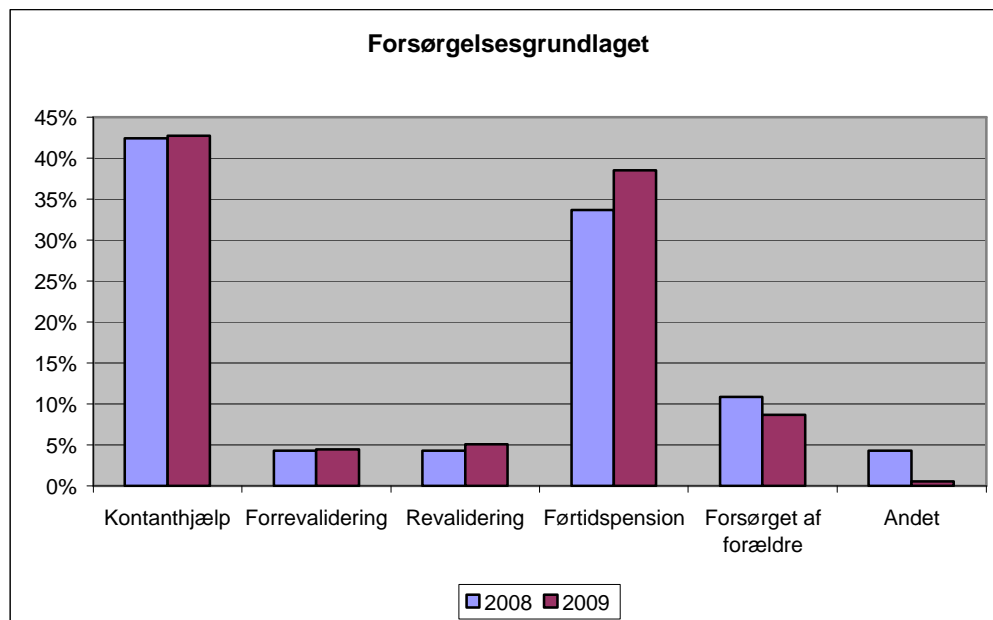

Figur 128

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser en markant stigning i antallet af elever, der samtidig er indskrevet i døgntilbud og at det i overvejende er døgntilbud beliggende i en anden kommune.

Kommunerne har i redegørelserne afgivet oplysninger om elevernes forsørgelsesgrundlag.

Elevernes forsørgelsesgrundlag

Figur 129

Andet dækker over en egenforsørger og en i efterværn.

Udviklingen fra 2008 til 2009 viser, at fordelingen af forsørgelsesgrundlaget sort set er uændret.

Udviklingsrådet i Region Sjælland har haft særlig fokus på dette område i 2009 og behandlede emnet i et møde den 8. december 2009.

Udviklingsrådet havde inviteret en oplægsholder fra Undervisningsministeriet, der foretog en kort præsentation af ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov og orienterede om de problemstillinger, der har været fremme i forbindelse med afklaringen af forsørgelsesgrundlaget for elever, der deltager i et sådant undervisningsforløb.

Oplægsholderen orienterede endvidere om, at loven blev vedtaget uden regler om forsørgelsesgrundlaget, idet det var hensigten at de unge skulle blive på den forsørgelse som de var i forvejen.

Forsørgelsesproblematikken vil blive taget op i forbindelse med en revision af loven, der foretages i folketingsåret 2011-12.

Ud fra en foreløbig og endnu ikke præcis undersøgelse af forsørgelsesgrundlaget viser opgørelsen, at der er en relativ stor gruppe der forsørges ved førtdispension. Det drejer sig om ca. 28,5%. Endvidere bliver ca. 21,4% forsørget på kontanthjælp og alene ca. 2,8% der modtager af revalideringsydelse.

Der var en forventning om, at betydelig flere modtog førtdispension frem for kontanthjælp.

Kontanthjælp som forsørgelsesgrundlag er et problem for de unge som har formue eller andre aktiver, der skal forbruges eller afhændes forinden man er berettiget til kontanthjælp. Det vil sige, at det er nødvendigt at opbruge en opsparing forinden man kan få den uddannelse man har et retskrav på.

Ministeriet fortsætter kortlægningen af problemerne og forsøger at opstille løsningsmuligheder.

Dette er dog vanskeligt fordi løsningen af nogle af problemerne medfører at andre kommer til.

Eksempelvis vil det forhold, at uddannelsen gøres SU berettiget føre til, at denne kan blive forældreindtægtsbestemt, ligesom SU er på et lavere niveau end førtidspension.

Udover SU overvejes flere muligheder, herunder skoleydelse som ved produktionsskoleuddannelsen og EGU - Erhvervsgrunduddannelsen.

Udviklingsrådet konkluderede på baggrund af en efterfølgende drøftelse af oplægget, at da der er tale om et lovgivningsmæssigt problem er der ikke grundlag for at afvente lovrevisjonen. Derimod bør problemet løses hurtigst muligt.

Gennemførte ændringer i 2009

2 kommuner har i 2009 gennemført ændringer i ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov.

De gennemførte ændringer består i oprettelse af egen STU-uddannelse med 2 linier og løbende arbejde med de interne administrative retningslinier for afdækning og behandling af sagerne med henblik på at forbedre samarbejdet mellem de forvaltninger, der har kendskab til de unge.

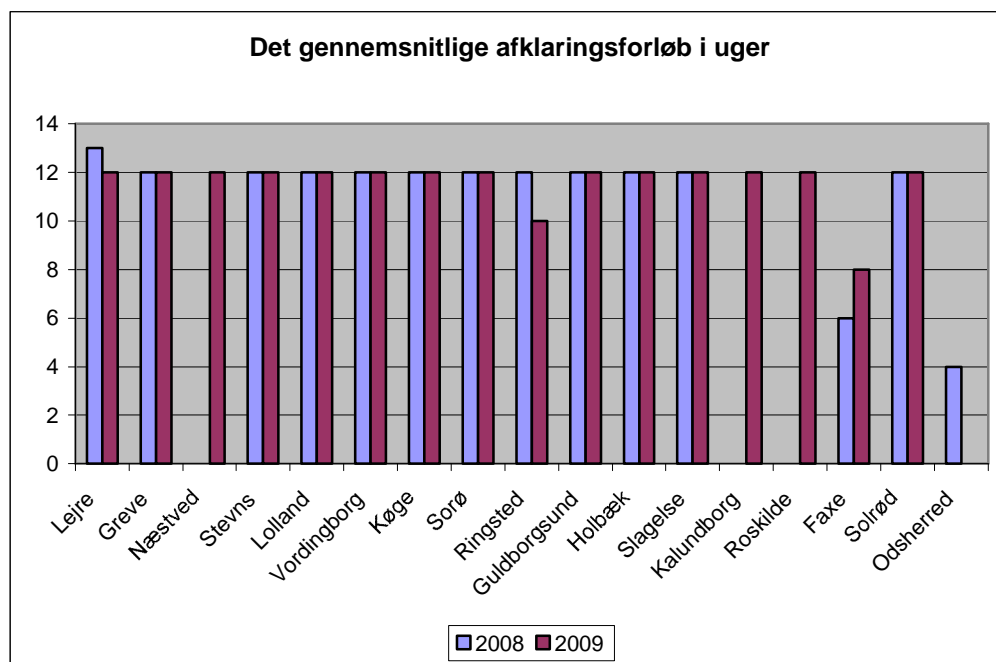
Som årsager til ændringerne anfører kommunerne at højne kvaliteten i tilbuddet, øge kapaciteten, opnå besparelser, tilbyde uddannelsen i borgerens lokalmiljø og sikre en gennemskuelig arbejdsgang til glæde for de unge og deres familier.

Afklaringsforløb

Ungdomsuddannelsen kan indledes med et afklaringsforløb på indtil 12 uger, der skal afdekke den unges ønsker og muligheder, herunder for fremtidig uddannelse og beskæftigelse.

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvor lang et afklaringsforløb uddannelsen indledes med.

Det gennemsnitlige afklaringsforløb i uger

Figur 130

Ventetid

6 kommuner har oplyst, at der har været ventetid i 2009 på at modtage et tilbud om ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov.

De gennemsnitlige ventetider er oplyst som 5-12 uger.

6.2.4 Vurdering af ungdomsuddannelsen og øvrige forhold

Kommunerne har i redegørelsen oplyst hvorledes deres vurdering af ungdomsuddannelsen er.

Kommunerne har bl.a. svaret følgende:

- Det er vanskeligt at overskue og styre forholdet mellem faglighed - fagligt udbytte og økonomiske konsekvenser.
Faxe Kommune
- Vi vurderer ungdomsuddannelsen som et stort fremskridt for unge udviklingshæmmede m.fl. De har nu en juridisk ret til en ungdomsuddannelse, som andre unge i DK. Det er desuden gældende for alle unge indenfor målgruppen - uafhængig af kommunal tilknytning. Der er behov for en drøftelse af flere spørgsmål

på et møde mellem vejledere - udbydere - kommuner - ministerium - målgruppe-afstemning - kvalitetssikring af visitationsprocessen - afklaringsforløbets formål og indhold - kompetencegivende forløb på Ungdomsudd. ex. prøveforberedende undervisning? ex. på AVU niveau? - Indholdet i uddannelsesplanen. Drøftelse af detaljeringsgraden. - UU vejlederes uddannelse jfr. vejledning af unge med særlige behov.

Slagelse Kommune

- Det er Næstved Kommunes vurdering, at der med fordel kunne være en nedre grænse for målgruppen. Det er en komplikation at UU vejleder har indstillingsretten til kommunens visitationsnævn - ansvar og kompetence bør være sammenfaldende.

Næstved Kommune

- Der lægges i Vordingborg Kommune et stort arbejde i at koordinere den indsats som loven giver de unge retskrav på. På trods af denne indsats opleves det indimellem uoverskueligt for de unge og deres forældre, da loven ikke tager stilling til en evt. "bodel" og heller ikke til forsørgelse som skal afdækkes, af de relevante forvaltninger. Dette kan betyde, at borgere har ønsker og retskrav på en uddannelse som de oplever de ikke kan bruge, fordi de efter øvrige sociale lovgivninger ikke er berettiget til en bestemt ydelse. Vi vurderer, at hensigterne i loven giver mulighed for øget livskvalitet for målgruppen. Vi er dog forbeholdende overfor den uddannelsesmæssige effekt ligesom vi oplever de økonomiske rammer ikke er tilstrækkelige, da disse særlige forløb kan være meget omkostningsfulde samt transportudgifterne for en fysisk stor kommune kan være meget store. For borgeren oplever vi det meget problematisk, at de, hvis de ikke er berettiget til førtidspension, har meget svært ved at afholde deres faste udgifter af deres ydelse.

Vordingborg kommune

- Der er et stigende antal leverandører og de opleves at have store usikkerheder om krav og rammer for uddannelsens indhold og finansiering. Det er vanskeligt at skelne mellem indholdet af det der bliver tilbudt under STU i forhold til de tidligere tilbud om kompenserende specialundervisning og dagtilbud i forhold til § 103 og § 104.

Stevns Kommune

- Ungdomsuddannelsen erstatter kombiløsninger på tværs af lovskel (pensionslov, aktivlov, LABlov og servicelov) Det er ofte meget svært at fastsætte et realistisk forløb og plan ud fra lovgivningens afklaringsgrænse på 12 uger. Loven, som giver borgere på bl.a. 16, 17 år ret til en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse hindrer et modningsforløb. Eks. sker der meget modningsmæssigt fra det 17 til 22 år, som evt. gør, at den unge kan tage en alm. ungdomsuddannelse eller EGU. Hvor et forrevalideringsforløb der er særligt tilrettelagt og justerbart vil være det bedste for borgeren. Eks. sent udviklede eller nyligt konstaterede psykisk syge, som ikke har gennemgået et behandlingsforløb og derved er stabiliserede. Der bør kunne skelnes mellem borgere, som er så fysisk, psykisk og socialt handicappede og derfor direkte har krav på pension fra det 18 år og borgere, som har udviklingspotentiale i forhold til arbejdsevne. Der er risiko for at unge med udviklingsmuligheder bliver fastholdt på en institution eller i et forløb, som egentlig bremser udviklingen. Tidligere blev brugt revalidering til denne målgruppe og 3 mdr. opfølg., som står i LAB-loven. STU - lovgivningen sikrer ikke handlingsplaner

i forhold til den sociale indsats, idet det er UU- der har opfølgingsforpligtelsen på bo-træning (ADL) træning, der indgår i den 3 - årige plan. Socialforvaltninger kan pludselig få overgivet en multihandicappet borger efter 3 år, som skal anbringes varigt. Tidligere ville bo-træning blive finansieret under servicelovens rammer og derved være omfattet af tilsyn, handlingsplaner m.m. Nu er det undervisningspersonale fra UU, der følger op på den sociale del. Anbringelsessteder iflg. serviceloven skal der føres tilsyn med. Der bør også føres samme tilsyn med skoler/opholdssteder, der tilbyder et STU-forløb.

Lejre Kommune

- Ungdomsuddannelsen er god for de unge mennesker, der rent faktisk får et ungdomsliv med læring, som de kan bruge i deres voksenliv. For de dårligst fungerende, der skal have hjælp til alt, ville et aktivitetstilbud give langt mere mening.

Lolland Kommune

- Et godt og nødvendigt uddannelsessupplement som er med til at sikre sårbare børn og unge og børn og unge særlige forudsætninger et så hensigtsmæssigt uddannelses-/udviklingsforløb som muligt og på det mest hensigtsmæssige tidspunkt.

Sorø Kommune

- De tilbagemeldinger, som UUV-medarbejderne får fra såvel deltagerne i ungdomsuddannelserne som deres forældre viser, at der er stor tilfredshed med ungdomsuddannelserne. Ligeledes vurderes det, at der er stor faglighed på institutionerne, der udbyder STU og stor villighed til at matche de behov den enkelte unge har.

Køge Kommune

- Et godt tilbud der giver unge med særlige behov kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt.

Roskilde Kommune

- Det kunne være relevant, at der var en grænse for hvor dårlig den enkelte kan være, i forhold til at skulle tilbydes uddannelsen. Alternativt kunne en social foranstaltning måske indeholde samme tilbud?

Ringsted Kommune

- På baggrund af uddannelsen nu er blevet kendt og der er blevet mange udbydere af uddannelsen, vurderes at der vil blive flere der søger ungdomsuddannelsen.

Greve Kommune

- Begrebet ungdomsuddannelse er misvisende, da ordningen omfatter mange, hvor der reelt ikke er et erhvervssigte.

Kalundborg kommune

- Indtil nu og de afklaringsforløb som er blevet forelagt fra UUV vejleder vurderes det, at foranstaltningerne er givtige for den enkelte borger både hvad ang. det undervisningsmæssige og det socialpædagogiske forløb.

Solrød Kommune

Af øvrige forhold nævnes:

- Der mangler en afklaring af regler om tilsyn med STU.
Faxe Kommune
- Der opleves en stigende efterspørgsel herunder fra unge der ikke tilhører den primære målgruppe. Antallet af unge er både unge Holbæk borgere og unge fra andre kommuner som Holbæk er handlekommune for.
Holbæk Kommune
- Der opleves en stor interesse for og søgning til kommunens tilbud (også fra andre kommuner).
Slagelse kommune
- Fra centralt hold vil det være hensigtsmæssigt at støtte op om, at de ordinære ungdomsuddannelser får bedre muligheder for at inkludere de unge som er i gråzonen mellem det ordinære og det særlige forløb. Derudover kan det overvejes om der skal være en nedre grænse for, hvornår der er ret til en ungdomsuddannelse og i stedet give ret til livsforbedrende tilbud og stimulering?
Vordingborg Kommune
- Der bør udbetales en skoleydelse på lige fod med EGU/SU - alm. ungdomsuddannelser. Man bør tage den sociale del ud af STU og tilrette et rent udvisnings/beskæftigelsesudviklingsforløb.
Lejre Kommune
- Der er fortsat mange uafklarede forhold vedr. forsørgelse, transportomkostninger, sygdom og bortvisning.
Køge Kommune
- Der er tale om meget udgiftstunge forløb.
Greve kommune
- Som ordningen er skruet sammen, er der reelt ikke økonomistyringsmulighed for kommunen.
Kalundborg kommune

DH - Lejre

DH – Lejre anfører følgende:

Vedr. den Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse - STU - for unge med særlige behov, undrer vi os over kommunens vurderinger (spm. 52 og 53). Kommunen vurderer at "uddannelsen hindrer et modningsforløb" (spm. 52), at uddannelsen ikke er "særligt tilrettelagt" eller "justerbar". Endelig konkluderer kommunen "at der er risiko for at unge med udviklingsmuligheder bliver fastholdt på en institution eller i et forløb, som egentlig bremser udviklingen". Kommunens vurderinger synes i modstrid med intentionerne i lovgivningen. Unge med handicap har iflg. §2 et retskrav på en 3-årig ungdomsuddannelse. Formålet med ungdomsuddannelsen er ifølge §1 "at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse." §4 angiver at "I forbindelse med afklaringsforløbet udarbejder Ungdommens Uddannelsesvejledning sammen med den unge og forældrene en individuel uddan-

nelsesplan...". Ifølge § 4, stk. 3 skal UU "justere uddannelsesplanen efter behov og mindst en gang årligt." Som nævnt ovenfor indgår det endvidere udtrykkeligt i formålet at STU-uddannelsen eventuelt kan føre til "videre uddannelse og beskæftigelse". Det vil da kun være glædeligt hvis de unge efter individuel STU-uddannelse bliver i stand til at tage videre uddannelse eller beskæftigelse. Endelig skal bo-undervisning indgå i undervisningen som et element blandt mange, ifølge §6. DH-Lejre er bekymret for om kommunen har tilpasset sig sine forpligtelser i forhold til STU.

DH - Greve

DH – Greve anfører, at det er svært at se hvem der tager initiativ til opmærksomheden omkring uddannelse og præciserer, at det er kommunen der er forpligtet til at oplyse de unge om uddannelsen.

6.2.5 Erfaringer siden kommunalreformens ikrafttræden

Kommunerne er blevet bedt om i redegørelserne at beskrive og vurdere de erfaringer kommunen har gjort sig på specialundervisningsområdet siden kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007. Kommunerne er blevet bedt om at nævne tre forhold, hvor kommunalreformen efter kommunens opfattelse har haft en positiv konsekvens for den enkelte borger og tre forhold, hvor kommunalreformen efter kommunens opfattelse har givet (og fortsat giver) kommunen særlige udfordringer og eventuelt en negativ konsekvens for den enkelte borger.

Kommunerne har i den forbindelse oplyst følgende:

- Positivt: 1) Større mulighed for at samle og yde flere specialiserede tilbud 2) Større mangfoldighed i tilbuddene 3) Større videndeling og kompetenceudvikling internt i forvaltningen og på tværs af kommunerne. Negativt: 1) Øget bureaukratisering 2) Nærhedsprincippet er forladt 3) Større geografiske afstande.
Faxe kommune
- Kommunalreformen har for Slagelses Center for Specialundervisning (CSU) ikke betydet store ændringer udover et tættere og dermed mere koordineret forhold til øvrige kommunale aktiviteter/ydelser til målgruppen. I 2009 er imidlertid påbegyndt et hjemtag af specialundervisningsydelser i de vestsjællandske kommuner, som CSU servicerer. Det er tvivlsomt, om hjemtaget sikrer en fastholdelse af det eksisterende serviceniveau. Foreløbig er hjemtaget fortrinsvis sket indenfor den vidtgående specialundervisning, men pilen peger tydeligt i retning af yderligere hjemtag på voksenspecialundervisningsområdet i 2010 og fremover. Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse blev lovfæstet som et retskrav i forbindelse med lovens vedtagelse og implementering i 2007, og på den baggrund er der sket en vækst i tilgangen af elever efterhånden som uddannelsen, er blevet kendt i kommunerne. Der forventes dog ikke yderligere vækst i 2010 og fremover.
Slagelse Kommune
- 1) Højere kvalitet i visitationsproces og sagsbehandling. 2) Ensartethed i tilbud 3) Bredere vifte af specialtilbud at trække på, og disse har kunnet få en mere "smal" målgruppe. Det er en særlig udfordring, at der synes at være stadig flere børn med vidtgående behov, og at der for en del tilbuds vedkommende har været kraftige prisstigninger, hvilket tilsammen giver et voldsomt stigende udgiftspres, der har medført "kannibalisierung" i forhold til normalområdet, der har måttet medvirke til at skaffe finansiering.
Odsherred Kommune
- Positive tendenser: 1) Ydelserne er blevet harmoniseret med synergi fra de forskellige løsninger i de 4 gamle kommuner. 2) Den faglige ekspertise er blevet bredere og mere fleksibel. 3) Den større kommune giver større mulighed for at arbejde med egne løsninger og foranstaltninger. Negative tendenser: 1) Centralisering i kommunen giver større afstand mellem borgeren og det enkelte tilbud. 2) Hvor skal man som borger henvende sig? Tendens til sløret gennemsigtighed i organisationen. 3) Borgeren kan opleve længere sagsbehandlingstid grundet opstramningen af undersøgelser og den administrative kommunale procedure.
Vordingborg Kommune

- Børne- og ungeområdet: 3 positive konsekvenser 1. Større elev og lærer/erfarings grundlag for at kunne etablere specialtilbud i nærmiljøet 2. Bedre økonomisk grundlag for etablering af specialtilbud i nærmiljøet jvf. ovenfor 3. En større videnskapacitet inden for såvel undervisningsområdet som øvrige sociale parametre ved specialundervisningen. 3 særlige udfordringer 1. De tidligere amtslige specialskoler er overtaget af kommuner, som i stadig større omfang selv benytter pladserne (adgang til færre eksterne tilbud) 2. Mindre indflydelse på udviklingen af de eksterne (andre kommuners) specialtilbud og/eller skoler 3. Fortsat ikke et elevgrundlag til etablering af specialtilbud til børn med meget væsentlige specialbehov.

Lejre Kommune

- 1. Flere børn og unge med særlige behov har fået et optimalt skoletilbud i kommunen på grund af den større kommunes omfang af specialiserede tilbud 2. Unge uden reelt særligt tilrettelagt skoletilbud fanges op og får særligt tilrettelagt undervisning 3. Harmonisering af visitation og specialundervisningstilbud 1. Borgere har følt, der var længere vej til beslutningstager 2. Harmonisering opleves ikke af alle som en fordel 3. Kommunen har selv flere specialiserede tilbud og enkelte borgere er utilfredse med at kommunen selv kan løse opgaven i stedet for at køre eleven 60-70 km til skole dagligt.

Lolland Kommune

- En fordel som kan fremhæves er, at der er opnået en øget sammenhæng og helhed i opgaveløsningen. Arbejdsmængden er forøget og har ikke i den skrivende stund resulteret i nogen reelle økonomiske besparelser.

Sorø Kommune

- Positive konsekvenser: Forældre har en øget mulighed for at tale specialundervisning med deres distriktsskole, Der er en tydeligere kommunikation til forældre vedrørende specialundervisningens muligheder, på forvaltningsniveau, på skolens niveau og i lærerteamene, at skolerne udvikler et øget samarbejde internt og med f.eks. PPR og forvaltning om specialundervisningsproblematikker. Udfordringer: Borgernes ønske om individuel behandling i forhold til deres børns behov for specialundervisning, på baggrund af den omtalte vækst i diagnosticering af børn med vidtgående specialpædagogiske behov er der en fortsat udfordring i forhold til inklusionstanken på de tre niveauer, der er et fortsat behov for efteruddannelse af lærere med henblik på specialundervisning.

Køge Kommune

- Ringsted Kommune er ikke sammenlagt i forbindelse med kommunalreformen. Ringsted Kommune har overtaget en del af de tidligere Amtslige institutioner, hvilket fungerer fint.

Ringsted kommune

- Borgerne har fået øget kvalitet og større valgfrihed. Øget kvalitet og større valgfrihed øger presset på økonomi / ressourcer til området. Valgfrihed medfører øgede kommunale omkostninger. Den udvidede klageadgang indsnævrer kommunernes handlefrihed i forhold til at vurdere tilbuddenes relevans og økonomipresser kommunerne.

Kalundborg Kommune

- Positivt: 1. Større kendskab til barnet/den unge/familien og lokale muligheder, når der skal træffes beslutninger. 2. Kortere beslutningsvej. 3. Større kreativitet vedr. tilbud og løsninger (kombination af forskellige indsatser, lovgivninger m.v.) - i hvert fald i en mindre kommune, hvor man har etableret en Børn og Unge Rådgivning med ansvar for både social- og skoleområdet. Negativt: 1. En mindre kommune er afhængig af tilbuddene i de store kommuner - både indholdsmæssigt og prismæssigt. 2. Forsyningsforpligtelsen spredt ud på samtlige kommuner. Ansvar er samtidig begrænset til kommunens egne børn/unge.
Solrød Kommune

7. Særlige temaer

Indenrigs- og socialministeren har som særligt tema bedt udviklingsrådene om i redegørelsen for 2009 at behandle området vedrørende specialiseret rådgivning til borgere med særlige behov.

Undervisningsministeren har som særligt tema bedt udviklingsrådene behandle området vedrørende afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer.

Det Regionale Udviklingsråd i Region Sjælland har besluttet at behandle botilbudsområdet som et særligt tema i denne redegørelse.

Tema I

Udviklingsrådet skal beskrive og vurdere, i hvilket omfang der er sket ændringer i specialrådgivningstilbuddene – i organiseringen og i tilbuddenes indhold.

Udviklingsrådene skal blandt andet fokusere på følgende:

- Om der er sket ændringer i op- eller nedadgående retning i antallet af specialrådgivningstilbud.
- Om der er planlagt nedlæggelse af eksisterende eller oprettelse af nye specialrådgivningstilbud.
- Hvilken betydning den specialrådgivning, borgere og kommuner kan modtage i regi af VISO, har haft for kommunernes egne specialrådgivningstilbud.
- I hvilket omfang kommunerne efterspørger og modtager specialrådgivning fra regionen.
- Hvordan kommunerne har organiseret sig i forhold til at kunne yde specialrådgivning, herunder om der er etableret tværfagligt kommunalt og/eller regionalt samarbejde om specialrådgivning.
- Om der er væsentlig forskel på, hvilken specialrådgivning borgerne får i de forskellige kommuner.

Tema II

Ved beskrivelsen og vurderingen af afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer skal udviklingsrådet blandt andet fokusere på følgende:

- De regionale institutioners fremtidige rolle, herunder hvilket udviklingsperspektiv der er for de regionale institutioner i relation til udvikling af undervisningstilbuddene i kommunerne.
- Samarbejdet mellem PPR og de børnepsykiatriske afdelinger i relation til formidling af viden og koordinering af indsats og støtte.
- Erfaringer med inklusionsforsøg i kommunerne, særligt i relation til fastholdelse af specialviden og kompetencer.
- Udviklingen af specialiserede undervisningstilbud til ordblinde elever i folkeskolen, herunder oprettelse af for eksempel læseklasser, samt lærernes kompetencer og specialviden om blandt andet IT i forhold til ordblinde elever.

Tema III

Udviklingsrådet har valgt at beskrive og vurdere hvorledes kommunernes og regionens tilsyn med botilbud er organiseret og hvorledes dette tilsyn udføres.

Temaerne er en del af denne redegørelse.

Udviklingsrådets tema er indarbejdet i de spørgsmål, som udviklingsrådene har bedt kommuner og regioner tage udgangspunkt i ved udarbejdelse af redegørelsen. Da ministrene først udmeldte sine særlige temaer efter udsendelsen af spørgeskemaerne, har kommunerne og regionen skulle besvare de spørgsmål, der er rejst i disse temaer, i spørgeskemaernes afsluttende fritekstfelt i det omfang, at temaerne ikke er dækket af de øvrige spørgsmål i spørgeskemaet.

7.1.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema I

Ændringer i specialrådgivningstilbuddene.

Der henvises til 2. afsnit i 7.1.3 på side 134 – det skal dog tilføjes, at der er sket en intern omorganisering i forhold til sagsbehandlingen

Udviklingsrådet gør opmærksom på, at udviklingen indenfor det specialiserede rådgivningsområde vedrørende hjælpemidler kan være problematisk og ønsker, at der tages hånd om udviklingen for at sikre en national specialiseret rådgivning.

Tilgangen til VISP (kommunalt samarbejde) er stigende, hvilket er positivt, idet det viser fordelene ved tværkommunalt samarbejde.

Der er et øget tværkommunalt samarbejde og den linie med abonnementsordningen på kommunikationsområdet har været med til at sikre de fornødne tilbud.

7.1.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på børne- og ungeområdet

Solrød Kommune oplyser, at der i en årrække har været etableret et kommunalt tværfagligt team inden for småbørnsområdet. Derudover deltager både medarbejdere og ledelse i diverse tværkommunale teams inden for de forskellige områder: Børn med særlige behov samt Børn med behov for Specialrådgivning.

Ringsted Kommune oplyser, at man råder over en meget stor og meget bred vifte af specialpædagogiske tilbud og specialpædagogisk viden om børn og unge med særlige behov. Denne viden inddrages i kommunens Specialrådgivningssekretariat. Specialrådgivningssekretariatet er et tilbud om kvalificeret udredning, rådgivning og koordinering af tilbuddene til børn og familier, samarbejdspartnere og institutioner/skoler i Ringsted kommune og andre kommuner, der måtte efterspørge denne ydelse, suppleret med de støttefunktioner for kommunerne som eksempelvis socialministeriet har oprettet (VISO). Organisering. Specialrådgivningssekretariatet er et udtryk for at tænke og udnytte ressourcer på tværs af de eksisterende kommunale tilbud. Specialrådgivningssekretariatet udgør således en netværksorganisering af de specialpædagogiske ressourcer, der i forvejen eksisterer på de sociale og specialpædagogiske tilbud, afdelinger, forvaltninger, rådgivninger m.v. i kommunen. I forbindelse med kommunalreformen fik Ringsted overført ressourcer fra Vestsjællands amt. Med disse ressourcer fulgte dele af den opgaveportefølje, der tidligere lå i Specialrådgivningen i amtet. Disse ressourcer blev placeret i Afdelingen for Specialiserede Tilbud (SPT), hvorfor Specialrådgivningssekretariatet blev organiseret under SPT. Én indgang. Specialrådgivningssekretariatets opgave er at sikre en koordineret og kvalificeret indsats i forhold til børn og unge ml. 0-18 år samt deres familier. Forældre/borgere kan henvende sig direkte til Specialrådgivningssekretariatet. Konsulenten taler med forældre/borgere og afklarer ønsket om indsats samt aftaler nærmere omkring udredning af problemstillingen og koordinerer en evt. indsats ved gennem sit kendskab til eksisterende kompetencer at bringe netværkets ressourcer i spil. Ligeledes kan interne

samarbejdspartnere til hver en tid henvende sig direkte til Specialrådgivningssekretariatet med ønske om rådgivning eller koordinering i/af indsatsen i en konkret "sag". For eksterne samarbejdspartnere evt. børneafdelinger (læger, socialrådgivere etc.) udgør Specialrådgivningssekretariatet "indgangen" til kommunen. Det vil således være her, man henvender sig, såfremt man har kendskab til et barn og dets familie, hvor der ønskes en koordineret indsats overfor barnet.

Vordingborg Kommune oplyser, at den specialiserede rådgivning anvendes i samme omfang som tidligere. Kommunen har ikke planlagt ændringer i forbruget eller organiseringen.

Køge Kommune oplyser, at man i forhold til specialiseret rådgivning til borgere med særlige behov vil lægge vægt på følgende: Etablering af et lokalt klubtilbud til børn med autisme og Aspergers syndrom. Der er behov for at støtte disse børn i udadvendte kontakter. Ved at etablere et lokalt tilbud styrkes børnenes og deres forældres muligheder for at etablere og vedligeholde lokale netværk. Løbende kontakt til de regionale specialiserede institutioner og VISO. Den løbende kontakt udgør et vigtigt element i kommunens videns- og erfaringsopsamling med hensyn til viden om hvilke metoder der virker/er godkendt i forhold til børn med forskellige handicaps. De regionale institutioner og tilbud spiller således en central rolle i kommunens strategi for at fastholde og udbygge sin viden på det specialiserede børneområde. I forlængelse heraf handler Køge Kommunes udviklingsarbejde først og fremmest om at styrke medarbejdernes kompetencer inden for specialiseret rådgivning, herunder medarbejderens viden om børn med forskellige handicaps og de metoder og tilbud, der er til rådighed for de forskellige grupper. Køge Kommune har pt. ingen overvejelser om selv at udvikle tilbud på døgnområdet.

Holbæk kommune oplyser, at man overtog specialrådgivningen vedrørende hjælpemidler fra Vestsjællands Amt ved strukturreformen. Specialrådgivningen blev pr. 1.1.2008 den eneste af sin art i Region Sjælland. På baggrund af en stadig vigende efterspørgsel fra kommunerne er driftsgrundlaget nu på et minimums niveau. Der vil derfor nu blive indledt drøftelser i kontaktudvalget med de andre kommuner i regionen med henblik på en afklaring af om der fremover vil være grundlag for opretholdelse af tilbuddet. Såfremt dette ikke er tilfældet vil der blive taget skridt til at lukke specialrådgivningen. Herunder indledt forhandlinger med VISO, da Specialrådgivningen er leverandør til VISO på en række punkter.

Greve Kommune oplyser, at man ikke har nedjusteret indsatsen, og at der ikke er planer om en nedjustering. Det er ikke tit kommunen har kontakt til VISO, men når behovet opstår opleves VISO som et godt supplement til kommunens egen specialrådgivning. Kommunens specialrådgivning er organiseret som en del af familierådgivningen og der er ikke indgået tværkommunale aftaler om dette samarbejde. Bortset - naturligvis - fra det gode samarbejde der er med de specialiserede tilbud og den rådgivning borgerne får herfra som supplement.

Region Sjælland oplyser, at man driver to specialrådgivninger for børn og unge: Specialrådgivning for blinde og svagsynede blinde og svagsynede børn og unge i Danmark samt deres forældre og de professionelle omkring barnet/den unge på Synscentret Refsnæs og Specialrådgivning om epilepsi på Filadelfia. Begge institutioner er landsdækkende. Der er ikke ændringer i udbuddet i forhold til disse specialrådgivninger. I forhold til oprettelse og nedlæggelse af tilbud oplyser regionen, at den sikrede institution for børn og unge, Bakkegården skal være videns institution for sent udviklede/mentalt retarderede, der kom-

mer på sikrede institutioner for børn og unge. Om specialrådgivning på hjælpemiddelområdet oplyser regionen, at der i Rammeaftalen for 2010 er formuleret følgende: "Hjælpe-midler: Også på dette område består en problematik om forsyningssikkerhed. Specialrådgivningen i Holbæk giver foreløbig kommunerne i regionen sikkerhed for forsyning. Efterspørgsel til Specialrådgivningen er imidlertid nedadgående, hvilket rejser spørgsmålet om, hvor stor en nedgang i efterspørgsel Specialrådgivningen kan tåle. Hvad udgør det minimum, der sikrer Specialrådgivningens eksistens? Problemstillingen vil blive fulgt tæt og belyst nærmere i begyndelsen af 2010. Jf. principper for samarbejde i rammeaftalen og kommunernes samarbejdsaftale. Se kapitel 3."

Af kommunernes redegørelse fremgår, at der ikke er sket væsentlige ændringer i specialrådgivningstilbuddene på børne- og ungeområdet. Derimod fremgår det af såvel Holbæk Kommunes som regionens oplysninger, at der kan opstå problemer i forbindelse med fastholdelsen af tilbuddene på hjælpemiddelområdet som Holbæk Kommune driver, idet efterspørgslen er faldet i en grad så det er svært at opretholde tilbuddene.

7.1.3 Beskrivelse og analyse af udviklingen på voksenområdet

Stevns Kommune oplyser, at man ikke har egne Specialrådgivningstilbud. Stevns Kommune har i rammeaftale-regi indgået aftale med CSU Roskilde - Center for Specialundervisning - kommunikation - tale, stemme, høre, hjerneskade, samt syns- og ikt-hjælpe-midler, samt specialrådgivningen på hjælpemiddelområdet i Holbæk. I forhold til CSU er der tale om en abonnement ordning, hvor abonnementet dækker samtlige ydelser. Der er en smidig ordning, som sikrer borgeren undervisning og støtte på et højt specialiseret niveau. Specialrådgivningen for hjælpemidler er delvis overgået til takstfinansiering. Det har betydet en dalende efterspørgsel af tilbuddet og det giver en bekymring og udhulning af tilbuddet, hvorved det kan være svært at fastholde specialviden. Stevns Kommune gør i komplekse sager brug af VISO og det vil derfor være af stor betydning at VISO bevarer et bredt udbud af leverandører på det specialiserede område.

Næstved Kommune oplyser, at Specialrådgivning Videnscenter for Specialpædagogik (ViSP) tilbyder specialundervisning, rådgivning og vejledning til personer med vidtgående fysiske og psykiske funktionsvanskeligheder. ViSP yder tilbud til Næstved, Faxe, Vordingborg, Guldborgsund og Lolland kommuner. Tilbuddet omfatter: Tale-, Høre- og IKT-området, mens Synscentralen i Vordingborg giver tilbud på synsområdet. På høreområdet er der videreført et tilbud om specialrådgivning. ViSP varetager denne funktion. Tilbuddet om specialrådgivning skal ses som en integreret del af kommunernes tilbud til de nævnte målgrupper. Tilgangen til tilbuddet har været stigende.

Roskilde Kommune oplyser, at specialrådgivning er organiseret hos to nøglepersoner med specialviden om henholdsvis sindslidelse og det specialpædagogiske felt. Kommunen anvender i stigende grad VISO og har gode erfaringer med dette. Der er forsøgt at hente rådgivning hos regionen. Men regionen går ikke ind i konkrete sager.

Guldborgsund Kommune oplyser, at man ud over VISO også anvender ViSP (Videnscentret for Specialpædagogik) i Næstved og Synscentralen i Vordingborg.

Holbæk Kommune oplyser, at man driver Specialrådgivningen vedrørende hjælpemidler som et tilbud under rammeaftalen. En del af kommunerne i regionen har ikke ønsket at indgå aftale om anvendelse af tilbuddet. Dertil kommer, at der har været en fortsat vi-

gende efterspørgsel efter ydelserne fra flere kommuner. Specialrådgivningen er nu i en situation hvor der i kontaktudvalget må tages stilling til om driften skal fortsætte og i givet fald på hvilke vilkår. Det vurderes at det ikke vil være muligt at drive tilbuddet på et fagligt og økonomisk bæredygtigt grundlag, såfremt nedgangen i efterspørgsel fortsætter. Da Specialrådgivningen er leverandør til VISO på flere områder, vil en lukning kunne få virkning ikke alene i de kommuner, der bruger Specialrådgivningen, men faktisk også på landsplan.

Køge Kommune oplyser, at samarbejdet med Center for Specialundervisning i Roskilde er ret afgørende for at Køge Kommune kan yde højt specialiserede og kvalificerede tilbud om specialundervisning til voksne borgere. Der er ikke planlagt nedlæggelse af eksisterende eller oprettelse af nye specialrådgivningstilbud i Køge Kommune. Den specialrådgivning, borgere og kommuner kan modtage i regi af VISO har haft den betydning, at Køge Kommune på handicapområdet har haft et mere kvalificeret grundlag at træffe beslutninger ud fra. Køge kommune har ikke efterspurgt og modtaget specialrådgivning fra regionen, da muligheden herfor ikke har været kendt hos medarbejderne. I Køge kommune er der oprettet et konsulentteam, bestående af socialfaglige konsulenter, som har til opgave at stå for en stor del af specialrådgivningen.

Vordingborg Kommune oplyser, at man ikke i noget særligt omfang bruger disse tilbud på voksenområdet. Der er ikke planlagt ændringer i forbruget og der er ikke planlagt at oprette egne særlige specialrådgivnings-tilbud. Kommunen opbygger egne kompetencer og trækker på erfa-grupper i regionalt regi.

Faxe Kommune oplyser, at man i forhold til specialrådgivning er formand for Netværket for voksne handicappede i Region Sjælland og har arbejdet for at etablere en tværkommunal erstatning for det tidligere hjerneskadeteam. Faxe Kommune har i sin redegørelse til udviklingsrådet indgående beskrevet de problemstillinger, der er knyttet til senhjerneskadeområdet, herunder de problemstillinger der vedrører de forskellige finansieringsformer.

Lejre Kommune oplyser, at der ikke er sket ændringer i op- eller nedadgående retning i antallet af specialrådgivningstilbud og at der ikke er planlagt nedlæggelse af eksisterende eller oprettelse af nye specialrådgivningstilbud. Endvidere oplyser Lejre Kommune, at man ikke driver specialrådgivningstilbud. Lejre Kommune har indgået samarbejdsaftale med specialrådgivningstilbud i Holbæk, Center for specialrådgivning i Roskilde og Center for døve og blinde.

Region Sjælland oplyser, at man driver én specialrådgivning for voksne: Specialrådgivning om epilepsi på Filadelfia, som er et landsdækkende tilbud. Der er ikke ændringer i udbuddet i forhold til dette tilbud. Om specialrådgivning på hjælpemiddelområdet oplyser regionen, at der i Rammeaftalen for 2010 er formuleret følgende: "Hjælpemidler: Også på dette område består en problematik om forsyningssikkerhed. Specialrådgivningen i Holbæk giver foreløbig kommunerne i regionen sikkerhed for forsyning. Efterspørgsel til Specialrådgivningen er imidlertid nedadgående, hvilket rejser spørgsmålet om, hvor stor en nedgang i efterspørgsel Specialrådgivningen kan tåle. Hvad udgør det minimum, der sikrer Specialrådgivningens eksistens? Problemstillingen vil blive fulgt tæt og belyst nærmere i begyndelsen af 2010. Jf. principper for samarbejde i rammeaftalen og kommunernes samarbejdsaftale. Se kapital 3."

Af kommunernes redegørelse fremgår, at der ikke er sket væsentlige ændringer i specialrådgivningstilbuddene på voksenområdet. Derimod fremgår det af såvel Holbæk Kommunes som regionens oplysninger, at der kan opstå problemer i forbindelse med fastholdelsen af tilbuddene på hjælpemiddelområdet som Holbæk Kommune driver, idet efterspørgslen er faldet i en grad så det er svært at opretholde tilbuddene.

7.2.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema II

Afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer

Det er vigtigt at sikre kompetenceudviklingen for de medarbejdere, der beskæftiger sig med området, og derfor opfordres der til et øget fokus på kompetencerne både fra uddannelsesinstitutionerne og netværksgrupperne.

Udviklingsrådet anbefaler, at kompetenceudviklingen sikres både på nationalt og regionalt niveau.

7.2.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

Køge Kommune har oplyst, at man i fremtiden vil lægge særligt vægt på at holde en løbende kontakt til de regionale institutioner for på den måde, at høste af deres erfaringer indenfor deres specielle arbejdsområder. Kommunen har en interesse i fortsat at have specialfunktioner i det regionale regi til varetagelse af undervisning af enkelte børn med vidtgående behov. Endvidere vil man etablere særlige tilbud i kommunen i forbindelse med almenundervisningen for på den måde at fastholde inklusionstanken som et bærende princip i hele skolevæsenet. Kommunens skoler har siden strukturreformen gjort brug af konsulentbistand fra en tidligere amtsspecialskole. Der er på den måde kommet en øget forståelse af arbejdet med for eksempel børn med Asperger syndrom eller ADHD. Det er et fortsat ønske at efteruddanne lærere til varetagelse af specialundervisningen i forbindelse med almenundervisningen. Der er et udviklingsarbejde i gang med henblik på at styrke undervisningstilbuddet til ordblinde elever i folkeskolen. Der er på nuværende tidspunkt oprettet to læseklasser på to forskellige skoler. Man er i gang med at styrke lærernes kompetencer og specialviden om blandt andet IT i forhold til ordblinde elever. Der udover ønsker man at gøre dette tilbud af kortere varighed netop ved hjælp af IT.

Holbæk Kommune oplyser, at man i indsatsen i forhold til voksne med talevanskeligheder efter aftale med Center for Specialundervisning i Slagelse har hjemtaget borgere til Center for specialundervisning i Holbæk Kommune.

Vordingborg Kommune oplyser, at den eksisterende specialviden og kompetence på specialundervisningsområdet er fastholdt.

Solrød Kommune oplyser, at i en mindre kommune er brugen af regionale undervisnings- og behandlingstilbud meget begrænset. Langt det meste af indsatsen er placeret som kommunalt ansvarsområde. Det er dog vigtigt, at der fortsat er regional ekspertise fx på synsområdet (Refnæs Center - både i form af dag-/døgntilbud og konsulentbistand til kommunerne på forskellig måde). Børnepsykiatrien og kommunerne (PPR): Den hastigt tiltagende diagnosticering af børn og unge medfører stigende pres på ekskluderende tiltag. Dette hænger sammen med forventning hos forældrene om, at en diagnose skal have en eller flere konsekvenser i retning af specialiseret indsats i skole og daginstitution. Dette forventningspres understøttes i høj grad af udtalelser og meget konkrete anbefalinger.

ger fra de børnepsykiatriske afdelinger. Dette gælder ikke mindst privathospitalet Hejmdal. Anbefalingerne vedrører foranstaltninger og tilbud, som kommunen bør iværksætte - uden at kommunen er inddraget i et samarbejde herom. Udover øget tendens til eksklusion af børn og unge (til specialgrupper/-klasser og skoler) medfører det et helt uholdbart pres på økonomien i kommunerne. Kommunerne ønsker børnepsykiatrisk konsulentbistand, men trods udtrykt velvilje sker der intet - med begrundelsen at den primære opgave for børne- og ungdomspsykiatrien omhandler udredningsgarantien. Der er ikke økonomi til en konsultativ indsats i forhold til fx kommunernes PPR-kontorer. Inklusion vanskeliggøres af forældre forventninger om det ypperste til eget barn. Dette gælder forældre til et barn med vanskeligheder, jf. ovennævnte vedr. børne- og ungdomspsykiatrien. Det gælder dog også forældre til "almindelige" børn. Det er en stor opgave for skole og daginstitutioner at skabe forståelse hos disse forældre for, at de skal være "plads til alle". Dette sidste med et vist forbehold, da man ikke kan undgå en begrænset form for eksklusion til specialtilbud. Der er imidlertid en kraftigt stigende henvisning til specialtilbud! En del af presset på specialviden og .specialtilbud kan - og bliver - omsat i etablering af sådanne tilbud i den enkelte kommune. Herved stiger kravet til specialviden - og dermed fastholdelse af folk, der har denne viden - også ude i kommunerne. Vedr. ordblinde børn og unge ses en række forskelligartede tilbud i kommunen af mere inklusiv art: specialcenter, læsegrupper m.v. med fastholdelse af tilhørsforholdet til den almindelige klasse. Understøttet af læsevejledere og IT m.v.

Faxe Kommune oplyser, at man har ønsker om, at der sker en afspecialisering af området. Den øgede fokusering på diagnoser har medført en markant stigning i børn, der modtager vidtgående og specialiserede tilbud med stigmatisering af børn/unge til følge.

Region Sjælland oplyser, at man ikke driver kommunikationscentre. Region Sjælland driver – jfr. sidste års redegørelse – specialundervisning på Synscentret Refsnæs og Børneskolen på Filadelfia. Begge tilbyder kommunerne undervisning/rådgivning/konsulentvirksomhed for lærere, pædagoger og andre omkring undervisning af børn med disse handicap (e.lign.) samt andre relevante forhold i og omkring handicappene. Formålet er at opsamle og viderebringe viden om materialer og metoder mv. til lærere i folkeskolen. Endvidere oplyser regionen, at der i Rammeaftalen for 2010 fremgår følgende på området: "Specialundervisningsområdet: Der skal fortsat arbejdes med at skabe større gennemsigtighed i tilbuddene, således at sammenhængen mellem kvalitet, indhold og pris sikres og er synlig. Overvejelse herom er allerede en del af kommissorium for netværksgruppen for specialundervisning og hjælpemidler. Der kan fortsat anvendes abonnementsaftaler med driftskommunerne om Kommunikationscentrenes ydelser. For så vidt angår tilbud til børn på tale- høre- synsområdet med udgangspunkt i udbud i Slagelse Kommune skal der være opmærksomhed på en bæredygtighedsproblematik – og den enkelte kommunes hjemtagning, som har konsekvenser for tilbuddets mulighed for at overleve. For 2010 meldes om tilstrækkeligt grundlag for driften af tilbuddet."

Det fremgår af kommunernes oplysninger, at der fortsat er interesse for regionale tilbud. Det fremgår endvidere, at der arbejdes på særlige tilbud i forbindelse med almenundervisningen for på den måde at fastholde inklusionstanken som et bærende princip. En kommune nævner, at inklusion vanskeliggøres dels af forældre til børn med vanskeligheder der har forventninger i retning af en mere specialiseret indsats over for barnet, men også af forældre til "almindelige" børn der har vanskeligt ved at forstå, at der skal være plads til alle.

Endelig fremgår det af oplysningerne, at mindst en kommune er i gang med at styrke indsatsen overfor ordblinde, herunder på IT-området.

7.3.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema III

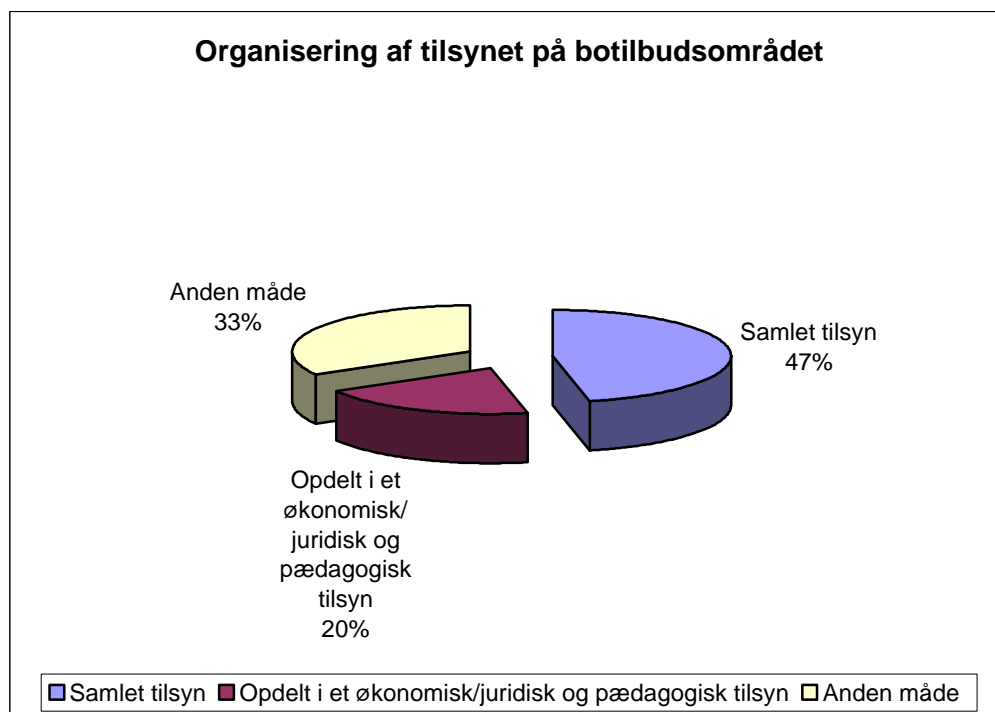
Tilsynet med botilbud

Udviklingsrådet anbefaler, at opmærksomheden rettes mod tilsynsopgaverne, og at kommunerne udarbejder retningslinier herfor og sikrer de fornødne kompetencer indenfor området, det være sig juridiske, økonomiske og pædagogiske.

7.3.2 Beskrivelse og analyse af børne- og ungeområdet

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvordan tilsynet er organiseret.

Organisering af tilsynet i kommunerne

Figur 131

Anden måde dækker over en opdeling i et generelt tilsyn med botilbuddene som varetages af konsulenter og et specifikt tilsyn med de enkelte børn og unge som varetages af sagsbehandlerne og et samlet tilsyn i forhold til det private område, men et opdelt pædagogisk/økonomisk tilsyn i forhold til kommunens specialiserede tilbud.

Det fremgår af kommunernes oplysninger, at der i overvejende grad anvendes et samlet tilsyn.

Organisering af regionens tilsyn

Region Sjælland oplyser, at tilsynets mål, kvalitet og kvantitet er vedtaget af Forretningsudvalget. Tilsynets praksisudførelse er systematiseret og er offentligt tilgængeligt via til-

synsguide på regionens hjemmeside. Tilsynet varetages af selvstændigt tilsynsteam, der i videst muligt omfang forholder sig uvildigt i praksisfeltet overfor de sociale tilbud, hvorfor det er det faglige team der forestår opfølgning på tilsynene. Tilsynet omfatter såvel det driftsrelaterede og det socialfaglige indhold.

Hyppigheden af tilsyn med botilbud

Af kommunernes oplysninger om hyppigheden med tilsyn med botilbuddene fremgår, at disse udføres 1-3 gange årligt.

Region Sjælland oplyser, at der udføres anmeldt tilsyn á 2 til 3 dages varighed ud fra fastlagt koncept og interviewguides, afsluttende med en rapport, der lægges på Regionens hjemmeside. Derudover udføres der årligt et uanmeldt screeningstilsyn og et uanmeldt tilsyn på hvert tilbud. Alle uanmeldte tilsyn beskrives i skemaform.

Hyppigheden af tilsyn med borgerne

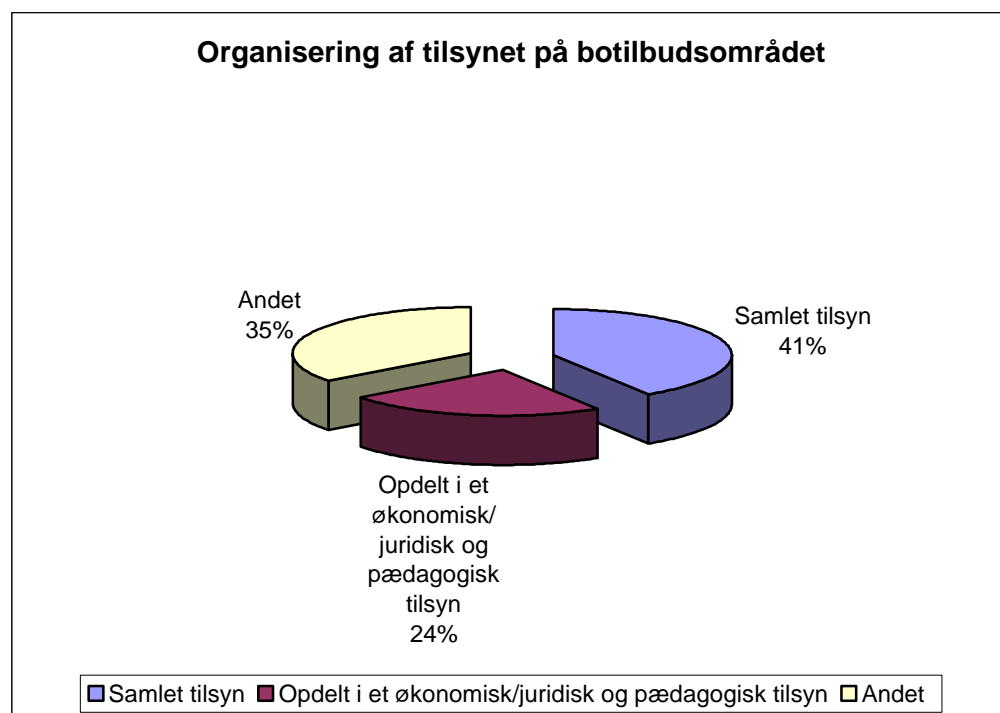
Af kommunernes oplysninger om hyppigheden med tilsyn af egne borgere i egne tilbud og i tilbud i andre kommuner fremgår, at disse i de fleste kommuner udføres 3-4 gange årligt. Enkelte kommuner fører tilsyn med børn og unge i plejefamilier hver 6. til 8. uge.

Flere kommuner oplyser supplerende, at der anvendes eksterne konsulenter til at gennemføre tilsynet. En kommune oplyser, at der foretages hyppigere tilsyn i opstartsfasen.

7.3.3 Beskrivelse og analyse af voksenområdet

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvordan tilsynet er organiseret.

Organisering af tilsynet i kommunerne

Figur 132

Anden måde dækker over en kommune der ikke har egne tilbud, et samlet tilsyn i forhold til det private område, men et opdelt pædagogisk/økonomisk tilsyn i forhold til kommunens specialiserede tilbud, opdeling i et økonomisk og pædagogisk/juridisk tilsyn, og et personorienteret tilsyn, tilsynsdialogmøde, fagligt tilsyn, samt årstilsyn.

Det fremgår af kommunernes oplysninger, at der i overvejende grad anvendes et samlet tilsyn.

Organisering af regionens tilsyn

Region Sjælland oplyser, at tilsynets mål, kvalitet og kvantitet er vedtaget af Forretningsudvalget. Tilsynets praksisudførelse er systematiseret og er offentligt tilgængeligt via tilsynsguide på regionens hjemmeside. Tilsynet varetages af selvstændigt tilsynsteam, der i videst muligt omfang forholder sig uvildigt i praksisfeltet overfor de sociale tilbud, hvorfor det er det faglige team der forestår opfølgning på tilsynene. Tilsynet omfatter såvel det driftsrelaterede og det socialfaglige indhold.

Hyppigheden af tilsyn med botilbud

Af kommunernes oplysninger om hyppigheden med tilsyn med botilbuddene fremgår, at disse udføres 1-3 gange årligt.

Region Sjælland oplyser, at der udføres anmeldt tilsyn á 2 til 3 dages varighed ud fra fastlagt koncept og interviewguides, afsluttende med en rapport, der lægges på Regionens hjemmeside. Derudover udføres der årligt et uanmeldt screeningstilsyn og et uanmeldt tilsyn på hvert tilbud. Alle uanmeldte tilsyn beskrives i skemaform.

Hyppigheden af tilsyn med borgerne

Af kommunernes oplysninger om hyppigheden med tilsyn af egne borgere i egne tilbud og i tilbud i andre kommuner hvor kommunen fortsat er handlekommune fremgår, at disse i de fleste kommuner udføres 3-4 gange årligt.

8. Sammenfatning

Det er positivt, at alle kommuner har svaret til tiden, men redegørelsen skal dog læses med det forbehold, at der ikke er svaret fuldt ud på alle spørgsmål fra kommunernes side, hvilket kan skabe en vis usikkerhed om validiteten af de anvendte data.

Der kan ikke konkluderes på spørgsmålet om hjemtagning, men det må forventes, at der vil være en øget fokus fra kommunernes side på hjemtagning indenfor specialundervisnings området.

Der er en stor anerkendelse fra udviklingsrådet af, hvordan kommunerne har løftet denne opgave siden 2007.

Redegørelserne fra udviklingsrådet igennem de seneste 3 år viser, at kommunerne og regionen har løftet opgaven på en god og professionel måde.

Udviklingsrådet finder, at dets arbejde har haft en eksistensberettigelse, og at det har været med til at sætte fokus på området gennem en god dialog mellem brugere, kommuner og region.

Udviklingsrådet forventer, at de fora, der efterfølger Rådet fortsætter det arbejde, der er foretaget.

Bilag 1. Tilbud i rammeaftalen for Region Sjælland

Tilbuddene i rammeaftalen for Region Sjælland omfatter følgende målgrupper:

Efter lov om social service

- Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud, §§ 103-104
- Midlertidige botilbud, § 107, stk. 2
- Længerevarende botilbud, § 108
- Kvindekrisecentre, forsorgshjem m.v., §§ 109-110
- Særlige dag- og klubtilbud, §§ 32 og 36
- Døgninstitutioner for børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og sikrede døgninstitutioner for børn og unge, § 67, stk. 2 og 3
- Behandling af stofmisbrugere, § 101
- Specialrådgivningsydelser og hjælpemidler, §§ 10-12 og 112

Efter almenboligloven

- Almene ældreboliger, der er særlig indrettet mhp. at betjene personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Efter folkeskoleloven

- Specialundervisning og socialpædagogisk bistand, § 20, stk. 3 (lands- og landsdelsdækkende tilbud)

Efter lov om specialundervisning for voksne

- Specialundervisning for voksne, § 1, stk. 2 (lands- og landsdelsdækkende tilbud)
- Specialundervisning for voksne, § 1, stk. 1 (regionale tilbud til personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder)

Bilag 2. Medlemmer af Udviklingsrådet i Region Sjælland

Faxe kommune:

Omsorgsudvalgsformand Ivan Lilleng

Greve kommune:

Social- og Sundhedsudvalgsformand Kai O. Svensson

Guldborgsund kommune:

Social- og Sundhedsudvalgsformand Bent Jørgensen

Holbæk kommune:

Formand viceborgmester Jens Stenbæk

Kalundborg kommune:

Socialudvalgsformand Gunver Jensen

Køge kommune:

Social- og Sundhedsudvalgsformand Randi Hansen

Lejre kommune:

Social-, Sundheds- og Ældreudvalgsformand Virginia Holst

Lolland kommune:

Børne- og Skoleudvalgsformand Tom Larsen

Næstved kommune:

Viceborgmester Hans R. Hansen

Odsherred kommune:

Børne- og Skolechef Gitte Løvgren

Ringsted kommune:

Børne- og Undervisningsudvalgsformand Tulle Olsen

Roskilde kommune:

Forebyggelses- og socialudvalgsmedlem Poul Andersen

Slagelse kommune:

Omsorgsudvalgsformand Lene Wibroe

Solrød kommune:

Social- og Kulturudvalgsformand Naima Simring

Sorø kommune:

Familieudvalgsformand Søren Andersen

Stevns kommune:

Viceborgmester Lars P. Asserhøj

Vordingborg kommune:
Socialudvalgsformand Ib Johansen

Region Sjælland:
Anne Marie Hansen
Hedvig Køfoed
Vibeke Greve Kristensen
Næstformand Søren Eriksen
Palle Vejlebo

De Danske Samvirkende I nvalideorganisationer:
LEV - Næstformand Sytter Kristensen
Danske Døves Landsforbund - Klaus Hårdell
Ordblindeforeningen - Stella Stengaard
SIND - Ingelise Svendsen

Skole og Samfund:
Morten Løvschall

ForældreLandsforeningen:
Bente Bach

Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere:
Hanne Wiingaard

Udviklingsrådets sekretariat:
Statsforvaltningen Sjælland
Dronningensgade 30
4800 Nykøbing F
72 56 76 00
E-mail: udvsjl@statsforvaltning.dk

Specialkonsulent Carsten Kruse, direkte nr. 72 56 76 16

Statsforvaltningen
Sjælland
Dronningensgade 30
4800 Nykøbing F
Tel 7256 7600
sjælland@statsforvaltning.dk

www.statsforvaltning.dk